

PS II.
62.

CALENDARUL

EPARHIEI ORTODOXE
ROMÂNE A TIMIȘORII

Fiind parohial

PE ANUL COMUN
DELA HRISTOS

1942

ANUL AL DOILEA

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „LUCEAFARUL” TIMIȘOARA I,
BULEV. C. D. LOGA No 40 — TELEFON 37-65

P. parhial.

PS. II. 62

CALENDARUL

EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A
TIMIȘORII

PE ANUL COMUN
DELA HRISTOS

1942

ANUL AL II-LEA

P. 16231

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „LUCEAFĂRUL”
TIMIȘOARA I, BULV. DIACONOVICI „LOGA 40,” — TELEF. 37-65.

Dr. Goodrich

RECEIVED
JAN 11 1870

AND RETURNED

4-10-70

Pm 1524

PREA SFINȚIA SA D.D. Dr. VASILE LAZARESCU
Întâiul Episcop al reînființatei Episcopii ort. rom.
a Timișorii

PIRE SPINIA SA D.D. DE VASILE ALBARESCU
Invent. Biscopul de rechinat. Biscopul de rechinat.
a Timborei

Oficiul parhial.

Prefață

Tipărirea unui calendar și răspândirea lui în cercuri cât mai largi printre credincioșii știutori de carte din eparhii a fost și este și azi unul din mijloacele cele mai potrivite pentru statornicirea și întărirea unor legături cât mai strânse între Episcopie ca așezământ de căpetenie într-o eparhie și între parohiile și credincioșii acelei eparhii.

Intr-o vreme când scrisul și tiparul românesc străbăteau mai greu în lumea satelor, alături de Ceaslov și ici colo câte o Biblie, calendarele noastre „diecezanе“ de pe vremuri erau crainicii cei mai răspândiți și mai cu dor așteptați, spre a duce și purta prin casele de creștini lumina învățaturii și a poveței creștine, sfatul bun pentru bunăvoința dintre frații de acelaș sânge și lege, îndrumarea întru purtarea mai cu folos a gospodăriei, deslușiri pentru treburile sătenilor cu stăpânirea și organele ei, vești din lume și țară și ici-colo câte o poveste, sau glumă pentru descrescerea frunților.

Un calendar întocmit cu tragere de inimă și cu pricepere umple și azi un gol puternic resimțit în viața satelor. Vremurile grele prin cari trecem ameninșă cu pecetea lor și neprihănirea vieții sătești, stricând credința, datinile și obiceiurile din strămoși, sămănând vrajbă și neînțelegeri printre oameni și sporind pe această cale, greul și amarul vieții.

În negura acestor vremi lumina călăuzitoare a unui calendar, scris anume pentru credincioșii noștri de la sate, scris cu tragere de inimă și cu suflet înțelegător pentru durerile celor obijduiți, scris de oamenii Bisericii, ocrotitoare și mângâietoare noastră de totdeauna — este binevenită pentru toți deopotrivă.

Cunoscând această stare de lucruri și pentru a se înșirui și eparhia noastră în frumoasa tradiție a celorlalte eparhii surori — noi punem la îndemâna tuturor fiilor noștri sufletești acest cel dintâiu calendar tipărit de eparhia Timișorii, sub arhipăstoria noastră, cu gândul să fie tuturor spre învățătură și povață, spre folos și deplină mulțumire duhovnicească.

Timișoara, în ziua Sfântului M. Mucenic Dimitrie, din anul 1941.

Cu arhieresti binecuvântări:

VASILE

Episcopul Timișorii.

Handwritten signature or mark at the top left of the page.

Cronologie

pe anul 1942

Căți ani sunt:

Dela facerea lumii după socoteala bisericii noastre — — — —	7750
Dela facerea lumii după socoteala bisericii apunese (romano-catolice) — — — —	6655
Dela calculul vechi al iudeilor (4005 înainte de Hristos) — — — —	5946
După calculul comun — — — — — — — — — —	5925
După calculul nou al iudeilor — — — — — — — — — —	5702
Dela fondarea Romei (După Varro 24 Aprilie 753 înainte de Hristos) — — — —	2700
Dela moartea lui Alexandru cel Mare — — — — — — — — — —	2723
Dela îndreptarea calendarului iulian de către Sosigene (1 Ian. 45 înainte de Hristos) — — — — — — — — — —	1987
Dela naștere Domnului nostru Iisus Hristos — — — — — — — — — —	1942
Dela risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 69. după Hristos) — — — —	1873
Dela descălecatul Romanilor în Dacia sub împăratul Traian — — — —	1837
Dela încreștinarea Romanilor — — — — — — — — — —	1836
Dela începutul năvălirilor barbare în Dacia — — — — — — — — — —	1666
Dela întâiul sinod a toată lumea din Nicea — — — — — — — — — —	1617
Dela căderea imperiului roman de apus (476 după Hristos) — — — — — — — —	1466
Dela venirea Ungurilor în Europa — — — — — — — — — —	1113
Dela desbinarea bisericii apunese de cea răsăriteană — — — — — — — — — —	888
Dela venirea Sașilor în Ardeal — — — — — — — — — —	797
Dela întemeierea Țării Românești de către Radu-Negru, Basarab, Domn al Făgărașului — — — — — — — — — —	652
Dela aflarea prafului de pușcă — — — — — — — — — —	641
Dela întemeierea Moldovei de către Bogdan-Drăgoș-Vodă — — — — — — — — — —	608
Dela înființarea celei dintâi Mitropolii a Țării Românești la Curtea de Argeș — — — — — — — — — —	583
Dela aflarea hârtiei — — — — — — — — — —	569
Dela înființarea Mitropoliei Moldovei de Iuga-Vodă — — — — — — — — — —	541
Dela inventarea tiparului — — — — — — — — — —	500
Dela cucerirea Constantinopolului de Turci — — — — — — — — — —	489
Dela descoperirea Americii (11 Oct. 1492) — — — — — — — — — —	450
Dela moartea lui Ștefan cel Mare — — — — — — — — — —	438
Dela reforma bisericească a lui Luther — — — — — — — — — —	425
Dela cea dintâi traducere a cărților bisericești în limba română — — — — — — — — — —	382
Dela aducerea cartofilor din America — — — — — — — — — —	362
Dela introducerea calendarului gregorian — — — — — — — — — —	360
Dela prima încercare de unire a tuturor Românilor. Intrarea triumfală a lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia — — — — — — — — — —	343
Dela moartea lui Mihai-Viteazul — — — — — — — — — —	341
Dela aflarea mașinei cu aburi — — — — — — — — — —	243
Dela unirea lui Atanasie cu biserica dela Roma — — — — — — — — — —	242
Dela prima altoire a pomilor — — — — — — — — — —	212
Dela răpirea Bucovinei de Austrieci — — — — — — — — — —	163

Dela revoluția lui Horia — — — — —	158
Dela răpirea Basarabiei de către Ruși — — — — —	130
Dela revoluția lui Tudor Vladimirescu — — — — —	121
Dela inventarea fotografului — — — — —	104
Dela inventarea telegrafului — — — — —	98
Dela ștergerea iobăgiei în Ardeal (16/18 Iunie 1848) — — — —	94
Dela unirea Principatelor — — — — —	83
Dela improprietărirea țăranilor — — — — —	78
Dela înființarea Mitropoliei ortodoxe a Românilor de dincoace de munți (14/28 Dec. 1864) — — — — —	78
Dela abdicarea principelui Alexandru Ion Cuza — — — — —	76
Dela întemeierea dinastiei Hohenzollern în România, prin suirea pe tron a Regelui Carol I — — — — —	76
Dela sancționarea Statutului organic (16/28 Mai 1869) — — — —	73
Dela moartea Mitropolitului Andrei Baron de Șaguna (16 Iunie 1873)	69
Dela proclamarea independenței — — — — —	65
Dela a doua răpire a Basarabiei — — — — —	64
Dela realipirea Dobrogei — — — — —	64
Dela recunoașterea independenței României de Marile Puteri —	63
Dela proclamarea Regatului Român, sub întâiul rege, Carol I. (14 Martie 1881) — — — — —	62
Dela încoronarea Regelui Carol I. (10 Mai 1881) — — — — —	62
Dela invenția fonografului (gramofonului) — — — — —	55
Dela invenția telegrafiei fără fir — — — — —	39
Dela întâiul sbor cu avionul — — — — —	56
Dela proclamarea unirii Basarabiei cu Patria Mamă (27 Martie 1918)	24
Dela unirea Ardealului și Bănătului la Patria Mamă (1 Dec. 1918)	24
Dela intrarea armatelor române în Budapesta — — — — —	23
Dela intrarea armatelor române în Timișoara (3 Aug. 1919) — —	23
Dela încoronarea întâiului rege al tuturor Românilor, Ferdinand I —	19
Dela introducerea calendarului iulian îndreptat (1/14 Oct. 1924) —	18
Dela înființarea Patriarhatului Român (30 Iulie 1925, sub Vasile al III-lea, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului) — —	17
Dela moartea M. Sale Regelui Ferdinand I (20 Iulie 1927) — — —	15
Dela reînființarea Episcopiei Timișorii (Decret Lege Nr. 3998 din 7 Nov. 1939 publicat în Monitorul Oficial Nr. 259 din 8 Nov. 1939) — — — — —	3
Dela răpirea din nou a Basarabiei și Bucovinei de Nord (3 Iulie 1940). — — — — —	2
Dela răpirea unei părți mari din Ardeal și Crișana și a Maramu- reșului întreg (aprox. 45.000 km ² și peste 1 milion și ju- mătate Români) prin dictatul dela Viena din August 1940	2
Dela suirea pe tron a M. S. Regelui Mihai I (6 Sept 1940). — —	2
Dela investitura (13 Martie 1941) și intronizarea (25 Martie 1941) întâiului Episcop al Timișorii, a D. D. Dr. Vasile Lazarescu	1
Dela începerea războiului Sfânt de desrobire (22 Iunie 1941) — —	1

Cele patru anotimpuri

Primăvara începe la 21 Martie.
Vara începe la 22 Iunie.

Toamna începe la 23 Septembrie.
Iarna începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în anul 1942

În anul 1942, vom avea trei întunecimi de soare și două de lună.

Prima eclipsă de soare va fi la 16—17 Martie; o eclipsă parțială care se va vedea în regiunile antarctice, în regiunea de sud a Oceanului Indian și în sudul Oceanului Pacific.

A doua eclipsă de soare va fi la 12 August; eclipsă ce abia de se va putea vedea într-o mică porțiune a Oceanului înghețat de sud.

A treia eclipsă de soare va fi la 10 Septembrie. Aceasta se va vedea și în România. Este o eclipsă parțială ce se poate vedea din Alaska, Nordul Oceanului Atlantic, Asia-Mică, sfârșind pe coasta de Nord a Africii, în Libia. (Iată fazele ei la București: începe la orele 17,48 m., primul contact având loc în punctul cu unghiul la pol $P = 332^{\circ}$ — la zenit, unghiul 288 ; faza maximă va fi la ora 18,33 m. 6, fiind — la București — de mărimea $i = 0,32$; soarele apune la 18,34 m., deci restul eclipsei nu se mai vede la București.).

Prima eclipsă de lună — o eclipsă totală — va fi la 2—3 Martie. Se va vedea din România. Fazele ei sunt: 2 Martie, orele 23,28 m., intrarea lunii în penumbră; 3 Martie, orele 2,22 m., mijlocul eclipsei; în aceeași zi la orele 5,15 m., ășirea lunii din penumbră. (La 2 Martie, luna răsare la 17 h. și 37 m., trece la meridian în ziua de 3 Martie O h. 24 m. și apune la 7 h. 2 m. Eclipsa se va vedea în întregime, mijlocul ei fiind odată cu trecerea lunii la meridian.).

A doua eclipsă de lună — totală — va fi la 26 August. Se va vedea din România. Fazele ei sunt: 26 August, 3 h. 2 m., intrarea lunii în penumbră; mijlocul eclipsei 5 h. 48 m.; ășirea din penumbră 8 h. 34 m. (La 25 August luna răsare la 18 h. 44 m., trece la meridian la 26 August O h. 5 m. și apune în aceeași zi la 5 h. 33 m., deci, la București nu se vede decât până la momentul ășirii din umbră.).

Sărbători și alte zile schimbătoare de peste an

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos cade Vineri.

Triodul începe la 25 Ianuarie.

Lăsatul de carne 8 Februarie.

Lăsatul de brânză în 15 Februarie.

Buna-Vestire cade Miercuri, a șasa săptămână din Postul mare.

Sfintele Paști cad la 5 Aprilie.

Înălțarea Domnului în 14 Mai.

Duminica Rusaliilor 24 Mai.

Postul SS. Apostoli Petru și Pavel e de 28 zile (începe în 1 Iunie).

Ziua lor cade Lunea

Sărbători legale, comemorări naționale și aniversări ale familiei regale

- 1 Ianuarie (Anul nou).
- 6 Ianuarie (Botezul Domnului).
- 7 Ianuarie (Sf. Ioan Botezătorul).
- 24 Ianuarie (Unirea Principatelor).
- 25 Martie (Buna Vestire).
- 5—9 Aprilie (Sf. Paști).
- 20 Aprilie (Ziua nașterii M. S. Reginei Mame Elena).
- 23 Aprilie (Sf. Gheorghe).
- 1 Mai (Sărbătoarea Muncii).
- 10 Mai (Proclamarea Independenței și a Regatului).
- 14 Mai (Inălțarea Domnului — Ziua eroilor).
- 21 Mai (SS. Constantin și Elena — Onomastica M. S. Reginei Mame Elena).
- 24, 25 Mai (Sf. Rusalii).
- 29 Iunie (SS. Petru și Pavel).
- 6 August (Schimbarea la față a Domnului — aniversarea victoriei dela Mărășești).
- 15 August (Sântă Măria Mare — Ziua Marinei).
- 6 Septembrie (Suirea pe tron a M. S. Regelui Mihai I — Ziua libertății).
- 8 Septembrie (Nașterea Maicii Domnului).
- 14 Septembrie (Inălțarea Sf. Cruci).
- 25 Octombrie (Ziua nașterii M. S. Regelui Mihai I).
- 26 Octombrie (Sf. Dumitru).
- 8 Noembrie (Onomastica M. S. Regelui Mihai I).
- 1 Decembrie (Unirea Ardealului cu Patria Mamă).
- 6 Decembrie (Sf. Nicolae).
- 25—28 Decembrie (Sărbătorile Crăciunului)

Regentul anului 1942:

MERCUR

Mercur este una dintre plantele cari alcătuiesc sistemul solar. Ea este de 18 ori mai mică și de 16 ori mai ușoară decât pământul. În jurul soarelui se 'nvârtește în 88 de zile (pământul se 'nvârtește în 365 de zile și 12 ore). Aproximarea ei de soare este de 56 milioane km., de aceea căldura primită este de 7 ori mai mare decât a pământului, — căldură la care n'ar putea trăi vietățile de pe pământ. În jurul axei sale se 'nvârtește în 24 ore și 5 minute (deci zilele și nopțile sunt ca și pe pământ). De pe pământ se vede ca o stea mică la răsărit.

În mitologie, **Mercur** este trimisul zeilor. Are calități ne 'ntrecute, vio'ciune și iuteală. El era socotit inventatorul elocinței, al artelor și tuturor științelor. Mai era și zeul protector al comerțului.

În astrologie, sub stăpânirea lui, anul va fi cu rod mijlociu, vânturos și cam secetos. Primăvara friguroasă la început, apoi uscată caldă și cu mult vânt. Vara începe cu ploaie, apoi cu soare și cu multă ploaie la urmă. Poamele și fânul să se strângă mai curând. Toamna începe în Octombrie cu frig, apoi cu soare și timp frumos și plo'asă la sfârșit. Iarna viroasă, cu vânt și cu ger. În acest an vor fi poame multe, v'n puțin, grâu de primăvară și alte grâne puține.

Date cronologice pe anul 1942

Indictul — — — — —	vechi: 10	— — — — —	noui: 10
Litera pasc'nei — — — — —	" b	— — — — —	" n
Ciclul lunii — — — — —	" 2	— — — — —	" 2
Temelia lunii — — — — —	" 25	— — — — —	" 14
Ciclul soarelui — — — — —	" 2	— — — — —	" 2
Măna anului — — — — —	" 2	— — — — —	" 5
Epacta mare a anului — — — — —	" 25	— — — — —	" 25

Semnele cerești și caracterul lor

Soarele și celelalte plante:

Cele douăsprezece zodii ale cerului:

Soarele	☉
Mercurie	☿
Vinerea	♀
Pământul	♁
Marte	♂
Vesta	♁
Junone	♃
Palade	♄
Cerere	♅
Joie	♆
Saturn	♇
Urania	♈

Berbecel	♈	♈
Taurul	♉	♉
Gemeni	♊	♊
Racul	♋	♋
Leul	♌	♌
Fecioara	♍	♍
Cump'na	♎	♎
Scorpio	♏	♏
Săgetătorul	♐	♐
Căpriorul	♑	♑
Udătorul	♒	♒
Peștii	♓	♓

Zile de post ale bisericii ortodoxe

1. Miercurea și Vinerea. — 2. Ajunul Botezului Domnului, 5 Ianuarie. — 3. Postul S. Paști (postul mare) din 16 Februarie până la 5 Aprilie. — 4. Postul Sânt-Petrului, din 1 Iunie până la 29 Iunie. — 5. Postul Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, din 1 August până la 15 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan Botezătorul, 29 August. — 7. Ziua Sfintei Cruci 14 Septembrie. — 8 Postul Nașterii Domnului (ai Crăciunului) din 15 Noembrie până la 25 Decembrie.

Deslegări de post

1. Miercurea și Vinerea în săptămâna luminată (de după Sf. Paști). — 2. Miercurea și Vinerea dela Nașterea Domnului (Crăciun) până la ajunul Botezului. — 3. Miercurea și Vinerea din săptămâna de după Pogorârea Duhului Sfânt (Rusalii). — 4 Miercurea și Vinerea din săptămâna brânzei (deslegare de ouă și brânză).

Pomenirea morților

Biserica noastră ortodoxă are următoarele zile de pomenire a celor trecuți în viața de dincolo: 1 In Sâmbăta d'n Săptămâna lăsatului de carne; 2. In Sâmbetele a 2-a, a 3-a și a 4-a din Postul mare (al Sf. Paști); 3. In Sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt (a Rusalilor).

Explicarea prescurtărilor din calendar

S. însemnează Sfânt; SS. Sfinții; P. sau Păr. Părinte; PP. Părinți; C. Cuvios; Ca Cuvioasa; CC. PP. Cuvioși Părinți;; Ca. m. Cuvioasa malcă; M. Mart'r (Mucenic); Ma Martira (Mucenița); Ap. Apostol; SS. Ap. Sfinți Apostoli; Arhep. Aep. Arhiepiscop; Ep. Ep'scop; Arhid. Arhidiacon; Pat. Patr'arh; MM. Marele Martir (Mucenic); MMă. Marea Martiră (Muceniță); Mii Martirii (Mucenici); Mle Martirele Mucenițele); Pro. Profet (proroc); Ev. Evagelist; Mat. Mateiu; c. M. cel Mare; f. d. m. făcătoriu de minuni; Ad. m. Audecerea moaștelor; G. d. a. Gură de aur; inv. învierei; gl. glas; c. cap. v. vers. Zilele Săpt. Zilele Săptămânii.

Sărbătorile cele însemnate cu (†) roșe sunt sărbători împărătești, iar cele cu (†) neagră sunt sărbători bisericești.

Lună nouă — — — — ☾

Pătrarul întâi — — — — ☾

Lună plină — — — — ☽

Pătrarul ultiu — — — — ☽

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calendar. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Joi	1	(†) Tăpărea împrejur. SP. Vasile cel mare. Anul nou.	(†) Anul nou	♈	8.10	16.01
Vineri	2	S.P. Silvestru (Înainte prăzn. Botez. Desleg. postf.)	Macarie	♏	8.10	16.02
Sâmbătă	3	Pro. Malachia, M. Gordie (În prăzn. Botez)	Genoveva	♏	8.10	16.03

Dumineca înaintea Botezului. Apost: 2 Timotei 4, 5—8; Fiule Timotei priveghează întru toate... Ev: Marcu 1, 1—8. Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu... gl. 5, vos. 8.

Dumin.	4	Sob. celor 70 Ap. CP. Teotist (În prăzn. Botez)	Numele lui Iisus	♏	8.08	16.04
Luni	5	SS Mi Teopemf și Teona (Ajun. Botez. Post)	Telesfor	♏	8.08	16.05
Marți	6	(†) Botezul D-lui n. Iisus Hristos	Cei 3 regi	♏	8.07	16.06
Miercuri	7	(†) Soborul S. Ioan Botezătorul	Valentin	♏	8.07	16.07
Joi	8	CP. Gheorghe Hosevit. Cm. Domnica	Severin	♏	8.07	16.08
Vineri	9	SM. Polieuct.	Iulian	♏	8.06	16.09
Sâmbătă	10	SP. Grigorie Ep. Nisiei. C. Domitian.	Wilhelm	♏	8.06	16.10

Dumineca după Botez. Apost: Efes. 4, 7—13; Fraților, fiecăruia din noi s'a dat harul... Ev: Matei, 4, 12—17; În vremea aceea, auzind Iisus că Ioan a fost prins... gl. 6, vos. 9.

Dumin.	11	C. P. Teodosie	Higin	♏	8.05	16.11
Luni	12	Ma Tatiana (+ 230 Capul se află la Mst. Curt. de Argeș)	Ernest	♏	8.05	16.12
Marți	13	SS. Mi Ermil și Stratonice	Veronica	♏	8.04	16.13
Miercuri	14	CC.PP. uciși în Sinai și Rait (Înch. prăzn.)	Ilarie	♏	8.02	16.14
Joi	15	CC. PP. Pavel Tebeul, Ion Colibașul	Paul	♏	8.02	16.16
Vineri	16	Inch. cinst. lanț al Ap. Petru	Marcel	♏	8.01	16.18
Sâmbătă	17	C. P. Antoniu cel mare	Antonie pustnic	♏	8.00	16.20

Dumineca XXXII-a după Rusalii, 15 Luca, a lui Zahau. Apost: 1 Timotei 4, 9—15; Fiule Timotei, credincios este cuvântul... Ev: Luca 19, 1—8; În vremea trecând Iisus prin Ierihon... gl. 7, vos. 10.

Dumin.	18	P. P. Atanasie și Chiril Aep. Alex.	Cal. S. Petru la Roma	♏	7.59	16.22
Luni	19	C. P. Macarie și Arsenie	Canut	♏	7.58	16.23
Marți	20	C. P. Eutimie cel mare	Fabian, Sebastian	♏	7.56	16.25
Miercuri	21	C. P. Maxim mărt. M. Neofit	Agnes	♏	7.55	16.26
Joi	22	S. Ap. Timotei, C. M. Atanasie	Vincint, Anastasie	♏	7.54	16.28
Vineri	23	SS. Mi Climent și Agatanghel	Raimund de Pennafort	♏	7.53	16.30
Sâmbătă	24	Ca maică Xenia (Unirea Principatelor 1859)	Timotei	♏	7.52	16.32

Dumineca XXXIII-a după Rusalii, 16 Luca, a Vameșului și Fariseului. Apost: 2 Timotei 5, 10—15; Fiule Timotei, urmat-ai învățăturile mele... Ev: Luca 18, 10—14; Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni... gl. 8, vos. 11.

Dumin.	25	(†) Grigorie Teol. Aep. Const. (Încep. Triod.)	Întoarcerea lui Pavel	♏	7.51	16.34
Luni	26	C. P. Xenofont și cei cu el	Policarp	♏	7.49	16.36
Marți	27	(†) Ad. m. s. Ioan Hrisostom (G d. a.)	Ioan Gură de Aur	♏	7.48	16.38
Miercuri	28	C. P. Efreim Sirul (harți)	Carol c. mare	♏	7.47	16.39
Joi	29	Aduc. moașt. S. M. Ignație	Francisc Sal	♏	7.45	16.41
Vineri	30	(†) SS. Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan (harți)	Martina	♏	7.44	16.43
Sâmbătă	31	SS. fără de arg. F. d. m. Chir și Ioan	Petru de N. și Ioan B.	♏	7.4	16.45

Domnul este lumina mea și Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa? (Psalm 26, 1—2).

Januarie

ziua are 10 ore — noaptea 14 ore.

INSEMNĂRI

1 Ian. Doxologie de Anul nou pentru Rege și popor. Se serbează Liturghia Sf. Vasile cel Mare

6 Ian. Botezul Domnului. Se serbează liturghia Sf. Vasile cel Mare.

24 Ian. Unirea Principatelor. Se face Doxologie.

25 Ian. Incepe Triodul.

28 și 30 Ian., hărți, adică deslegare de post în contra dalinei Armenilor cari ajunau în săptămâna aceasta.

Din 25 Dec. trecut și până la 6 Ian. prezent, nu se fac pomeniri de morți la Sf. Liturghie. Tot în acest răstimp nu se oficiază cununii, fără dispensă arhierască.

Povețe economice

Drege uneltele și mașinele. Implețește coșuri de nucle și rogojini din papură.

Buna gospodină țese.

Ocrotește vitele în grajd curat și acrisit, punându-le așternut în pătură groasă. Dă-le nutreț învrăstat. Nu uita să le dai sare și adapă-le cu apă caldă.

Pe moină cară gunoi, dacă vrei să ai rod bun în cereale și în vie.

Curăță pomii de uscături de mușchi și de iască. Ranele ce le faci pomilor se leagă cu un amestec de ballegă, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunt. Adună neaună la rădăcina pomilor, care face să întârzie înflorirea pomilor, ferindu-i de brumă și înghețurile târzii.

Din pivniță alege și depărtează legumele și poamele putrede. Trage vinul de pe drojdi.

Grijește de stupi, ferindu-i de șoareci. În zile calde, acoperă-i cu pânză ca să nu sboare.

La finea lunii pregătește paturi de gunoi pentru răsadniță. Pregătește sămburi pentru școala de pomi. Noaptea e lungă. Citește câți de folos și învățătură. Duminica mergi la Sf. Biserică și ascultă cu luare aminte la preot.

Prevestirea timpului

Din z'ua 1—7 moină și vânt. Dela 8—13 amestecat. În 14 și 15 furtună cu zăpadă; 16 și 17 liniște; 18 și 19 vifor și vânt friguros. Din 20—23 va luci soarele; 29 și 30 vreme bună.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 1 Ian. 963, moare Petru regele Româno-Bulgar.

La 24 Ian. 1859, Unirea Principatelor.

La 29 Ian. 1360, Vlad Domnul Munteniei ia titlul de Ban al Severinului, Duce al Făgărașului și Voievod al Transilvaniei

La 31 Ian. 1418, moare Mircea cel Bătrân, domn al Munteniei, care cuprindea sub sceptrul său și Dobrogea.

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndrețat	Numele sfinților Calendar. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune

Duminica fiului risipiter. Apost: 1 Cor. 6, 12—20; Fraților, toate îmi sunt slobode, dar nu toate... Ev. Luca 15. 11—32; Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om avea doi fii... g. 1, vos. 1.

Dumin.	1	S. M. Trifon (Înainte prăzn. Întâmp. D.) ☉	Ignatie	♈	7.41	16.47
Luni	2	(†) Întâmpinarea Domnului	Curățirea Mariei	♈	7.40	16.49
Marti	3	S. și dreptul Simeon, Pro. Ana	Blasius	♈	7.38	16.51
Miercuri	4	C. P. Isidor, Pelusiotul	Andrei Cors.	♈	7.37	16.53
Joi	5	S. M. Agatia	Agata	♈	7.34	16.55
Vineri	6	C. P. Vulc. Ep. Smirnei (Începerea prăzn. Întâmp. P.)	Tit	♈	7.32	16.57
Sâmbătă	7	C. P. Partenie (+ Pomenirea morților)	Romuald	♈	7.30	16.59

Duminica lăsatului de carne; a înfricoșatei judecări. Apost: 1 Cor. 8, 8—9, 2; Fraților, mâncarea nu ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu... Ev. Matei 25, 31—46; Zis-a Domnul: când va veni Fiul omului... gl. 2, vos. 2.

Dumin.	8	MM. Teodor Stratilat, Pr. Zaharia	Ioan de M.	♈	7.29	17.00
Luni	9	S. M. Nichifor	Chiril	♈	7.27	17.01
Marti	10	S. M. M. Haralambie	Scholastica	♈	7.25	17.03
Miercuri	11	S. Sfințitul M. Vlasie (deslegare de post)	Arătare d. Lourdes	♈	7.23	17.05
Joi	12	C. P. Meletie, Aep. Antioh	Cei 7 fond. ai ord. Merizi	♈	7.21	17.07
Vineri	13	C. P. Martinian (deslegare de post)	Ecaterina de R	♈	7.19	17.09
Sâmbătă	14	C. P. Auxentie (Pomenirea tuturor Cuv. P-ți)	Valentin	♈	7.17	17.11

Duminica lăsatului de brânză; a izgonirii lui Adam. Apost: Rom. 13, 11—14, 4; Fraților, aproape este nouă mântuirea... Ev. Matei 6, 14—21; Zis-a Domnul, de veți ierta oamenii greșilele lor... gl. 3, vos. 3.

Dumin.	15	S. Ap. Onisim ☉	Quinquagesima	♈	7.16	17.13
Luni	16	M. M. Pamfil (Începutul postului)	Iuliana	♈	7.14	17.15
Marti	17	M. M. Teodor Tiron	Evermond	♈	7.12	17.17
Miercuri	18	S. P. Leon papa (Liturg. Înainte sf.)	Miercurea c	♈	7.10	17.19
Joi	19	S. Ap. Archip	Conrad Pl.	♈	7.08	17.21
Vineri	20	C. P. Leon Ep. Cataniei (Liturg. În sf.)	Euherie	♈	7.06	17.23
Sâmbătă	21	C. P. Timotei, M. Teodor Tiron	Eleonora	♈	7.04	17.25

Duminica I-a din Pest, a Ortodoxiei. Apost: Evrei 11, 24—26; 32—40; Fraților, prin credință Moisi... Ev. Ioan 1, 43—51; În vremea aceea vrea Iisus să meargă în Galileea... gl. 4, vos. 4.

Dumin.	22	Afl. moașt. SS. Mî din Eugenia, SS. Pr. În icoane	Invocabit	♈	7.02	17.26
Luni	23	S. Sf. M. Policarp, Ep. Smirnei ☉	Petru Dam	♈	6.59	17.28
Marti	24	(†) Afl. Cap. S. Ioan Botezătorul	Matia Ap.	♈	6.57	17.30
Miercuri	25	C. P. Tarasie, Aep. Const. (Lit. În sf.)	Walburga	♈	6.55	17.32
Joi	26	S. P. Porfirie Ep. Gazei	Alexandru	♈	6.53	17.34
Vineri	27	Ci Pi Procopie Dec. și Vasile (Lit. În sf.)	Margareta C	♈	6.51	17.36
Sâmbătă	28	C. P. Vasilie märt. (Pomenirea morților)	Roman	♈	6.49	17.38

Și tot orice faceți, cu cuvântul, sau cu lucrul, toate să faceți în numele Domnului Iisus, mulțumind lui Dumnezeu și Tatălui prin El. (Colos 3, 17).

...nu vă temeți de cei ceucid trupul și după aceea nu pot nimic mai mult să facă. Să vă temeți de Cei ce are putere după ce l-a ucis, să-l arunce în Gheena.

(Luca 12, 4—5).

Februarie

ziua are 11 ore — noaptea 13 ore.

INSEMNĂRI

2 Februarie, Întâmpinarea Domnului.
(Stretenia).
7 Febr. Sâmbăta morților.
15 Febr. Lăsata secului.
16 Febr. Incepe Postul mare.
18, 20, 25, 27 Febr. Liturghia înainte
sfântiță.
22 Febr. Liturghia Sf. Vasile cel Mare.
23 Febr. Pomenirea morților.

Povețe economice

Curăță sămânța de semănat. Cară gunoi și-l împrăstie, ca la desgheț să intre zama lui în pământ. Pe vreme bună ară pentru ovăs și orz.

Oile nu le lăsa să bea apă de pe neauă, că li se strică laptele și pierd mielul.

Sădește pomi pe vreme bună, dar pune-le și pari împrejmuiindu-i cu spini. Se pot altoi cireși, pruni, ș. a. Via se poate rigola, sădi și râteza.

Sămburi de pom se pun în nisip umed ca să li se moaie coaja, căci altfel nu răsar.

De-i vremea bună, se poate semăna salată, spanac (spenot), mazăre și țelur.

Prevestirea timpului

1 și 2 vânt și frig; dela 3—9 răpadă și vânt; dela 10—16 timp nestatornic. În 17 și 18 moină și vânt; dela 19—26 stă să ningă. În 27 și 28 moină și vânt.

Vorbe d'n bătrâni. Zăpada în Faur întărește semănăturile. Faur urât și Maiu frumos e an mănos, dacă nu-i înghețul prea mare. Apele curgătoare calde vestesc ger. Dacă ziua 16 (Pamfilie) va fi cu soare, va urma încă iarnă în putere. Viforele ce nu vin în Faur se răsbună la Paști. Negura din apus arată ger. La Dragobete (cap de primăvară), iese ursul din bârlog și de-și va vedea umbra (ade-că de va fi soare) întră iarăși în culcuș, că va mai fi ger.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 1 Febr. 1245, moare Caliman, împăratul Româno-Bulgar

La 2 Febr. 1438, Antoniu Magnu, căpetenia țăranilor Ardeleni răsculați, a fost prins și tăiat în bucăți lângă mănăstirea Clujului, iar soții lui au fost trași în țapă pe muntele din fața orașului Turda de către nobilii Unguri.

La 13 Febr. 1785, George Crișan, unul d'n cei trei condamnați ai revoluției Românilor Ardeleni, se sinucide, neputând suporta temnița maghiară din Alba-Iulia. Mort fiind, Ungurii, în cruzimea lor răzbunătoare, i-au tăiat capul punându-l în țapă, în satul lui natal, Cărpeneș, iar trupul i l-au despicat în patru.

La 25 Febr. 1775 răpirea Moldovei de Nord (a Bucovinei) de către Austrieci.

Martie

are 31 zile

Mărțișor

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune

Duminica II-a din Post, a s. Grigorie Palama. Apost: Evrei 1, 10—2, 3; La început tu, Doamne, ai întemeiat pământul... Ev: Marcu 2, 1—12; În vremea aceea, intrat-a Iisus în Capernaum... gl. 5, vos. 5.

Dumin.	1	C.P. Grigorie Pal. CaMă Eudochia	Reminisc. (2)		6.47	17.39
Luni	2	M. Teodot Ep. Chirinei și Isichie	Simplicius		6.45	17.41
Marți	3	SS. Mi Eutropie, Cleonic, Vasilisc	Cunigunda		6.43	17.43
Miercuri	4	C. P. Gerasim (Liturg. în sf.)	Cazimir		6.42	17.45
Joi	5	S. M. Conon	Adrian		6.39	17.47
Vineri	6	SS 42 Mi din Amoreia (Liturg. în sf.)	Perpetua și Felicită		6.37	17.49
Sâmbătă	7	SS. 7 Mi din Herson (Pomen. morților)	Toma de Aqu.		6.35	17.50

Duminica III-a din Post, a s. Cruci. Apost: Evrei 4, 14—5, 6; Fraților, având Arhiereu mare... Ev: Marcu 8, 34—9, 2; Zis-a Domnul: Cel ce voiește să vină după Mine... gl. 6, vos. 6.

Dumin.	8	C. P. Teofilact mărt. Inch. crucii	Oculi (3) Ioan de D.		6.32	17.51
Luni	9	(†) SS. 40 de muc. din Sev. (Lit. în sf.)	Francisca		6.30	17.53
Marți	10	S. M. Codrat	40 de muc.		6.28	17.55
Miercuri	11	S. P. Sofronie Patr. Ierus. (Lit. în sf.)	Sofronie		6.26	17.57
Joi	12	C. P. Teofan mărt., Grigorie Dial.	Grigorie		6.24	17.59
Vineri	13	Ad. m.s. Nichifor Patr. Const. (L.I.S.)	Nichifor		6.22	18.01
Sâmbătă	14	C. P. Benedict (Pomenirea morților)	Matilda		6.19	18.03

Duminica IV-a din Post, a S. Ioan Scărarul. Apost: Evrei 6, 13—20; Fraților, lui Avraam făgăduindu-se Dumnezeu... Ev: Marcu 9, 17—32; În vremea aceea, venit-a un om la Iisus... gl. 7, vos. 7.

Dumin.	15	C. P. Ioan Scărarul	Laetare (4)		6.16	18.04
Luni	16	S. M. Savin și Popie	Heribert		6.13	18.05
Marți	17	C. P. Alexie omul lui Dumnezeu	Patriciu		6.11	18.06
Miercuri	18	P. Chiril Aep. Ierusal. (Lit. în sf.-denie)	Chiril		6.09	18.07
Joi	19	SS. Mi Hrisant și Darie	Iosif, logodn.		6.07	18.09
Vineri	20	CC. Piuc. în mst. Sava (Lit. în sf.-denie)	Hubert		6.05	18.11
Sâmbătă	21	Acat. Maicii Domn. P. Iacob mărt.	Benedict		6.03	18.13

Duminica V-a din Post, a s. Maria Egipțeanca. Apost: Evrei 9, 11—14; Fraților, Hristos venind arhiereu bunătaților... Ev: Marcu 10, 32—45; În vremea aceea, luând Iisus pe cei doisprezece... gl. 8, vos. 8.

Dumin.	22	C.M. Maria Egip. M. Vasilie Preot.	Judica (5)		6.00	18.15
Luni	23	C. M. Nikon și învățăceii lui	Eberhard		5.58	18.16
Marți	24	C.P. Zaharie. În prăz. Bunei Vest.	(†) Gavril arh.		5.56	18.17
Miercuri	25	(†) Buna Vestire (Liturgia S. Ioan)	(†) Buna Vestire		5.54	18.19
Joi	26	Sob. m. mar. Voiev. Gavriil (Inc. praz.)	Ludger		5.52	18.21
Vineri	27	S. Mătrona din Tesalonic (Lit. în sf.)	Ioan Damasc.		5.50	18.23
Sâmbătă	28	(†) Inv. lui Lazăr, C. Ștefan făc. d.m.	Ioan Capistr.		5.47	18.25

Duminica VI-a din Post, a Floriilor Apost: Filip. 4, 4—9; Fraților, bucurați-vă pururea întru Domnul... Evanghelia: 1) la Utrenie: Matei 21, 1—11, 15—17; În vremea aceea, când s'a apropiat Iisus de Ierusalim...; 2) la Liturghie: Ioan 12, 1—18. Mai înainte de Paști cu 6 zile. Toate ale praznicului.

Dumin.	29	(†) Floriile (Liturgia S. Ioan)	(†) Floriile		5.44	18.27
Luni	30	Fer. Iosif, C. Ioan Scăr-ul (Lit. în sf.)	Lunia Patimilor		5.42	18.28
Marți	31	C. P. Apatie, Ep. Gang. (Lit. în sf.)	Marția Patimilor		5.40	18.29

Martie

ziua are 12 ore — noaptea 12 ore.

INSEMNĂRI

4, 6, 11, 13, 27, 30, 31 Martie, se serbează Liturghia darurilor celor mai 'na-nte Sfințite.

7, 14 Martie, se face pomenirea morților

1, 8 Martie, se serbează Liturghia Sf. Vasile cel mare.

18, 20 Martie, Liturghia în. sf.; seara Denie.

25 Martie, Buna-Vestire (Blagoveștenia), deslegare de pește.

30, 31 Martie, Sf. Denii.

Povețe economice

În săptămâna a 9-a după Crăciun seamănă grâul de primăvară, apoi orz, ovăs mazăre, mazărice și lujernă. Du gunoiul pe câmp. Printre semănăturile tomatice, ce au ieșit rari, aruncă sămânță de trifoiu. După ploaie curăță pomii de mușchi și de omizi. Sădește legumele menite pentru a-ți face sămânță. Ca să le aperi de omizi pune în apropiere câteva semințe de cânepă. Mirosul acestora alungă fluturii.

Așează-ți răsadurile și le acoperă cu gunoi, să le fie cald.

Altoiește cireșii, vișinii și prunii în crengile coroanei. Macină bucate pe timp mai îndelungat. Seamănă ridichi, ceapă, spanac și varză, pătrunjel, morcovi și alte legume. Pune găini și găște să clocească.

Cartofii înghețați fierbe-i și scurge apa din ei, apoi îi dă la vite, altfel se vor bolnăvi.

Semănăm inul, cânepa, tutunul plante oleaginoase, cartofii napii, hameiul. Sfârșim făiatul viei și sădim vițele tinere. Începem prima săpătură. Văruim pomii. Întărcăm purceii și mieii născuți în timpul ernii. Să alegem o zi frumoasă, precedată de alte zile frumoase, să verificăm: 1) proviziunile, 2) ouăle, 3) prezența reginei la stupi. Sădim frăgi. Sădim în strat pătlăgele vinete, castraveți, peni, tomate, pătlăgele roșii și cimbru.

Prevestirea timpului

Din 1—6 mestecat și vânt; 7—10 noreală și soare; 11—13 vânt; 14 vreme rea, Dela 15—19 frig. În 20 și 21 ziua cald, noaptea frig și vânt. În 22 și 23 ploaie cu zăpadă; 24 și 25 noaptea frig și vânt. Dela 26—31 zăpadă și vânt.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 6 Martie 1486, Ștefan cel Mare bate pe Unguri în lupta dela Scheia ținutului Romanului.

La 8 Martie 1821, Tudor Vladimirescu, în fruntea pandurilor săi, pornește revoluția contra Grecilor.

La 11 Martie 1641, se ține un sinod mare la Iași în care se condamnă calvinismul, aprobându-se mărturisirea credinței compusă de Petru Movilă.

La 27 Martie 1918, se proclamă alipirea Basarabiei la Patria Mamă.

La 28 Martie 1812, Rușii ne răpesc Basarabia.

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calendar Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Miercuri	1	Miercurea Patimilor (Liturg. In. sf.)	Miercuria Pat.	♈	5.38	18.31
Joi	2	(†) Joia Patimilor (Liturg. sf. Vasile-denie)	Joia Patim.	♈	5.36	18.33
Vineri	3	(†) Vin rea Patimilor, C. P. Nichita	(†) Vineri Pat.	♈	5.33	18.35
Sâmbătă	4	Sâmbătă Pat. C. P. Iosif scriit. de cânt.	Sâmbăta Pat	♈	5.30	18.37

Duminica Invierii Apost. Fapte 1, 1—8; Cuvântul cel dintâi am făcut, o Teofile...

Ev: Ioan 1, 1—17; La început era Cuvântul... La Vecernie; Ev: Ioan 20.

19—25; Fiind seară în ziua aceea... Slujba Penticostarului.

Dumin.	5	(†) Sf. Paști	(†) Inv. Dlui	♈	5.28	18.39
Luni	6	(†) Luni Paștilor	(†) Lun. Pašt.	♈	5.26	18.40
Marți	7	(†) Marția Paștilor	(†) Marț. Pašt.	♈	5.24	18.41
Miercuri	8	SS. Ap. Irodion, Agav. Ruf. (desl. post)	Walter	♈	5.22	18.43
Joi	9	C. M. Eupsichie din Cezarea	Valtruda	♈	5.20	18.45
Vineri	10	SS. Mi Terentie și Pompie (desl. post)	Jezechiil	♈	5.17	18.47
Sâmbătă	11	S. M. Antipa Ep. Pergamului	Leon	♈	5.14	18.49

Duminica a II-a după s. Paștii, a Tomii. Apost. Fapte 5, 12—20; În zilele acelea, prin mâinile Apostolilor... Ev: Ioan 20, 19—31; Fiind seară în ziua aceea... gl. 1, vos. 1.

Dumin.	12	Sf. Ap. Toma, P. Vasile Mărt.	Quasimodogeniti (1)	♈	5.12	18.51
Luni	13	S. M. Artemon (Pomenirea morților)	Ermerghild	♈	5.10	18.52
Marți	14	C. P. Martin, papa Romei	Iustin	♈	5.08	18.54
Miercuri	15	SS. Aristarch, Pud și Trofim	Lidvina	♈	5.06	18.55
Joi	16	S. M. Agapia, Irina și Hionia	Turibiu	♈	5.04	18.57
Vineri	17	C. P. Simeon Persul	Anicet	♈	5.02	18.59
Sâmbătă	18	C. P. Ioan	Apolonia	♈	1.59	19.00

Duminica a III-a după s. Paștii, a Mironosițelor Apost. Fapte 6, 1—7; În zilele acelea înmulțindu-se ucenicii... Ev: Marcu 15, 43—16, 8. În vremea aceea, venit-a Iosif... gl. 2, vos. 2.

Dumin.	19	SS. Femei Mironosițe Iosif și Nicodim	Misericordia (2)	♈	4.57	19.03
Luni	20	C. P. Teodor Trihina	Wiso	♈	4.55	19.04
Marți	21	S. M. Ianuarie și Teodor din Perga Pamfiliei	Anselm	♈	4.53	19.05
Miercuri	22	C. P. Teodor Sicheotul	Iosif Logod.	♈	4.51	19.07
Joi	23	(†) S. M. M. Gheorghe	Adalbert	♈	4.49	19.09
Vineri	24	S. M. Sava Stratilat, C. M. Elisabeta	George	♈	4.47	19.11
Sâmbătă	25	S. Ap. și Ev. Marcu	Marcu ev.	♈	4.45	19.13

Duminica a IV-a după s. Paștii, a Slăbănogului. Apost. Fapte 9, 32—42; În zilele acelea, fost-a Petru cercetând... Ev: Ioan 5, 1—15; În vremea aceea s'a suit Iisus în Ierusalim... gl. 3, vos. 4.

Dumin.	26	S. M. Vasilie Ep. Amasiei	Jubilate (3)	♈	4.42	19.15
Luni	27	S. M. Simeon fratele Domnului	Petru Canis	♈	4.39	19.16
Marți	28	SS. Ap. Iason și Sosipatru	Paul d. Cr.	♈	4.37	19.17
Miercuri	29	SS. 9 Mi din Cizic (+ în jum. praznic)	Petru d. Ver.	♈	4.35	19.19
Joi	30	S. Ap. Iacob al lui Zevedei	Catarina d. S.	♈	4.32	19.21

...și tot ce întru este din credință, păcat este. (Rom. 14, 23).

...că ce va semăna omul, aceea va și seceră. (Gal. 6, 7)

...prin dragoste să slujiți unul altuia. (Gal. 5, 13).

Aprilie

ziua are 13 ore — noaptea 11 ore.

INSEMNAȚII

1 Aprilie: Liturghia darurilor celor morți înainte sfințite.

2 Aprilie: Joia Mare. Liturghia Sf. Vasile cel Mare. Sfințirea Paștilor.

3 Aprilie: Vineria Patimilor. Maslu de obște. Nu se face liturghie. Se citește slujba ceasurilor.

5 Aprilie: începutul Penticostarului.

5 Aprilie până în 11 Aprilie: (săptămâna luminată) nu se fac cununii. Exceptional cu dispensă arhierască. În acest răstimp nu se fac pomeniri de morți la Sf. Liturghie.

13 Aprilie: Se face pomenirea morților.

Povești economice

Plivește sămănăturile de buruani și spinii. Se sămănește hrișcă, grâu, secară, trifoi, cânepă, in, cartofi și curcuz.

Pune fasole, dacă nu e frig. Tutunul se răsădește, dacă are 5—6 foi. Udă pomii sădiți. Plivește straturile și școala de pomi. Păzește ca vitele să nu se umfle de iarbă verde, dă-le fân înainte de a le scoate la pășune. Începe lucrul la vie. Dacă-i secetă, dimineața să uzi grădina. În pod întoarce bucatele, să vezi dacă nu au gărgărite. Lăna nespălată pusă lângă grâne, alungă gărgăritele. Grăul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni, după 14 zile cerne-l, că-și pierde mirosul. Oile se scot la pășune. Fereste mieli de umezeală. Văruți casele și țineți curățenie pentru că de acum încep bolile. Fă-ți în jurul casei grădiniță de flori.

Prevestirea timpului

Dela 1—4 vânt; dela 5—8 noaptea frig. În 9 și 10 puțină ploaie. Dela 11—14 noreală și frig. În 15 și 16 senin. Dela 17—20 nopți friguroase; dela 21—24 ceață; dela 25—27 ploaie; iar dela 27—30 senin.

Vorbe din bătrâni. Prier frumos, Ma'u vișoros. Prier umed aduce binecuvântare. Negura din Aprilie, la răsărit și m'azăzi, e semn bun. De tună în Aprilie, nu te mai teme de ger. Prier frumos, vară furtunoasă. De vor fi flori multe de vișine și bune, trage nădejde la vii.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 6 April 1490, moare Matei Corvin, Regele Ungariei — el a fost de viță românească.

La 8 April 1886, este ales Domn, Carol I.

La 14 April 1448, Ioan Huniade Corvinul, Voievodul Transilvaniei, încheie un tratat cu Turcia, prin care aduce o îmbunătățire a soartei Românilor — și acest Voievod ca și Regele Matei, era de viță românească.

La 22 April 1777, se hotărăște alipirea Bucovinei la Austria.

La 26 April 1877, se trage dela Calafat cea dintâi gh'ulea de tun asupra Turcilor cari se cuibăriseră la Vidin.

Mai

are 31 zile

Florar

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Vineri	1	S. Proor. Ieremia	Filip și Iacob		4.29	19.23
Sâmbătă	2	Aduc. moșt. Atanasie cel Mare	Atanasie		4.26	19.25

Duminica a V-a după s. Paști, a Samarinenicii. Apost: Fapte 11, 19—30; In zilele acelea, Apostolii risipindu-se... Ev: Ioan 4, 5—12; In vernea aceea, venit-a Iisus în cetatea Sumariei... gl. 4, vos. 7.

Dumin.	3	SS. Mi Timotei și Mavra	Cantate (4)		4.23	19.27
Luni	4	C. Mă Pelaghia	Florian		4.21	19.28
Marți	5	M. Mă Irina	Pius V		4.20	19.29
Miercuri	6	Dreptul Iov	Ioan P.		4.19	19.31
Joi	7	Arăt. s. Cruci, M. Achachie	Stanislau		4.18	19.33
Vineri	8	(†) S. Ap. și Ev. Ioan, C. P. Arsenie	Mihail		4.17	19.35
Sâmbătă	9	Proor. Isaia, M. Hristofor	Grigorie		4.16	19.37

Duminica a VI-a după s. Paști, a Orbului. Apost: Fapte 16, 16—34; In zilele acelea, a fost când mergeam noi... Ev: Ioan 9, 1—38; In vremea aceea, trecând Iisus, a văzut pe un orb... gl. 5, vos. 8.

Dumin.	10	S. Ap. Simon Zilotul (Sărb. națională)	Rogate (5)		4.15	19.38
Luni	11	S. M. Mochie	Maturt		4.13	19.39
Marți	12	SS. Epifonie Ep. Cipru'ui, Gherman Patr. C-pol.	Pancrațius		4.12	19.40
Miercuri	13	Inch. pranz. s. Paști. M. Glicheria	Servațius		4.10	19.41
Joi	14	(†) Înălțarea D-lui (Ziua eroilor)	(†) Înălțarea D-lui		4.08	19.43
Vineri	15	C. P. Pahomie cel mare	Ioan Bapt. S.		4.07	19.45
Sâmbătă	16	C. P. Teodor Sfintitul	Ioan Nepom.		4.05	19.47

Duminica a VII-a după s. Paști, a Sf. Părinți. Apost: Fapte 20, 16—17; 28—36; In zilele acelea, socotit-a Pavel... Ev: Ioan 17, 1—13; In vremea aceea, ridicând Iisus ochii săi la cer... gl. 6, vos. 10.

Dumin.	17	SS. Părinți dela Sinodul întâi ecum. (325)	Exaudi (7)		4.04	19.49
Luni	18	MM. Petruși Dionisie, SM. Teodot	Venant		4.03	19.51
Marți	19	M. Patrichie, Ep. Prusiei	Petru Celest		4.02	19.52
Miercuri	20	S. M. Talaleu	Bernard d. S		4.01	19.53
Joi	21	(†) SS. Imp. Constantin și Elena	Hospitiu		3.59	19.55
Vineri	22	S. M. Vasilisc (Inch. praznic. Înălț. D.)	Iuliu		3.58	19.56
Sâmbătă	23	C. P. Mihail märt. Ep. Sinadei (Pomen. morți)	Desideriu		3.57	19.57

Duminica a VIII-a după s. Paști, a Pogorării S. Duh. Apost: Fapte 2, 1—11; Și dacă s'a plinit ziua praznicului... Evanghelia: 1) la Utrenie: Ioan 20, 19—23; Fiind seară în ziua aceea... 2) la Liturghie: Ioan 7, 37—53; 8, 12; Iar în ziua cea mai de pe urmă... Toate ale praznicului.

Dumin.	24	(†) Pogorârea Sfântului Duh	Dum. Rus.		3.55	19.59
Luni	25	(†) Sfânta Treime	Lunia Rus.		3.54	20.01
Marți	26	S. Ap. Carp	Filip de Neri		3.53	20.03
Miercuri	27	S. M. Eladie și Terapont (desl. de Post)	Beda		3.52	20.04
Joi	28	M. Eutichie, C.P. Nichita Ep. Cal.	Augustin		3.51	20.05
Vineri	29	C. Mă Teodosia (desleg. de Post)	Maria Magd.		3.50	20.06
Sâmbătă	30	C. P. Isachie din Mst. Dalmatiei (Inch. prazn.)	Ioana D'arc		3.49	20.07

Duminica I-a după s. Rusaliu. Apost: Evrei 11., 33—12, 1; Fraților, sfinții toți prin credință au biruit... Ev: Matei 10, 32—33; 37—38, 19, 27—30; Zis-a Domnul ucenicilor Săi... gl. 8, vos. 1.

Dumin.	31	S. Ap. Ermia și M. Ermeu (Toți sfinții)	Sf. Treime		3.47	20.08
--------	----	---	------------	--	------	-------

Mai

ziua are 14 ore — noaptea 10 ore.

INSEMĂNĂRI

10 Maiu: Sărbătoare Națională. Doxologie.

14 Maiu: Ispasul. Ziua eroilor. Parastas.

Povește economice

S'a sfârșit cu semănatul. Doar cănepă, în și fasole se mai pot pune. Se începe prășitul cucuruzului sămănat din vreme.

Se cosește lucerna întâia oară — dar nu prea adânc, să nu piară.

Se răsădesc zarzavaturile și castraveții și se udă, dacă nu ploaie.

Ferește via de brumă, făcând foc de paie umede. Rupe-i cărceii și puii și o leagă la par. Stropește-o cu zeamă bordeleză (piatră vântată cu var) pentru întâia dată.

Curăță pomii de omizi, mai cu ușurință de dimineață, când se adună la un loc spre a se încălzi la soare.

Vitele se trimite la pășune. Să nu se ia copii de la carte ca să păzească vitele, căci este spre răul lor și al familiei și Neamului nostru!

Albinele roiesc, pregătește stupi ca să le prinzi.

Prevestirea timpului

Dela 1—4 senin, ploaie și bine; delă 5—8 rourează; delă 9—15 bine. În 16 și 17 ploaie; în 18 senin, cald și puțin nestatornic. În 19 și 20 ploaie. Delă 21—27 căldură. În 28 vânt și ploaie; în 29 și 30 ploaie.

Vorbe din bătrâni. Roua de seara și răcoarea din Maiu aduc fân și vin mult. Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Roiul din Maiu prețuește un car de mălaiu. Gândacii mulți vestesc an mănos. Maiu ploios, Iunie frumos. De e brumă între Sf. Gheorghe și Armîdeni va bruma și între Sântea-Mării. Când sunt greeri mulți, va fi fân puțin. Tunetele dese arată an roditor.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 1 Mai 1885, Sinodul Bisericii Române promulgă recunoașterea de către Patriarhia din Constantinopol a autocefaliei Bisericii Regatului Român.

La 3 Mai 1848, Românii ardeleni se ridică în contra Ungurilor.

La 6 Mai 1600, o scurtă unire a Românilor din Transilvania, Moldova și Muntenia sub Mihai Viteazul.

La 10 Mai 1877, se proclamă independența României.

La 10 Mai 1881, România se proclamă Regat.

La 23 Mai 1873, moare Cuza-Vodă (înmormântat la Ruginoasa).

La 26 Mai 1821, Tudor Vladimirescu e ucis mișelește de Greci.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calendar Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Luni	1	S. M. Iustin Filosoful și Mărt. (Incep. Post. S. Petru)	Pamfil	♋	3.47	20.09
Mărti	2	P. Nichifor mărt. + M. Ioan cel nou dela S. c.	Marcelia	♋	3.40	20.10
Miercur.	3	M. Luchilian	Clotilda	♋	3.45	20.11
Joi	4	P. Mitrofan arhier. Const.	Corp. D-lui	♋	3.44	20.12
Vineri	5	S. M. Dorotei Ep. Tirului	Bonifaciu	♋	3.43	20.13
Sâmbătă	6	C. P. Ilarion	Norbert	♋	3.42	20.14

Duminică a II-a după s. Rusalii. Apost: Romani 2, 10—16; Fraților, slavă și cinste..

Ev: Matei 4, 18—23; În vremea aceea, umblând Iisus pe lângă marea Galileii.. gl. 1, vos. 2.

Dumin.	7	S. M. Teodot Ep. Anchirei	Robert	♋	3.42	20.15
Luni	8	Aduc. moașt. s.m. Teodor Strati	Medard	♋	3.42	20.16
Mărti	9	P. Chiril al Alexandriei	Primus și Felician	♋	3.41	20.17
Miercur.	10	MM. Alexandru și Antonina, Timotei Ep. Prusiei	Margareta	♋	3.41	20.18
Joi	11	S. Ap. Bartolomei și Varvara	Varnava	♋	3.41	20.19
Vineri	12	C. P. Onufrie și Petru din Ato:	Inima lui Iisus	♋	3.40	20.20
Sâmbătă	13	M. Achil na	Antonie de P.	♋	3.40	20.21

Duminică a III-a după s. Rusalii. Apost: Romani 5, 1—10; Fraților, îndreptați fiind prin credința. Ev: Matei 6, 22—33; Zis-a Domnul :Luminătorul trupului este ochiul.. gl. 2, vos. 3.

Dumin.	14	Pr. Eliseiu și Metodie P. Const.	Vasile	♋	3.40	20.21
Luni	15	Proor. Amos	Vitus, Modes	♋	3.40	20.21
Mărti	16	P. Tihon f. d. m. Ep. Amatundei	Francisc de R	♋	3.39	20.22
Miercur.	17	M. M. Manuil, Savel, Ismail	Rainer	♋	3.39	20.22
Joi	18	S. M. Leontie și Ipatie	Marcu și Marcelin	♋	3.39	20.23
Vineri	19	S. Ap. Iuda frat. D-lui, C. P. Paisie	Iuliana Falc.	♋	3.39	20.23
Sâmbătă	20	S. M. Metodie Ep. Patarilor	Silveriu	♋	3.39	20.23

Duminică a IV-a după s. Rusalii. Apost: Romani 6, 1—23; Fraților, slobozi fiind de păcat. Ev: Matei 8, 5—13; În vremea aceea, intrând Iisus în Capernaum.. gl. 3, vos. 4.

Dumin.	21	S. M. Iulian din Tars	Aloisiu Gonz.	♋	3.39	20.24
Luni	22	S. M. Eusevie E. Samosatelor	Paulin	♋	3.40	20.24
Mărti	23	S. M. Agripina	Edeltrud	♋	3.40	20.24
Miercur.	24	(†) Nașterea S. Ioan Botezătorul	N. s. Ioan Bot.	♋	3.40	20.24
Joi	25	M. Fevronia	Gulielm	♋	3.41	20.24
Vineri	26	C. P. David din Tesalonic	Ioan și Paul	♋	3.42	20.24
Sâmbătă	27	C. P. Samson primitor de străini	Ladislaw	♋	3.42	20.24

Duminică a V-a după s. Rusalii. Apost: Romani 10, 1—16; Fraților, bunăvoința inimii mele.. Ev: Matei 8, 28—8, 1; În vremea aceea, trecând Iisus.. gl. 4, vos. 5.

Dumin.	28	Aduc. moștelor ss. Chir și Ion	Leon II	♋	3.41	20.24
Luni	29	(†) SS. Ap. Petru și Pavel	Petruși Pavel	♋	3.42	20.23
Mărti	30	(†) Adun. (Sobor) SS. Apostoli	Pavel	♋	3.43	20.23

... fiți cu întreagă înțelepciune și priveghiați întru rugăciuni. (1 Petru 4, 7)

Cuvântul vostru totdeauna să fie cu har... (Colos. 4, 6).

Mai mare bucurie decât aceasta nu am, când aud că fiți mei umblă întru adevăr, (3 Ioan 4).

Sfin

blic

Junie

ziua are 15 ore — noapte 9 ore

INSEMNĂRI

1—29 Iunie: Postul Săn-Petrului.
24 Iunie: Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Sânziana).
29 Iunie: S. S. Ap. Petru și Pavel (Sân-Petru).

Povețe economice

Cosim trifoiul pentru fân. Cucuru-zul se sapă. Via se sapă a două oară înainte de a înflori și se stropește înainte de floare. După ploaie seara și dimineața poți ocula (altoi în ochi) pădureții.

Se stăpesc gândacii de pomi și omizile de pe legume. Se sădește ridichi de toamnă. Se pun pari la fasole, linte și mazăre. Pune compoturi de creșe și vișine pe iarnă, căci folosesc la sănătate și-s bune de potă, la bolnavi.

Ajută roiriile slabe, dă-le miere sau apă îndulcită. Incepe secerișul celor de toamnă.

Mergi la examen de-ți ascultă copilul, că de mare folos este școala în ziua de azi.

Prevestirea timpului

În ziua 1 nor și vânt. Dela 2—4 b'ne. În 5 vânt; în 6 ploaie. Dela 7—11 bine și vânt. În 12 ploaie; în 13 bine; în 14 și 15 nor cu soare; în 16 ploaie. În 17 și 18 amestecat; în 19 ploaie. Dela 20—24 bine. În 25 ploaie; în 26 nor cu soare. Dela 27—30 ploaie

Vorbe din bătrâni. Iunie mai uscat decât umed umple butiile cu vin. Oamenii și vântul de Iunie curând se schimbă. Iunie umed și rece, strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestește timp bun. Omidele multe sunt semne de v'n și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună. De sunt mulți bureți iuți, iarna viitoare are să fie uzoară. Rusalii umede, Crăcun, gras.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

1 Iunie 1600, Mihai Viteazul intră învingător în Iași.
13 Iunie 1641, Vasile Lupu, Domnul Moldovei, aduce dela Constantinopol moaștele Sfintei Paraschiva, pe cari le așează cu cinste în Biserica SS. Trei Ierarhi din Iași.
15 Iunie 1889, moartea poetului Mihail Eminescu.
16 Iunie 1873, trece în rândul fericților Mitropolitul A. Șaguna.
24 Iunie 1448 Ioan Huniade-Corvinul, guvernatorul Ungariei, se declară în public de Român.

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Miercuri	1	SS. Cosma și Damian f. d. m.	Sângele D-lui	♈	3.44	20.23
Joi	2	Vestmântul Prea Curatei	Cer. Mariei	♈	3.45	20.23
Vineri	3	S.M. Iachint, P. Anatolie P. Const.	Toți papii can.	♈	3.46	20.22
Sâmbătă	4	C.P. Andrei Aep. Crit., C. Marta	Uldarich	♈	3.47	20.22

Duminica a VI-a după s. Rusalii. Apost. Romani 12, 6—14; Fraților, având daruri de multe feluri.. Ev: Matei 9, 1—8; In vremea aceea, intrând Iisus în corabie, a venit la cetatea sa... gl. 5, vos 6.

Dumin.	5	(†) C.P. Atanasie al Atonului	Antonie Marta Zaccaria	♈	3.48	20.21
Luni	6	C. P. Sisoe cel mare	Pro. Isaia	♈	3.48	20.21
Măști	7	C.P. Toma, Acache, MMă Chiriachi	Chiril-Metodie	♈	3.49	26.20
Miercuri	8	S. M. M. Procopiu	Chilian	♈	3.50	20.20
Joi	9	S.M. Pangratie, Ep. Tavromeniei	Agilulf	♈	3.51	20.19
Vineri	10	SS. 45 Mi din Nicopole Arm.	7 frați	♈	3.52	20.19
Sâmbătă	11	Ma Eufemia	Pius I.	♈	3.53	20.18

Duminica a VII-a după s. Rusalii. Apost. Romani 15, 1—7; Fraților, datorii sentenței noi cei tari. Ev: Matei 9, 27—35; In vremea aceea, trecând Iisus, au mers după el doi orbi. gl. 6, vos. 7.

Dumin.	12	Icoana „Prodomița“ a Maicii D-lui	Ioan Gualbert	♈	3.54	20.17
Luni	13	(†) Soborul Archang. Gavril	Anaclet	♈	3.55	20.16
Măști	14	S. Ap. Achila	Bonaventura	♈	3.56	20.15
Miercuri	15	SS. Mi Chirie și Iulita mama lui	Enric	♈	3.57	20.14
Joi	16	S.M. Antinogen cu 10 ucen ai săi	Maria de Car.	♈	3.59	20.12
Vineri	17	(†) M. Mă Marina	Alexie	♈	1.01	20.11
Sâmbătă	18	SS. Mi Iacint și Emilian	Camil de Lelli	♈	4.02	20.10

Duminica a VIII-a după s. Rusalii. Ap.: SS. Părinții dela Sinodul al 4-lea ecumenic. Apost. 1 Cor. 1, 10—17; Fraților, vă rog pe voi pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos. Ev: Matei 14, 14—22; In vremea aceea, văzută a Iisus popor mult.. gl. 7, vos. 8.

Dumin.	19	Ca Die și Ca Macrina	Vincent de Paula	♈	4.03	20.09
Luni	20	S. Pro. Ilie Tesviteanu (Ziu aviației)	Ieronim, Emilian	♈	4.04	20.08
Măști	21	CC.PP. Simeon, Ioan Pr. Iezechiel	Praxede	♈	4.05	20.07
Miercuri	22	Mironos. Maria Magdalena	Maria Magd.	♈	4.06	20.06
Joi	23	Aduc. moșt. S. M. Foca, Trofim, Teofil	Apolinarie	♈	4.08	20.05
Vineri	24	S. M. Mă Hristina	Hristina	♈	4.09	20.04
Sâmbătă	25	(†) Adormirea S. Ana	Iacob	♈	4.11	20.03

Duminica a IX-a după s. Rusalii. Apost. 1 Corinteni 3, 9—17; Fraților, ai lui Dumnezeu împreună lucrători suntem... Ev: Matei 14, 22—34; In vremea aceea, silita Iisus pe ucenicii săi să intre în corabie.. gl. 8, vos. 9.

Dumin.	26	S. M. Ermolae, C. M. Paraschiva	Ana	♈	4.12	20.02
Luni	27	(†) S. M. M. Panteleimon	Pantaleon	♈	4.13	20.01
Măști	28	SS. Ap. Prohor, Nicanor, Timon, Parmena, C. P. Pavel Xir.	Hazarie, Celsie, Victor	♈	4.15	19.59
Miercuri	29	S. M. Calinic, Ma Teodota	Marta	♈	4.16	19.57
Joi	30	S. Ap. Sila și Silvan	Abdon, Semen	♈	4.18	19.55
Vineri	31	S. și dreptul Eudochim	Ignatie Loyola	♈	4.19	19.53

Înaintea celui cărunt să te scoli și să cinstești fața celui bătrân... (Levitic 19, 32).

Că n'au trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea; ci ca să mântuiască lumea prin El (Ioan 3, 17).

Julie

ziua are 14 ore — noaptea 10 ore

INSEMNAȚII

20 Iulie: S. Proroc Ilie Tesviteanu.
31 Iulie: Lăsatul secului de Sântă-Mărie.

Povețe economice

Termină cu secerișul grâului și a secerei de toamnă, dacă e coaptă. Se seceră rapița și săcarii de primăvară. Cosește trifolul și lucerna înainte de a-i înegri floarea, căci atunci se și scutură.

Plivește și rărește legumele. Dacă e secetă udă-le seara și dimineața mai ales varza (curechiul).

Scaldă vitele la amiază în râu sau la iaz. Închide porcii, dacă e boală de porci în sat. Tot așa și găinile, pe cele moarte îngroapă-le!

Proptește crengile prea încărcate de fructe, pe cele viermănoase depărtează-le de pomi.

Stupii nu se mai lasă să roiască.

Stropește via des, dacă sunt ploii calzi și rezezi.

Prevestirea timpului

În 1 și 2 bine; dela 3—5 ploaie și vânt. În 6 bine și vânt; în 7 bine; 8 și 9 ploaie; 10 și 11 bine. Dela 12—15 ploaie și vânt; 16 și 17 bine; 18—20 ploaie. Dela 21—24 bine. În 25 nor cu soare. În 26 și 27 ploaie mare; 28 și 29 bine; 30 ploaie; 31 bine.

Vorbe din bătrâni. Căldura mare din Iulie însemnează an bun. Dacă paiangenul își rupe pânza în două, va ploua. Dacă luna plină are curte la ameză și răsărit, urmează timp senin, statornic. Mușinoaiile de furnici mai ridicate ca de obicei, vestesc iarnă grea.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

1 Iulie 1690, Mihai Viteazul intră triumfător în Alba-Iulia realizând, pe scurtă vreme Unirea tuturor Românilor.

2 Iulie 1501, moartea lui Ștefan cel Mare, care este înmormântat la Mănăstirea Putna în Bucovina.

20 Iulie 1600 după dorința lui Mihai Viteazul, dieta din Alba-Iulia hotărăște ca preoții Români să fie scutiți de la servituțiile poporului.

21 Iulie 1908, moare marele pictor al nostru N. Grigorescu, la Cămpina.

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Sâmbătă	1	Scot. S. Crucii, SS. 7 Mă Macavei	Lanțul S. Ap. Petru	♋	4.20	19.51
Duminică a X-a după S. Rusalii. Apost.: 1 Corint. 4, 9—16; Fraților, Dumnezeu pe noi apostoli... Ev.: Matei 17, 14—23; În vremea aceea s'a apropiat către Iisus un om înghenunchind... gl. 1, vos. 10.						
Dumin.	2	Aduc. moașt. s. al h'd Ștefan	Maria de Li.	♋	4.22	19.50
Luni	3	CC. PP. Isachie, Dalmatie, Faust	Ștefan	♋	4.23	19.48
Mărti	4	SS. 7 tineri din Efes	Dominic	♋	4.24	19.46
Miercuri	5	S. M. Eusignie (În mte grăzn. Schimb. față)	Maria ad Ni.	♋	4.26	19.44
Joi	6	(†) Schimbarea la față a D-lui	(†) Schimb. la față	♋	4.28	19.42
Vineri	7	C. M. Dometie	Caetan	♋	4.30	19.49
Sâmbătă	8	S. Emilian mărt. Ep. Ch'zicului	Ciriac	♋	4.32	19.38

Duminică a XI-a după S. Rusalii. Apost.: 1 Corint. 9, 2—12; Fraților, pecetea apostoliei mele... Ev.: Matei 18, 23—35; Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemnatu-s'a împărăția cerurilor... gl. 2, vos. 11.

Dumin.	9	S. Ap. Matia	Roman	♋	4.34	19.36
Luni	10	S. M. și Arhidiac Laureție	Laurențiu	♋	4.36	19.34
Mărti	11	C. P. Nifon Patr. Const. S. M. și Arh. Euplu	Tiburtie, Susana	♋	4.38	19.32
Miercuri	12	S. Mi Fotie și Anichit	Clara	♋	4.39	19.31
Joi	13	P. Maxim mărt. (Inch. praz. Schimb. la față)	Ipolit	♋	4.40	19.29
Vineri	14	Pro. Michea (Înainte prazn. Adorm. M. D.)	Vigilia înălț. Mariei	♋	4.42	19.27
Sâmbătă	15	(†) Adorm. Maicii D-lui (Ziua marinei)	(†) Înălț. Mariei	♋	4.43	19.25

Duminică a XII-a după S. Rusalii. Apost.: 1 Cor. 15, 1—11; Fraților, arăt vouă Evanghelia... Ev.: Matei 19, 16—26; În vremea aceea, un tânăr venind la Iisus... gl. 3, vos. 1.

Dumin.	16	† Aduc. Măhrămii D-lui dela Edasa	Ioach'm	♋	4.44	19.23
Luni	17	S. Miron	Iacint	♋	4.46	19.22
Mărti	18	S. Mi Flor și Lavru	Agapit	♋	4.47	19.20
Miercuri	19	S. M. Andrei Stratilat și cei cu el	Ludvig	♋	4.48	19.17
Joi	20	Pro. Samuil	Bernard	♋	4.50	19.15
Vineri	21	S. Ap. Tadeu, Ma Vassa	Ioana	♋	4.52	19.12
Sâmbătă	22	S. M. Agaton și cei cu el	Arnulf	♋	4.54	19.10

Duminică a XIII-a după S. Rusalii. Apost.: 1 Cor. 16, 13—24; Fraților priveghiați, stați în credință... Ev.: Matei 21, 33—42; zis-a Domnul pilda aceasta: un om era stăpân al casei... gl. 4, vos. 2.

Dumin.	23	S. M. Lup (Înch. praznic. Ad. M. P.)	Filip Beniti	♋	4.56	19.07
Luni	24	S. M. Eutihie	Bartolomeu	♋	4.58	19.04
Mărti	25	Ad. moașt. SS. Ap. Vartolomei și Tit.	Ludovic	♋	5.01	19.01
Miercuri	26	SS. Mi Adrian și Natalia	Zefirin	♋	5.02	18.59
Joi	27	C. P. Pimen	Iosif de Cal.	♋	5.03	18.57
Vineri	28	C. P. Moise Arapul	August	♋	5.04	18.56
Sâmbătă	29	(†) Tăcirea cinst. cap. al S. Ioan Bof.	Tăc. cap. Bot.	♋	5.05	18.55

Duminică a XIV-a după S. Rusalii. Apost. 2 Corint. 1, 21—2, 4; Fraților, celce ne adăvarează pe noi... Ev.: Matei 22, 1—14; Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemnatu-s'a împărăția cerurilor omului împărat, care a făcut nuntă fiului său... gl. 5, vos. 3.

Dumin.	30	SS. Pi Alexandru, Ioan și Pavel	Roza de Lima	♋	5.07	18.53
Luni	31	(†) Cinst. brâu al Născăt. de Dzeu	Raimund N.	♋	5.08	18.51

Drept aceea flămânzește, vrăjmașul tău, dă-i lui pâine, de însetează, adapă-l pe el că aceasta făcând, cărbuni de foc grămădești pe capul lui. (Romani 12, 20)

August

ziua are 13 ore — noaptea 11 ore.

INSEMNĂRI

- 1—14 August: Postul Sântei-Mării.
6 August: Schimbarea la față (deslegare de pește).
15 August: Sântă-Măria Mare. (Ziua Marincă).
29 August: Zi de post.

Povețe economice

Impreună stupii fără matcă cu alții mai slabi și păzește-i de alb'ne răpitoare. Altoiește în ochi. Ară pentru semănăturile de toamnă și la sfârșitul lunii începe să sameni rapiță, navetă de iarnă, trifoi încarnat. Depărtează mioarele de la miei. Seceră ovăsul. Curăță fântănele. Adună semințele de legume și le păstrează în săculețe. Tunde miei.

Prevestirea timpului.

Dela 1—5 bine și ploaie; în 6 amestecat. Dela 7—22 bine. În 23 și 24 nor cu soare; dela 25—29 bine. În 30 și 31 nor și ceață.

Vorbe din bătrân'. Negura de pe livezi, și râuri, de se arată după apunerea soarelui, înseamnă timp bun și statornic. Ploaia din August subție vinul Vânturile de mează-noapte aduc timp statornic. Dacă timpul în ziua de Fotie (12) va fi frumos, și toamna va fi frumoasă. Dacă barza (cocostârcul) cioncâne, plouă. Când sunt alune multe, va fi iarnă grea.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

- La 8 August 1601, a fost ucis Mihai Viteazul în Câmpia Turzii din Transilvania.
La 15 August 1714, Turciiucid pe Constantin Brâncoveanu și pe cei 3 feciori ai săi, în Tarigrad
La 15 Aug. 1864, Kogălniceanu și Cuză-Vodă fac improprietărirea țăranilor.
La 16 August 1916, sună clopotele chemarea la războiul cel mare prin care s'a făurit unirea tuturor Românilor.
La 21 August 1917, Românii ies biruitori la Mărășești.
La 21 August 1723, moare învățatul Domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir.
La 29 August 1913, se prăbușește Aurel Vlaicu cu avionul încercând să treacă munții Carpați.

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Zilele săptăm	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Marți	1	C. P. Simeon Stâlp. (Sc. S. Cruci, Inc. an bis.)	Egidiu		5.10	18.49
Miercuri	2	S. M. Mamant, C. P. Ioan Pust. 4	Ștefan		5.12	18.47
Joi	3	S. M. Antim Ep. Nicomediei, C. P. Teoctist	Herman		5.14	18.44
Vineri	4	S. M. Vavila Sp. Antioh, Pro. Moise	Rozalia de P.		5.16	18.41
Sâmbătă	5	Pro. Zaharia	Laurențiu, Iustinian		5.18	18.39

Duminica a XV-a după S. Rusalii. Apost.: 2 Corint. 4, 6—15; Fraților, Dumnezeu care a zis să lumineze... Ev: Matci 23, 35—45; In vremea aceea, un legiuitor oarecare s'a apropiat de Iisus... gl. 6, vos. 4.

Dumin.	6	Minunea Arh. Mihail în Colose	Magnus		5.20	18.37
Luni	7	S. M. Sozont (Inajate prăzn. Nașt. M. D.)	Regina		5.21	18.35
Marți	8	(†) Nașterea Maicii Domnului	(†) Nașt. Mariei		5.22	18.33
Miercuri	9	SS. Ioachim și Ana	Gorgonie		5.23	18.31
Joi	10	SS. Me Minedora, Mitrodora, Nimfodora	Nicolau de T.		5.24	18.30
Vineri	11	C. Mă Teodora	Protus, Iacint		5.26	18.27
Sâmbătă	12	S. M. Autonom (Inch. prăzn. Nașt. M. D.)	Num. Mariei		5.28	18.24

Duminica înaintea Înălțării S. Cruci. Apost.: Galateni 6, 11—18; Fraților, vedeți cu ce fel de slove am scris vouă... Ev: Ioan 3, 13—17; Zis-a Domnul: Nimeni nu s'a suit la cer... gl. 7, vos. 5.

Dumin.	13	S. M. Corneliu sutașul (In. prăzn. Crucii)	Matern		5.30	18.21
Luni	14	(†) Înălțarea Cinstitei Crucii (Post)	Înălț. Crucii		5.32	18.19
Marți	15	M. Nichita Romanul, C. Visarion	Cele 7 dureri ale Mariei		5.34	18.16
Miercuri	16	S. M. Eufimia	Cornel și Ciprian		5.35	18.14
Joi	17	S. M. Sofia și 3 fice ale ei	Semn. lui Francisc de As.		5.37	18.12
Vineri	18	C. P. Evmenie f. d. m.	Ioma Ap. Iosif de Cap.		5.38	18.10
Sâmbătă	19	SS. Mi Trofim, Savație, Dorimedont	Ianuarie		5.39	18.08

Duminica după Înălțarea S. Cruci. Apost.: Galateni 2, 16—20; Fraților, știind că nu se îndreptează omul din faptele legii... Ev: Marcu 8, 34—9, 2; Zis-a Domnul: Celce voește să vină după mine... gl. 8, vos. 6.

Dumin.	20	M. M. Eustație cu doi fii ai săi	Eustație		5.41	18.05
Luni	21	S. Ap. Codrat (Inch. prăzn. Crucii)	Matei		5.43	18.02
Marți	22	S. M. Foca f. d. m.	Toma de Vil.		5.45	18.00
Miercuri	23	Zămislirea s. Ioan Botez.	Linus		5.47	17.57
Joi	24	S. Mă Tecla	Gerhard		5.49	17.55
Vineri	25	C. Mă Eufrosina	Maria de M.		5.50	17.53
Sâmbătă	26	(†) Adorm. s. Ap. și Ev. Ioan	Ciprian și Iustina		5.51	17.51

Duminica a XVIII-a după S. Rusalii. Apost.: 2 Corint. 9, 6—11; Fraților, celce seamănă cu scumpețe... Ev: 1 Luca 5, 11; In vremea aceea, sta Iisus lângă iezorul Ghenizaretului... gl. 9, vos. 7.

Dumin.	27	S. M. Calistrat	Cosma și Damian		5.52	17.48
Luni	28	C. P. Hariton mărt.	Venceslav		5.54	17.46
Marți	29	C. P. Chiriac Sihastrul	Mihail Arh.		5.56	17.44
Miercuri	30	S. M. Grigorie Aep. Armeniei	Ieronim		5.58	17.42

...Lumina a venit în lume, și au iubit oamenii mai mult întunerecul decât lumina, că erau faptele lor rele. (Ioan 3, 19).

Septembrie

z'ua are 12 ore — noaptea 12 ore.

INSEMNĂRI

- 1 Septembrie: Incepe anul bisericesc.
8 Septembrie: Nașterea Născ. de Dumne-
zeu, Sântă-Măria-Mică.
14 Septembrie: Înălțarea Sfintei Cruci.
Zi de post. Se face colectă „obolul crucii”.

Povețe economice

Incepe să culegi poamele. Griji să nu le zdrobești și așează-le după calitățile. Când le pui în pivniță pune-le întâi la soare să iese apa din ele. Fă gropi pentru pomi. Rărește frunza dela pomii pitici care sunt în rând, ca razele soarelui să-i poată străbate. Ingrijeste de nutreț să ai destul în timpul iernii. La sfârșitul lunii taie varza și pune-o în pivniță sau în gropi de pământ. Incepe să scoți cartofii. Telerul trebuie săpat și udat des. Smulge cânepa. Recoltăm foile de tutun. Incepem sămănăturile de secară și de grâu, de orz, de ovăș de iarnă, de mazărice, bob și mazăre de iarnă. La stupină: Pregătim iernatecul. Verificăm prezența reginei și starea proviziilor.

Intrunim stupii slabi
Suprimăm reginele bătrâne sau bolnave. Urmăm să semănăm: ridichi și asmățuc (un fel de salată foarte timpurie). Sădim căpsunele.

Prevestirea timpului

Dela 1—5 bine; 6 nor; 7 ploaie.
Dela 8—14 bine; 15 și 16 ploaie. In 17 bine; 18 frig. Dela 19—24 bine; 25 și 26 ploaie; 27 bine. In 28 vânt; 29 și 30 ploaie.

Vorbe din bătrâni. Toamnă caldă, iarnă lungă. De cade ghinda înainte de Sf.-Mihaie, iarna se pune curând. Răpciune cald, brumărel rece și umed După Sf.-Mărie să nu porți pălărie. Tunetul din Septembrie vestește neauă multă în Faur și an mănăs. Plecarea timpurie a rândunecelor înseamnă că și iarna vine curând.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 10 Septembrie 1872, moare Avram Iancu, eroul din Transilvania care a luptat pentru desrobirea Românilor transilvăneni.

La 15 Septembrie 1521, Neagoe Vodă Basarab Domnul Munteniei, este înmormântat în renumita Mănăstire Curtea de Argeș.

La 20 Septembrie 1940. Ștefan cel Mare zidește Biserica Domnească din orașul Vaslui.

La 20 Septembrie 1496, Ștefan cel Mare ridică Mănăstirea Războieni în amintirea luptătorilor căzuți acolo și ca slavă pentru buna reușită a luptei.

Octombrie

are 31 zile

Brumărel

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calendar. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsare	apune
Joi	1	† Acoperemântul Maicii Dului	Remigius		5.59	17.40
Vineri	2	SS. Mi Ciprian și Iustina	Ingerii păzit.	♏	5.01	17.38
Sâmbătă	3	S. M. Dionisie Areopagitul	Terezia de L.	♏	0.02	17.36
Duminica a XIX-a după S. Rusalii. Apost. 2 Corint. 11, 31—12, 9; Fraților, Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos... Ev.: 2 Luca 6, 31—36; Zis-a Domnul: Precum voiți să vă faceți oameni... gl. 2, vos. 8.						
Dumin.	4	S. P. Ierotei Ep. Atenei	Francisc d. As.	♏	6.03	17.33
Luni	5	S. Mă Haritina	Placid	♏	6.05	17.30
Marți	6	(†) S. Ap. Toma	Bruno	♏	6.07	17.28
Miercuri	7	SS. Mi Serghie și Vach	Rozariul Mariei	♏	6.09	17.26
Joi	8	Ca Mă Pelaghia	Brigita	♏	6.11	17.23
Vineri	9	S. Ap. Iacob al lui Alfeu	Ionisie, Rustic, Elvuterie	♏	6.12	17.21
Sâmbătă	10	SS. Mi Evlampie și Evlampia	Francisc Borg.	♏	6.13	17.19
Duminica a XXI-a după Rusalii. A. SS. Părinți. Apost.: Tit. 1, 8—15; Fiule Tite credincios este cuvântul (vezi după 11 Oct.) ...Ev.: 4 Luca 8, 4—15; Zis-a Domnul pilda aceasta: Ieșit-a semănătorul... gl. 3, vos. 9						
Dumin.	11	SS. Păr. d. Sinodul al 7-a ecum.(787)	Burghard	♏	6.15	17.17
Luni	12	SS. Mi Prov, Tarah, Andronic	Valfrid	♏	6.17	17.15
Marți	13	SS. Mi Carp și Păp	Eduard	♏	6.19	17.13
Miercuri	14	(†) Ca Ma noastră Paraschiva	Calist I.	♏	6.21	17.11
Joi	15	M. Lucian	Teresia d. A.	♏	6.23	17.08
Vineri	16	S. M. Longhin sustașul	Gallus	♏	6.24	17.06
Sâmbătă	17	Pro. Osie, C.M. Andrei din Crit.	Edviga	♏	6.26	17.04
Duminica a XX-a după S. Rusalii. Apost.: Galat. 1, 11—19; Fraților, arăt vouă Evanghelia... Ev.: 3 Luca 7, 11—16; În vremea aceea. mergea Iisus într-o cetate ce se chema... gl. 4, vos. 10.						
Dumin.	18	S. Ap. și Ev. Luca	Luca ev.	♏	5.28	17.02
Luni	19	Pro. Ioil. M. Bar	Petru de Alc.	♏	5.30	17.01
Marți	20	S. M. M. Artemie Duxul	Vendelin	♏	5.32	16.69
Miercuri	21	C. P. Ilarion cel mare	Ilarion, Ursula	♏	5.34	16.56
Joi	22	S. P. Averchie, MM 7 tin. din Efes	Cordula	♏	6.36	16.53
Vineri	23	S. Ap. Iacob fratele Domnului	Ignatie	♏	6.37	16.51
Sâmbătă	24	S. M. Muc. Areta (Pomenirea morților)	Rafail	♏	6.38	16.49
Duminica a XXIII-a după S. Rusalii. Apost: Efeseni 2, 4—10; Fraților, Dumnezeu bogat fiind în milă... Ev.: 6 Luca 8, 26—39; În vremea aceea. veni-a Iisus cu corabia în latura Gadarenilor... gl. 5, vos. 11.						
Dumin.	25	SS. Mi Notarie, Marchian, Martirie	Hristos Rege	♏	6.40	16.47
Luni	26	(†) S. M. Muc. Dimitrie	Evarist	♏	6.42	16.45
Marți	27	S. M. Nestor, C. p. Dimitrie cel nou	Frument	♏	6.44	16.43
Miercuri	28	SS. Mi Terentie și Neonila	Simon, Iuda	♏	6.46	16.41
Joi	29	Ma Anastasia, C. P. Avramie	Ermelinda	♏	6.48	16.39
Vineri	30	SS. Mi Zenovie și Zinovia sora sa	Alfons	♏	6.50	16.37
Sâmbătă	31	S. Ap. Stachie și cei cu el (Pom. morți.)	Volfgang	♏	6.51	16.35

Să nu muți hotarele cele vechi, și în agonisita săracilor să nu intri. (Pildele lui Solomon, 23, 10).

Octomvrie

ziua are 11 ore — noaptea 13 ore.

INSEMNĂRI

25 Octomvrie. Ziua nașterii M. S. Regelui Mihai I.

26 Octomvrie: Sântu-Dumitru isvorător de mir. Se face colectă pentru „fondul sf. Mir”.

Povețe economice

Scoate cartofii, morcovii și celelalte rădăcinoase pe timp uscat, căci altfel se strică. Culege poamele și strugurii pe timp uscat, să nu fie nici roună pe ele. Pune-le după soi și frumusețe. Curăță pomii de uscături. Curăță pomii de scoarța putredă și stropește trunchiurile cu var stins, sânge de vită și lut cleios. Scoate pomii uscați. Culege cucuruzul. Scoate miera din stupi. Ferește stupii de frig și de umezeală. Ingrășă găștele și rațele.

Se începe cu vânatul iepurilor. Începe recolta sfeclei. Sfârșim cositul otăvii. La stupi completăm proviziile de iarnă și curățăm tablile. Semănăm salate de primăvară.

Prevestirea timpului

În ziua 1 zăpadă; 2 și 3 noaptea frig; 4 și 5 bine; 6 zăpadă; 7 și 8 vifor și vânt. Dela 9—15 bine și ploaie; 16—21 bine și cald. În 22 moină și ceață. Dela 23—31 ger și ceață.

Vorbe din bătrâni. Brumăreii și Mărțișor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Octomvrie îmblânzește pe Ianuarie și Faur. Șoarecii de câmp, de se trag către sat, iarna e aproape. Neaua și frigul de Octomvrie aduce Ianuarie moale. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea și la anul vor fi multe omide.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 7 Octomvrie 1857, Divanul ad-hoc din Moldova votează unirea Țărilor.

La 8 Octomvrie 1878, Armata Română intră triumfală și plină de trofee și steaguri luate dela Turci în Capitală.

La 12 Octomvrie 1494, Ștefan cel Mare termină biserica din satul lui natal unde a copilărit Borzești, județul Bacău.

La 19 Octomvrie 1784, eroul ardelean Horea chemă Adunarea, în biserica dela Mesteacăn.

La 31 Octomvrie 1784, se adună pe ascuns, la biserica din Mesteacăn peste 600 de țărani români din Zărand și din Munții Abrudului, unde Crășun le spusese, că a sosit timpul să se scape odată de nobilii Unguri.

Noembrie

are 30 zile

Brumar

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodie	Soarele	
					răsare	apune

Duminica a XXII-a după S. Rusalii. Apost.: Galat. 6, 11—18; Fraților, vedeți cu ce fel de slove am scris vouă... Ev.: 5 Luca, 16, 19—31; Zis-a Domnul pilda aceasta: Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și vison... gl. 6, vos. 1.

Dumin.	1	SS. f. de arșinți Cosma și Damian f. d. min. ☩	Toți sfinții	♈	6.53	16.33
Luni	2	SS. Mi Achindin, Pigasie, Elpitidor, Anempodist	Pom. morț.	♈	6.57	16.31
Marți	3	SS Mi Achepsina, Aitala, Iosif	Hubert	♈	6.55	16.29
Miercuri	4	C. P. Ioanichie cel mare	Carol Borsomeo	♈	6.59	16.27
Joi	5	SS M. Galaction și Epistimia	Emeric	♈	7.01	16.25
Vineri	6	S. P. Pavel mărt. Aep. Const.	Leonard	♈	7.02	16.23
Sâmbătă	7	SS 33 Mi din Melitina. C. P. Lazăr (Pomen. morți)	Engelbert	♈	7.04	16.22

Duminica a XXIV-a după S. Rusalii. Apost.: Evrei 2, 2—10; Fraților, de vremece s'a făcut adevărat cuvântul (vezi la 6 Sept.)... Ev.: 7 Luca 8, 41—56; În vremea aceea, venit-a la Iisus un om, căruia îi era numele Iair... gl. 7, vos. 2.

Dumin.	8	(+) Arh. Mihail și Gavril ☩	Gottfried	♈	7.06	16.21
Luni	9	SS Mi Onisifor și Porfirie	Sfinț. bis. din Latran	♈	7.08	16.19
Marți	10	SS Ap. Orest și Olimp	Andrei Arelini	♈	7.10	16.17
Miercuri	11	SS Mi, Mina, Victor, Vichentie, C. P. Teodor Studit.	Martin	♈	7.12	16.15
Joi	12	S. P. Ioan Milost. patr. Alexandriei	Christian, Martin	♈	7.14	16.13
Vineri	13	(+) S. P. Ioan gură de aur	Didac	♈	7.16	16.12
Sâmbătă	14	Apost. Filip	Iosafat	♈	7.18	16.11

Duminica a XXV-a după S. Rusalii. Apost.: Efes. 4, 1—7; Fraților, rogu-vă eu legatul în Domnul... Ev.: 8 Luca 10, 25—37; În vremea aceea, venit-a la Iisus un legiuitor, ispitindu-l... gl. 8, vos. 3.

Dumin.	15	SS Mi Gurie, Samona, Aviv ☩	Gertruia	♈	7.19	16.10
Luni	16	(+) S. Ap. și Ev. Matei	Edmund	♈	7.20	16.09
Marți	17	P. Grigorie Ep. Neocezareii	Grigorie	♈	7.21	16.08
Miercuri	18	SS Platon, Roman	Sfinț. bis. Petru și Pavel	♈	7.23	16.07
Joi	19	Pro. Avdie și S. M. Varlaam	Elisabeta	♈	7.25	16.05
Vineri	20	C. P. Grigore Decapolitul (Înainte páz.)	Felix	♈	7.27	16.03
Sâmbătă	21	(+) Intr. în Bis. a Maicii Domnului	Intrar. în Bis.	♈	7.29	16.02

Duminica a XXVI-a după S. Rusalii. Apost.: Efes. 5, 9—19; Fraților, cu fiii luminii să umblați... Ev.: 9 Luca 12, 16—21; Zis-a Domnul pilda aceasta: Unui om bogat i-a rodit țarina... gl. 1, vos. 4.

Dumin.	22	S. Ap. Filimon ☩	Cecilia	♈	7.31	16.01
Luni	23	P. Amfilochie, P. Grigorie Ep. Acragandelor	Climent	♈	7.33	16.00
Marți	24	SS Mi Climent, Petru Alex., Mercuri	Ivan de Cruce	♈	7.34	15.59
Miercuri	25	Ma Ecaterina (Inch. prazn. intr. în bis.)	Ecaterina	♈	7.35	15.58
Joi	26	CC. PP. Alipie și Nikon	Silvestru	♈	7.36	15.57
Vineri	27	S. M. M. Iacob Persul	Virgil	♈	7.38	15.56
Sâmbătă	28	C. P. Ștefan cel nou. M. Irinarh	Pignatelli	♈	7.40	15.55

Duminica a XXX-a după S. Rusalii. Apost.: Colos. 3, 12—16; Fraților, îmbrăcați-vă ca niște aleși ai Domnului... Ev.: 13 Luca 18, 18—27; În vremea aceea, un om oarecare s'a apropiat de Iisus ispitindu-l... gl. 2, vos. 5.

Dumin.	29	SS Mi Paramon și Filumen	Advent I.	♈	7.42	15.54
Luni	30	(+) S. Ap. Andrei	Andrei	♈	7.43	15.53

Bucurați-vă cu cele ce se bucură, și plângeți cu cei ce plâng. (Rom. 12, 15).

Noemvrie

ziua are 10 ore — noaptea 14 ore.

INSEMNAȚII

8 Noemvrie: S. S. Arhangheli Mihai și Gavril. Onomastica M. S. Mihai I. Doxologie.

14 Noemvrie: Lăsatul secului.

15 Noemvrie: Incepe postul Crăciunului.

30 Noemvrie: Se face parastas pentru Mitropolitul Andrei Șaguna.

Povești economice

Când a căzut frunza, poți răsădi orice pom. Gunoiește pomii cu gunoi putred, cenușă sau urină apăsătoare. Pune varză la murat pentru iarnă și acoperă putina cu o pânză curată. Pritocește varza regulat în fiecare săptămână, până se acrește. Spoiește trunchiul pomilor cu var stins, balebă și sânge de vită amestecate toate la un loc. Gunoiește viile.

Scoate morcovii. Femeile să înceapă să toarcă. Ară afund și bine locul unde pui cucuruz. Poamele putrede dă-le porcilor.

Prevestirea timpului

Dela 1—4 frig, nor și ceață; 5—8 timp mai cald; 9—13 vânt și ger uscat. În 14 mai cald, noaptea zăpadă; dela 15—22 tot frig; 23 și 24 nor și vânt; 25 zăpadă; 26 furtună cu vânt; 27 și 28 zăpadă și vânt. În 29 și 30 senin.

Vorbe din bătrâni. De plouă la începutul lui Brumar, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Brumar se potrivește cu Mărțișor. Neaua multă de pe pomi înseamnă muguri puțini de cu primăvară. Șoarecii de câmp de se mai arată, iarna e departe.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 10 Noemvrie 1330, Alexandru Basarab, Domnul Munteniei, sfarmă armata Regelui Ungur Carol Robert, care se pornise să supună și Muntenia.

La 15 Noemvrie 1918, congresul național din Bucovina hotărăște Unirea fără condiții cu Patria Mamă.

La 18 Noemvrie 1918, Marea Adunare dela Alba-Iulia hotărăște Unirea Ardealului și Bănățului la Patria Mamă.

La 19 Noemvrie 1918, se stinge din viață marele poet Alexandru Vlahuță.

La 27 Noemvrie 1918, la Chișinău se hotărăște Unirea fără condiții cu Patria Mamă.

Decembrie

are 31 zile

Andrea

Zilele săptăm.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Numele sfinților Calend. Gregorian	Zodia	Soarele	
					răsărit	apune
Marți	1	Pro. Naum, C. P. Filaret	Eligiu	♈	7.45	15.53
Miercuri	2	Pro. Avacum	Bibiana	♈	7.47	15.52
Joi	3	Pro. Sofronie	Francisc Xaver	♈	7.48	15.52
Vineri	4	(†) S.M. Varvara, CP. Ioan Damasc	(†) Barbara	♈	7.49	15.51
Sâmbătă	5	(†) P. Sava cel sfințit	Sava	♈	7.50	15.51

Duminica a XXXVII-a după S. Rusalii. Apost.: Evrei 13, 17—21; Fraților ascultați pe învățătorii voștri (vezi la 6 Dec.)... Ev.: 10 Luca 13, 10—17; În vremea aceea, învăța Isus într-una din sinagogi Sâmbăta... gl. 3, vos. 6.

Dumin.	6	(†) Păr. Ierarh Nicolae	Adv. 2 (†) S. Nicolae	♈	7.51	15.50
Luni	7	S. P. Ambrosie, Ma Filoteia	Ambrosie	♈	7.52	15.49
Marți	8	C. P. Patapie	Zămislirea Marii	♈	7.54	15.49
Miercuri	9	(†) Zămisirea S. Ana	Petru Fourier	♈	7.55	15.49
Joi	10	SS. Mi Mina, Ermoghen, Evgraf	Melhiade	♈	7.56	15.49
Vineri	11	C. P. Danil Stâlplnicul	Damasus	♈	7.57	15.49
Sâmbătă	12	(†) S. Ierarh Spiridon f. d. m.	Sinesie	♈	7.58	15.49

Duminica strămoșilor. Apost. Colos. 3, 4—11; Fraților, când se va arăta Hristos... (Dum. 29). Ev.: 11 Luca 14, 16—24; Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare a făcut cină mare... (Dum. 28) g. 4, vos. 7.

Dumin.	13	Pomenirea Stămoșilor legii vechi	Adv. 3. Lucia	♈	7.59	15.49
Luni	14	SS. Mi Tirs, Levchie, Calinic	Spiridon	♈	8.00	15.49
Marți	15	S.M. Eleuterie, C.P. Pavel d. Latro	Cristiana	♈	8.01	15.49
Miercuri	16	Pro. Agheu	Eusebie	♈	8.01	15.50
Joi	17	Pro. Danil și SS 3 coconi	Sturmiu	♈	8.02	15.50
Vineri	18	SS Mi Sevastian și Zoe	Vunibald	♈	8.02	15.50
Sâmbătă	19	M. Bonifatie	Nemesius	♈	8.03	15.51

Duminica înaintea S. Nașteri a Domnului. Apost.: Evrei 11, 9—10; 32—40; Fraților, prin credință a nemernicit Avraam... Ev.: Matei 1, 24; Cartea neamului lui Isus Hristos... gl. 5, vos. 8

Dumin.	20	(†) S. M. Ignatie (înainte prăzn. N. D.)	Advent 4	♈	8.04	15.51
Luni	21	Ma Iuliana (înainte prăzn. N. D.)	Toma	♈	8.05	15.51
Marți	22	M. Mă Anastasia (în. prăzn. N. D.)	Flavian	♈	8.06	15.51
Miercuri	23	SS. Mi 10 din Crit (în. prăzn. N. D.)	Victoria	♈	8.06	15.52
Joi	24	C. Mă Eugenia (Ajunul Nașterii Domnului)	Vigilia N. D. Adam-Eva	♈	8.06	15.52
Vineri	25	(†) Nașterea Dului (Desleg. de post.)	(†) Nașt. Dului	♈	8.07	15.53
Sâmbătă	26	Soborul Prea Curatei, C. Nicodim	Stefan	♈	8.07	15.54

Duminica după S. Naștere a Domnului. Apost. Fapte 6, 8—15; 7, 1—4; 47—60; În zilele acelea, Ștefan fiind plin de credință (vezi Luni a 3-a după S. Paști)... Ev.: Matei 21, 33—42; Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om era stăpân al casei (vezi Dum. a 13-a după S. Rusalii)... gl. 6, vos. 9.

Dumin.	27	(†) S. M. Arhi. Ieron Ștefan, Iosif Logod, David, Iacob	Ioan Evang.	♈	8.07	15.55
Luni	28	SS. 20 mii muc. arși în Nicomidia	Pruncii nevin.	♈	8.07	15.55
Marți	29	SS. 14 mii pruncii uciși de Irod	Toma d. Cant.	♈	8.08	15.56
Miercuri	30	S.M. Anisia, C. Zotic pr. (Desl. post.)	Rainer	♈	8.08	15.57
Joi	31	C. Melania Rom. (Închirarea Prăzn. N. D.)	Silvestru	♈	8.08	15.58

Deci, toate câte voiți să vă faceți vouă oameni, faceți și voi lor asemenea. (Matei 7, 12).

Decembrie

ziua are 9 ore — noaptea 15 ore.

INSEMNĂRI

1 Decembrie: Unirea Transilvaniei la Patria mamă (1918). Se face Doxologie.

6 Decembrie: Sfântul Nicolae.

24 Decembrie: Ajunul Crăciunului. Colindătorii umblă cu steaua. Se serbează liturghia S. Vasile-cel-Mare.

25 și 30 Decembrie: Deslegare de post.

25 Decembrie—6 Ianuarie viitor, nu se face pomenirea morților la Sf. Liturghie. Tot în acest interval de timp nu se săvârșește S. Taină a cununiei fără dispensă arhierască.

Povește economice

Aerisește pivnița din când în când și de miroase a mucegai, afum-o cu pucioasă. Când va fi gerul mare, astupă ferestrele pivniței și ale grajdului. Ingrijește vitele, țesală-le și ține-le în curățenie și scoate-le la aer. Nu le adăpa cu apă rece și dă-le sare destulă. Grajdurile să fie călduroase, că atunci vitele mănâncă mai puțin. Dă găinelor coji de cartofi fierte, amestecate cu țărâțe, ca să ouă toată iarna. Dă-le apă destulă și caldută, ca să nu mănânce zăpadă, că le strică la ouat. Taie porcii cei grași. Grijește bine vitele însărcinate. Nutrețul înghețat le strică. Ingroapă și acoperă via. Curăță pomii de omizi. Grijește ca să nu intre șoareci în stupi. Semănăm în strat: Morcovi timpurii, conopidă, ridichi, măcriș, pătrunjel. Fă socoteala ce ai făcut într'un an și ce ai de făcut pe anul viitor. Repară-ți uneltele.

Prevestirea timpului

Dela 1—4 ger; 5 și 6 nor și vreme plecată spre ploaie. Dela 7—10 nor și ceață; 11 și 12 moiște; 13 vânt; 14 și 15 ploaie cu zăpadă. In 16 și 17 zăpadă; dela 17—23 ger și vânt. In 24 și 25 zăpadă; 26 și 27 nor; 28 și 29 moiște; 30 și 31 ger.

Vorbe din bătrâni. De se arată multe găște sălbatice și iepurii se apropie de sat, va fi iarna grea. Decembrie geros la început ține gerul 10 săptămâni. Moș Crăciun zăpădos prevestește an mănos. De va fi Crăciun ploios, vor fi Paștile friguroase. Iudrea geros aduce an mănos.

ZILE MARI ALE NEAMULUI

La 14 Decembrie 1467, Ștefan cel Mare atacă noaptea cetatea Baia în care poposea trupașul rege Matei Corvin cu trupele sale.

La 14 Decembrie 1877, Domnitorul Carol intră victorios în București, venind dela războiul cu Turcii.

La 20 Decembrie 1808, s'a născut fericitul Mitropolit al Ardealului, Andrei Șaguna.

La 31 Decembrie 1889, moare la Iași marele povestitor Ion Creangă.

Casa domnitoare română

Majestatea Sa *Regele Mihai I*, născut în Cotroceni (București) la 25 Octomvrie 1921, proclamat Rege în 6 Septemvrie 1940.

Majestatea Sa *Regina Mamă Elena*, născută în Atena (Grecia) la 20 Aprilie 1896, căsătorită cu *Principele Carol*, în Atena, la 10 Martie 1921.

PRINCIPI :

Principesa Elisabeta, născută în castelul Peleş (Sinaia) la 20 Septemvrie 1894, căsătorită în București cu Diadocul Greciei la 27 Februarie 1921.

Principesa Mărioara, născută în Gotha la 27 Decemvrie 1899, azi Regină Mamă a M. Sale Regelui Petru al II-lea al Jugoslaviei.

Principele Nicolae, născut în castelul Peleş (Sinaia) la 5 August 1903.

Principesa Ileana, născută în București la 23 Decemvrie 1908, căsătorită la Sinaia cu Arhiducele Anton de Habsburg în 26 Iulie 1931.

TRECUȚI LA CELE ETERNE :

Intemeietorul Dinastiei : *Regele Carol I*, de Hohenzollern-Sigmaringen, născut la 20 Aprilie 1830, Principe al României la 1866, Rege la 1881, decedat la 10 Octomvrie 1914.

Soția Sa *Regina Elisabeta*, Principesă de Wied, născută la 17 Decemvrie 1843, decedată la 18 Februarie 1916.

Intregitorul Neamului și Țării : *Regele Ferdinand I*, nepot de frate al Regele Carol I, născut la 24 August 1865. A domnit din 1914—1927 (20 Iulie).

Soția Sa *Regina Maria*, Principesă de Edinburg, născută la 15 Octomvrie 1875, decedată la 18 Iulie 1938.

Principele Mircea, născut în București la 21 Decemvrie 1912, decedat la 2 Noemvrie 1916.

M. S. REGELE MIHAI I

Țările din Europa

Albania, protectorat italian.

Anglia, vezi *Britania*.

Belgia, sub ocupație germană (Rege Leopold III).

Boemia, protectorat german.

Britania (*Anglia*), rege George al VI-lea.

Bulgaria, rege (țar) Boris al III-lea.

Cehia și Moravia, vezi *Boemia*.

Croația, regat sub casa de Savoia, regele este nepot al Regelui-Împărat Victor Emanuel al Italiei și va domni sub numele de Tomislav.

Danemarca, sub ocupație germană (Rege Christian al X-lea).

Elveția, republică federativă. Președinte Henrich Haeblerlin).

Finlanda, republică.

Franța, republică; șeful Statului: generalul Petain.

Germania, republică, Führer (Conducător) — Cancelar: Adolf Hitler.

Grecia, sub ocupație germană (fostul Rege George al II-lea este în refugiu).

Italia, rege Victor Emanuel al III-lea.

Iugoslavia, sub ocupație germană (fostul Rege Petru al II-lea este în refugiu).

Norvegia, sub ocupație germană (Regele Hacon al VII-lea este în refugiu).

Olanda, sub ocupație germană (Regina Wilhelmina este în refugiu).

Polonia, în urma războiului contra Rusiei început la 22 Iunie 1941, cade în întregime sub stăpânire germană.

Portugalia, republică, președinte generalul Carmona.

Rusia, republică sovietică, didactor Stalin. Țara $\frac{1}{3}$ este sub ocupația armatelor germane și aliate.

Slovacia, republică, președinte Tisso.

Suedia, rege Gustav al V-lea.

Turcia, republică, președinte Ismet Inonu.

Ungaria, se ține regat, regent amiralul Horthy.

M. S. REGINA MAMĂ ELENA

DOMNUL MAREȘAL ION ANTONESCU
Conducătorul Statului Român

Biserica autocefală ortodoxă română și Ierarhii ei

a) MITROPOLIA UNGRO-VLAHIEI

1. *Arhiepiscopia Bucureștilor*: I. P. S. Sa Dr. Nicodim Munteanu arhiepiscop și mitropolit — patriarhul României.

2. *Episcopia Buzăului*, reșed. în Buzău: P. S. Sa Ghenadie Niculescu, episcop. *vacantă* *reposat*

3. *Episcopia Tomisului*, reșed. în Constanța: P. S. Sa Gherontie Nicolau, episcop; P. S. Sa Galaction Gordun Siliștreanu, arhieru-vicar.

b) MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI SUCEVEI

1. *Arhiepiscopia Iașilor*, reșed. Iași: I. P. S. Sa Dr. Irineu Mihăilescu, arhiepiscop și mitropolit.

2. *Episcopia Romanului*, reșed. Roman: P. S. Sa Lucian Triteanu, episcop.

3. *Episcopia Hușilor*, reșed. Huși: P. S. Sa Grigore Leu, episcop.

4. *Episcopia Dunării de jos*, reșed. Galați: P. S. Sa Cosma Petrovici episcop.

c) MITROPOLIA ARDEALULUI, BANATULUI, CRIȘANEI ȘI MARAMUREȘULUI

1. *Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu*, reșed. Sibiu: I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit.

2. *Episcopia Aradului, Ienopolei și Hălmeagului*, reșed. Arad: P. S. Sa Dr. Andrei Mageriu, episcop.

3. *Episcopia Caransebeșului*, reșed. Caransebeș: P. S. Sa Veniamin Nistor, episcop.

4. *Episcopia Oradiei*, reșed. provizorie Beiuș: P. S. Sa Nicolae Popoviciu, episcop. (O parte din Eparhie, este vremelnice sub Unguri).

5. *Episcopia Timișorii*, reșed. Timișoara : P. S. Sa Dr. Vasile Lazarescu, episcop.

6. *Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului*, este vremelnice sub stăpânire maghiară : P. S. Sa Dr. Nicolae Colan, episcop cu reședința în Cluj.

d) MITROPOLIA BUCOVINEI

1. *Arhiepiscopia Cernăuților*, reșed. Cernăuți : I. P. S. Sa. Tit. Simedrea, arhiepiscop și mitropolit.

2. *Episcopia Hotinului*, reșed. Bălți : P. S. Sa Partenie Ciopron, episcop locotenent.

3. *Episcopia Maramureșului*, reșed. Sighet : P. S. Sa Dr. Vasile Stan, episcop. (Refugiat la Sibiu. Eparhia vremelnice sub stăpânire maghiară).

e) MITROPOLIA BASARABIEI

1. *Arhiepiscopia Chișinăului*, reșed. Chișinău : P. S. Sa Efrem Enăcescu, locțiitor de arhiepiscop și mitropolit.

2. *Episcopia Cetății Albe*, reșed. Ismail : P. S. Sa Policarp Morușca, episcop locotenent.

f) MITROPOLIA OLTENIEI, RÂMNICULUI ȘI SEVERINULUI

1. *Arhiepiscopia Craiovei*, reșed. Craiova : I. P. S. Sa Nifon Criveanu, arhiepiscop și mitropolit.

2. *Eparhia Argeșului*, reșed. Curtea de Argeș : P. S. Sa Emilian Antal, episcop locotenent.

g) INSPECTORATUL CLERULUI MILITAR

Reșed. Alba-Iulia : P. S. Sa Dr. Partenie Ciopron, episcopul armatei.

h) EPISCOPIA MISIONARĂ DIN AMERICA ȘI ȚĂRILE APUSENE

Reșed. America, 6201 Detroit Av., Cleveland, Ohio : P. S. Sa Policarp Morușca, episcop misionar.

Mitropolia Ardealului, Bănatului, Crișanei Maramureșului cu Ierarhii și dignitarii ei

Reședința Mitropolitană : Sibiu

1. IERARHII MITROPOLIEI

Arhiepiscop și Metropolit :

Înalt Prea Sântia Sa D. D. Dr. Nicolae Bălan.

Episcopii eparhiali :

Prea Sântia Sa D. D. Dr. Vasile Lazarescu, episcop al
Timișorii, Timișoara.

Prea Sântia Sa D. D. Dr. Andrei Magieru, episcopul
Aradului, Arad.

Prea Sântia Sa D. D. Dr. Nicolae Popovițiu, episcopul
Oradei, Beiuș.

Prea Sântia Sa D. D. Nicolae Colan, episcopul Vadului și
Feleacului cu reședința în Cluj.

Prea Sântia Sa D. D. Veniamin Nistor, episcopul Caran-
sebeșului, Caransebeș.

2. SINODUL EPISCOPESC METROPOLITAN

Președinte : I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul.

Membri : P. P. S. S. Lor episcopii eparhiali și Dignitarii mitro-
politani.

3. DIGNITARIII METROPOLITANI

Dr. Eusebiu R. Roșca, arhimandrit, fost rector al Acad. teologice
din Sibiu în retragere.

Dr. Iustin Suciu, arhimandrit, profesor de teologie, Arad în
retragere.

Teodor Scorobet, arhimandrit, consilier, vicar al arhiep. Sibiu.

Dr. Laurențiu Busuioc, rector al Acad. teologice din Caransebeș.

CONSISTORUL MITROPOLITAN

SENATUL BISERICESC

Ordinari :

Dr. Eusebiu R. Roșca, arhimandrit fost rector al Academiei Andreiane, Sibiu.

Dr. Ioan Lupaș, protopresbiter, profesor univ. Cluj.

Procopie Givulescu, protopop în Radna.

Romul G. Ancușă, consilier eparhial, Caransebeș.

Teodor Scorobet, consilier arhiepiscopesc, Sibiu.

Un loc vacant.

Suplenți :

Traian Oprea, protopop pens., Timișoara.

Dr. Vasile Bologa, protopop, director de liceu i. p., Sibiu.

Emilian Cioran, protopop, stavrofor, cons. mlt., Sibiu.

2 locuri vacante.

SENATUL ȘCOLAR

Ordinari :

a) Din cler :

Dr. Gheorghe Ciuhandu, prot. consilier eparhial f. r., Arad.

Un loc vacant.

b) Mireni :

Dr. Silviu Dragomir, prof. univ. în Cluj.

Dr. Nicolae Zigre fost Min. al Cultelor și Artelor, București.

Două locuri vacante.

Suplenți :

a) Din cler :

Dr. Ștefan Cioroianu, protopop, Banat-Comloș.

Gheorghe Maior, prot., prof. școala normală „A. Șaguna”, Sibiu.

b) Mireni :

Petru Drăghiciu, fost senator, Sibiu.

D. Nicolae Comșa, medic, Sibiu.

Ioan Sandu, dir. școalei normale „A. Șaguna”, Sibiu.

Un loc vacant.

SENATUL-EPITROPESC

Ordinari .

a) Din cler :

Dr. George Proca, consilier arhiepiscopesc i. r., Sibiu.
 Dr. Sebastian Stanca, Ic. St., consilier eparhial, Cluj.

b) Mireni :

Ioan Lapedatu, fost ministru director la Banca Națională, București.

Dr. George Dobrin, avocat, Lugoj.
 Dr. Iustin Marșeu, avocat, Arad.
 Un loc vacant.

Supleanți :

a) Din cler :

Prot. Dr. Virgil Musta, protopop, Oravița.
 „ Dr. Vasile Sava, Ic. St., consilier eparhial, Cluj.

b) Mireni :

Dr. Lucian Borcia, avocat, Sibiu.
 Dr. Mihail Gropșianu, avocat Timișoara.
 Dr. Valer Moldovanu, profesor universitar, Cluj.
 Pompiliu Dan, inspector școlar i. p. Oradea.

CONSISTORUL SPIRITUAL APELATIV
MITROROLITAN

Membri Consistorului apelativ în ordine după Eparhii :

1. Sibiu : titular Gh. Maior, protopresb. prof. la șc. norm. A. Șaguna“, Sibiu, suplent : Dr. I. Hradil, presb. prof. la Acad. teol., Sibiu.
2. Arad : titular : Ioan Popescu, paroh, Pecica-Română.
 suplent : Ioan Popoviciu, paroh, Sân-Nicolaul-Mare.
3. Caransebeș : titular : Dr. Iosif Ieremia paroh, Reșița.
 suplent : Petru Olde, profesor de religie în Lugoj.
4. Oradea : titular : Ioan Pap protopresb. mil. în pens., Topa-de-sus,
 președinte, suplent : vacant.
5. Cluj : titular : D. Ioan Pasca, prof. la Acad. Teologică, Cluj.
 suplent : Vasile Maximilian, capelan., prot. Turda.

CANCELARIA MITROPOLITANĂ

Consilier referent : Emilian Cioran, protopresbiter stavrofor.
 Consilier referent : Ieronim Grovu, protopresbiter.
 Consilier referent : Dr. Lucian Borcia, adv. în Sibiu.
 Jurisconsult : Dr. Lucian Borcia, adv. în Sibiu.
 Șef de serviciu cl. III : Nicolae Criștiu.

DELEGAȚIUNEA CONGRESUALĂ

Pentru cazurile pendinte între mitropolia română și cea sârbească:
Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul.

MEMBRII:

P. S. Sa Dr. Vasile Lazarescu, episcopul Timișorii.
P. S. Sa Dr. Andrei Magieru, episcopul Aradului.
P. S. Sa Veniamin Nistor, episcopul Caransebeșului.
Traian Oprea, protopresbiter pens., Timișoara.
Dr. Gheorghe Dobrin, fost prefect, adv. în Lugoj.
Dr. Mihail Gropșian, adv. fost procuror general în Timișoara.
Dr. Cornel Iancu, adv. în Arad.
Dr. Victor Mercea, adv. Timișoara.
Dr. Iustin Marșieu, adv. în Arad.

REPREZENTANȚA FUNDAȚIUNEI GOJDU

Sub președinția I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului, P.
P. S. S. L. L. Episcopii eparhiali.
Dr. Silviu Dragomir, profesor universitar în Cluj.
Dr. Sextil Pușcariu, prof. univ., Cluj.
Ioan I. Lăpădat, fost ministru de finanțe. Dir. Banca Națională, București.
Dr. Antonie Mociony de Foen, proprietar mare în Bulci.
Dr. Nicolae Pojnar, avocat în Aleșd.
Dr. Nicolae Zigre, fost Ministru al Cultelor și Artelor.
Dr. Gheorghe Dobrin, avocat în Lugoj.
Dr. Aurel Vlad, fost ministru, Orăștie.

CANCELARIA FUNDAȚIUNEI GOJDU

Notar referent: Emilan Cioran, prot. stavr. cons. mitr., Sibiu.
Cassar și Controlor: Cel dela consistorul mitropolitan.
Administrator al realităților fundațiunii: Toma Ungurean,
paroh ort. rom. în Budapesta.

Din trecutul Episcopiei ortodoxe române a Timișorii

Poporul Român s'a născut creștin. Mai toate neamurile de pe fața pământului își cunosc data încreștinării lor, afară de noi Românii cari ne-am născut ca Neam odată cu noua credință în primele veacuri de înmugurire a Creștinismului între „Neamuri“. Credința noastră, pe care o păstrăm din străbuni, este o parte integrantă din ființa Neamului nostru și nu ne-am putea lipsi de una fără a ne păgubi cu cealaltă.

Bănățenii au locuit din cele mai îndepărtate timpuri părțile Timișene. Despre credința strămoșilor noștri avem urme istorice încă din veacul al III-lea și al IV-lea; ca o mărturie de neîgăduit stau ruinile Basilicei romane dela Cenad (Morisena) ¹⁾, precum și multe altele nestudiate încă.

Biserica bizantină din veacul al VI-lea, Mănăstira S. Ioan Botezătorul din veacul al XI-lea și altele nenumărate sunt mult grăitoare despre o temeinică organizație bisericească pe care o posedau strămoșii noștri.

În veacul al XIV-lea, Timișoara avea o Mitropolie ortodoxă-română. Osemintele *Mitropolitului Iosif al Timișorii* stau de pază în vechea biserică a S. Mănăstiri dela Partoș, ele vorbesc de un Mitropolit al Timișorii pe care marele nostru istoric Nicolae Tincu-Velea nu-l află între arhieriei sârbești a căror listă completă o avea în față ²⁾, — deci era român!

Până și istoricii străini (Böhm de ex.) ³⁾ recunosc fără rezerve existența a doua episcopii ortodoxe române: una la Lipova și una la Timișoara, sub Regele Sigismund (1387 — 1437 și cart au dăinuit și sub stăpânire turcească.

Episcopia Timișorii este condusă, după Mitropolitul Iosif, († aprox. la 1552) de către următorii Chiriarhi ro-

¹⁾ Vezi pe larg: Pr. Gh. Cotoșman, Restaurarea Episcopiei Timișorii, Timișoara 1935 pag. 10 ss.

²⁾ Vezi N. Tincu-Velea, Istoria bisericească politico-naț. Sibiu 1865. pag. 117.

³⁾ Vezi în lucrarea citată a pr. Gh. Cotoșman, pag. 14.

mâni : Mitropolitul Neofit (1608—1613); Episcopul Mihail (1686—1687); Episcopul Vasile 1688; Mitropolitul Vasile (1692—1693); Ioanichie (1716) și alții.

Din veacul al XVIII-lea, Episcopia Timișorii cade sub influența privilegiatilor stăpânirii de atunci, sub influența colonilor sârbi, veniți sub conducerea Patriarhului Arsenie IV. Cernojevici al Ipek-ului.

Ei reușesc, prin forța împrejurărilor, să se impună luând sub „protecția lor” pe Românii ortodoxi, rămași pe meterezele credinții străbune ca o unitate izolată, în urma rușinoasei trădări a Mitropolitului Atanasie Anghel din Alba-Iulia. Prin gestul lui necugetat s'a despicat în două unitatea națională, pivotul de granit pe care s'a sprijinit dăinuirea Neamului nostru secole la rând pe acest pământ cutropit prea des de barbari.

Ca o icoană fidelă a vremii ne stă Istoria scrisă de Nicolae Tincu-Velea, a cărei titlu e mult grăitor : „Istoria bisericească politico-naționale a Românilor preste tot, mai ales a celor ortodocși-orientali din Austria și cu distincțiunea bănățenilor față cu pretensiunile ierarhice și politice ale colonilor serbești din Austria... Sibiu 1865. Veacul al XIX-lea, dară, cunoaște urmările firești al „protecției” sârbești, sinteza acestora fiind cuprinsă în titlul Istoriei citate mai sus.

Ca prin minune, credința străbună despică frontul dușmanilor ei nenumărați și-și continuă, pe lângă misiunea ei transcendentală și pe cea națională.

În 15/27 Iunie 1848, Adunarea din Lugoj a Bănățenilor ortodoxi, sub conducerea lui Eutimie Murgu, hotărâsc despărțirea ierarhică de sârbi și reromânizarea Episcopiei ortodoxe a Timișorii, alegând și un vicar mitropolitan la Timișora *până la alegerea Mitropolitului*.⁴⁾ Dar, din nenorocire, hotărârile luate de Adunare n'au putut fi realizate, datorită influenței hotărâtoare a protejaților stăpânirii, datorită Episcopului sârb din Timișoara.

Nici încercările fericitului Mitropolit Șaguna pentru reactivarea Episcopiei Timișorene n'au avut efectul dorit.

Dar Bănățenii nu se lasă. Ei cer tuturor Congreselor naționale-bisericești, reactivarea anticei Episcopii ort. rom.

⁴⁾ Vezi : Pr. Gh. Cotoșman, op. cit., pag. 15 ss.

a Timișorii (la Congresul bisericesc româno-sârbesc din Carloveț la 28 Febr. 1835; la întâiul Congres național-bisericesc al Românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria, ținut la Sibiu în 16|28 Sept. 1863; sub prezidiul fericitului Mitrop. Andrei Șaguna; la al doilea Congres 1|13 Oct. 1870 și cu toate ocaziile ⁵⁾).

Toate Adunările și Congresele au fost prilejuri de a se manifesta această vie dorință a Bănățenilor. La 1876 și 1878, între 1881—1897 și la 1900, când se și decide reactivarea Episcopiei noastre, iar la 1909 se și face arondarea Eparhiei.

Ceeace s'a plămădit de două veacuri s'a văzut înfăptuit abia în anul dela Hristos 1939.

Prin Decretul Lege Nr. 3998 din 7 Noemvrie 1939, publicat în Monitorul Oficial Nr. 259 din 8 Noemvrie 1939 s'a reînființat Episcopia ortodoxă-română a Timișorii, cuprinzând toate parohiile de pe teritoriul județului Timiș-Torontal și parohiile din protopopiatele Balint, Belint și Birchis, aflate pe teritoriul județului Severin.

Episcop locțiitor a fost designat Prea Sfinția Sa Prea Sfințitul D. D. Dr. Andrei Magieru, Episcopul Aradului. La 7 Dec. 1940, Prea Sfinția Sa numește trei Consilieri provizori (cf. art. III. din Decretul-Lege) în persoanele PP. CC. Lor Protopopilor Dr. Patrichie Țucra, Ioan Imbroane și Virgil Popoviciu. La 12 Martie 1940 P. C. Sa Prot. Dr. P. Țucra este desărcinat din demnitatea de Consilier referent, numindu-se în locul P. C. Sale, P. C. Sa Protop. Alexandru Bocșianu. În 18 Martie 1940, se face numirea întâilor funcționari eparhiali.

Cu data de 1 Aprilie 1940 se inaugurează activitatea Consiliului eparhial în Casa parohială din Timișoara IV. (Iosefin), în prezența P. S. Sale Dr. Nicolae Popoviciu, Episcopul Oradiei, al doilea Episcop locțiitor al Timișorii (designat în urma demisiei Prea Sfințitului Andrei, cu data de 23 Martie 1940). Întâia Adunare eparhială a reînființatei Episcopii ort. rom. a Timișorii, este deschisă în mod solemn de P. S. Sa Dr. Nicolae Popoviciu, în zilele de 5 și 6 Mai 1940.

⁵⁾ Vezi pe larg la acelaș, pag. 18—27.

Prea Sfinția Sa D. D. Dr. Vasile Lazărescu, întâiul Episcop al reînființatei Episcopii Timișorene

P. S. Sa Episcopul Vasile este un fiu al Bănătlui, născut din glia înviorătoare de forțe a satului. Născut la 1/13 Ianuarie 1894 în comuna fruntașă Jadani, primește numele marelui patron al zilei, Vasile.

Cursurile liceale le urmează la Timișoara, iar, după absolvirea bacalaureatului, studiază teologia la renumita Facultate de Teologie din Cernăuți. La această Facultate obține titlul de licențiat și mai apoi de doctor în teologie. Mai studiază încă, pedagogia și filosofia la Universitățile din Budapesta și Viena.

Activitatea publică și-o începe ca profesor de teologie la „Academia Andreiană” din Sibiu. Aci activează din Octomvrie 1920 și până în Noemvrie 1924, când trece, tot ca profesor, la tânăra Academie Teologică din Oradea-mare, chemat fiind de către Episcopul Roman Ciorogariu.

În Săptămâna Patimilor din anul 1928 este tuns monah. De aci înainte Prea Sfinția Sa urcă, în scurt timp, toate treptele monahale, ajungând în 1929 la treapta de arhimandrit.

După moartea fericitului Episcop Iosif T. Bădescu, privirile Bănătenilor văduviți de Episcop se îndreptară spre tânărul și vrednicul vlăstar răsărit din glia lor, spre arhimandritul Vasile. Congresul electoral din 21 Octomvrie 1933 îl alege, cu mare majoritate de voturi, Episcop al Caransebeșului. Aprobându-se alegerea de către Sf. Sinod și confirmându-se de către Rege, noul ales este întronizat pe tronul arhieresc al Caransebeșului la 15 Aprilie 1934, în cadrul unor serbări fastuoase.

Ajuns pe tronul arhieresc al Caransebeșului, P. S. Sa începe munca trudnică de reorganizare a celor mai de seamă instituții din Eparhie: Reorganizarea Academiei Teologice și ridicarea Sf. Mănăstiri.

Primeneste cadrele corpului profesoral dela Academia de teologie, aducând elemente noi, tinere și bine pregătite. Dispune zidirea unei clădiri noi pentru Academie și realizează un internat model, igienic și confortabil, cu o capelă pentru nevoile spirituale ale studenților.

Oferă burse și înlesniri tineretului sărac care simte chemarea să studieze teologia. Tot așa și acelor tineri cari doresc să învețe cantoratul la Școala de cantori.

Considerând Sf. Mănăstiri drept oaze cari au, în singurătatea lor misiunea de a cultiva pe lângă înălțătorul misticism monahic, creator de virtuți vrednice de imitat și aceea de a deveni și izvoare duhovnicești de „apă vie“, pentru alinarea setei după desăvârșirea obștei credincioase, Prea Sfinția Sa le sprijină moralicește, ctitorindu-le și materialicește.

Astfel din „locașul de închinăciune,¹⁾ dela răscrucea drumurilor de lângă Vasiova, s'a desvoltat „Mănăstirea Sfântul Ilie dela Isvor“, populată cu un sobor de maici. Aci se vor lucra ornate preoțești și covoare. Cu vremea urma să ia ființă aci și un spital.

Tot așa și cu S. Mănăstire Săraca, vechi monument istoric, de o construcție arhitectonică foarte veche și cu aspect de catacombă, fiind construită cu intrarea mai în vale²⁾. Din locașul acesta părăsit și expus intemperiilor, azi a renăscut Mănăstirea, populată de călugări, cu biseri-cuța nou pavată și împodobită cu un iconostas nou-nouț.

Întocmai ca păstorul cel bun, Prea Sfinția Sa a fost mereu în mijlocul turmei sale. În cinci ani a vizitat canoniceste 200 de parohii și a sfințit 35 de biserici.

Mai este și sprijinitorul tuturor societăților culturale și religioase cari aduc lumină și progres spiritual. „Astra bănățeană“ și „Sf. Gheorghe“ au simțit din belșug binefacerile atenției cu care le-a onorat Prea Sfinția Sa Episcopul Vasile.

Este momentul să amintim aci acțiunea de redeșteptare a satelor sărbizate în parte din Valea Dunării, pornită cu mult elan de P. S. Sa. Grija deosebită a P. S. Sale ține trează conștiința datoriei în întreaga preoțime, stimulând în sufletele ei cele mai nobile porniri, până la abnegația de sine care trebuie să caracterizeze pe fiecare preot.

În ziua de 12 Iunie, 1940, Colegiul electoral, întrunit la București, alege pe P. S. Sa Episcopul Vasile, cu mare

¹⁾ Așa îl numea fericitul Episcop Iosif. T. Badescu, după spusele părintelui ieromonah Macarie, singurul ei călugăr de eri.

²⁾ Astăzi are alt aspect, nivelându-se terenul din jurul ei.

majoritate de voturi, ca Episcop al reînființatei Episcopii ortodoxe române a Timișorii.

Fiind investit de M. S. Regele Mihai întâi, la data de 13 Martie 1941, este intronizat la 25 Martie (Buna-Vestire) pe tronul arhieresc rămas vacant vreme de *două secole*.

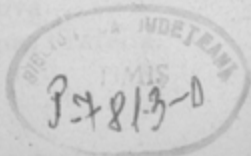

ADUNAREA EPARHIALĂ

Președinte : *P. S. Sa Episcopul eparhial.*

Membrii :

1. Cercul Balinț : *Ioan Trifu*, protopop, Balinț.
Dr. Nestor Porumb, avocat, Timișoara I, Str. Ady 2.
Dr. Casiu Dobrin, avocat, Timișoara I, Str. Lonovici, 1.
2. Cercul Belinț : *Andrei Andraș*, preot, Șanovița.
Dr. Nicolae Ursu, profesor, Timișoara III, Str. Rozalia, 3.
Ștefan Ștefanu, inv. dir. pens., Izvin, Timiș-Torontal.
3. Cercul Birchis : *Moise Bordoș*, adm. protopopesc, Birchis.
Antoni Mocioni, Ministru, Arad, Str. Gen. Grigorescu, 7.
Remus Rafiroiu, Dir. General al Dom. Mocioni, Timișoara III, Str. Mit. Meșianu, 9.
4. Cercul Buziaș : *Ioan Gefia*, Cons. ref. ep. Timișoara.
Dr. Dimitrie Borca, medic, Buziaș.
Dr. Victor Mercea, avocat, Timișoara I. C. D. Loga, 40.
5. Cercul Ciacova : *Dimitrie Țăran*, preot, Ghilad.
Dr. Alexandru Iancu, avocat, Ciacova.
Dr. Liviu Gruescu, medic, Ciacova.
6. Cercul Comloșul-Mare : *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop, Comloșul-Mare.
Dr. Coriolan Băran, avocat, Timișoara III, Giurgiu, 3.
Dr. Ilie Gropșianu, avocat, Timișoara II, Coronini, 2.
7. Cercul Cuveșdia : *Liviu Dehelean*, preot, Ususău.
Ing. Ioan Marin, subinsp. silvic, Lipova.
Dr. Aurel Cosma, avocat, Timișoara II, A. Cosma, 5.
8. Cercul Deta : *Petru Bizerea*, preot, Deta.
Petru Crăciunescu, pretor, Deta.
Petru Chiu, inv. dir., Banloc.
9. Cercul Fratelă A : *Corneliu Vuia*, preot, Timișoara III, P. Bisericii 5.
Marius Bucătura, inv. dir., Fratelă A.

- Ștefan Murgu*, înv. dir., Timișoara II, Cârlova, 21.
10. Cercul Gătaia : *Tovie R. Perian*, preot, Cadar.
Petru Baba, primpretor în pens., Gătaia.
Pavel Rămneanșu, înv., Berecuța.
11. Cercul Jebel : *Liviu Surlașiu*, preot, Jébel.
Dr. Iuliu Ionescu, Insp. Gen., Timișoara I, Pal. Ținut.
Iancu Călfun, directorul Gimnaziului din Ciacova.
12. Cercul Lipova : *Gheorghe Todan*, preot, Fibiș.
Gheorghe Roșu, dir. de bancă, Lipova.
 Un loc vacant.
13. Cercul Periam : *Victor Fizeșan*, preot, Pesac.
Gheorghe Petrovici, pretor, Periam.
 Un loc vacant.
14. Cercul Recaș : *Iosif Goanță*, protopop, Recaș.
Nicolae Rădoi, notar, Bazos.
Teodor Blidaru, înv. dir., Ictar.
15. Cercul Sănnicolaul mare : *Ioan Popovici*, preot, Sănnicolaul mare.
Florea Minda, plugar, Saravale.
Teodor Bucurescu, profesor, Sănnicolaul mare.
16. Cercul Timișoara-Elisabeta : *Dr. Patrichie Țiucra*, protopop, Timișoara IV, Mircea Vodă, 5.
Dr. Alexandru Marta, fost Rezident Regal, Timișoara III, Severin 1.
Dr. Alexandru Morariu, notar public, Timișoara I, C. D. Loga 32.
17. Cercul Timișoara-Fabrică : Un loc vacant.
Dr. Ioan Doboșan, avocat, Timișoara V, Geml. 13.
 Un loc vacant.
18. Cercul Timișoara-Iosefin : Un loc Vacant.
Vasile Pușcașiu, înv. dir., Timișoara V, Cloșca, 19.
Dr. Coriolan Balta, avocat, Timișoara I, Bulv. Regina Maria 1.
19. Cercul Vinga : *Alexandru Bocșianu*, protopop, Vinga.
Dr. Ioan Bogdan, med. vet., Vinga.
Dr. Pavel Manta, pretor, Timișoara III, Pretura Centr.
20. Cercul Zăbălț : *Vasile Debău*, preot, Lipova.
Alexandru Ciugudean, proprietar, Bruznic.
Petru Izrăilă, profesor, Lipova.

Delegații Adunării eparhiale la Congresul național bisericesc

Dr. Ștefan Cioroianu, consilier eparhial, protopop, B. Comloș.

Dr. Patrachie Țucra, protopop, Timișoara IV, Mircea Vodă, 5.

Antoni Mocsonyi, ministru, Arad, Gen. Grigorescu, 7.

Dr. Alexandru Marta, fost Rezident Regal, f. Prim Președinte al Curții de Apel, Timișoara III. Str. Severin, 1.

Dr. Coriolan Băran, fost Ministru, avocat, Timișoara III, Giurgiu, 3.

Dr. Victor Mercea, f. Decan al Baroului, Timișoara I, Bul. C. D. Loga, 40.

Consiliul eparhial

Președinte : P. S. Sa Episcopul eparhial

a) Secția administrativă-bisericească :

Protopresbiter Ioan Geția, consilier referent stabil.

Consilieri onorifici :

Dr. Patrachie Țucra, protopop-iconom stavrofor, Timișoara.

Moise Bordoș, administrator protopresbiteral, Birchiș.

Ioan Rusu, paroh, Parța.

Melentie Șora, paroh, Timișoara-Fabric.

Corneliu Vuia, paroh, Timișoara-Elisabeta.

Supleanți :

Victor Fizeșan, paroh, Pesac.

Traian Barzu, paroh, Cerneteaz.

Dimitrie Țieran, paroh, Ghilad.

b) Secția culturală :

Protopresbiter Dr. Ștefan Cioroianu, Consilier referent.

Consilieri onorifici :

Iancu Călțun, directorul Gimnaziului, Ciacova.

Patrachie Rămneanșu, director școlar în pens., Fratelia.

Dr. Iuliu Coste, fost Prefect, avocat, Timișoara.
Două locuri vacante.

Supleanți :

Gheorghe Todan, paroh, Fibiș.
Marius Bucătură, dir. școl., Fratelia.
Vasile Pușcașiu, dir. școl., Timișoara-Mehala.

c) secția economică :

Protopresbiter Iosif Goanță, Consilier referent.

Consilieri onorifici :

Liviu Surlașiu, paroh, Jebel.
Dr. Ioan Doboșan, avocat, jurisconsult eparhial, Timișoara, Piața Unirii, 3.
Dr. Coriolan Băran, fost Ministru, avocat, Timișoara.
Remus Rătiroiu, Directorul General al Domeniilor Moșsonyi, Timișoara III, Str. Mitr. Meșianu, 9.
Dr. Victor Mercea, f. Decan al Baroului, Timișoara.

Supleanți :

Liviu Dehelean, paroh, Ususău.
Dr. Coriolan Balta, avocat, Timișoara.
Ștefan Ștefan, dir. școl., Timișoara-Fabric.

Cancelaria Consiliului eparhial

Directorul Cancelariei: *Pr. Dr. Emil Grădinariu*, Secretarul Consiliului eparhial.

Jurisconsult eparhial: *Dr. Ioan Doboșan*.

Contabil eparhial: *Pr. Ștefan Teretean*.

Casier eparhial delegat: *Pr. Nicolae Mief*.

Exactor eparhial delegat: *Pr. Ilie Secoșan*.

Registrator-arhivar: *Diacon Ioan Decan*.

Expeditor eparhial: *Diacon Petru Secan*.

Canceliști: *Diacon Gheorghe Geția* și *Diacon Cornel Țăranu*.

Dactilografă: *D-șoara Florica Zărie Fibișan*.

Om de serviciu: *Traian Trifa*.

Clerul și personalul catedralei

Preoți catedrali: *Pr. Dr. Victor Vlăduceanu, Pr. Constantin Comșulea.*

Diaconi catedrali: *Diacon Mihai Gligor, Diacon Valeriu Perian.*

Cantor catedral: *Ioan Stoianovici.*

Canonarh: *Nicolae Cristescu.*

Academia de Teologie Oradea la Timișoara

Rector: *I. P. C. Sa Dr. Ștefan Lupșa.*

Profesori: *I. P. C. Sa Ic. St., Dr. Ștefan Munteanu, C. Sa Pr. Dr. Sofronie Vlad, C. Sa Pr. Dr. Dimitrie Belu, C. Sa Pr. Dr. Ioan Petreufă, C. Sa Pr. Dr. Dimitrie Bodea, C. Sa Protodiaconul Cornel Givulescu și Drd. Teodor Savu.*

Duhovnic: vacant.

Econom și Secretar: *Pr. Cornel Ardelean.*

Mănăstirea „Săraca“

(Lângă Șemlacul-mic. Gara Șemlacul-mare)

Personal: *Glicherie Morariu, ieromonah, stareț.*

Paisie Răileanu, monah.

Episcopia ortodoxă română a Timișorii

ȘEMATISM

48.276 familii — 211.122 suflete

Protopopiatul Bălînt *)

Reședința protopresbiterală; Bălînt. Numărul familiilor 3395 ;
Numărul sufletelor 15.154.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: Ioan Trifu, protopresbiter.

M e m b r i i :

1. Liviu Biro, paroh, Gruni.	4. Ioan Jurca, adm. paroh, Lăpușnic.
2. Nicolae Burdia, paroh. Cutina.	5. Mihail Truța adm. paroh, Fădimac.
3. Ioan Medeleian, paroh, Răchita.	6. Izidor Socaci, adm. paroh, Bara.

S u p l e a n ț i :

1. Marius Țiucra, paroh, Remetea-luncă.
2. Grigore Jivulescu, adm. par., Ohabalungă.

Defensor matrimonial: Petru Mateș, paroh. Leucușești.

Judecătoria protopresbiterală:

1. Liviu Biro, paroh, Gruni.
2. Nicolae Burdia, paroh, Cutina.
3. Petru Mateș, paroh, Leucușești.

1. BALINȚ. I. Biserica zidită în 1890, renovată în 1935, hram: Învierea Domnului, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu, 142 fam., 692 suf., 73 elevi ort. cor. bisericesc. 30 jug., casă paroh. Ioan Trifu, protopresbiter-paroh. Teodor Misaroș, capelan pp. Dumitru Ioan, cantor — Dincă Ioan, dir. șc. Sudrescu Maria, Dimitrie Sirețeanu, inv. Ioan Paulescu, dirig. corului.

*) Fille: BODO g. în loc p. Bălînt. 6 fam.; 21 suf. — Nicolae Truția și Irina Truția, inv.

*)] Protopopiatul Bălînt se află pe teritoriul jud. Severin, afară de parohiile Crivobara, Paniova, Secaș și Vizma.

2. BARA. I. g. și p. Balinț. Biserica zidită în 1885, renovată în 1928, hram : S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu. 196 fam., 877 sufl., 95 elevi ort. cor bisericesc. 39 jug. — 30 jug. redusă — Isidor Socaciu, paroh. Partenie Martin, cantor bis. — Gheorghe Florea, dir. șc. Aurora Socaciu, inv. Ioan Stoia, dirig. cor.
3. BETHAUSEN. II. g. Cliciova, p. în loc. Capela pictată în 1938, hram : SS. Arh. Mihail și Gavril. 58 fam., 175 sufl. 20 elevi ort. cor. bis. 32 jug. Gh. Tutunariu, adm. paroh. și dirig. cor. Lazăr Gengescu, cantor bis. — Septimiu Popa, dir. șc.
4. BODO, filie, vezi la Balinț.
5. CAROL, filie, vezi la Sinic.
6. CLADOVA, I. Cliciova, p. Bethausen. Biserica zidită în 1898 renovată în 1936, hram : Cuv. Maică Paraschiva, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu. 149 fam., 715 sufl., 94 elevi ort. cor bis. școlar. 32 jug. Constantin Ofițerescu, adm. paroh., Constantin Oprea, cantor bis. — Ioan Popescu, inv. dir. Gh. Ghejiu, inv. și dirig. cor.
7. CUTINA. I. g. Cliciova, p. Bethausen. Biserica zidită în 1898 renovată în 1926, hram : Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. 212 fam., 841 sufl. 130 elevi ort. 32 jug., casă paroh. Nicolae Burdia, paroh. Ștefan Rădulescu, cantor bis. — Anghel Bujor, dir. șc. Ștefan Bălica, Elisabeta Târziu, inv.
8. CRIVOBARA. I. g. Balinț. p. Secaș, jud. Timiș-T. Biserica zidită în 1858, renovată în 1934, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu ; 121 fam., 568 sufl. 54 elevi ort. bis. 32 jug., casă par. Pavel Bichicean, adm. paroh. și dirig. cor. Ioan Cărăbaș, cantor bis. — Voicu Oprea, dir. șc. Ioan Popa, inv.
9. DOBREȘTI. II. g. Cliciova. p. Balinț. Biserica zidită în 1892, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 127 fam., 598 sufl. 35 elevi ort. 30 jug., casă paroh. Teoctist Slușarenco, adm. paroh., Dimitrie Boja, cantor bis. — Nicolae Carajescu, dir. șc., Valeria Crișan, inv.
10. FĂDIMAC. I. g. și p. Balinț. Biserica zidită în 1898, renovată în 1929, hram : Nașterea Născăt. de Dumnezeu. 199 fam., 775 sufl., 109 elevi ort. 30 jug., casă paroh. Mihail Truția, adm. paroh., Petru Opreș, cantor bis. — Ioan Străinu, dir. șc., Simia Ștefan, inv.
11. GRUNI. I. g. Belinț și Părul, p. Coștelu. Biserica zidită în 1891, renovată și pictată în 1907, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ioan I. Papp, 169 fam., 649 sufl., 79 elevi ort., cor bis. 31 jug. Liviu Bîro, paroh. Dimitrie Moisa, cantor bis. și dirig. cor. — Petru Curuțiu, dir. șc. Tinca Bejenar, inv.
12. IERȘNIC. I. g. Cliciova. p. Bethausen. Biserica zidită în 1937, hram : Cuv. Maică Paraschiva. 149 fam., 592 sufl., 86 elevi ort. 30 jug., casă paroh. Toma Lera, adm. paroh., Aurel Miloș, cantor bis. — Ion Burcă, dir. școl.
13. ILINȚ, filie, vezi la Sinic.

14. LĂPUȘNIC. I. g. Nevrincea. p. Balinț. Biserica zidită în 1770, renovată în 1923, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 122 fam., 517 s u f l., 72 elevi ort. cor. bis. 30 jug. Ioan Jurca, adm. paroh., dir. școl. și dirig. cor., Gh. Cadarescu, cantor. bis.
15. LEUCUȘESTI. I. g. Bujorul bănațan. p. Bethausen. Biserica zidită în 1881, hram : Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. 161 fam., 742 s u f l., 82 elevi ort. cor. bis. casă cult., 30 jug. Petru Mateș, paroh. Vasile Crăciunescu, dîr. școl. și cantor bis. Ioan Martinovici, inv. și dirig. cor., Vasile Sârbu, dir. șc. și cantor bis.
16. MĂNĂȘTUR. I. g. în loc p. Bujorul bănațan. Biserica zidită în 1902, renovată în 1939, hram : Adormirea Născ. de Dumnezeu. 127 fam., 879 s u f l., 78 elevi ort. casă cult. 32 jug., casă paroh. Ioan Șișu, adm. paroh., Romulus Gârda, cantor bis. — Adrian Miculescu, dir. șc., Elena Miculescu, Maria Padariu, Emilia Mureșan, inv.
17. OHABALUNGĂ. I. g. Cliciova. p. Bethausen. Biserica zidită în 1938, hram : Cuv. Maică Paraschiva. 129 fam., 599 s u f l., 78 elevi ort. 32 jug. Grigorie Jivulescu, adm. paroh. Const. Benescu, cantor bis. — Maria Jivulescu, dir. școl., Petre Gruescu, inv. utilizat.
18. PANIOVA. I. g. Balinț. p. în loc. jud. Timiș-Tor. Biserica zidită în 1932 (neterminată), hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 113 fam., 545 s u f l., 65 elevi ort. cor. bis. 32 jug. casă paroh. Lazăr Barbură, adm. paroh., Aurel Adam, cantor bis. și dirig. cor. — Ioan Dogariu, dir. școl.
19. PĂRUL. I. g. în loc. p. Coșteiul-mare. Biserica zidită în 1926, hram : Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. 29 fam., 137 s u f l., 64 elevi ort. 26 jug., casă paroh. Constantin Gociu, adm. paroh. Iosif Voichescu, cantor bis. — Nicolae Gugea, dir. șc., N. Ghelner, inv.
- * FILIE: ȚIPARI. g. în loc p. Coșteiul-mare. 8 fam., 28 s u f l.
20. RĂCHITA I. g. în loc. p. Făget. Biserica zidită în 1894, renovată în 1938, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 333 fam., 1586 s u f l., 270 elevi ort. casă cult. în zidire. 30 jug. — 30 jug. redusă — casă paroh. Ioan Medelea, paroh., Gh. Neagu, cantor bis. — Rom. Bițolanu, dir. șc., Păun Munteanu, Silviu Rusu, Drăgan Mocanu, Elena Bițolanu, Iustina Drăgan, inv.
21. RĂDMĂNEȘTI. I. g. și p. Balinț. Biserica zidită în 1930 (este în renovare), hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 133 fam., 577 s u f l., 59 elevi ort. 30 jug. Octavian Popoviciu, adm. paroh., Virgil Rista, cantor bis. — Ioan Dordea, dir. șc., Iulian Oprișan inv.
22. REMETEALUNCĂ I. g. Mănăstur p. Bujorul bănațan, Biserica zidită în 1937, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 145 fam. 524 s u f l. 86 elevi ort. cor bis. 30 jug. Marius Țiucra, paroh., Dionisie Popovici cantor bis. — Aurel Dinculescu, dir. școl. Victoria Țiucra, inv., Procopie Otescu, dirig. cor.
23. SECAȘ. I. g. Balinț. p. în loc. jud. Timiș-Tor. Biserica zidită în 1930, renovată și pict. 1938, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu, 160 fam.,

- 525 sufl., 49 elevi ort. 32 jug., casă paroh. Pavel Picu, adm. paroh. (refugiat), Lucian Carabaș, cantor bis. — Mihai Croitoru, dir., șc., Romulus Popoviciu, inv.
24. SINIC. p. Balinț. Biserică. 32 fam., 158 sufl. Irinei Hoban, ierom., adm. par.
- * Filii: CAROL. Capelă. 41 fam. 188 sufl. ILINȚ. Biserică. 33. fam., 146 sufl.
25. SPATA. I. g. și p. Balinț, Biserică zidită în 1886, renovată în 1937, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu. 77 fam., 366 sufl., 48 elevi ort. 30 jug., casă paroh. Ioan Heretiu, paroh, Moise Stoici, cantor bis. — Ioan Nica, dir. șc., Alexandrina Nica, inv.
26. ȚIPARI, filie vezi la Părul.
27. TÂRGOVIȘTE. I. g. și p. Balinț. Biserica zidită în 1925/26, pict. în 1920. hram: Învierea Domnului, sfințită de Episcopul Grigorie Gh. Comșa. 114 fam., 550 sufl., 48 elevi ort., cor. bis., 32 jug., casă paroh. Gheorghe Laichici, paroh și dirig. cor. Ioan Opreș, cantor. — Ioan Vutescu, dir. șc., I. Sgârcea și Blaga, inv.
28. VIZMA III. g. Balinț. p. Secaș. jud. Timiș-Tor. Biserica zidită și pictată în 1938, hram: S. Nicolae. 110 fam. 568 sufl. 58 elevi ort. cor. bis. școlar, 32 jug. Ștefan Popescu, adm. paroh., Liviu Pizmaș cantor bis. — Vasile Rusu, dir. școl. și dirig. cor.

Protopopiatul Birchiș

Reședința protopresbiterală: Birchiș. Numărul familiilor 3435 ;
numărul sufletelor 11.954.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: Moise Bordoș, administrator protopresbiteral.

Membrii:

1. Iuliu Lazarescu, paroh, Căprioara.
2. Laurențiu Barzu, pr. pens. Băcăul de mijloc.
3. Iulian Popescu, pr. pens., Ostrov.
4. Supleant: Alex. Barboni, paroh, Valea-Mare.

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Traian Petrovici, paroh, Țela.
Aurel Hurduban, paroh, Ostrov.

1. BACĂUL DE MIJLOC. I. g. Săvârșin. p. Birchiș. Biserica zidită 1886, renovată în 1928., hram: Pogorârea S. Duh. 188 fam., 600 sufl., 51 elevi ort. cor bis. 33 jug. Octavian Tămașiu, paroh, Laurențiu Barzu, pr. pens., Toma Mager, cantor bis. — Cornel Balta, dir. șc. și dirig. cor.
2. BATA I. Biserica în zidire, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu. 499 fam. 1235 sufl., 105 elevi ort. Parohia I. 30 jug. Emilian Damaș, adm.-paroh. Parohia II. 30 jug. vacantă. — Paroh III. 30

- jug. redusă — Eftimie Ișfănescu, pr. pens. Victor Luncanu, cantor bis. — Alex. Bologa dir. șc. Constantin Treistariu și Elena Bologa inv.
3. BIRCHIȘ I. g. Săvârșin p. în loc. Biserica zidită în 1831, renovată în 1921., hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu. 332 fam., 1370 suf. 132 elevi ort., cor bis. casă cult. Parohia I. 31 jug. casă paroh., Moise Bordoș, paroh, adm. pp. Parohia II. 31 jug. vacanță. Dim. Catanescu și Alex. Murarescu, cantori bis. Simion Cibian, dir. școl. Ioan Se-coșan. Margareta Cibian, Emilia Neamțu, inv. Maria Chișu maistră, Ana Gerdanovici, cond. grad. de copil., Dimitrie Sârbu, dirig. cor.
 4. BULCI, filie, vezi la TELA.
 5. BULZA. III. g. Săvârșin p. Făget. Biserica renovată în 1935, hram : S. Ioan Teologul. 128 fam., 384 suf. 56 elevi ort. 32 jug. casă pa-roh. Izidor Vzdulschi, preot utilizat. Gheorghe Ionescu dir. șc.
 6. BUNEA-MARE. I. g. Făget, Răchita sau Mănăstur. p. Birchiș. Bise-rica zidită în 1885, hram : SS. Arh. Mihail și Gavril. 194. fam., 802 suf., 103 elevi ort. 31 jug., casă paroh. Traian D. Voniga, adm. paroh. Nicolae Predescu, cantor bis. — Virgil Ardelean, dir. șc., Eva Băcilă, inv.
- * Filie : BUNEA-MICĂ.
7. BUNEA-MICĂ, file, vezi la Bunea Mare.
 8. CĂPĂLNAȘ. I. g. Săvârșin, p. Căpălnăș, Biserica zidită în 1830, pic-tată și renovată în 1913, renovată în 1938, hram : Cuv. Maică Paras-chiva, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 351 fam. 1375 suf., 157 elevi ort. cor. bis. Par. I. și II. reduse, 62 jug. — Par. III. 31 jug., casă paroh. Teodor Cureu, pr. refugiat, adm. paroh. Silviu Petruțoniu, preot. dir. șc., Antoniu Moldovan, Cantor bis. — Dimitrie Budin, Maria Stan, Iuliana Meteș, inv., Ioan Ienciu, dirig. cor.
 9. CĂPRIOARA. I. p. și g. Săvârșin. Biserica zidită în 1888, renovată în 1907. pictată în 1910, 1932 și 1940, hram : Cuv. Paraschiva. 188 fam., 747 suf., 86 elevi ort. cor bis. 30 jug. — redusă 28 jug. — Iuliu Lăzărescu, paroh., Ioan Tamșa, cantor bis. și dirig. cor — Ioan Cărunțu, dir. șc. Năstase Târțar, inv.
 10. DUBEȘTI : II. g. Vărădia, Cliciș, p. Bethausen. Biserica zidită în 1773, renovată în 1931, hram : S. Dumitru. 307 fam., 920 suf., 110 elevi ort. casă cult. 32 jug., casă paroh. Romul Rațiu, adm. paroh., Ioța Sârbu, cantor bis. — Ioan Crișan, Ioan Samarescu, inv.
 11. GROȘI. II. g. Margina. p. Făget. Biserica zidită în 1741, renovată în 1923 și 1928, hram : Cuv. Paraschiva. 82 fam., 368 suf., 33 elevi ort. 30 jug. Ioan Bucșa, adm. paroh., Petru Cămpan, cantor. — Iacob Gherban, dir. șc.
 12. OSTROV. II. g. Săvârșin. p. Birchiș. Biserica zidită și pictată în 1890, renovată în 1936, hram : Cuv. Paraschiva. 142 fam., 516 suf. 41 elevi ort. 32 jug. Aurel Hurduban, paroh., Iulian Po-pescu, preot pens., Vasile Popovici cantor. — Ioan Cataraga, dir. șc.

13. PĂDURANI. I. g. Mănăstur. p. Bujorul bănăţan. Biserica zidită în 1861, renovată în 1920, hram: Cuv. Paraschiva. 146 fam., 543 suf., 81 elevi ort. 31 jug., casă paroh. Aurel Barbu, adm. paroh., Iosif Dejica, cantor bis. — Grigorie Calota, dir. şc., Natalia Dumbravi, inv.
14. POJOGA. g. şi p. Zam., jud. Hunedoara. Biserica zidită în 1765, pictată în 1770, renovată în 1923, hram: Buna-Vestire. 174 fam., 644 suf., 43 elevi ort. cor. bis. şcolar. 16 jug., casă paroh. Anghel Ardelean, paroh., dir. cor., Liviu Ştefan, cantor bis. — Ioachim Toma, inv. şi dir. cor.
15. SALCIVA. II. g. şi p. Zam, jud. Hunedoara. Biserica zidită în 1801, pictată în 1811, renovată în 1927, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu, 168 fam., 521 suf., 39 elevi ort. cor bis. 24 jug., casă paroh. Alexandru Sinitean, paroh., dir. cor. Andrei Laz, cantor. — Ioan Niculescu, inv.
16. ŢELA. g. Vărădia. p. Bata. Biserica zidită în 1869, pictată în 1894, renovată şi pictată în 1937, hram: Schimbarea la faţă. Capelă în cimitir, zidită şi pictată în 1894, renovată în 1928. 299 fam., 987 suf., 78 elevi ort. 2 case cult. 33 jug. Traian Petrovici, paroh., Iosif Ştefan, dir. şc. şi cantor bis. Elena Hurduban, inv. —
* Filie: BULCI g. Vărădia. p. Bata. 7 fam., 18 suf., casă cult. Ivan Bona, dir. şc.
17. TOPLA. II. g. Mănăstur. p. Bethausen. Biserica zidită în 1874, hram: Cuv. Paraschiva. 60 fam., 249 suf., cor bis. 32 jug. Protoereu Grigorie Lebedău, utilizat, adm. paroh., Petru Marinescu, cantor. — Alex. Dârlogea, inv.
18. VALEA-MARE. II. g. şi p. Săvârşin, jud. Arad. Biserica zidită în 1892, renovată în 1919, 1927, 1938 şi 1941, hram: Naşterea Născ. de Dumnezeu 102 fam., 378 suf., 25 elevi ort. cor bis. 32 jug. Alexandru Barbon, paroh., Nicolae Fărcaş, cantor şi dir. cor. Marin Stoga, dir. şc.
19. VIRIŞMORT. II. g. Săvârşin. p. Birchîş. Biserica zidită în 1700, renovată în 1927, hram: Naşterea Născ. de Dumnezeu. 56 fam., 220 suf., 19 elevi ort. 31 jug. Iustin Raţiu, adm. paroh., Ştefan Dehelean, cantor bis. — Vasile Săbău, dir. şc.

Protopopiatul Buziaş

Reşedinţa protopresbiterală: Buziaş. Numărul familiilor 8158; numărul sufletelor 28.331.

Scaunul protopresbiteral

Preşedinte: Ioan Geţia, protopresbiter.

Membrii:

1. Moise Barbulescu, par., Chevereşul-Mare.	4. Tovie R. Perian, par., Cadar.
2. vacant.	5. Vacant.
3. Vichentie Pirtea, paroh. Sinersig.	6. Vacant.

Membrii supleanți:

1. Petru Bohariu, paroh. Șoșdea. 2. Tiberiu Mărgineanțu paroh, Opațița
Defensor matrimonial: Dr. Victor Mercea, avocat, Iimișoara.
Notar: Nicolae Ghilezan, învățător, Buziaș.

1. BERECUȚA. III. g. și p. Birda. Biserica zidită în 1924, hram: Învierea Domnului, sfințită în 26 Oct. 1925 de Episcopul Dr. Iosif T. Badescu. 79 fam. 298 sufl. 46 elevi ort. 32 jug. Ioan Halas, adm. paroh. Cocolin Condan, cantor, Gh. Buru, inv.
2. BERINI. II. g. Liebling, Sacoșul t., Tormac. p. Stamora-română. Biserica (din lemn, foarte veche), hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, 313 fam., 993 sufl., 109 elevi ort., 37 jug. — 33 jug. redusă — casă paroh., Ilie Miciuru, paroh. Milan Giuriciu, cantor bis. Ioan Petrașcu, dir. șc., Petru Micșă, inv.
3. BIRDA. III. Biserica zidită în 1911, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, 87 fam., 378 sufl. 39 elevi ort. cor. bis. 34 jug., — 30 jug. redusă — casă paroh., Ioan Mărgineanțu, paroh. Constantin Munteanu, dir. șc., cantor bis. și dirig. cor.
4. BLAJOVA. III. g. și p. Nichișoara. Biserica (din lemn, foarte veche), zidită în 1794, reparată în 1921, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. 171 fam., 450 sufl. 48 elevi ort. 32 jug., casă paroh., Romulus Buda, preot ref. Nicolae Miloș, cantor bis. Ioan Dunea, dir. șc.
5. BUZIAȘ. I. Biserica zidită în 1834 — 1839, reparată 1910, pictată în 1910, hram: SS. Ap. Petru și Pavel, sfințită de Episcopul Dr. Miron Cristea, 336 fam. 1206 sufl. 95 elevi ort., casă cult., 30 jug., — 30 jug. redusă — casă paroh., Ioan Geția, protopresbiter, Ioan Ogârlaci, capelan protopresbiteral, diacon: vacant, Avram Ciocoiu, (fost în Vucova) pr. pens. Nicolae Ghilezan, dir. șc. cantor bis., Iconie Ghilezan, Cornelia Roman, Victoria Suciu, Marius Rachitovan, inv.
6. CADAR II. g. și p. Tormac. Biserica zidită în 1904, reparată în 1921 hram: Învierea Domnului, 161 fam., 597 sufl. 71 elevi ort. 72 jug., casă paroh., Tovie R. Perian, paroh. Moise Popeș, cantor bis. Solomon Faur, dir. șc., Alexandria Faur, inv. *Filie: TORMAC, 11 fam., 83 sufl. 16 elevi ort. Vladimir Mahu, pr. pens. refugiat, P. Morariu, dir. șc.
7. CAPĂT, II. Poșta Sinersig. 1. Biserică veche din lemn, monument istoric, zidită în 1736, renovată în 1935. 2. Biserica zidită în 1925, pictată în 1940, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Dr. Nicolae Popoviciu, 146 fam. 507 sufl., 74 elevi ort. cor. bis. 46 jug. — 16 jug. redusă — casă paroh. Nicolae Bojin, paroh, Petru Vucan, cantor. bis. — Simion Bogdanescu, dir. șc. și dirig. cor., Valeria David, inv.
8. CERNA. II. g. Liebling, Tormac, p. Stamora-română. Biserica zidită în 1903, renov. în 1935—1937. 161 fam. 714 sufl., 102 elevi ort.

- 33 jug., casă paroh. **Silviu Mîoc**, paroh, **Ioan Truți**, cantor bis. — **Ilie Gagea**, dir. șc., **Ana Gelach**, inv.
9. **CHEVEREȘUL-MARE**. I. Biserica zidită în 1801, renov. în 1925, hram: Înălțarea Domnului, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 494 fam., 1544 suf. 121 elevi ort., cor. bis. casă cult. Par. I. 30 jug., casă paroh., **Moise Barbulescu**, paroh. Par. II 31 jug., casă paroh. **Toma Radulescu**, paroh. — Par. redusă 32 jug. — **Iulian Barbulescu**, pr. ajutător. **Gheorghe Popescu**, pr. pens. — **Valeriu Minea**, dir. șc. dirig. cor. și cantor bis., **Aurora Barbulescu**, inv.
10. **DRAGȘINA**. III. g. Sacoșul turc., Uliuc. p. Chevereșul mare. Biserica zidită în 1898, renov. 1924 și 1935, hram: SS. Ap. Petru și Pavel. 104 fam., 431 suf., 34 elevi ort. cor. bis. 32 jug. — 32 jug. redusă. — **Ioan Buliga**, paroh. **Trăilă Groza**, I. Vucovan, cantori. — **Cornel Jucu**, dir. șc. și dirig. cor.
11. **DUBOS**. II. g. și p. Tormac. 1. Biserica veche din lemn, monument istoric. 2. Biserica zidită în 1925, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu 180 fam., 642 suf., 89 elevi ort., cor. bis. casă cult. 64 jug., casă paroh. **Ioan Vasii**, paroh. **Ioan Cojocariu**, dir. șc., dirig. cor. și cantor bis. **Elisabeta Cojocariu**, Gh. Chira, inv.
12. **FOLEA**. II. g. Voiteni p. în loc. Biserica zidită în 1925 pictată în 1929, hram: Sf. Ierarh Nicolae, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu 200 fam., 649 suf. 60 elevi ort. cor. bis. 40 jug., casă paroh., **Liviu Șandru**, paroh. **Traian Grăvilă**, dir. șc. și cantor bis., **Ilie Bagiu**, dirig. cor.
13. **HITIAȘ**. II. g. și p. Buziaș. Biserica zidită în 1900, pictată în 1909, renov. 1927, hram: Învierea Domnului. 393 fam., 1253 suf., 92 elevi ort., cor. bis. 32 jug. — 32 jug. redusă — **Emanuel Pirtea**, paroh, **Nicolae Adamescu**, cantor. — **Titus Toma**, dir. șc. dirig. cor., **Ana Toma**, inv.
14. **ICLODA**. III. g. Sacoșul mic. p. Chevereșul mare. Biserica zid. și pictată în 1901, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu. 206 fam., 454 suf. 39 elevi ort., casă cult. 32 jug. casă paroh., **Aureliu L. Gherga**, paroh, **Ioan Roșiu**, cantor — **Grig. Horhoianu**, dir. șc.
15. **JEBEL**. I. Biserica zid. în 1752, renov. și pictată în 1932, renov. 1935., hram: S. Proroc Ilie. 796 fam., 2637 suf., 253 elevi ort., cor. bis., casă cult. Paroh I. 34 jug. **Liviu Surlașiu**, paroh. și dir. cor. Paroh. II. 33 jug., casă paroh. **Jivoin Forga**, paroh. Paroh. III. 33 jug. **Ioan Craia** paroh. — Par. IV redusă 33 jug. și V. redusă 25 jug. — **Ioan Ionescu**, pr. pens. **Trăilă Păpaș**, inv., cantor bis. — **Adrian Pitic**, dir. șc., **Tiberiu Nica**, **Nastasie Cimpomeriu**, **Vasile Pordea**, **Maria Craia**, **Ersilia Sfercociu**, **Maria Pordea**, **Lucia Surlașiu**, **Otana Bulic**, inv.
16. **LIEBLING**, filie, vezi la Stamora-română.
17. **MĂURENI**. Capela: hram: Înălțarea Domnului. 32 fam., 112 suf. 13 elevi ort. 32 jug. **Coriolan Bota**, paroh. **Ion Sitea**, cantor — **Victor Preda**, dir. șc.

18. MÂNĂSTIRE. g. și p. Birda. Capelă zid. în 1906, hram: Pogor. S. Duh. 59 fam. 245 suf. l. 38 elevi ort. 32 jug., casă paroh. Simeon Tona, adm. paroh., Petru Pancaricean, cantor. — Simeon Ghișă, dir. șc.
19. OPATIȚA. II. g. și p. Deta. Biserică rezid. în 1875, renov. 1929, hram: Învierea Domnului. 198 fam., 814 suf. l., 108 elevi ort. cor bis., 34 jug., casă paroh. Tiberiu Mărgineanțu, paroh, Emil Prințu, cantor și dirig. cor. — Ioachim Imbroane, dir. șc., Maria Ioș, Gh. Tivadar, inv.
20. RACOVÎȚA. II. g. Căpăt. p. Buziaș. Biserica zidită în 1862, pict. 1901, renov. 1938, hram: Nașt. Născ. de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 318 fam., 1441 suf. l. 122 elevi ort. cor bis. 32 jug., casă paroh. Remus Cloambeș, paroh. Ioan Barbu, cantor și dirig. cor. Const. Ștefănescu, dir. șc., Nic. Birăescu, Ana Frățilă, inv.
21. SACOȘUL TURCESC. II. g. Sacoșul-mic. p. Chevereșul mare. Biserica zid. în 1926-27, pict. 1929., hram: S. Proroc. Ilie, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 278 fam., 914 suf. l., 82 elevi ort. 76 jug. — 32 jug. redusă — Aurel Alexiu, paroh. Ioan Stanciu cantor. Aurel Rotariu, Veturia Crainic, inv.
22. SACOȘUL-MARE. II. g. și p. Buziaș. Biserica zidită în 1860, pict. și renov. în 1925, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 749 fam., 2558 suf. l., 371 elevi ort., cor bis. Par. I. 48 jug., casă paroh., Emanuil Pirtea, paroh. Par. II. 42 jug., casă paroh., Constantin Negrei, paroh., Ioan Cherciu, cantor. — Ioan Carantina, dir. șc., Traian Cocoș, Dimitrie Biriescu, Gh. Nicoară, Cornelia Nicoară, inv. Gh. Zbăgan, dir. cor.
23. SÂNGEORGE. g. și p. Birda. Paraclis în școală, hram: SS. Arh. Mihai și Gavril. 66 fam., 245 suf. l., 34 elevi ort. 32 jug., casă paroh. Iuliu Crainic, paroh. Alex. Marcu, cantor. Const. Verman, dir. șc.
24. SCULEA II. g. și p. Gătaia. Biserica zidită în 1862, pict. 1869, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 144 fam., 448 suf. l., 42 elevi ort., cor școlar, casă cult. 32 jug., casă paroh., Nicolae Gherman pr. ref. adm., paroh. P. Rămneanțu, cantor. — Valeriu Petanec, dir. șc. și dirig. cor., Victor Cioltea, inv.
* Filie: COLONIA SCULEA GĂTAIA. g. și p. Gătaia. 80 fam., 347 suf. l., 37 elevi ort.
25. SCULEA—GĂTAIA, Colonie, filie, vezi la Sculea.
26. SILAGIU. II. g. și p. Buziaș. Biserica zidită în 1835, pict. și renov. 1922, hram: Înălțarea Domnului. 216 fam., 906 suf. l., 113 elevi ort. cor bis. 30 jug. — 32 jug. redusă — casă paroh. Nicolae Drăgan, paroh. N. Ștefan, cantor. — Nic. Moise, dir. șc., Iconia Moise, Trăilă Moise, inv. Pavel Borcaie, dirig. cor.
27. SINERSIG. II. g. Sinaia. p. în loc. Biserica zidită în 1913, pictată în 1922, renov. 1938, hram: S. M. Muc. Dimitrie, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 187 fam., 562 suf. l., 56 elevi ort.

- cor bis. 32 jug., casă paroh., Vichentie Pirtea, adm. paroh. Ioan Ignea, cantor. — Ștefan Martin, dir. șc., Maria Iacob, inv. Ioan Blaju, dirig. cor.
28. SÂRBOVA. II. g. și p. Bacova. Biserica zidită în 1909, pictată și renov. 1922, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 174 fam., 718 suf., 66 elevi ort. 30 jug., casă paroh., Ioan Ciocan, preot. ref., adm. paroh., Victor Andrei, dir. șc. și cantor bis., Maria Petrașcu, inv.
29. STAMORA-ROMÂNĂ. II. g. Sacoșul turc., Liebling. p. în loc. Biserica zidită în 1860, pictată și renov. 1924, hram: Învierea Domnului, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 282 fam., 856 suf., 95 elevi ort. cor bis. 33 jug. — 33 jug. redusă — casă paroh., Gheorghe Clecan, paroh. Ioan Balangean, cantor. — Traian Alasu, dir. șc. și dirig. cor. —
* Filie: LIEBLING. Capelă în școală, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 11 fam., 59 suf. 7 elevi ort. Ioan Taban, dir. șc.
30. ȘIPET. I. g. Gătaia, p. în loc. Biserica zidită în 1935 - 1936, hram: Duminica Tuturor Sfinților. 522 fam. 2170 suf., 253 elevi ort. cor bis. Par. I. 35 jug. vacantă. Par. II. 33 jug., casă paroh., Petru Turlici, paroh. și dirig. cor. — Par. III. redusă 30 jug. — Nicolae Stoia pr. pens. Damaschin Palici, Nic. Ecob, cantori. — Mihael Barbu, dir. șc., Iorgovan Țaran, Ioan Verman, Natalia Mihail, Maria Alexe, Ioan Sfetcu, Silvia Frăsineanu, inv.
31. ȘOȘDEA. I. Biserica zidită în 1926, hram: Duminica Tuturor Sfinților. sfințită de Arhiereul Filaret Musta. 305 fam., 1241 suf., 92 elevi ort., cor bis. 48 jug. — 32 jug. redusă — Petru Bohariu paroh. Romul Munteanu, pr. retras, Andronic Botoș, pr. oprit dela săv. celor sf. Nic. Beca, cantor. — Andronic Botoș, dir. șc., Ștefan, Ianculescu, Emil Florescu, Lucreția Stanulescu, inv. Vichente Crainic, dirig. cor.
32. TORMAC, filie, vezi la Cadar.
33. ULIUC. II. Biserica zidită în 1927, renov. 1937, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 340 fam., 865 suf., 9 elevi ort. 32 jug., — 31 jug. redusă — casă paroh., Dimitrie Botău, paroh., Ioan Orășanu, cantor, — Dimitrie Cocor, dir. șc., Elena Florescu, inv.
34. UNIP. II. g. și p. Uliuc. Biserica zidită în 1912, renov. 1934., hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 175 fam., 549 suf., 54 elevi ort. cor șc. casă cult. 34 jug. — 33 jug. redusă — casă paroh. Ioan Fărcașescu, paroh. și dir. șc., Ioan Roibu, inv.
35. VUCOVA. II. g. Vucova. p. Nițhidorf. Biserica zidită în 1888, pict. și renov. 1901., hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu. 132 fam., 433 suf. 42. elevi ort. cor bis. 32 jug. — 32 jug. redusă — casă paroh. Iulian Rotariu, paroh. — Pavel Drinca, dir. șc. și cantor. Nic. Romănu, dirig. cor.

Protopropiatul Ciacovei

Reședința protopresbiterală: Ciacova. Numărul familiilor 6025;
numărul sufletelor 21.217.

Scaunul protopresbiteral

Președinte: Augustin Ghilezan, protopresbiter.

Membrii

1. Dimitrie Țieran, paroh, Ghilad. 3. Nicolae Țuca, paroh, Macedonia.
2. Trifon Cocora, paroh, Partoș. 4. Constantin Tismănariu, paroh, Pădureni.
5. Aureliu Maghețiu, paroh, Toager.

Membrii supleanți

1. Dimitrie Petcu, paroh, Gad. 2. Tiberiu Buru, paroh, Cebza.
3. Elisei Mureșan, paroh, Banloc.

Defensor matrimonial: Dr. Alexandru Iancu, avocat, Ciacova.

Secretar: vacant.

1. BANLOC I. Biserica zidită în 1969, pictată în 1887, renov. 1937, hram: Înălțarea Domnului, Sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu în 31 VIII. 1935, 585 fam., 2133 suf., 267 elevi ort. cor. bărb. casă cult. Par. I. 32 jug., casă paroh., Pavel Trăiconi, paroh. Par. II. 32 jug., Elisei Mureșan, paroh. Petru Chiu, dir. șc., cantor și dirig. cor., Victor Fălăuș, Nic. Fodorean, Nic. Oltean, Nic. Dolea, Ioan Someșan, Agata Negru, Emilia Fodorean, Eugenia Fălăuș, Aristița Dumitru, inv.
2. CEBZA II. g. și p. Ciacova. Biserica zidită în 1880, pictată în 1911, hram: Nașt. sf. Ioan Botezătorul. Mai are și o Biseriță din lemn, în cimitir cu isvor în altar, numită „Mănăstire”. 175 fam. 1235 suf. 145 elevi ort. cor. bărb. Par. I. 32 jug., casă paroh., Tiberiu Buru, paroh și dirig. cor. Par. II. 32 jug. Gheorghe Treta, paroh. Ioan Zbăgan, cantor bis. Ioan Moise, Ana Moise, Aurel Covrig, Gavrilă Tura, inv.
3. CIACOVA. I. Biserica zidită în 1899—1900, renovată în 1937, pictată în 1905, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu, 363 fam., 1225 suf., 96 elevi ort., cor. bărb., casă cult. Par. I. 35 jug., casă paroh., Augustin Ghilezan, paroh-protopresbiter Par. II. 32 jug. casă paroh., Nicolae Popescu, capelan protopresbiteral și prof. de religie. Olaru Nicolae, cantor bis. Rebișea Vasile dirig. cor. Vlăduțiu Ion, Andrinca Ion, Andrinca Maria, Coler Magdalena, Lolici Letiția, inv.
4. CRAI-NOU, g. și p. Rudna. Biserica neterminată, hram: sf. Proroc Ilie., 225 fam., 861 suf., 171 elevi ort., cor. bărb., casă cult., 32 jug., Liviu Vinulescu, adm. paroh. Ioan Vâlcea, cantor bis. Dimitrie Tomi dir. șc. Gheorghe Simianțu, inv. dir. cor., Aurora Ionescu, inv.
5. DENTA. II. Biserica zidită în 1872, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu, în 15 August 1936. 424. fam., 1383 suf., 130 elevi ort. casă cult., 36

- jug., 17 jug. redusă, casă paroh. Aureliu Bota, paroh, Nicolae Albu, cantor, bis. Gheorghe Tomescu, dir. șc., Iosif Mioc, Andrei Cosma, Ioan Andronic, Victoria Olariu, Emilia Cosma, inv.
16. DETA. I. Capelă, hram: SS. Arh. Mihail și Gavril 140 fam., 511 sufl., 63 elevi ort., 32 jug., Gavril Relea, pr. ref., adm. paroh. Romulus Jivan, cantor, Petre Stoia, inv.
7. DOLAȚ, g. Tolvadia, p. Dolaț, Capelă, Hram: Sf. Mucenic Dimitrie, 8 fam. 300 sufl. 40 elevi, 32 jug. Ioan Balcu, adm. paroh. Visman Dimitrie, cantor, Visman Vasile, inv.
18. FOENI. I. g. Cruceni, p. Giulvăz. Biserica zidită în 1875, renovată în 1936, pictată în 1926, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu, sfințită în 14 X. 1926 de Arhiepiscopul Filareul Musta. 455 fam., 1355 sufl. 167 elevi ort. casă cult., 32 jug. Romulus Pop, paroh, Dimitrie Bojin, cantor bis. Ioan Nedin, Ioan Andreescu, Alexandru Nediș, Maria Andreescu, Lucia Nedin, Ana Savii, inv.
19. GAD II. și p. Rudna., Biserica zidită în 1928, hram: Pogorârea Duhului Sfânt, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu în 18 VIII. 1935. 126 fam., 490 sufl. 82 elevi ort. cor bis., casă cult. 32 jug. casă par. Dimitrie Petcu, adm. paroh. și dirig. cor. Petru Faur, cantor bis., Valeria Thomas, inv.
20. GAIUL-MIC. III. g. Stamora-Moravița, p. Stamora-germană. Biserica zidită în 1928, renovată în 1923, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. 148 fam., 568 sufl. 67 elevi ort. 32 jug., casă paroh., Alexandru Magda, adm. par. Drăgan Martin, cantor bis. Alex. Lăzărescu, A. Obradovici, Elena Lăzărescu, inv. * Fiile: STAMORA-MORAVIȚA. p. în loc 22 fam., 95 sufl.
21. GHILAD. I. Biserica zidită în 1762, renovată în 1924, 1856, 1901, 1913, 1937, pictată în 1761, hram: S. S. Arh. Mihail și Gavril, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu în 15 Aug. 1934. 624 fam. 2390 sufl., 232 elevi ort., cor bărb. Par. I. 50 jug. Moise Ghilezan. Paroh. II. 50 jug. Dimitrie Țieran, paroh. — Par. III. 53 jug. redusă — Zaharia Beleuță cantor și dirig. cor., Const. Ciocârlie, Ioan Tănăsioiu, Ioan Roșu, Ioan Cioară, Sabina Stoin. Maria Secheșan, Porfira Tănăsiciuc, inv. Maria Cioară, Stana Căpăstraru cond. de grădiniță.
22. GIULVĂZ. I. Biserica renovată în 1936, pictată în 1912, hram: Adormirea Maicii Domnului, 292 fam., 1034 sufl., 89 elevi ort. cor bărb. casă cult., 32 jug., Nicolae Brănuțiu, paroh, Alexandru Jebelean, cantor bis. și dirig. cor. George Jurca, Ion Mare, Ghizela Mare, Eugenia Cula, inv., * Fiii: IVANDA 11 fam., 56 sufl., 2 jug. PECIUL-NOU 14 fam., 42 sufl. 14 jug.
23. IVANDA, filie, vezi la Giulvăz.
24. MACEDONIA. II. g. și p. Ciacova, Biserica zidită în 1813. pictată în 1904, hram: Cuv. Paraschiva, sfințită de P. S. Sa. Episcopul Dr. Vasile Lazarescu în 16 August 1934, 224 fam., 896 sufl. 102 elevi ortodoxi, cor bărb., 36 jug., — 35 jug. red. — casă paroh,

- Nicolae Tuca paroh, Moise Giorogar, cantor bis, — Ioan Ispas, Maria Ursu, inv. Pavel Magda dirig. cor.
15. OBAD. II. g. în loc, p. Ciacova. Biserica zidită în 1890, renov. în 1927, pictată în 1912, hram: Înălțarea Domnului, 147 fam., 556 suf., 58 elevi ort., cor. bărb., casă cult., 35 jug.; — 34 jug. red. — casă par. Gheorghe Lungu, paroh, Nicolae Spăriosu, cantor bis. — Dimitrie Buzetoiu, Grigorie Chirilă, inv. Const. Cioară dirig. cor.
 16. OMOR III, g. și p. Denta. Biserica zidită în 1924, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Dr. Iosif Badescu la 8 IX. 1924. 74 fam., 301 suf., 23 elevi ort., 35 jug. casă paroh. Valeriu Mărgineanțu, paroh, Simeon Popi, cantor bis. — Maria Vuia inv.
 17. PARTOȘ II. g. și p. Banloc. Biserica zidită în 1730, hram: S. S. Arh. Mihail și Gavril, 203 fam., 682 suf., 105 elevi ort. casă cult. 29 jug. casă par. Trifon Cocora, paroh, Nicolae Birdean, cantor bis. — Hariton Stănescu, Paulina Stănescu, Ovidiu Stănescu, Ecaterina Stănescu, inv.
 18. PADURENI (Lighed) I g. Pădureni. p. Jebel, Biserica zidită în 1837, renovată în 1937, pictată în 1912, hram: Adormirea Maicii Domnului, sfințită de Episcopul Pavel Jivcoviți în 1837. 386 fam., 1180 suf., 94 elevi ort., cor. bărb. casă cult. 52 jug. — 57 jug. red. — Casă paroh. Constantin Tismonariu, paroh, Pera Valer, cantor bis. — Pava Nicolae dir. șc. și dirig. cor. Lăpădat Traian, Șuta Alexandru, Pava Iuliana, Șuta Irina, inv.
 19. PECIUL-NOU, filie, vezi Giulvăz.
 20. PETROMAN I. g. și p. Ciacova. Biserica zidită în 1730, renovată în 1912, pictată în 1740, hram: S. S. Ap. Petru și Pavel, sfințită de Episcopul Moise Putnicul la 1755. 257 fam., 1002 suf., 82 elevi ort., Cor. bărb., casă cult. 52 jug. — 30 jug. red. — casă paroh. Gheorghe Terebențiu, paroh, Petru Mica, cantor, bis. — Milan Constantinovici, Ioan Halăngan, Eugenia Ispas inv. Petru Bosica dirig. cor.
 21. STAMORA-GERMANĂ, filie, vezi la Gaiul-mic.
 22. TOAGER II. g. și p. Giera. Biserica zidită în 1908, renov. în 1935, hram: Cuv. M. Paraschiva. 411 fam., 955 suf., 110 elevi ort., cor. bărb. 35 jug. — 31 jug. red. — Casă par. Aurel Gruian adm. par. — Gulea Gheorghe dir. șc., cantor bis. și dirig. cor. Dădulescu Margareta inv.
 23. TOLVADIA, II. Biserica zidită în 1759, renov. în 1929, pictată în 1863, hram: SS. Arh. Mihail și Gavril, 296 fam., 897 suf., 113 elevi ort., casă cult., 32 jug. — 32 jug. redusă — casă paroh, Aureliu Gătăianțu, paroh, Ilie Jivoin, cantor bis. — Iosif Sfeta, Gheorghe Cristi, Maria Ototoiu, inv. și Florica Nicolae, inv. la grad.
 24. VOITEG. II. Biserica zidită în 1907, pictată în 1924, hram: S. M. Muc. Gheorghe, 170 fam., 837 suf., 109 elevi ort. casă cult. 33 jug. — 33 jug. red. — casă paroh. Stefan Teretean, paroh, Alex. Țăran, cantor bis. — Ioan Băcală, Ioan Stănoie, Ana Savulescu inv.

Protopopiatul Comloșul Bănățan

Reședința protopresbiterală : B. Comloș. Numărul familiilor-10.067 ; numărul sufletelor 31.117.

Scaunul protopresbiteral

Președinte : Dr. Ștefan Cioroianu, protopresbiter.

M e m b r i i :

1. Atanasie Todan, paroh, Checia-română.	5. Vasile Medrea, paroh, B. Comloș.
2. Victor Fizeșan, paroh, Pesac.	6. Filip Popovici, paroh, Nerău.
3. Liviu Rațiu, paroh, Secusigiu.	7. Grigorie Vermeșan, paroh, Pesac.
4. Ioan Popovici, paroh, Sănnicolaul-Mare.	8. Leon Blaga, paroh, Secusigiu.

Defensor matrimonial : vacant.

1. BEBA VECHE I g Beșenova-veche p. în loc. Biserica zidită în 1779, renovată în 1932, hram : Adormirea Născ. de Dumnezeu, 377 familii, 1239 sufl. 145 elevi ort. cor bis. Par. I. 30 jug. casă paroh., Ioan Lorinț, paroh. Par. II. 42 jug. Ilie Tucudean, paroh, Traian Crăciun, cantor. — Simeon Fibișan, dir. șc. și dirig. cor. Nicolae Danchi, Ana Breban, Ioan Nucă, Petru Minescu, Ioan Niculescu, învățători.
2. BEREĞSĂUL-MIC, filie, vezi la Pobda.
3. BEȘENOVA-VECHE. I. Paraclis (Biserica în zidire), hram : SS. Constantin și Elena. 91 familii, 416 sufl., 23 elevi ort., Mircea S. Albu, adm. par., Ion Crișan, cantor. — Vasile Radu, inspector șc.
4. BILED. I. Capela pictată și renovată în 1938, hram : SS. Arh. Mihai și Gavril. 48 familii, 164 sufl. 8 elevi ort. David Crăciun, adm. paroh. Ioan Movilă, dir. șc. * Filii : ȘANDRA. 14 familii., 34 sufl. 1 elev ortodox. — UIHEIU g. și p. Șandra, 2 familii 14 sufl.
5. BULGĂRUȘ, filie, vezi la Grabați.
6. CENADUL-MARE. I. Biserica zidită în 1888, pictată în 1893, renovată în 1925, hram: Sfântul Duh, sfințită de Episcopul Ioan Meșianu. 405 familii. 1380 sufl., 112 elevi ort. cor bisericesc 32 jug. Ioan Perian, adm. paroh., Ioan Blaj, cantor și dirig. cor. — Gh. Gheorghide, dir. șc., Traian Pescuri, Minerva Iovănuț, inv.
7. CENEI, filie, vezi la Pobda.
8. CHECIA-ROMÂNĂ. I. Biserica zidită în 1859, pictată în 1938, renovată 1937. hram : Pogor. Sfântului Duh, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 375 familii, 1559 sufl.. 127 elevi ort. cor bisericesc, 30 jug. Atanasie Todan, paroh, Petru Giarmațici învățător, cantor și dirig. cor. — Ioan Poja, dir. șc., Tinca Popa, Alexandrina Mircescu, învățători.
9. CHEGLOVICI, filie, vezi la Pordeanu.
10. CHERESTUR, filie, vezi la Pordeanu.
11. COLONIA-BULGARĂ, filie, vezi la Pordeanu.

12. COMLOȘUL BĂNĂȚAN. I. Biserica zidită în 1794, pictată în 1850, renovată în 1925, hram: Adormirea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa, 746 familii, 3297 sufl., 207 elevi ort. Par. I. 36 jug. Dr. Ștefan Cioroianu, paroh-protopresbiter. Par. II. 39 jug. Vasile Medrea, paroh. Par. III. 36 jug. Sever Sebeșan, paroh. Gavril Colta, dir. șc. și cantor bis. — Ioan Bugariu, Ana Gugu, Ecaterina David. Adriana Mioc, Inv.
13. GOTTLOB, filie, vezi la Sânpetru-mare.
14. GRABAȚI. I. Capelă, hramul SS. Arhangheli Mihai și Gavril. 28 familii, 106 sufl., 7 elevi ort. cor școlar. Prof. Gheorghe C. Șepețan, adm. paroh. și dirig. cor. — Cornelia G. Șepețean, dir. șc. * Fiii: BULGĂRUȘ. 5 familii, 17 sufl. — IECIA-MARE. g. Cărpiniș p. Iecia-Mare. 10 familii, 30 sufl. — IECIA-MICĂ. g. Cărpiniș p. Iecia mică. 3 fam., 7 sufl. — LENAUEIM. 10 familii, 41 sufl.
15. II. IECIA-MARE, filie vezi la Grabați.]
16. IECIA-MICĂ, filie, vezi la Grabați.
17. IGRIȘ. I. g. Sânpetru-haltă. p. în loc. Biserica zidită în 1779, pictată 1890, renovată 1926, hram: SS. Arh. Mihai și Gavril, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 540 fam. 2207 sufl. 280 elevi ort., cor bis. Par. I. 32 jug. Grigorie Vancu, paroh. Par. II. 32 jug. casă par. Eftimie Șoșdean paroh. — 32 jug. redusă — Eftimie Galu, cantor bis. și dirig. cor. — Traian Matei, dir. șc. și cantor bis., Pantea Crăciun, Doina Vasile, Ștefan Sucigan, Ioan Făgean, inv.
18. JIMBOLEA. I. Biserica zidită în 1933—1940, pictată în 1937—1940, hram: Bună Vestire. 176 familii 877 sufl., 74 elevi ort. 32 jug. casă parohială. Nicolae Cîmpoies, paroh. — Gh. Adoc, dir. șc. și cantor., Ilie Baton, Ecaterina Dragomir, Mărioara Popa, Inv.
19. LENAUEIM, filie, vezi la Grabați.
20. LOVRIN. I. Paraclis, hramul: SS. Constantin și Elena, 62 familii, 296 sufl., 35 elevi ort. 32 jug. Alexandru Perhaiță, pr. refugiat, adm. paroh. Nicolae Lazar, cantor. — Constantin Marinescu, dir. șc.
21. LUNGA. I. g. și p. Comloșul mare. Biserica zidită în 1933, pictată în 1935, hram: Înălțarea Domnului. 135 familii, 401 sufl. 33 elevi ort., cor bis. 32 jug. casă parohială. Mitrofan Banciu, paroh. Simeon Bălan, cantor și dirig. cor. — Dimitrie Sărbu, dir. șc.
22. MUNAR. II. g. în loc. p. Secusigiu. Biserica zidită în 1926, pictată 1927, hram: Pogor. S. Duh, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 82 familii, 321 sufl., 17 elevi ort. 32 jug. Ignatie Raica, paroh. Arsenie Selejan, cantor. — Savu Ionescu, dir. șc.
23. NERĂU. I. Biserica zidită în 1810, pictată și renovată în 1909, hram: Pogor. S. Duh, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 344 familii, 1024 sufl., 101 elevi ort. cor bis. casă culturală, 32 jug., casă parohială. Filip Popoviciu, paroh. Silviu Bichicean, preot pens. Gh. Chipeiu, cantor. Ioan Tempean, dir. șc., Maria Buculei, inv. Eremie Mezin, dirig. cor. * Fiii: TEREMIA MARE. 4 fam., 24 sufl., 14 elevi ort. — TEREMIA MICĂ. 2 fam., 6 sufl.

24. OTELEC, filie, vezi la Pustiniș.
25. PERIAM. I. Biserica zidită în 1926, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 196 familii, 562 suf., 97 elevi ort. cor bisericesc școlar. 32 jug. Ștefan Vasiescu, paroh, Gheorghe Petrovici, preot, Dimitrie Galuș, cantor. Trifu Petcu, dir. șc. și dirig. cor., Petcu Filip, inv.
26. PESAC. I. Biserica zidită în 1806—1811, pictată în 1876, renovată 1927, hram: Înălț. Domnului, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 547 fam., 2105 suf., 181 elevi ort. casă culturală Par. I. 34 jug. Grigorie Vermeșan, paroh. Par. II. 34 jug. Victor Fizeșan, paroh. Nicolae Fizeșan, pp. militar în pensiune. Orestie Bogdan, cantor. bis. — Efrem Brindea, dir. șc., Iosif Marinescu, Maria Brindea, Elena Marian, Alex. Vancu, inv.
27. POBDA. g. Cenei, Cărpiniș, p. Cenei. Biserica zidită în 1867, renovată și pictată 1924, hram: S. Evang. Marcu. 136 familii, 885 suf., 115 elevi ort. 32 jug. Traian Radu, paroh. Ilie Muntean, cantor. — Stache Chergha, dir. șc., Alexandrina Grozescu, inv. * Fiii: BEREĞSĂUL MIC. g. și p. Beregsăul mare. 26 familii, 231 suf. — CENEI 177 suf.
28. PORDEANU. I. g. Beșenova-veche, p. Cheglivici. Capelă, hram: S. Nicolae. 20 familii, 86 suf., 4 elevi ort. 14 jug. vacantă. Dumitru Sebu, cantor. * Fiii: CHEGLOVICI. Capelă. — COLONIA-BULGARĂ. Lucia Mirescu, inv. — CHERESTUR.
29. PUSTINIȘ. I. Biserica zidită și pictată în 1925—26, — hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 206 familii, 886 suf., 110 elevi ort. 32 jug., casă parohială. Aurel Dan, paroh., Ioan Oarșă, dir. șc. și cantor bis. — Sofia Nan, inv. * Fille: OTELEC. 16 familii, 65 suf., 5 elevi ort. Petru Berindei, dir. șc., Ecaterina Berindei, N. Țintariu, inv.
30. ȘANDRA, filie, vezi la Biled.
31. SĂNNICOLAUL-MARE. I. Biserica zidită în 1899, pictată 1899—1900, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 846 familii, 3551 suf., 417 elevi ort. cor bis., casă culturală. Par. I. 35 jug. Traian L. Barzu, paroh. Par. II. 35 jug. Adrian Raica, paroh. Ioan Popovici, preot pens. Vasile Serbescu, I. Raica, cantori. — Eutimiu Sarafolean, dir. șc., Gh. Andraș, inv. și dirig. cor.
32. SÂNPETRU-GERMAN. g. în loc. p. Felnac. Capelă, hram: SS. Petru și Pavel. 69 familii, 273 suf., 31 elevi ort. 6 jug. Ioan Drănău, adm. paroh. Savu Stochin, cantor. — Dumitru Silvian, dir. șc.
33. SÂNPETRU-MARE. Capelă. 25 familii, 149 suf., 24 elevi ort. 52 jug., casă parohială. Alexandru Perhaita, pr. ref., adm. paroh, Alex. Moga, cantor. — Ștefan Chindriș, dir. șc., Ioana Stanculescu, inv. * Fille: GOTTLOB. 26 familii, 185 suf., 26 elevi ort. — Gh. Țigăneanu, dir. șc.

34. SARAVAL. I. Biserica zidită în 1898—1901, pictată 1900, renovată 1928, hram: SS. Constantin și Elena. 546 familii, 2006 sufl., 149 elevi ort., cor bisericesc. 29 jug. Tiberiu Farca, paroh. Dimitrie Baldu, cantor. — Gh. Damian, dir. șc., Ioana Minișan, Vi-chentie Gurban, I. Milca, inv.; Nic. Schiopu, dirig. cor. * Filie: TOM-NATIC. 20 familii, 55 sufl.
35. SATU-MARE (jud. Timiș). III. g. Aranca. p. în loc. Capelă, hramul: S. Nico'ae. 33 familii, 122 sufl., 10 elevi ort. Valeriu Ione-scu, paroh., Isaia Drăgoi, cantor. — Soare Dinescu, dir. șc.
36. SECUSIGIU. I. Biserica zidită în 1834, pictată în 1900, renovată 1941, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 578 familii, 2192 sufl., 190 elevi, cor bisericesc. Par. I. 30 jug., casă parohială. Liviu Rațiu, paroh. Par. II. 39 jug., casă parohială. Leon Blaga, paroh. — Par. III. 30 jug. redusă. D-trie Verodin, cantor. — Gh. Boran, dir. șc., Ioan Albota, dirig. cor.
37. TEREMIA-MARE, filie, vezi la Nerău.
38. TEREMIA-MICĂ, filie, vezi la Nerău.
39. TOMNATIC, filie, vezi la Saravale.
40. UIHEIU, filie, vezi la Biled.
41. VÂLCANI. I. Biserica zidită în 1799, pictată și renovată în 1927, hram: Cuv. Maică Paraschiva, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa 916 familii, 2350 sufl., 186 elevi ort. cor bisericesc. Par. I. 29 jug. Ioan Gavrilă, paroh. Par. II. 37 jug. casă parohială. Iu-lian Bunescu, paroh. — 37 jug. redusă. — Ioan Patrașcu, cantor. — Ioan Mării, dir. șc. Gh. Munteanu, inv. și dirig. cor.

Protopopiatul Lipova

Reședința protopresbiterală; Lipova. Numărul familiilor 5759;
Numărul sufletelor 20.554.

Membrii Scaunul protopresbiteral:

Președinte: Ioan Marșieu, protopresbiter.

Membrii:

1. Petru Hereșiu, paroh, Chelmac.	4. Gheorghe Todan, paroh, Fibiș.
2. Vasile Debău, paroh, Lipova.	5. Vasile Groza, paroh, Dorgoș.
3. Sabin Micluția, paroh, Alioș.	6. Teodor Marcu, paroh, Cuveșdia.

Supleanți:

1. Liviu Dehelean, paroh, Usușău.	2. Rađu Crăciun, paroh, Lipova.

1. ALIOȘ. I. Biserica zidită în 1824, renovată 1932, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 437 familii, 1327 sufl., 127 elevi ort. casă cult. Par. I. 32 jug., casă parohială, Sabin Micluția, paroh. Par. II. 30 jug., casă parohială, Vasile Savi, paroh., Nicolae Nichi, cantor bisericesc. — Ioan Ivașcu, dir. șc., Aurelia Popa, Ștefan Butaru, inv. * Filie ZĂBRANI.

- g. în loc. p. Schöndorf. 8 familii, 29 suf l., 2 elevi ort. Vasile Savi, paroh.
2. BARÎȚA, filie, vezi la Buzăd.
 3. BELOTÎNȚ. I. g. Nadăș (jud. Arad) p. Chelmac (jud. Timiș). Biserica zidită în 1854, renovată 1930, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 264 familii, 734 suf l., 57 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Gheorghe Bodea, paroh. Iosif Stoinescu, cantor. — Iosif Costescu, dir. șc., Silvia Neda, inv.
 4. BOGDA, filie, vezi la Comeat.
 5. BRUZNIC. II. g. Lipova. p. Bata. Biserica zidită în 1805, renovată 1928, hram: S. M. Muc. Dimitrie. 161 familii, 915 suf l., 123 elevi ort. 32 jug., casă parohială. Liviulelescu, paroh. Dim. Cliciovan, cantor. — Ioan Tupan, dir. șc., Maria Tupan, inv.
 6. BUZAD. I. g. și p. Șarlota. Biserica zidită în 1720, renovată în 1932, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 178 familii, 799 suf l., 100 elevi ort. 32 jug., casă parohială. Nicolae Popa, paroh. Ioan Boici, cantor. — Teodor Lobonia, dir. șc. * Filie: BARÎȚA. g. și p. Șarlota. 3 familii, 17 suf l.
 7. CHELMAC. I. g. Conop (jud. Arad). p. Chelmac (jud. Timiș). Biserica zidită în 1720, hram: S. M. M. Dimitrie. 405 familii, 1080 suf l., 85 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug., casă parohială. Petru Herețiu, paroh., Petru Crișan, cantor. — Timotei Presură, dir. șc., Ioan Văsuț, Laura Presură, inv. Petru Ungur, dir. cor.
 8. CHESINȚ. I. g. Zăbrani. p. Guttенbrun. Biserica zidită probabil în 1735, pictată și renovată în 1904, hram: Soborul SS. Arh. Mihail și Gavril, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 537 familii, 1927 suf l., 214 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. Par. I. 30 jug. Alexandru Alda, paroh. Par. II. 30 jug. Simion Pavel, adm. par. — 30 jug. redusă. — Ilie Moțiu, pr. pens. Amos Oarcea, cantor. — Gh. Pribac, dir. șc., Amos Oincea, Toma Fircă, Ana Toma, Alex. Blaga, Terezia Blaga, inv. Mihai Avram, dirig. cor.
 9. CHIZDIA. II. g. Lipova. p. Șiștarovăț. Biserica zidită în 1877, renovată 1929, hram: Buna-Vestire, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 93 familii, 243 suf l., 21 elevi ort., cor bisericesc 30 jug. casă parohială, Pavel Dumitru, adm. par. și dirig. cor., Ioan Lazăr, cantor. — Ioan Dăminescu, dir. șc.
 10. COMEAT. I. g. Șarlota. p. Bogda-Rigoș. Biserica zidită în 1924—25, renovată 1937, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 124 familii, 488 suf l. 53 elevi ort. cor bis. 32 jug., casă parohială Gh. Dărăștean, paroh. Aurel Stângaciu, dir. șc. cantor și dirig. cor. * Filii BOGDA (g. și p. vezi par. matră) 53 familii, 202 suf l., 33 elevi ort. Marin Marinescu, dir. șc. — RECHEȘEL. 3 familii, 21 suf l., 2 elevi ort. — SINTAR 44 familii, 170 suf l., 29 elevi ort. 32 jug. Gh. Toma dir. șc.
 11. CUVESDIA. I. g. M. Radna, Lipova. Toplov-mare. p. Șiștarovăț. Biserica zidită în 1832, renovată 1926, hram: S. M. Muc. Gheorghe.

- 296 familii, 1069 s u f l., 122 elevi ort. cor bis., casă culturală, 32 jug. — 30 jug. redusă — T e o d o r M a r c u, paroh., Gh. Lupu, cantor. — Marin Dumitrescu, dir. șc., Nicolae Tanascu, dirig. cor.
12. DORGOȘ. I. g. Lipova. p. Ususău. Biserica zidită în 1912, renovată 1925, hram: Cuv. M. Paraschiva, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 151 familii, 539 s u f l., 41 elevi ort. cor bis. 29 jug., casă parohială, V a s i l e G r o z a, paroh. Vasile Groza, cantor. — Ioan Buibaș, dir. șc. și dirig. cor. * Filie: VARNIȚA. g. Lipova p. Șiștarovăț. Capelă din 1934. 36 familii, 121 s u f l., 15 elevi ort. 32 jug. Vasile Stoin, dir. șc.
13. FIBIȘ. I. Biserica zidită în 1829. renovată în 1926, hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 493 familii, 1458 s u f l. 163 elevi ort. cor bisericesc, 32 jug. — 32 jug. redusă — casă parohială, G h e o r g h e T o d a n, paroh. Petru Trailescu, dir. șc., cantor și dirig. cor. * Filii MAȘLOC. 4 familii, 13 s u f l. — REMETEA MICĂ. g. în loc. p. Mașloc. 2 familii, 5 s u f l.
14. FISCUT. I. g. și p. Fibiș. Biserica zidită în 1864, renovată 1928, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe. 220 familii, 640 s u f l., 72 elevi ort. casă culturală, 30 jug. — 30 jug. redusă — casă parohială, T e o d o r Ș c h i o p u, paroh. Vasile Vasi, cantor. — Ion Răsădean, dir. șc., Paulina Codreanu, învățătoare.
15. LABAȘINȚ. III. g. Lipova p. Șiștarovăț. Biserica închisă (serviciul divin se face în școală), hram: S. Marele Mucenic Gheorghe. 131 familii, 505 s u f l., 60 elevi ort. 32 jug., casă parohială, S i m i o n T u r c u, paroh. Simeon Hodoneanțu, director școlar și cantor bis.
16. LALAȘINȚ. I. g. și p. Bărzava. Biserica zidită în 1816, renovată 1929, hram: Adunarea Ingerilor. 258 familii, 975 s u f l., 86 elevi ort. 32 jug. — 18 jug. redusă — L e o n t i n L a z a r e s c u, paroh, Roman Vucu, cantor — Gh. Papuc, inv.
17. LIPOVA. I. Biserica zidită în 1400, pictată în 1400, 1720, 1785 și 1930, renovată 1730 și 1930, hram: Adorm. Maicii Domnului, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa 783 familii, 3283 s u f l., 215 elevi ort., cor bisericesc, casă culturală Par. I. 32 jug. casă parohială, I o a n M a r ș i e u, protopresbiter-paroh. Par. II. 32 jug. V a s i l e D e b ă u, paroh. Par. III. 32 jug. casă parohială. R a d u C r ă c i u n, paroh. — 64 jug. reduse — I o a n T r i p o n e s c u, diacon. O r o s G a v r i l ă și T i h o i u I o a n, preoți refugiați. Dimitrie Țiru, dir. șc. și cantor bis. — Gheorghe și Amalia Beuran, Valeria Magdu, inv. Nicolae Raicu, dirig. cor. O b s e r v. Biserica a fost decretată Biserică mănăstirească din 1938.
18. OHABA-ROMÂNĂ. III. g. Cliciova. p. Bata (Severin). Biserica zidită în 1842, renovată 1922, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe. 251 familii 952 s u f l., 116 elevi ort. 31 jug. G h e o r g h e R i s t a, paroh, Arsenie Miloș, cantor. — Grigorie Lăzărescu, dir. șc. Ștefan Opriescu, inv.

19. MAȘLOC, filie, vezi la Fibiș.
20. PĂTĂRȘ. III. g. Radna p. Ususău. Biserica zidită și pictată în 1925, renovată 1938, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 94 familii, 343 s u f l., 49 elevi ort., cor bis. 32 jug., casă parohială, vacantă. Avram Zărie, cantor. — Ioan Crișan, dir. școlar și dirig. cor.
21. RECHEȘEL, filie, vezi la Comeat.
22. REMETEA MICĂ, filie, vezi la Comeat.
23. SINTAR, filie, vezi la Comeat.
24. ȘISTAROVĂȚ. I. g. Lipova, p. în loc. Biserica zidită în 1882, renovată și pictată în 1928, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 258 familii, 954 s u f l., 104 elevi ort., cor bisericesc, casă culturală, 32 jug. — 32 jug. redusă — casă parohială, T i b e r i u S u c i u, paroh, Romulus Tanase, cantor. — Emil Beriadei, dir. șc., Aurora Berindei, inv. Gheorghe Cusman, dirig. cor.
25. USUSĂU. I. g. Lipova. p. în loc. Biserica zidită și pictată în 1912, hram: Sf. Ierarh Nicioiaie, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 185 familii, 1144 s u f l. 94 elevi ort. 32 jug. — 32 jug. redusă — casă paroh, L i v i u D e h e l e a n, paroh Ilie Marcu, director școlar, Valeria Putici, inv.
26. VARNIȚA, filie, vezi la Dorgoș.
27. ZĂBALȚI II. g. Lipova, Ciciova. p. Bata. Biserica zidită în 1700, renovată 1885, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, 187 familii, 600 s u f l. 84 elevi ort. 30 jug. casă parohială. D i m i t r i e M i ș i c i u, paroh. Horia Drăgan, cantor. — Ion Cumpănașu, dir. șc.

Protopopiatul Recaș)*

Reședința protopresbiterală: Recaș. Numărul familiilor 4953;
numărul sufletelor 17.157.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: Iosif Goanță, protopresbiter.

M e m b r i i:

1. Iosif Cloambeș, preot pens., Lugoj. 3. Sever Șepețian, paroh, Chizătău.
2. Ioan Nicorescu, preot pens., Lugoj. 4. Constantin Popovici, paroh, Ictar.

S u p l e a n ț i:

1. Andrei Andraș, adm. paroh, Șanovița. 2. Ioan Beleiu, paroh, Belinț.
- Defensor matrimonial: vacant.
Notar: Sever Șepețian, paroh, Chizătău.

1. BABȘA. I. g. Belinț p. Chizătău. Biserica zidită în 1890, renovată 1928, 1940, hram: S. M. Gheorghe. 209 familii. 803 s u f l., 98 elevi ort., cor bisericesc școlar. 35 jug. casă parohială, D a m a s-

*) Fost protopopiatul Belinț.

- chin Gheju, adm. paroh., Ioan Ganzi, cantor. — Dimitrie Goilă, dir. șc. și dirig. cor. Maria Sudreșan, inv.
2. BAZOȘ. I. g. și p. Recaș. Biserica zidită în 1901, pictată 1902, renovată 1927, hram: S. M. Mucenic Gheorghe. 264 familii, 1444 suf., 103 elevi ort. 32 jug. — 32 jug. redusă, — Casă par., Iosif Petcu, paroh, Ion Bleancă, cantor — Pavel Precup dir. șc. Ion Mitariu, Vasile Bercin. Inv.
 3. BAZOȘUL-NOU, II. g. Remetea p. Recaș. Biserica zidită în 1929, hram: Cuvioasa Maică Paraschiva. 57 familii, 233 suf., 41 elevi ort. cor. bis. 32 jug. Miron Butariu, adm. par., dir. șc. și dirig. cor. Vasile Ciorogariu, cantor.
 4. BELINȚ. I. Biserica zidită în 1789, pictată și renovată 1896, hram: Învierea Domnului, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu. 590 familii, 1883 suf., 203 elevi ort., cor. bis. casă culturală. Par. I. 31 jug. Ilie Donisă, preot refugiat. Par. II, 30 jug. Gheorghe Todea, preot refugiat. Par. III. 34 jug. Ioan Beleiu, paroh. Micu Dimitrie, cantor — Eugen Benghia, dir. șc. Ioan Bor, dirig. cor.
 5. BRESTOVĂȚ. I. g. Toplovăț, p. în loc. Biserica zidită și pictată în 1927, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 92 familii, 387 suf. 32 elevi ort. cor bisericesc. 32 jug., casă parohială Victor Andraș, administrator parohial, Gheorghe Marches, cantor. — Victor Rată, dir. șc. Vasile Vinchei dirig. cor.
 6. BUDINȚ. g. Toplovăț. p. Iosiffalău. Biserica zidită în 1887, pictată și renovată 1906, hram: Sfântul Marele Mucenic Gheorghe. 149 familii, 545 suf., 54 elevi ort. cor bisericesc, casă culturală. 32 jug. — 30 jug. redusă — casă par. Vichentie Cuzma, paroh. Constantin Cartarescu, cantor și dirig. cor — Dimitrie Bucovan, dir. șc. Iacob și Elena Bulgăr. inv.
 7. CHECHEȘ g. Chizătău. p. Secaș. Biserica zidită în 1900, pictată și renovată 1927, hram: Pogorirea Sfântului Duh. 150 familii, 673 suf., 73 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Ioan Bencecan, paroh. Gh. Badescu, dir. șc., Floarea Badescu, inv. * Filie: OFELIA. g. Chizătău. p. Secaș. 18 familii, 113 suf. 14 elevi ort.
 8. CHIZĂTĂU I. Biserica zidită în 1821, pictată în 1936, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. 321 familii, 995 suf., 85 elevi ort., cor bisericesc. 32 jug. — 27 jug. redusă — casă par. Sever Șepețian, paroh. Achim Pava, cantor — Ion Almăjan, dir. șc. Mihai și Maria Salăjan, Eva Almăjan, inv. Ioan Șuman, dirig. cor.
 9. COȘTEIU I. g. Jabăr, Țipari, p. Coșteiu. Biserica zidită în 1897, pictată 1920, renovată 1932, 1941, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe 157 familii, 779 suf. 85 elevi ort. cor bisericesc 32 jug. — 28 jug. redusă — casă parohială. Ștefan Dorca, paroh, Ioan Munteanu, cantor — Romulus Șușoi, dir. șc. Francisc Târziu, dirig. cor.
 10. DRĂGOEȘTI. I. g. Căpăt, Toplovățul mare, p. Sinersig. Biserica zidită în 1842, pictată 1924, renovată 1924 și 1938, hram: Adormirea

- Născătoarei de Dumnezeu. 180 familii, 777 suf l., 82 elevi ort. 32 jug., casă parohială, L u c i a n L u n g u, paroh. Ioan Coșariu, cantor bisericesc. Ioan Rușescu, dir. șc. Nicolae Bulboacă inv.
11. FICĂTARI. II. g. Sinia, Sinersig. p. Sinersig. Biserica zidită în 896, renovată 1927, 1939, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. 259 familii, 725 suf l., 52 elevi ort. cor bisericesc. 30 jug. T r a i a n I l i e paroh. Nicolae Săvulescu, dir. șc. și cantor bisericesc. Petru Micăescu, cantor, Ștefan Bela, dirig. cor.
 12. HIȘIAȘ. I. g. Belinț p. Chizătău. Biserica zidită în 1928, pictată în 1929, hram: Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, 135 familii, 529 suf l., 57 elevi ort. 32 jug., casă parohială, G h e o r g h e G ä e s c u, adm. parohial, Vasile Barbu, cantor — Gh. Toma, director școlar. Nicolae Manu, inv.
 13. HODOȘ. II. g. Topolovățul mare. p. Brestovăț. Biserică veche din lemn, monument istoric — din 1777. Biserica zidită în 1930—1937, pictată 1937, hram: Învierea Domnului, sfințită de Prea Sfinția Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 165 familii, 535 suf l., 35 elevi ort., cor bisericesc, casă culturală, 32 jug., casă parohială, G h e o r g h e S t a n c i u, adm. par. Moisa Stângaci, cantor. — Florea R. Stanciu, dir. șc., dirig. cor. și cantor.
 14. ICTAR. I. g. Topolov.-mare. p. Iosiffalău. Biserica zidită și pictată în 1909, renovată 1928, hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 208 familii, 630 suf l., 61 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug. C o n s t a n t i n C. P o p o v i c i, paroh. Ioan Jucu, cantor și dirig. cor. — Teodor Blidariu, dir. șc.
 15. JABĂR. g. în loc. p. Boldur. Biserica zidită în 1889, pictată și renovată în 1930. 223 familii, 764 suf l., 71 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug. B u j o r T o m a, adm. paroh. Nic. Ciucure, cantor. — Petru Turcu, dir. șc., Cornelia Turcu, inv. Vasile Grecu, dir. cor.
 16. LUCAREȚ. III. g. și p. Topolov.-mare. Capelă, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 56 familii, 219 suf l., 13 elevi ort. 32 jug. R o m u l u s P o p o v i c i, adm. paroh. Rosalin Coșariu, cantor. — Ioan Scarlat, dir. șc.
 17. OFELIA, filie, vezi la Checheș.
 18. OHABA-TIMIȘANĂ. I. g. și p. Sinersig. Biserica zidită în 1894—1896, pictată 1913, renovată 1936, hram: Învierea Domnului. 317 fam., 1034 suf l., 126 elevi ort. cor bisericesc. Par. I. 31 jug., casă paroh. G h e o r g h e G r o z a, paroh. Par. II. 30 jug., casă parohială. N i c o l a e M i h o c, paroh. I. Minescu, cantor. — Const. Sbenghe, dir. șc. Ioan Cherba, dir. cor.
 19. PETROVASELO, filie, vezi la Șuștra.
 20. RECAȘ. I. Biserica zidită în 1927, pictată 1928, renovată 1939, hram: Pogor. S. Duh. 148 familii, 702 suf l., 70 elevi ort. 32 jug. I o s i f G o a n ț ă, protopresbiter — paroh. Antonie Bucovan, cantor. Alex. Marișescu, dir. șc.
 21. ȘANOVITA. I. g. și p. Chizătău. Biserica zidită în 1797, pictată și

- renovată 1911, hram: Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Moise Putnic. 227 familii, 727 suf., 84 elevi ort. cor bisericesc, 32 jug. — 82 jug. redusă — casă parohială. **A n d r e i B. A n d r a ș i u**, adm. paroh. Nicolae Vidac, cantor și dirig. cor. — **Ică G. Marin**, dir. șc. **V. Bărbuș și Ana Rogoian**, inv.
22. **SUȘTRA**. g. în loc. p. Topolov.-mare. Biserica zidită în 1886, pict. 1912, renovată 1924, hram: Înălțarea Domnului, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 337 familii, 801 suf., 82 elevi ort. cor bis. 33 jug., casă parohială. **Constantin Micu**, adm. paroh. **Vasile Negru**, cantor. — **Iuliu Brancu**, dir. șc. și dirig. cor., **Nic. Cristea**, inv. * Filie: **PETROVASELO**. g. Șuștra. p. Receaș. 40 familii, 105 suf.
23. **TEȘ. I.** g. Topolov.-mare. p. Brestovăț. Biserica zidită în 1929, hram: SS. Arh. Mihail și Gavril, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 94 familii, 305 suf., 53 elevi ort. cor bisericesc școlar. 32 jug., casă parohială. **Ioan Bencecan**, adm. paroh. **Iosif Mili**, cantor și dirig. cor. **Ioan Marian**, dir. șc.
24. **TOPOLOVĂȚUL-MARE. I.** Biserica zidită în 1881, pictată și renovată 1929, hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu. 378 familii, 1244 suf., 88 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug. — 30 jug. redusă — casă parohială. **Nicolae Ciurescu**, paroh. **Dionisie Crâsta**, cantor. — **Dumitru Bărcan**, dir. șc., **Eva Ciurescu**, inv. și dir. cor.
25. **TOPOLOVĂȚUL-MIC. II.** g. și p. Topolov.-mare. Capelă, hram: Învierea Domnului. 82 familii, 210 suf., 25 elevi ort. 32 jug. **Caius Pascu**, adm. paroh., **Alex. Capețan**, cantor. — **Iuliu Seleac**, dir. șc.

Protopopiatul Timișoara

Reședința protopresbiterală: Timișoara. Numărul familiilor 10.448
numărul sufletelor 43.079.

Scaunul protopresbiteral

Președinte: Dr. **Patrachie Țiucra**, protopresbiter.

Membrii:

1. Victor Aga paroh, Chișoda	4. Melentie Șora , paroh, Timișoara.
2. Ioan Russu , paroh, Parța.	Fabric.
3. Virgil Popovici , paroh, Timișoara-Mehala.	5. Traian Barzu , paroh, Cerneteaz.
	6. Ioan Ilievici , paroh, Moșnița.

Notar: **Melentie Șora**.

Judecătoria protopresbiterală

Președinte: **Traian Barzu**, paroh, Cerneteaz

Membrii:

1. Alexandru Teaha , adm. paroh, Timișoara, Colonia Kunz.	2. Corneliu Vuia , paroh, Timișoara-Elisabeta.

1. **ALBINA**, III. g. și p. Urseni, Capelă, hram: Adormirea Născătoarei

de Dumnezeu. 91 familii, 483 suf l., 74 elevi ort. 32 jug. Ioan Cazacu, adm. par. Nic. Trăsie, cantor Roman Trifa, director școlar, Constantin Tudor, învățător.

2. BEREĞSĂU. I. Biserica renovată în 1932, hram: Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa, 482 familii 1886 suf l. 73 elevi ort., cor bisericesc, Par. I. 33 jug: casă parohială, Valeriu Popovici, paroh. Paroh. II. 33 jug., casă parohială Andrei Jebelean, paroh. Sima Cabrici, cantor — Coriolan Clecan, subrevizor școlar și dirig. cor. * Filie: CĂRPINIȘ, 14 familii, 73 suf l., 8 elevi ort.
3. BUCOVĂȚ. I. g. și p. Remetea-mare. Biserica zidită și pictată în 194, renovată 1938, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe. 261 familii, 808 suf l., 60 elevi ort. cor bisericesc. 32 jug. — 32 jug. redusă — casă parohială, Traian T. Milota, paroh. Ioan Ignea, cantor și dirig. cor. — Tudor Mîlă, dir. șc.
4. CĂRPINIȘ, filie, vezi la Beregsău.
5. CERNETEAZ. I Biserica zidită în 1846, pictată 1899, renovată 1939, hram: Sfântul Nicolae. 326 familii, 1184 suf l. 99 elevi ort., cor bisericesc 30. iug. — 30. jug. vacantă — 2 case parohiale, Traian, Barzu, paroh. Dimitrie Popa, cantor — I. Cărăbaș, dir. școl. Gheorghe Radin, dirig. cor. * Filie: GIARMATA. 23 familii, 100 suf l 8 elevi ort. 12 jug.
6. CHIȘODA. I. g. în loc. p. Fratelia. Biserica zidită în 1740, pictată în 1849, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. 258 familii, 1071 suf l., 140 elevi ort. cor bisericesc, casă culturală, 32 jug. — 29 jug. redusă — Victor Agă, paroh. Iosif Ciorogariu, inv. pens. cantor — Sever Popescu, director școlar, Ioan Vasii, dirig. cor.
7. DUMBRĂVȚA III g. și p. Timișoara. Capelă, hram: Pogorărea Sf. Duh. 68 familii, 340 suf l., 34 elevi ort., casă culturală, 32 jug., casă par. Petru Popa, preot refugiat, adm. par. Atanasie Reja, preot, director școlar, Mihai Barbu, cantor Enăchiță Toma, Ioan Milovan, învățător.
8. FRATELIA A. I. g. Chișoda p. în loc. Capelă din 1926, renovată 1940, hram: SS. Trei Ierarhi. 341 familii, 970 suf l. 102 elevi ort. cor bisericesc 32 jug. Victor Faur, paroh. Vasile Lungu, preot. Dionise Giurici, cantor. Marius Bucătura, director școlar, Nicolae Raica, învățător pensionar și dirig. cor.
9. FRATELIA B. III. Capelă, hram: Pogorărea S. Duh. 93 familii, 385 suf l., 16 elevi ort. cor bisericesc, 32 jug. Gheorghe Albu, paroh. și dirig. cor. Gh. Herbei, cantor. — Gh. Marinescu, dir. șc.
10. FREIDORF. III. g. Flavia. p. Freidorf. Capelă, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 142 familii, 458 suf l., 73 elevi ort. 32 jug. Simeon Lungu, adm. paroh. Simeon Botică, dir. șc. și cantor.
11. GIARMATA, filie, vezi la Cerneteaz.
12. GHIRODA. I. g. în loc. p. Timișoara 7. Biserica zidită și pictată în

- 1935—1939, hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 241 familii, 814. suf l., 69 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug., casă parohială. Traian Brânzei, paroh. Gh. Ardelean, dir. șc., cantor bisericesc și dirig. cor.
13. GHIRODA-NOUĂ. III. g. și p. Timișoara. Capelă, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 96 familii, 325 suf l., 20 elevi ort. 29 jug. Nicolae Bugariu, adm. par. Adrian Șiclovan, cantor. Rusalin Grozdan, dir. șc.
14. GIROC. I. g. Semenici. p. Giroc. Biserica renovată și pictată în 1793 și 1923, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 478 familii, 1789 suf l., 183 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. Par. I. 32 jug., casă parohială, Horia Vișoiu, paroh. și dirig. cor. Par. II. 32 jug., casă paroh. Alexa Chișozan, paroh. — 28 jug. redusă. — Petru Dragomir, cantor. Ioan Stoicu, dir. șc.
15. GIARMATA-VII. III. g. Ville Iermatei. p. Giarmata. Biserica în zidire. Capelă, hram. Botezul Domnului. 72 familii. 251 suf l., 47 elevi ort. cor bisericesc 32 jug. Filip Dobos, adm. par. dirig. cor. și dir. șc. Gh. Ciucu, cantor.
16. HERNEACOVA. II. g. Recaș. p. în loc. Biserica zidită în 1875, renovată 1927, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 212 familii, 789 suf l., 89 elevi ort. cor bisericesc. 33 jug., casă parohială. Ștefan Giuvezan, paroh. Gheorghe Barbu, dir. șc., cantor și dirig. cor.
17. IANOVA. I. g. Remetea-mare. p. în loc. Biserica zidită în 1836, renovată 1938, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 320 familii. 1102 suf l. 129 elevi ort. Par. I. 30 jug., casă parohială. Alexa Puta, paroh. Par. II. 30 jug., casă parohială. Cornel Gherga, adm. paroh. Dimitrie Rădu, cantor. Vasile Manolescu, dir. șc.
18. IZVIN. I. g. în loc. p. Recaș. Biserica zidită în sec. al XVIII-lea, renovată în 1886 și 1934, hram: S. Ap. Toma, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 385 familii, 1036 suf l., 130 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. Par. I. 32 jug. Traian Pelea, adm. paroh. Par. II. 32 jug., casă parohială. Lazăr Cincu, adm. paroh. Nicolae Teodorescu, dir. șc. și cantor bis. Dimitrie Gheju, dir. cor.
19. MOȘNIȚA. I. g. Timișoara p. în loc. Biserica zidită în 1912, pictată în 1913, hram: Înălțarea Domnului, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 236 familii. 853 suf l., 76 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. 32 jug. — 32 jug. vacantă. — Ioan Ilieviciu, paroh. Vichente Belințan, cantor. — Dănilă Șuvăgău, dir. șc. Ioan Farchescu dirig.
20. NADĂȘ. II. g. Recaș. p. Herneacova. Biserica zidită în 1898, renovată 1926, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 134 familii. 553 suf l., 83 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Octavian Albani, administrator parohial, Aurel Lutar, cantor. — Mihail Tiulea, director școlar.
21. PARȚA. Biserica zidită în 1896, renovată și pictată 1939, hram: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ioan Mețianu. 211 familii, 850 suf l. 74 elevi ort. cor bisericesc, 31 jug.

- casă parohială, Ioan Russu, paroh, Cocioba, dir. școl. cantor și dirig. cor.
22. PLOPI. g. Timișoara-Fabric. p. Timișoara II. Capelă, hram: SS. Ap. Petru și Pavel. 89 familie, 241 sufl. 28 elevi ort. 27 jug. Petru Tîeranu, administrator parohial Panteleimon Scumpia, cantor — Dumitru Popescu, dir. șc.
 23. REMETEA-MARE. I. Biserica zidită și pictată în 1911, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 250 familii, 948 sufl., 81 elevi ort., cor bis., 31 jug. — 31 jug. redusă — casă parohială. Teofil Nistor, paroh și dirig. cor. Ștefan Stănescu, dir. șc. și cantor bis.
 25. ȘAG. II. g. Timișeni. p. în loc. Biserica zidită în 1740, p'ctată și renovată în 1912, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 203 familie, 725 sufl., 80 elevi ort., casă parohială. Ioan Pocioianu. adm. paroh. Gheorghe Russu, pr. pens. Brancu Vuici. cantor. — Ioan Chetrînescu, dir. șc.
 25. SÂN-MIHAIUL-ROMÂN. I. Biserica zidită în 1774, pictată și renovată în 1924, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe, sfințită de Episcopul Moise Putnic, 493 familie, 1722 sufl. 192 elevi ort., cor bisericesc, Par. I. 31 jug. casă parohială, Nicolae Mașcovescu, paroh. Par. II. 30 jug., casă paroh. Lazar Stoia paroh — 31 jug. redusă — Simeon Rotariu, cantor. — Gh. Săvoaia, dir. șc. Ioan Belengean, dirig. cor.
 26. SĂCĂLAZ. III. Capelă. 66 fam., 289 sufl., 3 elevi ort. Iulian Zimbreaanu, adm. paroh. Alex. Grui, cantor.
 27. SĂLCIUA-NOUĂ. III. g. Recaș. p. Heneacova. Capela, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. 76 familie, 377 sufl., 80 elevi ort. 32 jug., casă parohială Romulus Radu, adm. paroh. — Petru N. Tutilă, dir. șc.
 28. STANCIOVA. III. g. și p. Recaș. Capelă, hram: S. Marele Mucenic Nicolae. 123 familie, 540 sufl., 97 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Eftimie Secoșan, adm. par. Panteleimon Tăvală, cantor. — Nicolae Nedelescu, dir. șc.
 29. TIMIȘOARA-CETATE. I. Biserica în construcție, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe. 286 familie, 888 sufl., 163 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Dr. Patrichie Tiucra, paroh-protopresbiter, iconom stavrofor. Traian Mihailovici, diacon parohial Nicolae Crișmariu, pr. pens. Nicolae Vulpe, preot, Cornel Ardelean, pr. rel. — Iuliu Vulpe, dir. șc.
 30. TIMIȘOARA-FABRIC. I. Biserica zidită în 1912, pictată în 1913, renov. în 1936, hram: S. Proroc Ilie, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 601 familie, 5943 sufl., 560 elevi. 2 coruri bis. casă cult. Par. I. 32 jug., casă parohială, Melentie Șora, paroh. Parohia II. 32 jug., casă parohială, Traian Golumba, paroh. Teodor Ioaneș, pr. pens. Nicolae Drăgan, preot. Gh. Ioanovici, dir. șc. cantor și dirig. cor. — Emil Nistor, Elena Cloașă, și Livia Ionescu directori școlari. Prof. C. Seviciu, dirig. cor.

31. TIMIȘOARA-ELISABETA. I. Biserica zidită în 1894., repar. și pict. în 1927, hram : Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episc. Grigorie Comșa. 642 familii., 2250 suf. 174 elevi ort. cor bis. 32 jug., casă par. Corneliu Vuia, paroh. Traian Oprea, pp. pens., Ioan Stroca, pp. maior în pensie. Enache Mârșu, preot. Ioan Andreescu, pr. prof. în pens. Gh. Olariu, dir. șc. și cantor. Ioan Jebelean secretar pp., cantor. — Persida Anțilă, dir. șc. Ioan Crișan, dirig. cor.
32. TIMIȘOARA-PRINCIPELE CAROL (Iosefin) I. Biserica zidită și pictată în 1936, hram : Nașterea Născ. de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. Paraclis școlar din 1928. 594 fam. 4295 suf., 496 elevi ort. cor bis., casă cult. 32 jug. casă par. Titus V. Popa, adm. paroh. Nicolae Bagiu, preot ref. Petru Cocos, cantor. — Teodor Stoianovici, Vioara Armica și Teodor Baloș, directori școlari. Cornel Magheți, dirig. corului.
33. TIMIȘOARA-PRINCIPELE MIHAI (Mehala) I. Biserica zidită și pictată în 1937, hram : Înălțarea Domnului, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 1095 familii, 3599 suf., 284 elevi ort. cor bis., casă culturală. Par. I. 32 jug. Virgil Popoviciu, paroh-protopresbiter onorific. Par. II. 32 jug. Pavel Ardelean, paroh. Gh. Munteanu, preot refugiat. Ioan Murgu, pp. pens. Aurel Țăran și Gh. Popovici cantori. — Vasile Pușcașiu, Aurora Iordan, directori școlari Dr. Aurel Mezin, dirig. cor.
34. TIMIȘOARA-RONAȚ. II. Capelă, hram : SS. Ap. Petru și Pavel. 442 familii, 1467 suf., 165 elevi ort. 29 jug. Liviu Lărgăan, pr. ref., adm. paroh. Ioan Jurma, preot. Damaschin Cioară, cantor. — Gh. Petcu, dir. șc.
35. TIMIȘOARA-VIIILE FABRIC. I. Biserica zidită și pictată în 1939, hram : SS. Ap. Petru și Pavel, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 256 familii., 1016 suf., 72 elevi ort. 32 jug. Ștefan Șora, paroh. Alexandru Vițian, pr. pens. Gheorghe Coman, preot, prof., Simeon Sârbu, cantor. — Ioan Dumitrescu, dir. șc.
36. TIMIȘOARA-COLONIA-KUNZ, g. și p. Timișoara Fabric. Capelă din 1939, hram : Pogorârea S. Duh. 91 familii, 326 suf., 25 elevi ort. Alexandru Teaha, adm. paroh. Nicolae Pop, cantor — Martin Voin, dir. șc.
37. URSENI. I. Biserica zidită în 1935, pictată în 1938, hram : S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 324 familii, 1121 suf., 98 elevi ort. cor bis. 32 jug., casă paroh. Vasile Luminosu, paroh. Dimitrie Moisa, inv., cantor bis și dirig. cor — Petru Dragulete, dir. șc.
38. UTVIN. I. Biserica zidită în 1712, pictată și renovată 1926, hram : Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episc. Grigorie Comșa 223 familii, 1212 suf., cor bis. 32 jug. — 64 jug. redusă. — Aurel Brancu, paroh și dirig. cor. Ioan Caza, dir. șc. și cantor.

Protopopiatul Vârșet

— Comunele din România —

Reședința protopresbiterală : Buziaș. Numărul familiilor
1843, numărul sufletelor 7427.

I o a n G e ț i a, administrator protopresbiteral.

1. BUTIN. III. g. Gătaia. p. în loc. Biserica zidită în 1925, hram: S. M. Muc. Gheorghe, sfințită de Episcopul Iosif Badescu, 56 familii, 289 suf., 23 elevi ort. cor bisericesc. 32 jug., casă parohială. N i c o l a e C â l n i c e a n u, adm. par. și dirig. cor. Ioan Munăraș, cantor. — Ioan Căprian, dir. școl.
2. CLOPODIA. III. Biserica în zidire, hram: Adorm. Născătoarei de Dumnezeu. 80 familii, 36 suf. 33 jug., casă parohială. — vacantă. Ioan Alboin, inv.
3. DEJAN. III. g. Stamora-Moravița. p. Moravița. Capelă, 24 familii, 65 suf., 5 elevi ort. 32 jug., casă parohială, — G h e o r g h e R â m n e a n ț u, adm. paroh. Corneliu Jedu, dir. șc. și cantor.
4. FERENDIA. I. Biserica zidită în 1847, pictată în 1913, hram: Adorm. Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Miron Cristea. 320 familii, 1380 suf. 30 jug., casă parohială. G h e o r g h e O l d e, paroh. T r a i a n O l d e, capelan. Are și o capelă din 1898. Grigorie Arapu, inv.
5. GĂTAIA. I. Biserica zidită în 1797, pictată 1924, hram: Invierea Domnului. 411 familii, 1716 suf., 194 elevi ort., cor bisericesc, casă cult. 32 jug. — 32 jug. redusă — casă parohială. P e t r u R a i c a, paroh. Dimitrie Dumitru, cantor. — D. Superceanu, dir. șc. Jorgu Lina, dirig. cor.
6. GHERMAN. III. g. și p. Jamul-mare. Biserica zidită în 1878, renovată și pictată în 1936, hram: Înălțarea Domnului. 411 familii, 1716 suf., 49 elevi ort. 36 jug., casă parohială. G h e o r g h e P a s c u, pr. pens., adm. par. Gavrilă Berlovan, cantor. — Alex. Mihai, dir. școl.
7. GHERTENIȘ. II. Biserica zidită în 1824, renovată 1909, pictată 1917, hram: Adorm. Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu, 249 familii, 1283 suf., 99 elevi ort. 37 jug. — 28 jug. redusă — casă parohială. P e t r u Ș a n d r u, paroh. Pavel Brizu, cantor. — Dimitrie Vrapcea, dir. șc.
8. JAMUL-MARE. Capelă, 138 familii, 554 suf., 60 elevi ort., cor bisericesc. 32 jug. M o i s e M r e g e a, adm. par. și dir. șc. Ioan Turică, cantor. Simion Găleanu, dirig. cor.
9. LĂȚUNAȘ. g. și p. Jamul-mare. Capelă din 1928, hram: S. M. Muc. Panteleimon. 100 familii, 218 suf., 20 elevi ort. cor bisericesc. 32 jug., casă parohială. S i m e o n S t o i c a, adm. paroh. Ioan Ștefan, cantor. Teodor Mereanțu, dir. șc. Vasile Neagu, dirig. cor.
10. PERCOSOVA. III. g. în loc. p. Butin. Biserica zidită în 1910, pictată

1925, renovată 1940, hram: Adorm. Născătoarei de Dumnezeu. 128 familii. 472 sufl. 57 elevi ort. 32 jug., casă parohială. Nicolae I vu, paroh. Erimei Băcican, cantor. — Traian Iedu, dir. șc.

11. ȘEMLACUL-MARE. II. Biserica zidită în 1886, pictată în 1927, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 217 familii, 742 sufl., 106 elevi ort. cor bisericesc. Par. I. 32 jug. Mircea T. Popoviciu, paroh. Par. II. 32 jug., casă paroh. Petru Voicău, paroh. Ioan Ciclovan, cantor și dirig. cor. — Aurel Dabiciu, dir. șc.

Protopopiatul Vinga

Reședința protopresbiterală : Vinga, Numărul familiilor 4193 ;
numărul sufletelor 15.132.

Scaunul protopresbiteral

Președinte: Alexandru Bocșianu, protopresbiter.

Membrii :

1. Vasile Roman, paroh, Seceani. 4. Liviu T. Mihailovici, paroh, Murani.
2. Nicolae Vulpe, paroh, Jadani. 5. Pavel Tismonariu, paroh, Hodoni.
3. Pavel Jurma, paroh, Sănandrei. 6. Un loc vacant.

Supleanți :

1. Aurel Sebeșan, paroh, Felnac. 2. Aurel Cimponeriu, paroh, Mănăstur.
- Notar: Aurel Cimponeriu.

1. BĂRĂTEAZ. I. Biserica zidită 1832, renov. în 1931, hram: Cuv. M. Paraschiva. 114 familii, 434 sufl., 37 elevi ort. cor bis., casă cult. 32 $\frac{1}{2}$ jug. casă parohială Sever Pigli, paroh. Isaia Plapșa, dir. șc., cantor și dirig. cor.
2. BECICHERECUL-MIC. I. Biserica zidită în 1909, pictată în 1912, renovată 1928, hram: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 76 familii, 368 sufl., 41 elevi ort. casă culturală. 34 jug. casă par., Lazăr Babeu, paroh. Gavril Petrov, cantor — Ioan Han dir. șc.
3. BENCECUL DE JOS. I. g. Bencec. p. Bencecul de sus. Biserica zidită în 1899 renovată și pictată în 1911, hram: S. Nicolae. 170 familii, 546 sufl., 38 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Remus Chendi, paroh. Ioan Costan, dir. șc. și cantor. * Filie: BENCECUL DE SUS. 4 fam. 15 sufl.
4. BENCECUL DE SUS, filie, vezi la Bencecul de jos.
5. BEȘENOVA-NOUĂ. Capelă. 20 familii, 74 sufl. 5 elevi ort. vacantă.
6. CĂLACEA I. g. și p. Orțișoara. Biserica zidită în 1812, renovată și pictată în 1939, hram: S. Marele Mucenic Gheorghe sfințită de P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru. 226 fam., 787 sufl., 75 elevi ort. 32 jug. — 32 jug. redusă — casă par., Dimitrie Anghel, paroh. Ștefan Sârbovan, dir. șc. și cantor.
7. FELNAC. I Biserica zidită în 1804, pictată 1845, pictată și renovată 1926, hram: SS. Arhangheli Mihail și Gavril, sfințită de Episcopul Gri-

- gorie Comșa. 518 familii, 1823 suf., 152 elevi ort. cor bisericesc, casă culturală. 32 jug. — 15 jug. redusă — Aurel Sebeșan paroh. Nicolae Boată, inv., cantor și dirig. cor. — Ștefan Sebeșan, dir. școl.
8. FIRITEAZ. I. g. și p. Fibiș. Biserica zidită în 1824, pictată și renovată în 1923, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu. 203 familii, 772 suf., 74 elevi ort. cor bis. casă culturală 32 jug. — 30 jug. redusă — casă parohială, Gheorghe Iescău, paroh și dirig. cor. Dimitrie Drăgoi, cantor — Petru Chereșledan, dir. șc.
9. GELU. Capelă. 18 familii, 103 suf., 3 elevi ort. Viorel Gurgiu, adm. par. Atanasie Pepa, cantor. * Filie: MAILAT. g. Vinga, p. Mănăstur. 8 familii, 23 suf. Vasile Radovan, dir. șc.
10. HODONI. I. Biserica zidită în 1814, pictată și renovată în 1913—1914, hram: S. M. Muc. Dimitrie, sfințită de Episc. Igație Papp. 180 familii, 573 suf., 30 elevi ort. cor bis., casă culturală. 32 jug. — 30 jug. redusă — casă parohială, Pavel Tismonariu, paroh. Dimitrie Borțun, cantor și dirig. cor. — Gh. Cioca, dir. șc.
11. HUNEDOARA-TIMIȘANĂ. II. g. Șagul. p. Fibiș. Biserica zidită în 1935, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 191 familii, 815 suf., 120 elevi ort. 32 jug., casă parohială, Ioan Șchiopu, paroh. Dumitru Lazăr, cantor — Nicolae Dănețin, dir. șc.
12. JADANI. I. g. și p. Merțișoara. Biserica zidită în 1832, pictată 1898, renov. 1934, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episc. Grigorie Comșa. 237 familii, 873 suf., 74 elevi ort. cor bis. 33 jug. — 34 jug. redusă — casă parohială, Nicolae Vulpe paroh. Samuilă Coman, preot ajutător. Ioan Miclăuș, cantor și dirig. cor. — Petru Florea, dir. șc.
13. MAILAT, filie, vezi la Gelu.
14. MĂNĂȘTUR. I. g. Vinga, p. în loc. Biserica zidită în 1830, pictată în 1833, renovată 1936, hram: Cuv. Mă. Paraschiva, 344 familii, 1026 suf., 87 elevi ort. cor bis. casă culturală. 32 jug, casă parohială, Aurel Cimponeanu, paroh. Vasile Gruin, cantor și dirig. cor. — Dimitrie Popescu, dir. șc.
15. MERTIȘOARA. Capelă. 41 familii, 248 suf., 19 elevi. Samuilă Coman, adm. par. Ioan Albu, dir. șc.
16. MURANI. I. g. Pișchia. p. în loc. Biserica zidită în 1847, pictată 1895, renovată 1938, hram: S. M. Muc. Gheorghe. 323 familii, 1138 suf., 125 elevi ort. cor. bisericesc, casă cult. Par. I. 32 jug. Liviu T. Mihailoviciu, paroh. Par. II. 32 jug., casă par. Samuilă Coman, adm. paroh. Ioan Goanța, preot, Gh. Munteanu, cantor. — Coriolan David, dir. șc. și dirig. cor.
17. ORȚIȘOARA. Capelă. 43 familii, 212 suf., 18 elevi ort. Dimitrie Anghel, adm. paroh. — Petru Crulea, dir. șc.
18. PIȘCHIA. II. Capelă din 1938, hram: SS. Arh. Mihai și Gavril. 64 familii, 271 suf., 28 elevi ort., cor bisericesc, 32 jug. Coriolan

- David, adm. paroh. și dirig. cor. Nicolae Rotariu, cantor. — Iosif Pap, dir. șc.
17. SÂNANDREI. II. Biserica zidită în 1834, pictată și renovată în 1904, hram: S. M. Muc. Dimitrie. 129 familii, 492 suf., 40 elevi ort., casă cult. 38 jug., casă parohială. Pavel Jurma, paroh. Ilie Marița, cantor. — Ștefan Constantinescu, dir. șc.
20. SATCHINEZ. I. Biserica zidită în 1804, pictată în 1913, renovată în 1929, hram: S. M. Muc. Dimitrie, sfințită de Episcopul Ignatie Papp. 445 familii, 1423 suf., 120 elevi ort., cor bisericesc, casă cult. 32 jug. — 15 jug. redusă — casă paroh. Tiberiu Gutu, paroh și dirig. cor. Timotei Popovici, cantor. — Ioan Cărmăzan, dir. șc.
21. SECEANI. I. g. și p. Vinga. Biserica zidită în 1843, pictată 1869, renovată 1904, hram: Sf. P. Nicolae. 503 familii, 1775 suf., 150 elevi ort. cor bisericesc, casă cult. Par. I. 32 jug., casă paroh. Vasile Roman, paroh. Par. II. 32 jug., casă paroh., Traian Stan, paroh. Vasile Stoi, inv., cantor și dirig. cor. — Iosif Milosav, dir. șc.
22. VARIAȘ. Capelă. 45 familii, 185 suf., 14 elevi ort. Gheorghe Sântion, adm. paroh. Gh. Aluată, cantor. — Virgil Georgescu, dir. șc.
23. VINGA. I. Biserica zidită și pictată în 1925, hram: Adorm. Născ. de Dumnezeu, sfințită de Episcopul Grigorie Comșa. 291 familii, 1156 suf., 122 elevi ort., cor bisericesc, 32 jug., casă parohială. Alexandru Bocșianu, paroh-protopresbiter, Ioan Ștefanici, cantor. — Dimitrie Cojocaru, dir. șc. Nicolae Mih, inv. dirig. cor.

Profesori de religie

Protopopiatul Comloșul Bănățean :

Nicolae Terfeloagă, Sănnicolaul-mare; Ștefan Vasiescu, Periam.

Protopopiatul Ciacova :

Nicolae Popescu, Ciacova.

Protopopiatul Timișoara (profesori în localitate) :

Melentie Șora; Corneliu Vuia; Traian Golumba; Dr. Victor Vlăduceanu; Gheorghe Coman; Constantin Comșulea; Mihail Gligor; Florian Pop; Ioan Petrilă; Traian Mihailovici; Ilie Secoșan; Ioan Decan.

Preoți pensionați

Protopopiatul Birchiș :
 Laurențiu Barzu, Bacăul de mijloc; Eftimie Istifanescu,
 Bata; Iulian Popescu, Ostrov.

Protopopiatul Buzias :
 Avram Ciocoiu, Buzias; Vladimир Mahu, refugiat, Tor-
 mac; Ioan Ionescu, Jebel; Nicolae Stola, Șipet.
 Protopopiatul Comlosul bănățean :
 Ioan Popovici, Sânicolaul-Mare; Silviu Bichicean, Nerău.
 Protopopiatul Lipova :
 Ilie Moșu, Chesinți.

Protopopiatul Timișoara (domiciliați în localitate) :
 Nicolae Crisimariu, Timișoara I; Teodor Ioaneș, Timi-
 șoara II; Ioan Stroca, protopresbiter, maior în retra-
 gere, Timișoara III; Ioan Murgu, protopresbiter, Timi-
 șoara I; Traian Oprea, protopresbiter, Timișoara III;
 Ioan Andreescu, Timișoara III; Alexandru Viștan, Timi-
 șoara Vile Fabric.

Protopopiatul Buzias :
 Ioan Gherga, Icloda; Gheorghe Popescu, Cheveresul-
 mare.

Protopopiatul Comlosul bănățean :
 Petru Mihuița, Pordean.
 Protopopiatul Ciacova :
 Aurel Maghețiu, Toager.
 Protopopiatul Recas :
 Ioan Calniceanu, Belinț.
 Protopopiatul Timișoara :
 Ioan Imbreane, protopresbiter onorific, Timișoara.
 Protopopiatul Vârșet :
 Miron Băleanu, Clopodia.

Explicarea prescurtărilor din Șematism

Cifra română (I—II—III) de după numele parohiei arată clasa ei — cele fără număr sunt parohii de sub clasă.
 g. — ghera, p. — poșta. Se pun numai acolo unde nu sunt în localitate.

Biserica *pict.* = pictată — *renov.* = renovată.

fam. = familii — *suf.* = suflete.

elevi ort. = elevi ortodoksi.

cor. bis. = cor bisericesc.

casă cult. = casă culturală.

Prin numărul *jurgerelor* (32 jug., de ex.) se înțelege extensiunea sesiei parohiale.

red. = redusă, sesia unei parohii reduce.

vac. = vacantă.

casă par. = casă parohială — *casă. pp.* = casă protopresbiterală.

pr. pens. = preot pensionar — *pr. ref.* = preot refugiat.

adm. paroh. = administrator parohial.

dir. șc. = director școlar.

dirig. cor. = dirigintele corului

inv. = învățător, învățători.

Par. I. = parohia întâia. *Par. II.* = parohia a doua. Se scriu acolo unde sunt două sau mai multe parohii.

Episcopii și Mitropolii Timișorii

1. *Iosif*, mitropolit, — 1529—1551 [?]. Inmormântat în biserica mănăstirii din Partoș.

2. *Neofit*, mitropolit, 1606—1613.

3. *Mihail*, 1686.

4. *Vasile*, 1688.

5. *Vasile*, mitropolit înainte de 1692, 1693 — [?].

6. *Isaia Diacovici*, episcop al Timișorii și Ienopolei, 8 Dec. 1694—1703 cu reședința în Becicherecul-Mare, — 1708 în Arad, — † 20 Iulie 1708 în Cruședol ca mitropolit de Carloveș.

7. *Constantin*, 1704—1713, numit de patriarhul Calinic din Ipec¹.

8. *Ioanichie Vladislav (Iievici)*, mitropolit, Dec. 1713 — † 8 Oct. 1727. La 1724 se intitula „al Temișvarului și Lipovei“.

9. *Maxim Nestor(ovici)* și *Ștefan Liubibratici*, administratori, 1727—1728.

10. *Nicolae Dimitrie(vici)*, mitropolit al Timișorii și Lipovei, 21 Sept. 1728—† 25 Iunie 1744.

11. *Ioan Georgevici*, loc. de episcop, 25 Iunie 1744—24 Febr. 1745².

12. *Gheorghe Popovici*, (fost mitropolit la Niș), mitropolit al Timișorii și Lipovei, 24 Febr. 1745—1 Sept. 1757.

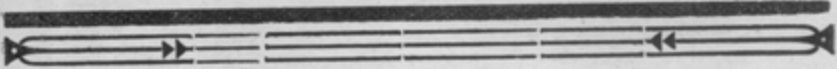
13. *Vicențiu Ioanovici-Vidac*, 1759—1774, apoi mitropolit la Carloveș—1781.

14. *Moise Putnic*, 1774—1781, apoi mitropolit la Carloveș.

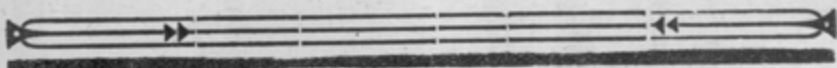
15. *Sofronie Chirilovici*, 3 Iunie 1781—† 28 Febr. 1786.

1. Sl. Kostici, *Grobovi Episkopa*, p. 4; cf. Gh. Cotoșman, *Din trecutul Banatului*, I, p. 130.

2. I. Bartolomeiu, *Șirul cronologic al Episcopilor din Caransebeș-Vârșef*, p. 5. Vezi pag. 157.

Partea Literară

Partea a doua

Investitura primului Episcop al Timișorii: M. S. Regele înmânează
cârja arhierescă P. S. Sale D. D. Dr. Vasile Lazarescu.

Investitura și intronizarea întâiului Episcop
al reînființatei Episcopii Timișorene,
a Prea Sfinției Sale D. D.
Dr. Vasile Lazarescu

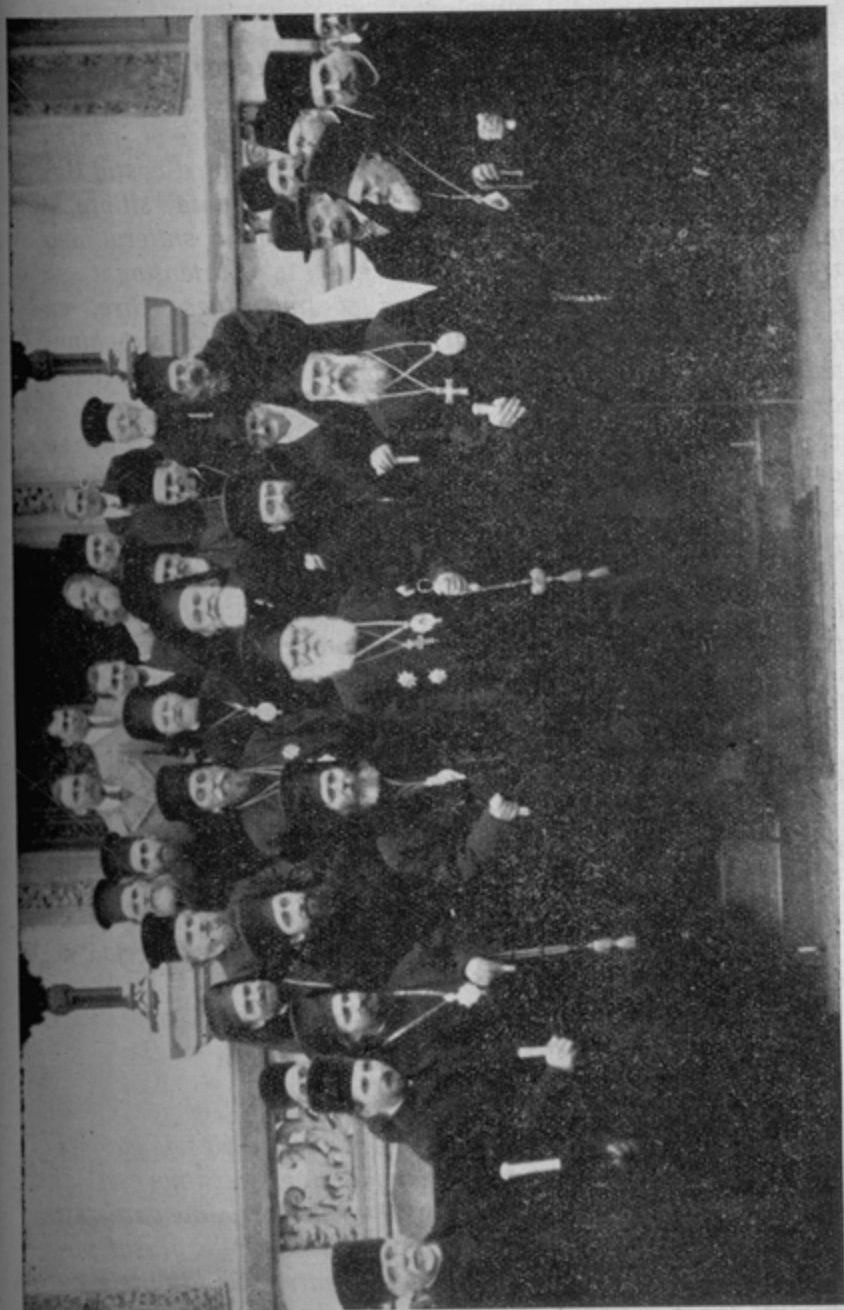
În ziua de 13 Martie a anului mântuirii 1941 se în-
crustează o pagină de aur în istoria Bănătului. Ea se adaugă
la filele uitate ale anilor 1552, 1613 și 1693. Alături de
Sf. Iosif cel nou, fostul Mitropolit al Timișorii, alături
de Mitropoliții Neofit și Vasile, va sta întâiul Ierarh al
restauratei noastre Episcopii ca o împlinire providențială
a unei dreptăți sfinte a Bănătenilor.

Episcopia Timișorii ia ființă din nou în ani grei, pre-
vestitori de furtună. Anii 1939 și 1940 au sguduit temeliiile
lumii schimbând granițele țărilor și stăpânirilor lor. Țara
noastră a gustat din plin amarul acestor ani.

Anul 1941 este plin de binecuvântare Cerească. În el apar
zorile celor mai frumoase zile pentru Episcopia noastră și
pentru neamul nostru, din Banat.

13 Martie 1941. În sala Tronului din Palatul Regal,
de față cu Înaltele fețe ale Bisericii noastre străbune, de
față cu marii direcători și conducătorii armatei, tânărul
nostru Suveran, M. S. Regele Mihai I, având de-a dreapta
Sa pe Dl. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului
potrivit datinei străbune și legilor Țării, înmânează cărja
arhierească întâiului nostru Episcop, P. S. Sale Episcopului
Vasile.

Cu acest prilej, P. S. Sa Episcopul Vasile a rostit ur-
mătoarea cuvântare :

1. P. S. Sa Patriarhul Nicodim de dreapta cu I. P. S. Sa nou Investitul Mitropolit al Bucovinei și de stânga cu P. S. Sa Episcopul Vasile, nou Investitul Episcop al Timișorii, înconjuțați de II. PP. SS. Lor Mitropoliti, PP. SS. Lor Episcopi și de alți înalți demnitari ai Bisericii.

SIRE,

Conștient pe deplin de importanța bisericească, religioasă, culturală, socială și în același timp și mai cu osebire națională a episcopiei ctitorită pentru orașul Timișoara și pentru această regiune de graniță a țării, care este nord-vestul Banatului, Vă făgăduiesc solemn că îmi voi da toată silința și îmi voi pune în cumpănă tot ce am mai bun în sufletul meu spre a face din această Episcopie ceea ce s'a intenționat să se dea Banatului prin înființarea ei și nădăjduiesc Sire, că având ajutorul haric al Tatălui nostru din Ceruri sub binecuvântata oblăduire a Majestății Voastre și prin împreună lucrare a fraților mei întru Domnul episcopiei în truntea celorlalte episcopii dela granița de vest a țării vom izbuti să facem din episcopiile noastre tot atâtea fortărețe ale duhului creștin și român și copleșit de greutatea răspunderii și măreția misiunii la care sunt chemat cu smerenie îmi ridic ochii inimii spre Tatăl nostru cel din Ceruri, Dumnezeu milcelor și al îndurărilor și al iubirii de oameni rugându-L să întregească cu harul Său insuficiența puterilor mele ca să-mi pot face slujba deplin spre lauda și mărirea Lui, spre slava sfintei noastre Biserici, spre binele și prosperitatea neamului și a țării noastre scumpe, cu atâtea jertfe întregită și azi atât de greu încercată și spre a putea aduce prin tot ceea ce voi isbuti să fac și Majestății Voastre curat prinos de înaltă cinstire de nesfârșită dragoste și nesfârșită credință.

Să trăiți Sire, să trăiască Majestatea Sa Regina Mamă Elena!

Trăiască scumpa noastră Românie și Sfânta Biserică a strămoșilor noștri!

Răspunsul Majestății Sale Regelui

Înalt Prea Sfințite și Prea Sfințiți Părinți,

Țin să vă mulțumesc dela început pentru alesele cuvinte ce Ne-ați adresat azi, când potrivit datinei strămoșești și legilor țării, Vă întăresc în scaunele arhieresti, în care ați fost aleși prin voința lui Dumnezeu exprimată de glasul popoului binecredincios. Vă mulțumesc pentru făgăduințele cu care v'ați legat înaintea Tatălui Cereș și a Mea de a păstori eparhiile și turma ce vi s'a încredințat cu adevărată

trică de Dumnezeu și cu desăvârșită iubire de Patrie și de Neam.

Ne dăm seama cu toții că niciodată ca azi, când lumea întreagă se cutremură de freamătul urii și al patimilor, nu vom găsi un sprijin mai puternic pentru credința noastră în pacea cea dreaptă și în iubirea izbăvitoare de suflete și de neamuri, decât în învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Faceți ca această sfântă învățătură să fie apă vie, tămăduitoare de speranțe drepte în mijlocul poporului păstorit.

Duceți această sfântă apă vie, mângâitoare de suflete și întăritoare de speranțe, pretutindeni unde datoriile de păstori vă chiamă de azi înainte. Ea este de sigur mai necesară acolo unde credincioșii îndură mai grele suferințe morale: ea este tot atât de necesară în noua ctitorie a Eparhiei Timișoarei, care își așteaptă cu atâta nerăbdare păstorul

Înalt Prea Sfînțite și Prea Sfînțiți Părinți,

Plecând de aci, la eparhiile Prea Sfînților Voastre, gândul și inima Mea și a celor din jurul Meu vă însoțesc cu toate încrederea și dragostea pentru marea operă creștinească și românească ce aveți de îndeplinit. Vă fac deci cele mai călduroase urări de izbândă în această operă și rog pe cel Atotputernic să vă ajute și să vă binecuvinteze atât pe Prea Sfînțiile Voastre cât și pe credincioșii eparhiilor ce vi s'au încredințat.

Terminându-se ceremonialul investiturii, s'a săvârșit Doxologia în Biserica S. Patriarhiei, urmată de o recepție.

După recepție P. S. Sa D. D. Dr. Vasile Lazarescu oferă o masă de post la care au participat :

1. P. S. Sa Dr. Nicolae Popoviciu, Episcopul Oradiei și Episcop locuitor al Timișorii.

2. P. S. Sa Emilian Antal, vicar la Patriarhie.

3. Dl. Antoniu Mocioni, Ministru.

4. Dl. Ioan Sandu, Ministru Subsecretar de Stat la Ministerul Cultelor.

5. I. P. C. Sa Ionom stavrotor Dr. Nicolae Popoviciu, director general la Ministerul Cultelor, cu Doamna.

6. Dr. Caius Pepa, Subdirector general la Ministerul Cultelor.

7. Dl. Colonel Alexandru Nasta, Prefectul județului Timiș-Torontal.

8. *Dl. Dr. Eugen Pop*, Primarul Municipiului Timișoara.

8. *I. P. C. Sa Iconom Stavrofor Dr. A. Crăciun*, profesor.

9. *Dl. Dr. Titus Popovici*, fost Ministru.

10. *Dl. Dr. O. Furlugeanu*, fost prefect.

11. *P. C. Lor Consilierii referenți eparhiali Ioan Geția, Iosif Goanță și Dr. Ștetan Cioroianu*.

12. *P. O. D. Protopop N. Baba*, Consilier eparhial în Alba-Iulia.

13. *P. C. Sa Protopop Romul Popa*, Consilier eparhial în Alba-Iulia.

14. *P. C. Sa Teodor Roșca*, proto-diacon în Caransebeș.

*

25 Martie 1941. *Buna Vestire*. Pentru obștea dreptcredincioasă din Bănat această zi de Bună Vestire este zi de bună plinire, deplină plinire a unei dorinți drepte: „restaurarea anticeii Episcopii ortodoxe române a Timișorii“. În această zi pe cerul limpede al bucurie noastre a răsărit soarele, ce va da lumină credinței greu încercate de întunecul rătăcirilor și căldură inimei în care s'a răcit dragostea de aproapele.

În ziua de 24 Martie sosesc la reședința noastră episcopască Înalții Demnitari ai Sfintei noastre Biserici: I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan, P. S. Sa Dr. Nicolae Popoviciu, Episcopul Oradiei, P. S. Sa Dr. Andrei Mageru, Episcopul Aradului, P. S. Sa Arhiereul și Vicarul Patriarhal Emilian Târgovișteanu, I.I.P.P.C.C. Arhimandriți Teodor Scorobeș și Veniamin Nistor. În suita Înălților Demnitari vin I.I.P.P.C.C. Consilieri Eparhiali: T. Cibișanu, Sava Seculin, Caius Turic, Zaharia Moga, Ioan Guiaș, Dl. Profesor Dr. Ștefan Munteanu și Cucerniciile Lor: Arhidiaconul Circov, Diaconii Cornel Moga și N. Dărau.

În preseara zilei de 25 Martie se celebrează în Sf. biserică din Iosefin, privegherea de un numeros sobor de preoți, la care iau parte un număr mare de preoți din Timișoara și din jur.

În dimineața zilei de 25 Martie, la Buna-Vestire, P. S. Sa Episcopul Vasile este întâmpinat în fața bisericii din

Iosefin, frumos împodobită cu ghirlande de flori și steaguri tricolore, de către un sobor de preoți în frunte cu I. I. P. P. C. C. Arhimandriți Teodor Scorobet și Veniamin Nistor, Episcopul de azi al Caransebeșului. I. P. C. Sa Ic. St. Dr. Patrachie Țiucra, protopopul Timișorii, rostește cuvântul de bun sosit, exprimând marea bucurie simțită de clerul și poporul binecredincios și urându-i îndelungă și rodnică păstorire.

Răspunde profund impresionat P. S. Vasile asigurând pe toți de părinteasca sa iubire.

Praznicul întronizării primului Episcop al Timișorii: Întâmpinarea P. S. Sale Episcopului Vasile

La orele 9 și jumătate, Prea Sfinția Sa Episcopul Vasile cu Crucea și cu Evanghelia întâmpină pe înalții oaspeți în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, Bănatului, Crișanei și Maramureșului.

În biserica arhiplină de lume s'a săvârșit Sf. Liturghie arhierască de întregul sobor de Arhierei înconjurați de preoți și 7 diaconi.

După terminarea Sf Liturghii se citesc: de către Dl. Secretar General al Ministerului Cultelor, Emanoil Bucuța,

Diploma Regală, dată P. S. Sale odată cu investitura și de către I. P. C. Sa Arhimandritul Teodor Scorobet, Gramata mitropolitană de instituire dată de I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului.

După citirea acestora, I. P. S. Sa Mitropolitul a rostit o cuvântare înălțătoare, plină de mângăere și îmbărbătare pentru vremurile de restriște pe cari le trăiește neamul românesc. O singură scăpare avem: „*înapoi la evanghelie*”. Mulțumește P. S. Sale Episcopului Andrei și P. S. Sale Episcopului Nicolae pentru contribuția lor la

P. S. Sa Episcopul Vasile — cu Crucea și Evanghelia — însoțit de P. S. Sa Arhiereul Emilian Târgovișteanul în întâmpinarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan.

restaurarea și organizarea Episcopiei noastre. Prea Sfințitului Vasile, care este „obiectul admirației și dragostei tuturor” îi urează păstorire îndelungată, și plină de dragoste.

După această cuvântare a I. P. S. Sale, săvârșit fiind actul solemn al întronizării, P. S. Sa Episcopul Vasile ocupă tronul arhieresc, din care își rostește aleasa cuvântare.

„Binevestește azi scumpul pământ al Banatului bucurie mare fiilor săi, căci azi se reintegrează ortodoxia românească din centrul Bănatului și din nord-vestul acestei provincii în toate drepturile ei“. Abia astăzi „s'a înnoit“ și bisericește Banatul, care de 22 ani aparține României.

I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, Bănatului, Crișanei și Maramureșului la intrarea Bisericii din Principele Carol (Iosefin) în care s'a săvârșit intronizarea întâiului nostru Episcop.

Dar pentru, „ca să poată face din episcopia noastră ceea ce s'a intenționat să i se dea orașului și provinciei noastre prin înființarea ei“ se cere „sprijinul și colaborarea efectivă a clerului și mirenilor din Eparhie“. De aceea P. S.

Sa apelează „chiar azi și dela acest loc” ca toți să i ne alăturăm, cu toate puterile noastre, și cu tot elanul spre a îndeplini chemarea sfântă pentru care a luat ființă Episcopia Timișorii.

Apoi mulțumește I. P. S. Mitropolit „pentru osteneala ce și-a luat de a veni și face personal instalarea primului

P. S. Sa Dr. Nicolae Popoviciu, [Episcopul Oradiei — fostul Episcop locțiitor al Episcopiei noastre — la praznicul întronizării.

episcop” al nostru. Mulțumește D-lui Secretar General E. Bucea „pentru prezența Domniei Sale” și-l roagă „să tălmăcească înaintea D-lui Ministru General Radu Rosetti și întregului Guvern”, mulțumirile noastre pentru cinstea

făcută praznicului nostru. Mulțumește P. S. Sale Episcopului Nicolae al Oradiei pentru organizarea, înzestrarea și conducerea episcopiei noastre", P. S. Sale Episcopului Andrei al Aradului „pentru spiritul de largă înțelegere cu care la vremea sa, a renunțat la „părțile anexate" din Bănat în vederea înființării Episcopiei noastre" și P. S. Sale Episcopului Emilian Târgovișteanul „pentru cinstirea ce a adăos praznicului nostru".

Asemenea mulțumește: „Mai marilor oștilor și ai orașului și la toată de Hristos iubitoarea obște românească prezentă la această slăvită sărbătoare".

Inchee cu urări la adresa M. S. Regelui, a Reginei Mame și a Domnului Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului.

Urmează o recepție a autorităților la reședința episcopescă, la care a produs o deosebită impresie numeroasa delegație de săteni venită din satul natal al Prea Sfinției Sale, din Jadani.

Cu acestea se încheie istorica zi în care s'a pecetluit o pagină de glorie a dreptmăritoarei noastre Biserici de pe meleagurile Bănătului. Această zi să ne fie temelie de granit pe care vom clădi un strălucit viitor Bisericii și Neamului din acest colț de pământ românesc. Să nu uităm că Timișoara a avut scaun mitropolitan pe vremuri. Timișoara înfloritoare de azi s'a înălțat peste ruinele presărate de multe vitregii, din aceste ruine trebuie scos și scaunul acesta, simbol al unui trecut strălucit, vrednic de refăcut.

Adevăr istoric

„Noi — Românii — stăm înfipti cu toate rădăcinile noastre de mii de ani, în neîntreruptă continuitate, în solul (pământul) în care oasele strămoșilor noștri albesc alături de ale neamurilor care au râvnit la bogățiile țării noastre". (Sextil Pușcariu, Limba Română, p. 417).

Impresii din călătoria misionară în Basarabia și Transnistria

de pr. Liviu Surlașiu

Dumnezeu încearcă credința aceluia pe care-l iubește. Acest adevăr se desprinde din nenumăratele exemple biblice, ale Vechiului și Noului Testament.

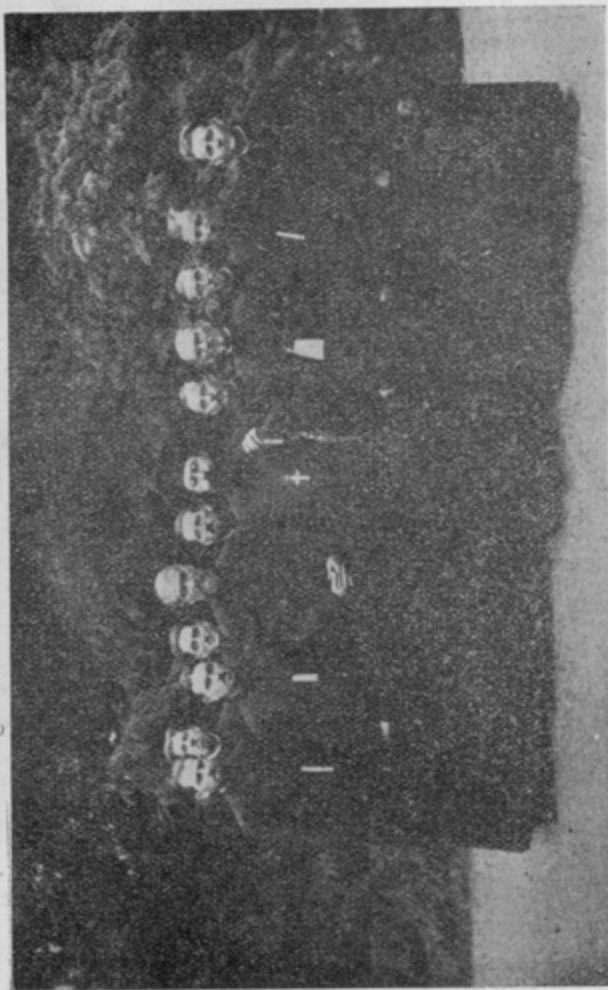
Și neamul românesc, în decursul istoriei sale de aproape două mii de ani, a avut parte de asemenea încercări din partea lui Dumnezeu.

Mai pe urmă, o grea încercare a fost trimisă asupra noastră în vara anului 1940, când s'au deslipit vremelnicele sânușuri ale patriei, mai întâiu Basarabia și Nordul Bucovinei, — în luna Iunie, — iar în Septembrie 1940 o parte a Ardealului de Nord și Dobrogea de sud.

Credința noastră în Dumnezeu, nici în urma acestor lovituri n'a pierit. Din contră. Toată suflarea românească, „cu o gură și cu o inimă“, căzând în genunchi, în rugăciune cucernică a implorat mila Celui de Sus.

Și iată că, abia după un an, — care însă a fost o veșnicie, — frații noștri de un sânge și de o lege din Basarabia și Bucovina, au fost desrobiți de sub jugul greu al celor fără Dumnezeu. Ba, această desrobire s'a întins și la românii de peste Nistru.

Pentru a le șterge lacrimile suferințelor; pentru a-i mângăia; pentru a le lăuda credința tare în Dumnezeu și în destinele neamului nostru; pentru a arăta bucuria ce au simțit-o frații lor români din Ardeal și Banat văzându-i iarăși liberi, pentru a le arăta acestor frați toată iubirea noastră; I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan dela Sibiu, Prea Sfințitul Episcopii: Dr. Vasile Lazarescu al Timișoarei, Dr. Andrei

Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Vasile în mijlocul preoților cu cari P. S. Sa a pornit în călătoria misionară din Basarabia și Transnistria. (Fotografie luată în curtea reședinței noastre episcopesti înainte de plecare).

Magieru al Aradului, Dr. Nicolae Popoviciu al Oradei și Veniamin Nistor al Caransebeșului, însoțiți de câte o echipă de zece preoți, au pornit în călătorie misionară în Basarabia și Transnistria, între 31 August 1941 și 24 Septembrie 1941.

În cele ce urmează, voi arăta pe scurt câteva clipe trăite și impresii câștigate din această călătorie misionară, toate în legătură cu fapte văzute de echipa preoților misio-

Bălți (în Basarabia desrobită). Un grup de preoți misionari timișoreni în fața ruinelor lăsate de bolșevici.

nari din eparhia ort. rom. a Timișoarei, de sub conducerea Prea Sfințitului Episcop Dr. Vasile Lazarescu.

* * *

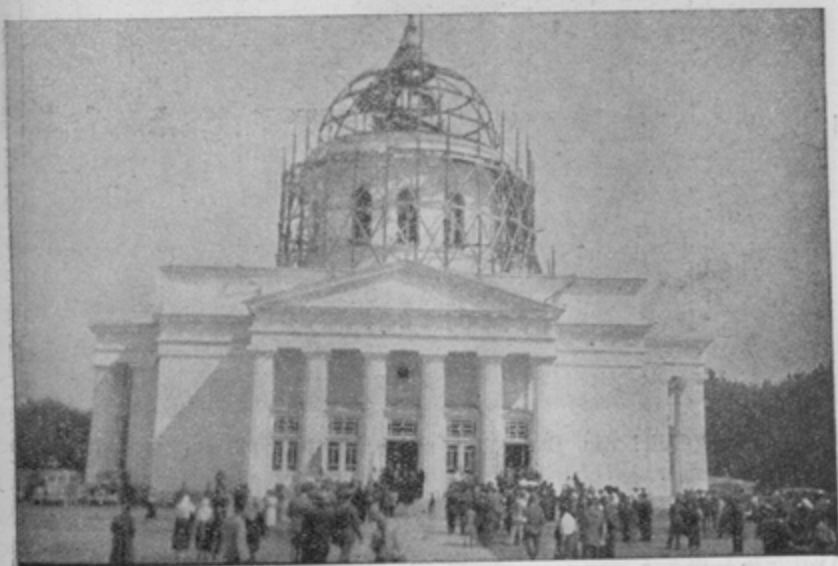
1 *Plecarea din Timișoara.* Echipa preoților misionari a eparhiei noastre, după ce a ascultat Liturghia și a făcut rugăciuni pentru călătorie, a fost însoțită la gară de P. O. D. Consilieri Referenți și funcționarii dela episcopie, de membrii Consiliului și Adunării Eparhiale și de credincioși din oraș.

Când s'a pus trenul în mișcare, cei rămași pe peron

ne-au salutat călduros. Unii au lăcrimat. Noi din compartimente am intonat troparul: „Mântuește Doamne poporul Tău...”

2. *La București.* Sosiți la București, Ministrul Culturii Naționale, al Cultelor și Artelor prin reprezentanții săi: Dl. Ministru General Radu Rosetti, Dl. Subsecretar de Stat Ioan Sandu, Dl. Secr. Gen. Col. Chirescu, ne primesc cu multă bună voință.

Aceiași duioasă grijă părintească ne-o arată I. P. S. Patriarh Nicodim Munteanu, tot timpul cât l-am petrecut în București.

Chișinăul desrobît. Catedrala cu urmele distrugerii bolșevice.

După ce ni-se dau instrucțiuni, în Biserica Radu-Vodă ni-se face pregătirea sufletească în vederea misiunii, prin mărturisirea și împărtășirea noastră.

Plăcută și instructivă a fost vizita pe care P. P. S. S. Ierarhi și preoții misionari au făcut-o I. P. S. Patriarh Nicodim, la reședința patriarhiei. Cu acest prilej n'am știut ce se admirăm mai mult: frumusețea simplă dar impunătoare a palatului patriarhiei, figura înaltă și blândă de

patriarh biblic a I. P. S. Nicodim, iubirea caldă ce izvora din fiecare sfat primit dela I. P. S. Sa, sau experiența îndelungată care se desprindea din cele expuse.

3. *La Bârlad.* Inchin aci un scurt capitol conducătorilor orașului Bârlad. Acest oraș este trist, pentru că este foarte mult stricat de cutremurul din 10 XI. 1940.

Totuși am fost primiți atât de călduros de conducătorii orașului, că această primire n'o vom uita niciodată.

Cubolta, jud. Bălți din Basarabia eliberată. Pr. Tiberiu Mărgineanțu, unul dintre misionarii bănățeni alături de preotul local înconjurați de credincioși, în fața biserici.

Aici am făcut cunoștință cu sufletul nobil și primitor al Moldovenilor.

4. *Huși.* Și acest oraș este mult stricat de cutremur. Locuitorii lui, au trăit și grozăviile războiului și al bombardamentului. Sufletul a rămas însă același. P. S. Episcop Grigorie Leu, înconjurat de preoții P. S. Sale, ne primește la reședința episcopoească cu aceeași ospitalitate moldovenească.

Vizităm catedrala Sf. Ap. Petru și Pavel distrusă de cutremur, dar azi în refacere, având pisania (inscripție cu ctitori și data zidirii) din anul 1493.

5. *Albița*. Punctul de graniță, unde ni se verifică actele și trecem Prutul este Albița. Într-o cazemată este instalat biroul pichetului de grăniceri, cari controlează trecerea. Podul peste Prut a fost aruncat în aer de bolșevici. Trecem peste un pod de lemn. De acum începem să vedem urmele războiului. Prima comună atinsă din Basarabia este Leușeni. Aici se văd pe case urmele gloanțelor. Pe marginea drumurilor apar crucile eroilor, acoperite cu casca de oțel. Pe mormintele lor sunt flori proaspete. Semnele iubirei și ale recunoștinței. Trecem prin pădurea dela Hâncești, unde s'au dat lupte grele.

6. *Chișinău*. În sfârșit, am ajuns în orașul Chișinău despre dărâmarea căruia am auzit și cetit multe. Descrierile noastre nu pot arăta îndeajuns starea acestui oraș, toată strada principală — Alexandru Cel Bun — și împrejurimile ei, sunt numai ruină și dărâmături.

Dumnezeu, cu puterea Lui cea mare, a scăpat însă în parte măreața catedrală pe care au aprins-o bolșevicii în retragere. Focul n'a mistuit-o de tot. A scăpat ca și cei trei tineri din cuptorul de foc al diavolului. În sticla icoanei sf. Fecioare Maria s'a oprit un glonte, care n'a atins fața Prea Curatei. Mâna lui Dumnezeu a oprit și aici negliuirea.

Am vizitat pivnița închisorii orașului, unde au fost uciși 63 români de către bolșevici, pentru credința lor religioasă și națională. Pe ziduri se văd urme de gloanțe. Printre uciși au fost trei preoți, fruntași și chiar câțiva copii. Acești mucenici ai neamului au fost scoși și îngropați în prezența noastră creștinește. Prohodul l'au slujit: I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop Vasile al Timișoarei — Care a și predicat, — și P. S. Efrem al Chișinăului.

7. *Bălți*. Echipa misionară a eparhiei noastre a vizitat 75 parohii din orașul și județul Bălți, făcând credincioșilor vizitați diferite slujbe, predicând și împărțind icoane sfinte, cărți religioase, etc. Orașul Bălți este distrus de bombardament și foc. Satele sunt neatrinse. Bisericile deasemenea și sunt frumoase, curate și bine întreținute. Credincioșii cercetează regulat sf. biserică. Pretutindeni au corui bune.

Așezămintele eparhiei din orașul Bălți, sunt ctitoria

vrednicului episcop-gospodar Visarion Puiu. Catedrala măreață, — rămasă neatinsă — reședința episcopescă cu paraclisul ei, Schitul Sturzești cu moșia din jurul lui, palatul Consiliului Eparhial, tipografia, fabrica de lumini și atelierul eparhial, toate sunt lucrarea acestui mare Ierarh,

Prefectul județului: Col. Petre Hanciu și primarul orașului Bălți Dr. Th. Ardelean, sunt doi români inimoși, cari luptă din răputeri pentru refacearea orașului și sprijinesc paralel toate acțiunile bune. Misiunea noastră, a avut din partea lor un sprijin mare.

Chișinăul eliberat. Desgroparea nefericitelor victime ale feroșilor bolșevici, ucise fără judecată, aruncate fără milă, și acoperite fără omenie pentru că erau români.

8. *Sf. Mănăstire Căpriana.* In jud. Lăpușna, nu departe de Chișinău, într'un loc retras, este așezată mănăstirea Căpriana, ctitoria lui Ștefan Cel Mare, cu două biserici frumoase și mari înconjurată de clădirile corespunzătoare.

La mormântul — de lângă altarul bisericii mănăstirei, — al Mitropolitului Basarabiei Gavril Bănulescu, — originar din Bistrița Ardealului, — P. P. S. S. Ierarhi

misionari au făcut un parastas. A fost un moment de înălțare sufletească.

9. *In Transnistria.* Trecând Nistrul prin cetatea Tighinei, ajungem în Transnistria, țara fără turnuri. Bolșevicii au dărâmat turnurile tuturor bisericilor. Ei doară nu tind la ceva înalt. (Toate la ei s'au nivelat și redus la minimul posibil.) Bisericile le-au transformat în cluburi, cantine, bucătării, cinematografe, etc.

Pe unde am ajuns în Transnistria, credincioșii au năvălit din toate părțile cu copiii în brațe să-i boteze, să asculte sf. slujbe și să se închine. Mulți au adus pomelnice pentru morți și vii. Unii s'au cununat. Morții îi îngropam. Icoanele sfinte ies la iveală din ascunzișurile lor. Corurile bisericești se refac ca prin farmec. Un bătrân, cu mâna tremurândă prezintă P. Sf. Episcop Vasile o acoperitoare de sf. potir, pe care a păstrat-o ascunsă 23 ani. Credința creștină se arată iarăși liber. Bucuria este aceeași la românii, din Transnistria ca și la rușii credincioși de acolo.

Această stare o găsim în com. Mălăești, precum și în orașele Grigoriopol și Duboșari din Transnistria, vizitate de misionarii timișoreni.

În Transnistria sunt foarte multe comune, cu câte 4—6000 suflete de români.

Bolșevicii deci, în Transnistria în decurs de 23 ani, și în Basarabia într'un an, n'au reușit să slăbească credința în Dumnezeu. Toate crimele și prigonirile lor au fost zadarnice. Poporul credincios a știut să nu se teamă de cei ceucid trupul, ci a grijit de sufletul lui, „de lucrul cel nemuritor.“

În Basarabia și Transnistria am aflat, pe lângă bogății naturale, un popor bun, blând, răbdător și credincios.

Impodobit cu aceste virtuți, poporul din Basarabia și Transnistria a răbdat jugul până la sfârșit și s'a mântuit de greutatea lui.

Pr. Liviu Surlașiu

Răniți ai Patriei, slavă vouă !

...„mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui, să și-o pue pentru prietenii săi.“ (Ioan 15 v. 3)

Astăzi când o țară întreagă își îndreaptă privirile pline de recunoștiință spre voi, icoane vii ale eroismului românesc, Biserica Mântuitorului, care a deșertat până la ultima picătură paharul suferinței, este prezentă în mijlocul vostru alinându-vă durerile cu izbăvitorul cuvânt al Evangheliei. Căci în sfânta Evanghelie, Iisus Hristos, stăpânul vieții noastre, a scris pagini întregi pentru *voi dragi flăcăi ai României și ostași eroi ai creștinismului, din toată lumea cari în locul unei vieți liniștite presărată cu florile tericirii, ați primit suferința și durerea, semănând câmpiile de luptă cu brațele, picioarele și trupurile voastre mutilate de gloanțele nemiloase ale dușmanului păgân !*

Voi ați dovedit că sufletele voastre sunt împodobite cu cel mai neprețuit mărgăritar al credinței : *dragostea și iubirea aproapelui*. Voi ați trăit cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos : „*mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui, să și-o pue pentru prietenii săi.*“

În dăruirea voastră sublimă, voi v'ați „pus viața“ pentru prietenii și frații voștri, încătușați în iadul durerilor sub jug străin și păgân. Biserica e mândră de voi și va slăvi fapta vieții voastre din generație în generație, pentru că ați împlinit cea mai mare învățătură a Mântuitorului: *Jertfa de sine și iubirea aproapelui ! Din suferințele voastre de azi, se vor plămădi hotarele veșnice ale României mari de mâine !* Neamul întreg se închină în fața voastră și a faptei voastre vitejești, iar Biserica vă binecuvăntează și

roagă pe Tatăl ceresc să tămăduiască rănille voastre trupești și sufletești.

Știu că în satele voastre vă așteaptă o mamă îndurerată, o soție nemângăiată sau copilași lipsiți de căldura dragostei de tată. Indurați însă cu bărbăție suferințele rănilor, ca bucuria revederii cu cei dragi ai voștri, să fie cât mai mare.

Țara și Neamul pentru cari ați pătitit, vă vor fi recunoscători !

„In luptele grozave și pline de jertfă de pe frontul Crucii împotriva bolșevismului, un caporal îndreptase tunul spre tranșeele bolșevice. Tocmai se pregătea să dea foc, când o ghiulea vrăjmașă îi retează mâna dreaptă. Soldatul atunci călăuzi tunul cu stânga. Numai după aceea s'a lăsat dus de ambulanță pentru pansare." Soldatul acesta brav, poartă numele de „ostaș român," pentru că fiecare dintre voi ați săvârșit fapta lui, sau ceva asemănător ei !

Deaceea slavă vouă răniți ai Neamului românesc și ai creștinătății !

Preot Horia Vișoiu

Din cuvântări istorice

„Eu însuș mărturisesc, că ne pare tuturor foarte greu, că nu putem arăta nici un monument vechiu mareț în Eparhia noastră, însă nu pentru aceea, că doară străbunii noștri nu ar fi fost oameni harnici, ci pricina sărăciei noastre de astăzi este aceea, că mâna cea vrăjmașă și pizmașă ne-a răpit toate, câte ne-au fost mai stinte și mai prețuite. Au batjocorit și'au pedepsit pe Mitropoliții noștri pentru credința și evlavia lor către legea lui Hristos ; ne-au răpit Mitropolia, ne-au nimicit Episcopiile, Mănăstirile și ne-au răpit Bisericile ; au gonit și prigonit pe Preoțime și tot poporul, pe Preoții și pe poporenii noștri i-au silit a da zeciuala la preoți de alte religii ; i-au adus la o stare sufletească, a căreia păcat nu va putea Cerul espia". Mitr. Andrei Șaguna la deschiderea Soborului Bisericii ortodoxe răsăritene 1850 Martie 12, Actele Soborului p. 23).

Din lumea proștilor

— poveste din Bănat —

A fost odată ca niciodată, că de n'ar fi fost, nici eu n'aș ști să povestesc.

A fost odată de mult, tare de mult, în vremile bătrâne, că lumea era mai proastă ca acum, căci astăzi copilul când se naște e cuminte, că-i pui de om învățat, dar de mult era lumea proastă, dar proastă ști ca noaptea, și rar dacă dai de vr'un om mai cuminte.

De pe acele vremi e povestea asta, rămasă nouă celor de astăzi, ca să ne mirăm de prostiile acelor oameni întunecați la minte. Și e bine că povestea asta s'a păstrat din tată în fiu și astfel a ajuns până la noi, căci altfel de unde am ști-o.

Deci ascultați :

A fost odată într'un sat un cojocar, și avea o muere cam proastă, cam într'o dungă.

Cojocarul o luase din al treilea sat, căci era femeie frumușică și avea zestre mare, dar că ce minte avea nu știa nici dumnealui cojocarul nimic, și nici nu ispitise pe nimeni ca să-i afle mintea și puterea. Auzise că are zestre frumoasă, deci se luă într'o zi după amiază și merse la ea, o văzu și îi plăcu.

Mult nu vorbi cu ea ca s'o cunoască mai de

aproape, căci era fată rușinoasă și tăcută; dar tocmai că fiindcă era ea tăcută, vorbiră în locul ei destul părinții, ridicând-o în slave că fata noastră-i bună, că fata noastră-i lucrătoare, harnică ca furnica, că-i frumoasă ca o zână, îi tăcută și blândă ca o mielușă, îi ascultătoare, știe tot lucrul în casă și în câmp, nu avem rușine cu ea, căci ca fata noastră rar fete găsești așa vrednice și frumoase, și iacă și zestrea : o vacă cu vițel, o scoafă cu purcei, 2 junci și două sute bune.

Așa dacă văzu cojocarul își gândi: o fi fată bună se dă după mine, învață și ea meșteșugul, că nu-i cine știe ce lucru mare, cu zestrea ei îmi voi înciurbăla și eu o țiră stăricică și o voi duce bine în lume.

Intr'o zi făcură nunta și o aduse cojocarul în satul lui, că se săturase de singurătate, că era cojocarul singur numai cu mătău 'n vatră, nici tu mamă, nici tu tată, nici voi frați ori surori.

Așa dupăce se văzu așezat și el ca lumea multă, începu a aduna piei din sat dela oameni, le diregia și le făcea cojoace. Ba veneau oameni și din alte sate la el cu lucru că era maistor bun, lucra frumos și gingaș și își ținea cuvântul dat, să aibă oamenii încredere în el.

Se duse apoi la oraș, cumpără dela târg piei multe, își aduse și o calfă, un șăgârț, și începu a lucra pentru târg. Cât fu iarna lucră cu calfa, cu șăgârțul și cu Sămenica lui, că așa îi chema nevasta, și când fu colo la târgul «Mihoiului» avea o ladă plină de pieptare pentru oameni și pentru muieri și fete frumoase, deți fugiau ochii de pe ele, toate flori, șinioare și oglindute de erau de mirare la lume. Puse lada în trăsură și plecă cu calfa la târg. Pe Semenica o lăsă acasă să grijească de vite.

Ajungând în târg își desfăcu marfa și era o îmbulzeală numai așa la șatra lui. Când fu colo pe după amiază nu mai avea nici un pieptar, toate le vânduse cu preț bun și mulțumi lui Dumnezeu pentru toate. Una îl cam năcăjia rău pe cojocarul nostru, că nu avea măistoriță după cum ar fi dorit el, adevărat ce-mi zic numai în ceiace privea mintea ei, nu era mulțumit cojocarul, dar încolo era prea mulțumit cu ea, că era bărbată învățase bine meșteșugul bărbatului ei și era pururea veselă, râdea cu toată lumea, era prietenoasă și bună de casă.

Ce zicea el maistorașul ea făcea. și nu-i eșia din voie nici o dată. Când nu pricepea ceva, se uita la el în ochi, râdea, îl atinge ușor pe umeri și-i zicea rugătoare: eu nu pricep lucrul ăsta, spune-mi mai odată. Cu deosebire la bani nu se pricepea Semenica, și nici nu putea prețui cu mintea ei, cât ar consta cutare lucru.

Așa ceva, pentru mintea ei era prea mult, prea greu. Și se încercă de multe ori cojocarul ca s'o lumineze, s'o deștepte, dar toate fură înzadar și asta îl năcăjia rău pe cojocar, și de multe ori bărbatul ei mai uita câte ceva să-i spună, atunci ea făcea lucrurile și de capul ei, dar le făcea mai mult pe dos, întors, că așa pricepea ea.

Și cojocarul o vedea bine că nu are minte, nu are pricepere, dar fiindcă nu era rea de gură și era ascultătoare, îi mai erta greșelele. Numai odată nu ia putut erta cojocarul prostiile și a urzicat-o puțin, dar numai puțin, că vedea el bine și judeca că așa a lăsat-o Dumnezeu sfântul proastă, și proastă avea să rămână până-i hăul. Că de ce a urzicat-o puțin cojocarul iacă vă spun dar să nu mi-se mai audă.

Avea cojocarul în grădină un nuc mare, ce rodise

într'o toamnă bogat, Cojocarul scutură nukul, iar Semenica strânse nucile și le aduse în casă : Și-i zise cojocarul :

Tu Semenica ! eu mă duc în lucrătoare, tu deșghiaură nucile de coajă, bine, frumos, și le sue în pod, că or fi bune la primăvară.

Semenica dupăce a grijit bine nucile cum îi spusese bărbatul, luă o furcă de fân ca să sue cu ea nucile pe ocna podului în sus. Dar ea cum lua nucile cu furca, toate picau, și se căzni biata muere vre-un ceas și mai bine și nu putu sui nici o nucă în pod

Cojocarul auzind din lucrătoare râsete și zdrăncănituri de nuci, eși să vadă ce-i și dacă văzu lucrul Semenicii se mânie zicându-i :

Ia o troacă ori o crafiță năroado, și așa le sue dar nu cu furca, bolânda lumii, pe cine ai mai văzut făcând așa ?

Și Semenica îi zise râzând cu lacrimi în ochi.

— De ce nu mi-ai spus înainte, eu așa am priceput, așa am făcut, nu'ți fie năcaz.

— Cum să nu'mi fie necaz de prostiile tale, că te râde lumea ; să-ți spun toate ca la copilul ăl mic, văd eu bine că :

Cap ar fi, dar minte nu-i,

Asta-i lucrul dracului.

Dar eu tot fac om din tine, ori iau lumea în cap de rușinea ta. Pe atâta am ajuns. Că bine te scoase în cale-mi, cine te scoase, să te iau eu, dar așa îmi trebuie, că m'am bucurat la avere.

Și Semenica iar se lingușia pe lângă el ca un cățal ce l-ai bătut : și se uita în ochi și râdea ca să-l dezmânie.

Dar cojocariul era mânios rău, o lăsă acolo și se duse în lucrătoare de unde nu mai eși nici la prânz.

Și o duse așa cojocarul multă vreme cu fufuioanca lui, când mai bine când mai rău, și dela o vreme se împacă și el cu gândul, că asta i-a fost partea, asta i-a fost norocul lui.

Și i mergea bine cojocarului, începu a face avere că era harnic și el dar și Semenica lui.

Ajunse om fruntaș în sat și era poftit pe la nunți și ospețe de multe ori, dar el nu mergea cu Semenica că-i era rușine că te miri ce o pocnea ea câte una de râdea lumea cu hohot. Atuncia el cojocarul se înroșia până după urechi și-i venia să plesnească de rușine. Și mai tare să năcăjia cojocarul, când începea Semenica să cânte. Că știa și ea un cântecel dar numai unul, ce se începea așa :

*Mama nu ț-a dat muere,
Ci ț-a dat tagur de miere.
Tata nu ț-a dat nevastă,
Ci ț-a dat floare'n fereastră.
Bate vântul floarea'n dos,
Umple casa de miros.
Bate vântul floarea'n față,
Umple casa de dulciață.*

Atunci cojocarul mai adăuga și el :

*Vai ș'amar de a mea viață,
Decât soare mai mult ciață.*

Atunci Semenica râdea cât putea și nu se mânia, că ea punea vina pe bărbat, că nu a învățat-o, el era de vină că era ea proastă.

Odată într'o iarnă cojocarul iar lucră multe cojoace și pieptare de cele ce știa el că să trec mai bine, cu gândul că la târgul Sângiorzului să miargă să le vindă.

Dar cum se nimeri, cojocarul se bolnăvi rău, și nu se putu duce la târg. Deci ca să nu rămână peste vară cu atâta lucru gata, încărcă două lăzi mari, le pusă în trăsură și mână pe Semenica să le vindă. Li

spusă lămurit cât să ciară pe fiecare cojoc, cu cât să-l dee, unde să-și așeze negoțul și cum să facă. La plecare îi mai spuse : Tu Semenico ! ia sama bine ce Ț-am spus, grijește să nu-ți fure cineva negoțul și dă-l cum vei putea, cu ce o da târgul, dar înapoi să nu-l mai aduci, că peste vară măncă moliile pieptarele și apoi ști că nouă ne trebuesc bani. Dă-te târgului și fi și tu cuminte bare-mi odată.

Semenica făloasă, că merge și ea la târg cu negoț cu șatra și-i zice lumea măistoriță, nici nu știa pe unde calcă. Se îmbracă frumos cu hainele mai bune, își puse merinde în straiță, luă un șăgârt mai mare cu ea, se sui sus pe lăzi și porniră.

Târgul nu era departe, ajunseră la loc, își întinse șatra, deschise lada, așeză în rând cojoacele și pieptarele și aștepta să vină cumpărătorii.

Și veniră mulți cumpărători că le plăcia negoțul, dar la care întreba cât cere, pe câte un pieptar, ea le răspundea : Ce o da târgul și norocul, că mi bărbatul maistor de frunte. — Bine măistoriță ziciau oamenii — dar spune-ne ce ceri ? Ce să știu eu cere altă fără numai ce mi-a spus maistorul, că nu mi-s eu mai cuminte decât el, bărbatul meu.

Și văzură oamenii, că măistorița asta nu era cu apa toată, ș-o lăsară în știrea Domnului, și se duseră la alte șatre.

Și ajunse vremea coalea cătră seară și ea tot sta cucuiată pe ladă, fără să fie vindut nici un pieptar doară. Dela o vreme târgul se sparse, toți maistorii și oamenii plecară acasă, numai Semenica sta călări pe ladă și-și aștepta norocul care nu mai venia.

Și se năcăji Semenica că nu-și poate vinde negoțul și trebue să-l ducă iarăși acasă și l-o supăra pe bărbat.

Colo mai cătră seară iacă veni la ea un om, care băgase de seamă de ziua ce minte poartă muierea, și-i zise cu blândețe :

Măistorițo ! dar ce mai stai, vezi că toată lumea a plecat acasă, ori nu Ț-ai dat toate pieptarele ? — Nu, le-am dat zise Semenica și mai stau că cine știe cum vine norocul meu, că aș vrea să dau negoțul cum pot, ca să nu-l mai duc acasă, că așa mi-a spus bărbatul meu, să vin fără el acasă.

Omul pricepu unde bate ciasul și 'i zise :

— Apoi dacă e așa, cu îs omul dumitale măistorițo ! eu le cumpăr toate. Ce ceri pe ele ?

— Ce să cer, ce o da târgul, că așa mi-a spus bărbatul de acasă !

— Măistorițo ! nu așa, vezi târgul nu dă nimic, că târgul s'a spart, dar spune-mi D-ta rupt ales, ce ceri pe ele ?

— Auzi omule — zise Semenica eu nu ți cer altă decât ce o da târgul.

— Apoi bine, zise omul prefăcut, eu îți plătesc negoțul foarte bine cum zici D-ta ca să nu crezi că-s om rău, îți dau ce o da târgul, dar să mă aștepti de bani până săptămâna viitoare, nu mai mult, că nu am bani mărunți, ori dacă ai să îmi întorci dela o bancă de o mie îți plătesc acum.

— Eu nu am bani — zise Semenica dar fiindcă nimerii un om bun și de omenie, mă învoesc și așa, că nu-i mult până săptămâna viitoare, dar om bune, eu mi-s cam zăuitoacă, și atunci nu o să te cunosc cine ești, și apoi dela cine să-mi cer banii ?

— Bine — zise omul — vezi la asta nu m'am gândit nici eu, dar facem noi cele bune, eu gândesc că ar fi mai bine să-mi dai D-ta »duruțul« D-tale ăla, cu care ești îmbrăcată. Eu săptămâna viitoare vin aci

pe locul acesta îmbrăcat în duruțul D-tale și-ți aduc banii ghiată, omeneste, D-ta atunci ai să mă cunoști depe duruț. — Nu-i așa ?

— Ba că zău, e tare bine, — zise Semenica — că eu îmi cunosc duruțul dintr'o mie. Bine ai zis, așa ne rămâne. Și se desbracă proasta de duruț, și-l dete omului dimpreună cu negoțul din lăzi, bucuroasă că s'a scăpat de el, și se duce acasă goală și se cară ca la nuntă.

Așa târg bun ca ea nu mai făcuse nime, așa și gândia ea. Pe drum își bătea capul cu aceia că ce o zice bărbatul ei când vede că a vândut negoțul așa bine. Va vedea el că are muere nu tufă.

*Pup de trandafir
Și de rosmalin.*

Ajungând acasă începu a se lăuda cu târgul bun ce făcuse. Dar cojocarul când auzi unele ca acelea se bolnăvi și mai rău și zăcu în pat o lună încheiată.

— Cum bată-te Dumnezeu proasta lumii, cum putuși tu lăpăda negoțul nostru așa pe nimic, unde ți-s banii toanto ? dar să mai mă scoale Dumnezeu odată din pat, că sare și pâne dintr'un tăier cu tine nu mai mănânc, te las și mă duc să nu te mai văd, proasto, năroado, tâmpito, că numai coarne ca la vaci îți mai trebuie.

— Nu te mânia bărbate, — zise Semenica — că tu mi-ai spus așa, să mă dau târgului și să nu mai aduc negoțul înapoi ci să vin cu banii. Banii o să ți-i aduc săptămâna viitoare și nu ca când nu aș cunoaște datorășul, dar îl cunosc bine, că vine îmbrăcat în duruțul meu anumit ca să-l cunosc că așa am vorbit cu el.

Cojocarul când o auzi vorbind așa, îi venea să o strângă de grumaz ca pe un pui de bribete, dar nu

putea că era bolnav și de boală dar mai mult de ne-
cazul muerii.

Răbdă așa, își strânse inima în dinți și se rugă
lui Dumnezeu să-l mai scoale odată din pat, că apoi
știe el ce face.

Și dete Dumnezeu de să făcu sănătos cojocarul
și zise Semenicei :

— Tu Semenica ! tu mi-ai mâncat zilele mele cu
prostiile tale, te las în știrea Domnului, și mă duc
în lume, să nu ți mai aud de nume, și nu o să mai
vin la tine, până nu voi afla o muere și mai proastă
ca tine.

Semenica la vorbele astea râdea și nici că-i păsa.
Îi ajută bărbatului să-și strângă hainele, îi găta me-
rinde de drum și-l petrecu până la poartă, fără a
arăta nici cea mai mică părere de rău după el.

După ce porni la drum zise uitându-se după el :
— Știu eu bine că nu trece nici o săptămână și iar
vini la mine, că nu mi-s numai eu proastă, sânt altele
și mai cu coarne ca mine.

— O să văd — zise cojocarul și se perdu la o
cotitură a drumului. Și se duse cojocarul fără a se
mai uita îndărăt, se duse unde l'or povățui cei doi
ochi, și l'or purta cele două picioare, că-i mare livada
lui Dumnezeu.

Semenica se duse în casă și își continuă lucrul
mai departe, ca și mai 'nainte, că în casă era muere
harnică, numai o țiră o strica, că nu prea avea minte,
după cum o văzurăți și D-voastră din cele spuse de
până aci.

Cojocarul merse și iar merse și se hotărî a nu
se mai întoarce până nu va găsi o muere mai proastă
ca Semenica lui.

— În sate românești am fost, o să merg acum

într'un sat unguresc, nemțesc, și sârbesc, ca să-i cunosc pe toți ce plătesc, că lumea zice că numai românii îs proști : eu vreau să-i cunosc pe toți, nu din spusele altora, ci după cum îmi spun mie ochii mei.

Și merse cojocarul și nimeri baș într'un sat nemțesc și se abătu la o casă și ceru ceva de mâncare, că merindea, ce i-o pusese Semenica lui în straiță o gătase de mult.

Nemțoaica o șvăboaică cu sucnele umflate ședea la masă și plângia când bătu cojocarul la ușă. Șvăboaica eși la el în tindă cu ochii roșii.

— Fi bună draga mea — zise cojocarul — și ajută-mă, să-ți ajute Dumnezeu. Vin depe ceialaltă lume și mi s'a gătat merindea. Șvăboaica o nevestă tineră, zdravănă, când auzi vorbele astea, începu a plânge din nou și îi zise :

Om bune, fiindcă zici că vini depe lumea ceialaltă să te întreb ceva : n'ai văzut pr'acolo pe bărbatul meu, că a murit acum 2 săptămâni săracul, și am rămas ca vai de mine, numai cu un fecior.

— Bine ! muere bună, eu chiar să-l fi văzut nu l-aș fi cunoscut, că-s mulți oameni pr'acolo, numai Dumnezeu îi cunoaște pe toți, cum îți chiamă bărbatul ?

— Hans Mihel — zise nemțoaica.

— Haas Mihel ! Mihel un om zdravăn, cu nasul roșu, și-i plăcia vinul și tabacul.

— Āla, āla, baș āla săracul, l-ai văzut ce mai face ?

— Of ! of ! zise cojocarul, săracul de el, toată ziua ne mătură căile raiului, iar seara se muncește în para focului, că D-ta nu i-ai dat nimic de pomană ca să-i erte Dumnezeu păcatele.

— Ah ! we ! zise nemțoaica, bine că te-a adus

Dumnezeu pr'aici, și dacă oi fi bun, i-aș trimite pe D-ta ceva, mâncare și bani.

— Apoi de! — zise cojocarul pentru bietul Mihel o să fac ce pot, mă chinui să-i duc, că-i om bun și eu trăesc tare bine cu el.

— Atunci nemțoaica de bucurie întinse masa și ospătă pe cojocar cu ce avea mai bun, iar într'un sac îi puse o pâne mare, o sticlă cu vin bun, o șuncă, cârnați și alte marafeturi pentru Mihel al ei, apoi îi mai dete și o pungă plină de galbeni ce avea biata nemțoane adunați de pe vremile bune.

Cojocarul îi puse bine, apoi zise :

Vezi D-ta, femee bună, eu cunosc că D-ta ai trăit bine cu bărbatul tău și Ț-aș aduce aminte de ceva. De toate ai trimis lui Mihel, numai un lucru nu, și tocmai lucrul cel mai de căpetenie nu i l-ai trimis.

— Și care o fi lucrul ăla zise nemțoaica nedumerită.

— Câteva sărutări de i-ai trimite știu că l-ai face fericit și ar vedea că nu Ț'ai uitat de el ci și acum îl iubești.

— Bine zici omul lui Dumnezeu — zise nemțoane — eu i-aș trimite dar nu știu cum?

— Apoi uite — zise cojocarul, sărută-mă pe mine, și eu l'oi săruta pe el, spunându-i că sunt sărutările D-tale, și e bine. Așa se trimit sărutările.

— Că bine zici om bune, și începu nemțoaica a-l acoperi de sărutări până se sătură.

— De felul acesta o fi destul — zise cojocarul și luându-și sacul cu merinde plecă mai departe că-i era frică de copilul nemțoanei că o veni acasă și o întreba pe mamă-sa de bani.

Șiși zise cojocarul: văd că și la nemți îi prostie cu caru lung și merse mai departe.

Și apucă pe un drum cojocarul, și când era colo cătră amiază, auzi de departe în urma sa tropot de cal și un călăreț grăbit alerga spre el. Cojocarul se nădăi că o fi feciorul nemțoaicii ce vine la el după bani, de aceia trânti sacul la o parte în niște tufe și se duse că era ceva mai la vale o fântână cu cumpăna aplecată mai să cadă, și se propti de cumpănă prefăcându-se că o ține cu spatele ca să nu cadă. Călărețul ajungând la el îi zise :

— Da, ce faci măi române ?

— Ce să fac ? iaca țin cumpăna asta să nu cadă până vine stăpânul meu cu alta să o pună în loc, că, cade și nu mai pot oamenii scoate apă din fântână.

Și ești de mult pr'aici ?

— Tocmai de astă dimineată.

Atunci vei fi văzut trecând pr'aici un om cu un sac plin pe spate ?

— L'am văzut, o fi un cias bun de atunci, a apucat uite pe drumul ăla.

N'ai face bine să vini cu mine să-l aflăm, eu plătesc la D-ta.

Că aș merge eu bucuros neamțule, și fără plată, dar vezi trebue să țin cumpăna asta să nu cadă până vine stăpânul meu, dar dacă vrei, vino ține D-ta, că merg eu singur să ți-l aduc, dar să ții bine cu toată puterea, că îndată îs aici cu el.

— Neamțul atunci se coborâ de pe cal și se pusă cu umărul la cumpănă și împingea de-i eșiau ochii și'l treceau sudorile.

— Ține bine neamțule — zise cojocarul și să nu lași și suindu-se pe cal făcu un ocol, își luă sacul și se duse tot înainte.

Nu merse mult și ajunse într'un sat unguresc și

cum el ştia ungureşte, se abătu pe la o casă ce vedea că se zideşte de nou, dar era fără ferestrii şi oamenii şi copiii se năcăjiau toţi cu trocile să care lumină de afară în casă ca să o vedereze.

Cojocarul mult se minună de prostia oamenilor acestora şi le zise :

Facu-mi cruce cu mâna stângă, dar multă prostie a mai lăsat Dumnezeu pe lume : Ce-mi ve-ţi da mie să vă aduc eu singur vederea în casă ?

— Iţi dăm o cocie cu cai — ziseră Ungurii.

Aduceţi-mi un ciocan. Şi cojocarul scoase cărămi-zile dintr'un părete şi făcu o fereastră,

Apoi le zisă : Iac'ăşa faceţi şi voi aici şi aici şi o să vă vină lumina singură în odaie nu să vă chinuiţi voi să o căraţi cu trocile, proştilor voi.

Şi se bucurară oamenii că i-au luminat şi'l mai cinstiră şi cu o pungă cu bani, că pe vremile acelea bani erau destui, numai minte era cam puţină.

Şi se duse cojocarul mai departe, şi ajunsese într'un sat sârbesc.

Acolo văzu în mijlocul drumului o grămadă de oameni şi un popă ce se mirau de ceva, şi nu puteau pricepe că ce să fie.

Era adecă-te o cizmă în mijlocul drumului şi un săponi (hârleţ) şi îşi băteau capul oamenii aceia că ce dihăanii să fie lucrurile acelea şi se minunau de ele şi nu cutezau nici să se apropie de ele de frică ca să nu le sară în cap, ci de departe cu o prăjină le întorceau să le vadă.

Atunci popa ca mai cuminte le zise : Oameni buni voi vi-s proşti, nu vedeţi voi, că asta arătând spre cizmă e teaca dela ăla arătând spre săponi, uite să bagă ăla în asta şi se ţine aşa.

— Foarte bine — ziseră oamenii aşa e, vezi ce

înseamnă a fi cu glagore la cap, Cojocarul însă își zise : «Cine drac a mai văzut «cal verde și sârb cu-minte !» și nu-și mai prinse mintea cu ei, îi lăasă în știrea Domnului să-și poarte prostia cum știu și se îndreptă spre satul său, că acum se convinsese pe deplin, că prostia Semenicei lui era nimica pe lângă prostia ce o află la nemți, la unguri și la sârbi.

În câteva zile ajunse acasă și la poartă strigă tare : deschide Semenico, că am venit acasă. Semenica îi deschise și zise râzând :

Știut-am eu că nu faci tu mulți pureci prin străini, că, ca Semenica ta numai afli tu, să umbli cu bâț ferecat :

*Pup de trandafir,
Și de rosmalin.*

— Că baș - zise cojocarul voios și intră în casă.

*Dar eu să n'am păcat
Vă spun adevărat !
Că mult am colindat
Pe la noi prin sat
Și prin ăl Banat
Pân' povestea am atlat
Că-i ușor a vinde
Dar îi greu a strânge
Ca să ai ce vinde.
Pit ! găină curță
În gura cui n'ascultă !
Pit ! cocoșel moțat,
În gura cui o ascultat !*

George Cătană

director școlar în penz Valeadieni

MAMEI

*Nu mai plânge, nu mai plânge, mamă dragă, nu mai plânge
Ale tale doruri toate și dureri nu le poți stânge
Cu a lacrimilor picuri.*

*Roiul chinurilor crude tipărit 'n supta-ți față,
Suferințele troene din a ta trudită viață
Pe-a mea inimă le smicuri.*

*De ce plângi ? Trecut-a vremea când alergai orașul
Întrebând pe fie-care, unde-ți este copilașul
Și erai de frică moartă.*

*Că-i pierdut, ori cărușaii l'au călcat în drumul mare
Și tu n'o să-i dai de urmă, ori să-l vezi fără suflare
Aducându-l 'om pe poartă.*

*Când cu ochii seci de lacrimi, istovită de vegheat,
Te rugai așa fierbinte, în genunchi lâng' al meu pat :
Doamne ! Doamne ! scapă-mi-l.*

*Căci e bun, e blând, cuminte, și e toată-a mea avere,
E nădejdea bătrâneții, singura mea mângăere
Și mi-e singurul copil !*

*Au trecut și nu mai plânge. Ai văzut la rândunică
Puii, dacă prind aripe, dela cuiburi se ridică
Și în largul lumii sboară.*

Și tu știi că toate 'n lume, când ajung la-al vieții rost,
Se desbină, se 'mprăștie, ca și cum nici n'ar fi fost
Frățior și surioară.

Ce'ți mai tulburi dar viața și nu dormi nopțile 'ntregi
N'ai să schimbi tu mersul lumii, n'ai să dăr'mi veșnice legi
Nici să 'ntorci vremea 'napoi.

Și durerea cu viața deodată-i plămădită,
Până la mormânt cu truda și cu doru-i înfrățită,
Asta-i scrisă pentru noi.

Gârbovită și bătrână, nesimțit tu te apropii
Cu durerile vieții pân' la marginile gropii
Și nu poți muri de dor.

Lung te uiți în a mea cale, genele abia 'fi ridici,
Și în inima pustie te frământă ca să despici
Zarea depărtărilor.

Dar fecioru-i dus departe, dar fecioru-ți nu mai vine
Căci s'a pus atâta vreme între el și între tine,
Cale ce nu se mai curmă.

Mamă dragă, mamă dragă, nici atât nu ai pe lume;
Să mă vezi în clipa morții, să mă strigi încet pe nume,
Cu suflarea cea din urmă.

Să m'aplec plângând spre tine, să închid albele-ți pleoape
Și să pun o cruce simplă, semnul tristei tale groape
Intr'un colț uitat, tăcut...

Și împins de mâna sorții pe a vieții neagră cale,
Cine știe de-oiu ajunge să mă închin fărâșii tale
Și mormântul să-ți sărut.

(„Convorbiri literare“ a 1893 No. 1, pg. 58—9).

Ioan Popovici Bănățeanu
(1869—1893)

Ierodiaconul Vasile Loga

de Pr. Caius Pascu

Una din figurile reprezentative ale culturii și artei românești din trecutul nostru atât de bogat în strălucite exemplare, răsărite din mijlocul poporului român, cu care ne putem mândri, este *ierodiaconul Vasile Loga (Diaconul)*, care în întâia jumătate a secolului al XVIII-lea — mai precis în anul 1736 — vine din Oltenia — dela Mănăstirea Tismana, județul Gorj, — împreună cu 50 de familii de Români și se așează la Srediștea-Mare, lângă Vârșeț, unde înființează o școală în care se predă, pe lângă alte științe și arta picturii ¹⁾.

Familiile colonizate aici „au fost — mărturisește Drul Ioachim Miloia, într'un studiu făcut asupra mănăstirii „Să-raca“ ²⁾ dela Șemlacul-Mic — o transfuzie sănătoasă pentru Banat, căci afară de câțiva meșteri zugravi iscusiți, ce au ieșit din școala amintită, acest stoc de oameni a alimentat și mănăstirile și școalele noastre primitive cu călugări și dascăli. Chiar între călugării ³⁾ amintiți în documentul din urmă, 3 sunt din Oltenia, sau veniți împreună cu ierodiaconul Vasile, sau descendenți din familiile acestor descălecători“.

Unde s'a născut, unde a copilărit și unde a învățat acest slujitor al altarului, întemeietor și conducător de școală și zugrav iscusit, din lipsă de date, nu știm.

1) Nicolae Tincu-Velia, *Istoria bisericească și politico-națională*. Sibiu, 1855, pag. 202.

2) Ioachim Miloia, „Mănăstirea Săracă“ centru de cultură și artă bănățeană. „Analele Banatului“. Timișoara, 1931. Fasc. 9, Nr. 2-4 p. 102.

3) Dela „Mănăstirea Săracă“. Nota C. P.

„Acest vătav al comunei — subliniază protopresbiterul Nicolae Tincu-Velia, în „Istoria bisericească și politico-națională“ — era și cărturari bun, apoi zugrav foarte dibaciu și după maiestria aceasta și metoda didactic își făcuse bun renume în tot Bănatul“.

„El a propus în școală pe lângă mai multe științe și măiestria zugrăvirei. Din școala lui au eșit iară buni cărturari și zugravi: feciorul său Gheorghe^{*)}, un verșetan Raicu și oarecare Petruți, român din Timișoara“⁴⁾.

Afară de Raicu, Petruți și fiul său Gheorghe, care „l-a depășit cu mult pe tatăl său atât în compoziție cât și în tehnică“⁵⁾, a mai învățat pictura în atelierul școlii ierodiaconului Vasile dela Srediștea-Mare, ucenicul Stancu și — probabil — Radu Lazaroviciu, preot în Caransebeș⁶⁾ și Ioan Popovici⁷⁾. Fiindcă pe aceștia îi vedem că îi ajută ierodiaconului Vasile, fiul lui Alexie, la pictarea bisericii ortodoxe din comuna Clopodia (județul Timiș-Torontal), care s'a executat între 20 Iunie și 7 Septembrie 1762.

Cu câțiva ani înainte de izbucnirea războiului mondial făcându-se reparații la biserica din Clopodia s'a dat jos de pe pereți și pictura dinpreună cu cele două inscripții, copiate de Păr. Petru Olde, din Lugoj, a căror text era :

I. „Această sfântă biserică s'au zugrăvit la anul 1762 în zilele luminaților împărați Marii Terezii ai apusului și ai Romei, fiind episcop Ioan Georgevici ; și am început a zugrăvi la luna Iunie la 20 zile și am sfârșit în luna Septembrie la 7 zile 1762“.

II. „Această sfântă biserică am zugrăvit, fiind zugravi cu ierodiaconul Vasile Alexievici și cu fiul meu George și

*) Tatăl scriitorului Constantin Diaconovici-Loga.

4) Nic. Tincu-Velea, o. c. p. 202.

5) Autel Cosma, *Pictura Românească din Banat dela origine până azi*. Timișoara, 1940, p. 16.

6) Vezi biografia acestuia publicată în „Foaia Diecezană“, din Caransebeș, No. 28/1941, de preotul Caius Pascu sub titlul : *Preotul și zugravul Radu Lazarovici*.

7) Oare aceasta nu-i acel Ioan Popovici care a pictat biserica ort. din Ogradena-Veche zidită la a. 1789, amintit în *Monografia Eparhiei Caransebeș*, întocmită de dl. Nicolae Cornean, pagina 436.

cu Ioan Popovici și cu Radu Lazarovici, fiind ucenic Stancu Da... la anul 1762⁸⁾.

Un alt fiu al lui Vasile Loga a fost Eustatie, care a servit ca preot în com. Srediște-Mare.

În biserică cât și în școală, până la așezarea în Srediște-Mare a unei colonii sârbești de 25 familii, s'a folosit limba românească și după aceea s'a introdus limba slavonă.

Până la zidirea lăcașului de rugăciune în Srediște-Mare, ierodiaconul Vasile servește în mănăstirea românească din Srediște-Mică ⁹⁾.

Dela Vasile Loga Diaconul au rămas 2 icoane depe catapeteazma bisericii ortodoxe române din Clopodia ¹⁰⁾ și 2 dela biserica ort. rom. din Ferendia (jud. Timiș-Torontal), cari au fost duse la Muzeul Bănățean din Timișoara, unde se păstrează astăzi.

Privind aceste icoane putem vedea la dănsle că „Influența apusului e foarte simțită. Stilizarea caligrafată, reprezentată atât de elegant de zugravul Nedelcu în prima jumătate a sec. XVIII-lea, începe să dea îndărăt; împletitura geometrizarată a cutelor începe să se destrame, volumul să fie construit prin punere de valori, prin modeste degradări de umbre, printr'o respirație largă a compoziției, prin gesturi libere, mai naturale, decât în trecut, printr'un oval mai real, prin semnele unei vieți interioare, ale unor senzații vioaie de bucurie — Madona sau micul Isus — în sfârșit printr'o concepție de mai pronunțat adevăr¹⁰⁾.”

* * *

Iată, am arătat aci tot ceea ce știe despre viața și activitatea unei fețe bisericesti din secolul al XVIII-lea, care a trăit muncind pentru luminarea minții și cultivarea frumosului.

⁸⁾ I. Miloia, *Din activitatea artistică a ierodiaconului Vasile*. Analele Banatului¹⁰⁾. Timișoara, 1930, p. 89 și 90.

⁹⁾ Demolată în anul 1936.

¹⁰⁾ Nic. T. Velea, o. c. p. 103.

Un document, dat de preotul Vichentie Neagoe, din Srediște-Mică, egumenul mănăstirii dela Mesici, ca să-l citească, ar fi arătat că mănăstirea dela Srediște-Mică, desființată la a. 1774, de împăratul Iosif II, a fost mai veche de șase sute de ani. Murind igumenul dela Mesici, acel document s'a pierdut (N. T. Velea, o. c.).

Srediște, înseamnă în limba bulgară mănăstire (Nic. T. Velea).

¹⁰⁾ I. Miloia, *din activitatea ort. a ierodiac. Vasile*. „An. B.”, o. c. p. 90, 93.

Milostenia, modestia, cinstea și recunoștința

Intr'un sat trăia odată un om bogat, bun și foarte milos cu toată lumea. Ii erau dragi mai ales copiii cuminiți. Multă plăcere simțea el să ajute pe cei săraci și nu era zi mare dela D-zeu, în care să nu vie în ajutorul celor nevoiași.

Odată s'a întâmplat o foamete mare, încât țipa lumea de sărăcie, iar vitele mureau în jug de foame, în satul acela. Bogatul, despre care vorbim aci, avea magaziile și hambarele pline cu multe bunătăți, strânse din anii de belșug. De data aceasta, el și-a arătat toată dragostea și toată mila, de care era în stare. În dreapta și în stânga împărțea la cei lipsiți și nu era om, care să se întoarcă dela el cu mâna goală. Intre altele și-a pus în gând să vină în ajutorul copiilor cari se topeau pe picioare de foame. De aceea, în fiecare zi, chema în curtea sa vre-o 70 de copii săraci și le punea înaintea câte un coș cu pâini calde. Fiecare copil aș fși lua pâinișoara și pleca voios acasă. Bogatul privea la ei și i-se umplea inima de bucurie, văzându-i mulțumiți.

În această mulțime de copii, în care toți se înghesuiau să apuce pâine cea mai mare, se afla un băiețuș cu ochi albaștri și cuminiți, care sta deoparte. Era Ionel, băiatul unei văduve sărace. Intotdeauna el era cel din urmă, care

venea la coș și lua singura pâine, care mai rămânea acolo. Săruta apoi mâna bogatului, îi mulțumea frumos, apoi pleca și el acasă. Ceilalți copii se îngrămădeau, ba chiar se și certau. Smulgeau ca niște lupi pâinea, unii din mâna altora și apoi fugeau spre casă, fără să arate nici cea mai mică mulțumire binefăcătorului lor. Cași când muncise ei acolo și era cineva dator să le dea lor. Ionel se gândea în sine, că și pâinea cea mai mică trebuie să o ia cineva. Că ori pe care ar lua-o, n'a muncit pe ea și nu poate fi destul de recunoscător față de bunătatea acestui om.

Mișcat până la lacrimi de purtarea băiatului, bogatul se gândi să-l răsplătească. Puse un pumn de bani de aur într-o cutie, iar cutia o așeză într-o pâine, mult mai mică decât celelalte, dinainte de a fi coaptă în cuptor. Când pâinile erau gata, au fost puse, ca de obicei, într'un coș mare. Copiii au sosit. Ei s'au năpustit ca totdeauna asupra coșului. Era o hărmălaie de neînchipuit. Sgomot și ghionți, în dreapta și în stânga. Cât ai număra până la zece, curtea bogatului era goală. Ionel, care până atunci șezuse deoparte, veni încetitor lângă coș și luă singura pâine care mai rămăsese. Era o pâine mică și fără rumeneală. Și totuși această pâine avea înăuntru o comoară. El mulțumi bogatului, apoi plecă acasă. Mama lui îl aștepta înfometată. Se grăbi deci să o rupă în două. Dar nici n'apucă să o rupă bine, că și căzu jos o cutie. Mirați de aceasta și mai ales de ceeace se afla într'ânsa, se sfătuiră să o ducă înapoi bogatului. Poate din greșeală o fi căzut în covata cu făină frământată. În orice caz, nu e lucru lor, e al altuia și încă al unui om atât de bun, care le face bine de atâta vreme. Putea să o păstreze. Cu acești bani ce n'ar fi putut să facă? Din cei 70 de copii, bogatul de unde era să știe, cine a luat pâinea cu cutioara? Așa ar fi gândit altul. Ionel însă, într'un suflet s'a dus la casa bogatului și i-a înapoiat tot ce găsisese în pâinișoara lui. Bogatul, văzând atâta cinste și atâta suflet curat la acest copilăș, i-a dăruit cutioara cu tot ce se afla într'ânsa. El i-a spus că înadins cutia a fost pusă acolo, ca să-l răsplătească, pentru purtarea lui frumoasă. Și astfel pâinea de care toți ceilalți se fereau și cu care el se mulțumea întotdeauna, i-a adus într-o zi bogăția.

Bunicul și nepotul

Respectul față de bătrâni

Intr'o familie trăia un om așa de bătrân și de slab, încât abia putea să meargă. Picioarele și mâinile îi tremurau, nu mai auzea și aproape nici nu mai vedea. Dinții îi căzuseră de mult, capul i-se clatină și puterile i-se slăbiseră atât de mult, încât deabia putea să mai mănânce. La masă, adesea scăpa lingura din mână, iar mâncarea i-se risipea pe piept și pe fața de masă. Fiul său și nora sa, dela o vreme s'au scârbit de el și s'au hotărât să nu-l mai primească cu ei la masă. Astfel l-au așezat deoparte, într'un colț, lângă sobă și îi dădeau să mănânce acolo, singur dintr'o strachină. Bietul bătrân privea de acolo, trist, la masă unde mânca fiul său, cu ceilalți ai casei și lacrimi fierbinți îi curgeau dealungul obrazilor brăzdați de bătrânețe.

Intr'o zi mâinile i-au tremurat așa de tare, încât a scăpat strachina jos și s'a făcut țândări. Nora sa îl muștră cu asprime, dar el nu răspunse nici un cuvânt, ci se mulțumi să geamă. Cei tineri îi cumpărară atunci un găvan (vas de lemn), în care fu nevoit să mănânce de acum înainte.

În familia aceasta se afla și un băiețaș de vre-o 4-5 anișori. Era nepotul bătrânului. Acesta, văzând pe bătrân

pus deoparte și mâncând din acel vas de lemn, crezu că așa e frumos și așa trebuie să se poarte cineva cu un bătrân.

Deacea luă un lemn și un toporaș și începu să cio-plească de zor. Tatăl se apropie de copil și îl întrebă :

— Ce faci acolo, măi băiete ?

— Ce să fac ? răspunde copilul. Ia vreau să lucrez un găvan, ca să fie gata când eu voi fi mare și să am din ce să-ți dau să mănânci, când tu vei fi bătrân.

La aceste cuvinte ale copilui, tatăl și mama se priviră lung, apoi începură să plângă. Dela această întâmplare, ei chemară din nou pe bătrân la masa lor. De acum nu-i mai făceau nici o muștrare ; iar de se întâmpla să risipească mâncarea pe fața de masă, nora sa o ștergea cu răbdare și fără să mai zică ceva. Astfel au avut grijă de dânsul până la moarte.

(Clișeele și povestirile după pr. D. G. Neagu : Comoara de povestiri morale prelucrate și explicate, Cartea I, Ed. II, Buzău, 1939)

Strămoșii noștrii Bănățeni

Valahii din Banat, căci despre cei din celelalte ținuturi nu vorbesc, sunt ca trup, puternici și bine făcuți și în cea mai mare parte au o înfățișare pitorească și bărbătească. Ei poartă părul lung, cu cărare pe frunte, atârând pe tâmpile atât de jos, că de multe ori ajunge cu o jumătate palmă până sub bărbie, în unele ținuturi trece drept o frumusețe, când ei îl înoadă la vârfuri. Toți își lasă să crească mustața, iar barba și-o tund până la 50 ani și de aci încolo începe epoca bărbilor lungi.

(După Fr. Griselin : Istoria Banatului Timișan—alcătuită la 1780—tradusă de N. Bolocan, București 1926, pag. 159.)

Ienășel mândru voinicel

— baladă populară din Banat —

Prepurta-se prepurta,
 Și cu vâlvă că'mi pășia
 Cu murguful porumbac,
 Cu trei pene 'n comănac.
 Prin oraș prin Țarigrad
 Cât e de lung și de larg,
 Fără trică de Sultan
 Mândru june moldovan.
 Ienășel cel bălușel
 Tinăr mândru voinicel
 Parcă-i tras printr'un inel.
 Cu stânga țină de frâu,
 Cu dreapta sabia 'n brâu.
 Dar pe el când îl vedeau
 Ferestrele deschideau
 Fetele mult îi rîdeau
 Nevestele 'l deochiau
 Dar nîme nu'l cunoștia
 Făr' Ileana lui Bogdan
 Ea mi-'l știa că-i Moldovan.
 „Ienășele vin la noi,
 Să te țin cu buze moi,
 Să ne iubim amândoi,
 Să iau prunc în trupul meu
 Să fie ca chipul tău
 Așa mândru și frumos
 Și ca tine drăgăstos !“
 — Ienășel din grai grăia
 Și cătră Leana zicia:
 — Ileană, Doamnă Ileană,
 Frumoasă fără de seamă
 Eu la tine aș veni
 Dar mă tem că voi pieri
 C'aperit tot neamul meu
 De Bogdan bărbatul tău !“
 Ileana din grai grăia

Cătră Ienășel zicia :
 — „Ienășele nu visa
 Și nici grijă nu'mi d'avea
 Că Bogdan de acas' s-o dus
 La război cu oastea 'n sus
 Cu cinci sute cătănele
 Au să calce drumuri grele
 Să bată oastea turciască
 Dumnezeu s'o prăpădească !“
 Ienășel ce mi-ș făcia
 De pe cal se scoborea
 La Ileana se băga
 Murgul în grajd îl băga
 Flori de tîn îi presăra
 Și în sobă se băga
 Doamna 'n cale îi eșia
 Și de mână îl lua
 Prin sobă îl prepurta
 Și apoi mi-l întreba:
 „Vom cîna ori ne-om culca?“
 Ienășel îi răspundea :
 — „Ba întâi noi să cinăm
 Pe urmă să ne culcăm !“
 Când mai bine 'și petreciau
 Și la Bogdan nici gîndeau
 Când era dorul mai dulce
 Pe Bogdan naiba 'l aduce.
 La poartă cum ajungia
 Incepu a o scutura
 Și pe Ileana a striga :
 — „Ileană doamnă Ileană
 Tu frumoasa mea cocoană
 la deschide porțile
 Că vin eu cu oștile
 Ca să 'mi mai văd curțile !“
 Iar Ileana ca trăsniță

Și de frică amorțită
 Ce făcia și ce'mi lucra
 Nouă lăzi mari că'mi d'avea,
 Pe lenășel mi-l băga
 În lada cu gălbiniori,
 Pe deasupra cu scrisori
 Și cum Doamna zăbovia,
 Și poarta nu deschidea
 Domnul Bogdan ce-'mi lucra
 Pumnul buzdugan făcia
 Și'n poartă tare trăgia
 Poartă'n patru se spărgia
 La pământ o doboră,
 Peste ia'n curte pășia
 Murgul și-l descăleca
 Și în grajd că mi-l băga
 Dar acolo ce'mi d'afla?
 Cal străin că mi-ș găsia,
 Tare rău se mânیا
 Și în casă că'mi intra
 Pe Ileana o 'ntreba:
 — Ileană doamnă Ileană
 Tu frumoasa mea cocoană
 Să'ți pui mâna dreaptă'n piept
 Și ce te'ntreb să'mi spui drept
 Lenășel cu calul său
 Ce caută în grajdul meu?
 Dar Ileana tremurând
 Îi veni așa în gând:
 — El la noi s'o abătut
 Și prea mult vin o băut
 Toți banii că i-o sfârșit
 Și nu avea de plătit
 Calul eu i l-am oprit!
 Bogdan credea, nu credea
 Prin sobă se preputa
 Și în cui că mi-ș afla
 Sabia lui lenășel.
 — Tu Ileana Domna mea
 Iacătă-i și sabia

Și aici ce caută ea?
 — „Bogdane sufletul meu
 Să'ți ajute Dumnezeu
 El la noi s'o abătut
 Și prea mult vin o băut
 Banii toți ia cheltuit
 Și nu avea de plătit.
 Atunc eu ce mi-ș făciam
 Sabia zălog opriam!“
 — „Bine dragă-i de crezut
 Dar mas'ășa înflorită
 Pentru cine a fost gătită?“
 — Oh! Bogdane dragul meu
 Să'ți ajute Dumnezeu
 Eu am știut că ești pornit
 Și masa Ț-am înflorit
 Te așteptam la păznuit.
 Și bogdan iar mai zicia
 Tu Ileană Doamna mea
 Ce Ți părul flusturat
 Cine obrazul Ț-a mușcat?
 Și Iliana 'i răspundea:
 Oh! Bogdane mândrul meu
 Să'ți ajute Dumnezeu
 Crede tu cuvântul meu
 Eu cu mâța m'am jucat
 Și mâța m'a zgrăbălat
 Și părul m-o flusturat.
 Iliana precum văd bine
 Nu-i nime curăț ca tine.
 Tu la toate te ști scoate
 Dar ia seama și socoate
 Dela două nu se poate
 De aici și dela moarte.
 Și Bogdan iar se scula
 Prin sobă se preputa
 Și apoi iar îi zicia
 Ia dă-mi mie cheile
 Să'mi deschid eu lăzile
 Ca să plătesc oștile.

Că m'or scutit zilele
 Și iar îmi vâd cășile:
 Ileana atunci grăia:
 Când de acasă ai plecat
 Râu că mi s'o întâmplat
 În prag m'am împiedecat,
 Și cheile am scăpat.
 Și de atunci s'or pierdut
 Nu le-am mai găsit mai mult.
 Atunci Bogdan ce'mi făcia
 Nouă fauri că'mi chema
 Nouă chei că'mi făuria,
 Lăzile le deschidea,
 Pe lenășel că'mi d'afila
 În lada cu gălbiniori
 Pe deasupra cu scrisori.
 Atunci Bogdan mânios,
 Ca un tigrul furios
 Trăgia cu pumnul trăgia
 Stăi Bogdane nu mai da
 Că eu drept Ț'oi spune Ție
 Vina e a ta soție.
 Bogdan sta și nu mai da
 Ci frumos îl asculta
 Cum lenășel povestia.
 Apoi calu-i aducia
 Șeua pe spate 'i puneă

Să 'ncalece-i ajuta
 Pân' la poartă 'l petrecia
 Mâna amândoi dădea
 Apoi Bogdan se'ntorcia
 În sobă că se băga
 Pe Ileana o 'ntreba:
 Vrei tu moarte 'ntunecoasă?
 Ori vrei moarte vederoasă?
 Ileana tot suspina
 Nimica nu răspundea
 Atunci Bogdan ce'mi făcia
 Pe Ileana o lega
 În bumbac o 'ntășura
 Cu câtrană o ungia
 Cu mâna foc îi dădea,
 Focul iute o cuprindea
 Și așa ea îmi ardea
 Ca la altar făclia.
 Și ardea și iar ardea
 Pân' cenușă se făcia.
 Vântul tare că 'mi bătea,
 Cenușa o răstira,
 Din ea nu mai remânia
 Decât numai povestea
 Să se povestească
 În Țara Românească
 La boeri ca Dumnia-Voastră.

Dintr'un vechi manuscris aflat la maestrul cojocar Trandafir Gaș-
 par din comuna Brebul prin anii 1924-25 când eram dascăl acolo,

GEORGE CĂTANĂ

ACUL

În vara anului 1913, am făcut o excursiune, sub conducerea profesorilor de Teologie din Caransebeș : Dr. Petru Barbu (acum adormit în Domnul) și Dr. Moise Ienciu (în prezent Inspector General în Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor), împreună cu preoții : Gheorghe Tătucu din Iablanița și Coriolan Buracu din Mehadia (acum preot militar, Maior și Iconom Stavrofor în Făgăraș), și cu candidații de preoție : Ion Imbroane și Antoniu Anghel (ambii trecuți în lumea dreptilor), Iosif Goanță (în prezent protopop al Recașului și consilier eparhial al Timișorii), Pavel Grecu, Pavel Popa și cu Bujor Barbu (astăzi prim-pretorul Caransebeșului). Am plecat din Lugoj, în ziua de Săm-Petru, peste Ilia-Mureșană, la Sibiu (la primul congres al profesorilor români din Transilvania, organizat de Domnul Dr. Onisifor Ghibu) ; iar dela Sibiu, peste Arad, la Sajol (Szajol) lângă Tisa ; de acolo, peste Debrețin, la Körösmező (lângă izvoarele Tisei), la Delatyn și Colomea (în Galiția) ; apoi am trecut în Bucovina : la Cernăuți, Putna (la mormântul lui Ștefan cel Mare), Suceava, Câmpulung, Vatra-Dornei ; și de acolo peste Carpați, ne-am întors spre casă prin Bârgău, Bistrița, Cluj, Arad, Timișoara.

În popasul ce l'am făcut în orașul Colomea (din Galiția), trei înși ne-am răzlețit din grupul de 11

excurzioniști, pe câteva ore, și ne-am împrietinit cu câțiva tineri polonezi, dintre cari unul era de naștere de pe moșiile fostului hatman polon Nicolae Potoțki.

Acest Nicolae Potoțki a trăit în veacul al 18-lea, prin anii 1712—1780, și a fost un om foarte bogat. Printre poporul polonez au rămas o mulțime de anecdote istorice despre acest om curios. Tânărul, cu care ne împrietinisem în Colomea, ne-a povestit și nouă, la un pahar de vin, una din acele anecdote, pe care o redau aci, cum am aflat-o prin notițele mele de acum 29 de ani,

* * *

La oarecare depărtare de orașul Tulcin, reședința lui Potoțki, lângă una din moșiile acestuia, locuia un nobil scăpătat cu numele Condratovici dimpreună cu soția și cu copii. Avea el o casă și ceva pământ, și era om muncitor, așa că nu era avizat la mila altora. Administratorul moșiei lui Potoțki era un magnat foarte lacom și răutăcios, cu numele Șvidurski. Acesta i-a căutat pricină lui Condratovici și l-a alungat din casă dimpreună cu familia, și i-a luat și pământul.

Bietul Condratovici, necăjit, încalecă un cal și pleacă la Tulcin, unde locuia Potoțki, că să i-se plângă și să-l roage să-i facă dreptate. După ce a călărit o distanță bunișoară, iată se întâlnește cu Potoțki, care tocmai ieșise la vânătoare cu soldații săi.

— Cine ești tu? — îl întreabă Potoțki.

— Om nobil, Măria Ta, — răspunde Condratovici, plecându-și capul până la șeaua calului.

— Și ai ac? — întreabă din nou Potoțki.

Condratovici încremenește și nu știe ce să răspundă.

— Ai ac, ticălosule? — strigă Potoțki, încrețin-

du-și fruntea și înroșindu-se de mânie.

— N'am, Măria Ta, — răspunde Condratovici.

— N'ai? — se răstește Potoțki, scrâșnindu-și dinții. Și arătând acul ocolit cu ață și înfipt în mâneca hainei sale, urmează :

— Privește, eu hatmanul Potoțki, domn peste domni, am o sută de cetăți sub stăpânire și port acul la mine, că dacă mi se sfârtică o haină, să am cu ce o cârpi. Iar tu, prăpăditule, cerșetorul, nu ai ac?... Băieți, ian dați-i minte !

Câtiva soldați apucă pe Condratovici, îl dau jos de pe cal și-i trag o bătaie bună. Potoțki privește și glăsuește :

— Așa se dă minte celor proști, așa să dai și tu minte proștilor și să-i lovești cu mâna mea.

Norocul lui Condratovici, că dintr'o tufă sare un iepure și Potoțki cu ai săi se iau după el, lăsând pe Condratovici plin de vânătaie.

Condratovici căutase dreptate la Potoțki, și a aflat — lovituri. Ce era de făcut? Necăjit, cum era, își urmează drumul spre Tulcin, unde se abate pe la o rudenie a sa și-i povestește cele pățite.

— Și ce ai de gând să faci acum? — întreabă pe Condratovici rudenia sa.

— Am să-i plătesc cu vârf și îndesat lui Potoțki, — răspunde Condratovici, care era un om sdravăn și ar fi putut trânti la pământ trei inși de odată dintre cei mai tari feciori de pe vremea sa.

— Dar cum?

— Deocamdată nici eu nu știu cum, dar vom vedea.

— Stai,... O idee... zice rudenia lui Condratovici. Potoțki a zidit o capelă la Paiacev și a închinat-o sfintei Fecioare Maria. Acolo merge el în fiecare

Sâmbătă dimineața să se roage pentru iertarea păcatelor ce le-a făcut peste săptămână. Se îmbracă în haine de cerșetor ca să nu-l cunoască nimeni, și așa intră în capelă. Mâne e Sâmbătă. Te scoli de dimineață și îl afli în capelă. Ce vei face după aceea, e treaba ta.

A doua zi, Condratovici în revărsatul zorilor pândia dintr'o tufă, lângă capela din Paiacev. Nu peste multă vreme se apropie un cerșetor cu haina sdrențuroasă și intră, țărându-și picioarele, în capelă, unde începe a face cruci mari și a bate mățanii. Peste câteva minute intră și Condratovici în biserică, având subsoară o bătă bună de corn. Iși face cruce și, prefăcându-se că nu vede pe Potoțki, începe a se ruga cu glas tare :

— Precurată Fecioară, caută cu îndurare spre bunul nostru părinte, Măria Sa hatmanul Potoțki, și-i dă lui zile îndelungate, ca să ne învețe și să ne dea minte nouă celor proști. Dăruiește-i lui, și copiilor lui, stăpânire îndelungată peste noi până la sfârșitul veacurilor...

Potoțki se retrage într'un ungher al capelei și ascultă. I-i crește inima de plăcere la auzul acestei rugăciuni, și cū ochii săi ageri recunoaște numai decât pe nobilul de ieri, căruia îi dăduse minte.

Sfârșindu-și rugăciunea, Condratovici se preface că iese din capelă, dar ca din întâmplare dă cu ochii de Potoțki și-l întreabă :

— Dar tu, moșule, ce faci aici ?

— Imi fac rugăciunea de dimineața, Măria Ta, — răspunde Potoțki, închinându-se până la pământ, ca să nu-l cunoască Condratovici.

— Și ai ac ?

— O, ce om înțelept, — își gândește Potoțki.

— Ai ac ticălosule ? — se răstește Condratovici.

— N'am, Măria Ta, — răspunde Potoțki, retrăgându-se spre ușă. Iar prin minte îi trece ca fulgerul gândul :

— Vai, nefericitul de mine, de ce i-am dat minte acestui nebun ? Acum e în stare să-mi plătească învățătura ce i-am dat-o ieri.

— Privește, eu sunt nobil polon, am o casă și ceva pământ, doi cai, o vacă și patru porci, — și eu am ac, ca să nu umblu cu haina ruptă ; iar tu, sdrențurosule, cerșetorule, nu ai ac ?

Zicând acestea, Condratovici apucă pe Potoțki de păr, îl ia cu capul între picioare, și-i trage o sfântă de bătae glăsuind :

— Așa poruncește părintele nostru, Măria Sa hatmanul Potoțki să dăm minte celor proști. Nu eu te lovesc, ci mâna lui însăși.

Potoțki rabdă și suflă din greu până cade la pământ aproape fără conștiință. Iar Condratovici, cu sufletul răcorit și mulțumit de isprava făcută, merge la rudenă sa,

— Ei, ce ai isprăvit ?

— L-am întrecut, — răspunde Condratovici, zâmbind. — O să pomenească el acul cât va trăi, în fiecare Sămbătă.

— Acum însă, caută și dispari, — îi zice ruda lui Condratovici.

— De ce ? Doar el însuși mi-a poruncit să dau minte celor proști, iar eu l-am ascultat.

Și Condratovici a rămas la ruda sa.

A doua zi, Duminică, după Liturghie, vine la ruda lui Condratovici un servitor dela curtea lui Potoțki și întreabă :

— Aicia se află în gazdă domnul Condratovici ?

— Da, răspunde stăpânul casei, — dar ce vrei cu el ?

— Il chiamă Măria Sa, hatmanul, dar să vină numai decât.

Condratovici se prezintă la Potoțki fără frică.

— Ai ac ? — se răstește la el Potoțki.

— Am, Măria Ta, — răspunde Condratovici arătându-i acul.

Potoțki privește acul, ca și cum nu l-ar vedea. Dar îl vedea nu numai cu ochii, ci și cu spatele. Apoi, privind în ochii lui Condratovici, îl întreabă :

— Și n'ai avut prilej a da minte vre-unui prost ?

— Ba da, Măria Ta. Ieri am aflat în capela dela Paiacev un cerșetor și i-am dat minte așa, că multă vreme va pomeni acul.

Apoi Potoțki întreabă pe Condratovici de unde a venit la Tulcin. Iar Condratovici îi spune, cum Șvidurski i-a luat averea și l-a alungat din casă. După ce l-a ascultat, hatmanul a luat o hârtie, a scris pe ea câteva șiruri și a dat-o lui Condratovici zicându-i :

— Mergi cu aceasta la administratorul meu.

Condratovici ia scrisoarea, mulțumește hatmanului și, sărutându-i poala hainei, se depărtează.

Administratorul Șvidurski, cum citește scrisoarea lui Potoțki începe a vorbi blând cu Condratovici zicându-i :

— Măria Sa Potoțki poruncește să ți se dea pe lângă pământul tău încă de trei ori atâta pământ, și 200 de galbeni.

Condratovici luând în primire banii și pământul, se duce de-a dreptul la rudenii sa, ca să-i mulțumească pentru sfatul bun ce i-a dat, apoi se întoarce acasă fericit, măcar că îl durea spatele de învățătura primită dela Potoțki.

Abia a trecut o săptămână dela această întâmplare, și iată că se prezintă administratorul Șvidurski la Potoțki, sărutându-i picioarele.

— Indură-te, Măria Ta. Ticălosul de Condratovici m'a bătut măr.

— De ce ? — Întreabă Potoțki.

— Știe-l păcatele. M'am întâlnit cu el la câmp, și m'a întrebat : «Ai ac ?» — «N'am», îi răspund eu, — «N'ai ?» se răstește el «ticălosule, privește, eu din mila Măriei Sale Domnului Potoțki sunt nobil, și am ac ; iar tu, slugoiule și veneticule, nu ai ac ?» Și a început să mă bată, zicând : «Așa poruncește părintele nostru Potoțki să dăm minte celor proști. Nu eu te lovesc, ci mâna lui însaș.»

Potoțki a început să râdă cu hohot. Apoi după ce s'a săturat de râs, întreabă pe Șvidurski :

— Unde ai umblat tu la școală ?

— La piariștii din Menșerițk, Măria Ta.

— Și dacă ai învățat bine, ai primit vre-o răsplată ?

— Da, Măria Ta. Călugării îmi agățau la grumaz un lăntișor cu o tăbliță de aramă, iar mama îmi dădea torte și smochine.

— Ei bine, mergi acasă și trimete lui Condratovici numai decât 100 de galbeni, pentrucă el este un elev foarte bun.

Șvidurski a trebuit să plătească suta de galbeni lui Condratovici, pentrucă voința lui Potoțki era poruncă.

Mulți au râs de acul acela, dar mulți l-au și pomenit. Pe vremea aceea, dacă cineva voia să-și răzbune asupra dușmanului său, nu avea decât să-l întrebe : «Ai ac ?» Și dacă nu avea, îl bătea ca să-i fie deajuns pe o vieață întreagă. Mulți uitau să-și ia pâine la drum, dar acul nu-l uitau acasă. Și povestea acului se păstrează până astăzi în poporul polonez din părțile, cari odinioară fuseseră moșiile hatmanului Potoțki.

Pr. P. BIZEREA

Lu Ana lu Gică

*Ano, Ano!
Logojano!*

*Ano, Ano! Logojano!
Calşie-o roata pălărie
Că mai bine'fi şege fie
Ca rumână d'omenie
La jocu dă Sânt-Ilie
Să-ţi porţi conşiu cum fi-i data
Şi ca naşia să-ţi creşci fata
N'aduni bani tu cu lopata
Ca să-l dat la „Şvoarţ“ d'agata!*

*Ano, Ano, Logojano!
Sări la joc ca un vrăbece,
Nu-s ca cine mulce tece,
Dar pă cine tece tece
Stau ca nuca pă părece!
Und'fi mărăma vestită
Dă la bună-ta ugită?
Und-ţi-i sucna ha'ntărită
Şi cătrânfa ha'mpupită?*

*Ano! Ano! Logojano!
I'uicice la a lu Burugă
Cătu-i dă mândră la rugă!
Jucătorii-i vin în fugă
Şi la vorbe dulşi i'ndrugă
Ea în port dă păorişă
Samănă cu o grofişă
Dă ha mai înaltă vişă
Bătâr că îi pilărişă!*

N'are „mider“ da-are vacă,
 Ea cu portu iei să'mpacă,
 Are bani ș'o fost săracă
 Și avere o să-și mai facă.
 Din piaț când vine acasă,
 Pune dă'mbucat pe masă,
 În dolaf florinții-i lasă
 Și dă modă niși nu-i pasă
 Ano, Ano! logojano!

Dar tu Ano, — vai do-mine —
 Ce chichești ca nu știu șine
 Toț' să rîd p'ascuns dă cine
 Că nimic nu-ț sege bine!
 Când în loc dă o mărămă
 Porț' pă cap făr' să-ți dai samă
 Pălărie!? O mamă-mamă
 Par'că iești din „Panoramă“!
 Ano, Ano, Logojano!

Logojana agevărată
 Mândră-i numa năschimbată
 Cu mărămă păstă spată
 Și cu sumna ha umflată.
 Nu da banii pă nimica,
 Că fi-l sărășiești pă Gica
 Dă n'o s'aibe nici musica,
 D'und' s'o plăcească lu Nica!
 Ano, Ano! Logojano!

(Din volumul: „Poezii bănățanești“, Lugoj, 1902, p. 28-29)

VICTOR VLAD DELAMARINA
 (1870—1896)

Românii au stăpânit Banatul la venirea ungurilor

de : Protoiereul Dr. Gh. COTOȘMAN,
prof. la Academia teologică, Caransebeș.

Anonimul notar al regelui ungar *Bela* (III sau IV) scrie că, la descălecarea lor în Panonia, Ungurii au aflat stăpânind peste ținutul mărginit de Dunăre, Tisa, Mureș și Carpații meridionali, adică peste Banatul de azi, pe ducele *Glad* (*Vlad* sau *Claudiu*), contimporan cu *Gelou* sau *Gelu* al Ardealului și *Menumorut* sau *Măriot* al Maramureșului. Ducele „*Claudiu* și-a ales ca reședință orașul *Morisena* (*Cenadul* de azi), cel mai însemnat punct strategic al provinciei. Încă de pe vremea dominațiunii romane, toți stăpânii locului și-au avut reședința aici“. Ungurii pătrund în principatul lui *Glad* (*Vlad* sau *Claudiu*), trecând Tisa pe la *Kenesna* (*Kanija*, *Kanizsa*, în fostul Banat jugoslav)“. Și când au voit să treacă peste fluviul *Timiș*, le-a ieșit înaintea *Glad*, din neamul căruia se trage *Optum*, ducele acelei patrii, împreună cu o mare armată de călăreți și de pedestrii, cu ajutorul *Cumanilor* și *Bulgarilor* și *Valachilor*... În acest războiu au murit doi duci ai *Cumanilor* și trei cneji ai *Bulgarilor*. Și însuși *Glad*, ducele lor, numai luându-o la fugă, a putut să scape“.

Același Notar povestește mai departe că ducele *Glad* a fugit ascunzându-se în cetatea *Keve* (*Cubin*, *Cuin*), pe care Ungurii o împresoară. „Văzând aceasta ducele *Glad*, li-a trimis soli și a început să ceară pace, dăruindu-le de bună voie fortăreața, împreună cu diferite daruri“. De aici Ungurii ar fi plecat spre răsărit, cucerind „fortăreața

Orșova (Urscis, ung. Orsova), ceea ce e puțin probabil, întru cât Anonimul vede lucrurile prin prisma împrejurărilor din secolul al XIII-lea când abia se poate vorbi despre o reală expansiune a dominațiunii ungare spre părțile muntoase de Răsărit ale Banatului, cari și după căderea lui Glad (Vlad) își păstrează autonomia față de Unguri. Ba chiar și șesul Banatului rămâne mai departe sub guvernarea națională a ducelui Glad, considerat tributar și vasal al Ungurilor.

Anonimul scrie mai departe că Ungurii n'au rămas în Banatul „cucerit“, ci s'au lăsat purtați de aventuri și de visul de a cuceri „toată Macedonia, dela Dunăre până la Marea Neagră, căci pe acea vreme Ungurii în mintea lor nu doreau nimic altceva decât să ocupe țări, să subjuge popoare și să se îndeletnicească cu fapte războinice. Fiindcă, dacă n'ar fi făcut așa n'ar fi lăsat urmașilor lor atâtea țări frumoase“, scrie cum emfază, acelaș Anonim ungur.

Credința istoricilor noștri mai vechi, că Ungurii „au supus Timișiana însă nu o au populat cu unguri, nici nu o au guvernat prin unguri, ci o au lăsat sub guvernul tributar“ al lui Glad (Vlad) și al urmașilor lui, — este confirmată și întărită de o serie de fapte, verificate de Istoria nepărtinitoare, românească și străină.

Afirmațiunea Anonimului că „Glad a ieșit cu ajutorul Cumanilor din fortăreața *Vidin* — *Bundyn castro*“, — și că în lupta sa contra Ungurilor lui Arpad a avut o „mare armată de călăreți și pedestri“, compusă din Cumani, Bulgari și Români („*adiutorio Cumanorum et Bulgarorum et que Blacorum*“) îndeamnă pe unii istorici maghiari să susțină că Glad ar fi fost de neam slavo-bulgar și deci și populația din ținutul peste care a domnit, și care „se întinde dela fluviul Mureș până la fortăreața Urscia“ („*a fluvio Morus usque ad castrum Urscia*“ Orșova) — a fost bulgară, turco-bulgară sau slavo-bulgară.

Fără a stărui asupra naționalității principelui Glad „*dux Bulgarorum et Blacorum*“, — fapt care n'ar prezenta nicio importanță, căci pe acea vreme nu naționalitatea, ci religia era forța care apropia ori despărțea popoarele între ele. — observ că aceiași regulă s'ar putea aplica și

În cazul Ungurilor, peste cari au domnit atâtea străini, începând cu italienii *Petru și Carol Robert*, românul *Matei Corvinul* și sfârșind cu germanul *Carol VI-lea*. și, totuși, Ungurii n'au fost și nici nu sunt nici italieni, nici români și nici germani. Au fost și vor rămâne Unguri, indiferent de naționalitatea conducătorilor lor, cari de cele mai multe ori au fost și sunt străini. Dintre toate răspunsurile date de istoricii noștri cel mai plauzibil îmi pare al lui *Petru Maior*, care între altele scrie: „Ca să zici că Glad a fost bulgar nu poți avea altă pricină fără, sau că din Vidin a venit în Banat, sau pentru că avu ajutor asupra Ungurilor dela Bulgari. Ci pentru că a avut ajutor dela Bulgari asupra Ungurilor în deșert tragi concluzia că a fost Bulgar, pentru că asemenea avu el și dela Cumani și dela Români. Nici pentru că a venit din Vidin în Banat nu urmează să fi fost Bulgar.“

Criticul bănățean *Basiliu Maniu* presupune că ducele Glad a putut fi numit „bulgarul“, din simplul motiv că ar fi venit din Vidinul supus dominațiunii bulgare și nu pentru că ar fi fost de neam bulgar. Mai nou — scrie *Juhász* — se susține de către unii, că Glad ar fi fost de origine maghiar. Alți istorici mai prudenți afirmă că „nu se știe nimic“ despre neamul și poporul ducelui Glad; „atâta se știe că pe el l'au ajutat în războiul contra Ungurilor: Bulgarii, Cumanii și Români“. Istoriograful ungar *Farkas* scrie că Ungurii la venirea lor au aflat în Banat pe „Românii lui Vlad“ (— nu scrie Glad ca și ceilalți); iar *Pál Ketrály* constată că „între noi, ungurii, au mai viețuit încă și rămășițele Dacilor“, — înțelegând desigur pe Daco-Românii cunoscuți, până târziu de tot, sub numele străvechi de Daci. Constatarea marelui filolog german *Dr. E. Gamillscheg* că al „treilea ținut-matcă românesc, slavizat în cursul Evului Mediu“ se găsește tocmai în regiunea Vidinului, este cel mai potrivit argument ce-l putem opune tuturor celor ce văd în Glad-Vlad un slavo-bulgar, și refuză cu îndărătnicie să admită, în acest timp, prezența elementului românesc pe ambele maluri ale Dunării-de-jos.

Cât privește o dominație bulgară la Nord de Dunăre, admisă de unii istorici, ea nu se poate dovedi cu argumente serioase. *Petru Maior* susține cu drept cuvânt că

„Românii cei din Dacia lui Traian niciodată n’au fost supuși bulgarilor“; — același lucru îl afirmă *Nicolae Iorga*: „O stăpânire politică a lor (a Bulgarilor) asupra noastră, n’a existat, cu toate că mulți învățați, străini și români, au crezut într-însa“; iar *Hașdeu* crede că „*nicăiri Bulgarii la Nord de Dunăre n’au fost stăpâni sau cuceritori*“. Pe harta ungurească a lui *Kogutowitz*, despre împărțirea politică a Europei în timpul lui *Carol-cel-Mare* (790), se arată că împărăția bulgară nu s’a extins asupra Ardealului și Banatului Timișan, ci numai asupra Olteniei de azi.

Dar ceea ce interesează mai mult este că, sub domnia *ducelui Vlad, religia Românilor (fides Volachorum)* — despre care face mențiune art. 32 din legea ungurească votată de dieta dela *Seghedin* din 1459 făcea progrese însemnate. Cele două mănăstiri ortodoxe din partea apuseană a Banatului, *mănăstirea Glad*, din apropierea *Chichindei-Mari* și cea dela *Pordean (Paradanmunustura, Paradanmonustura, ung. Pordány monostor)*, de lângă *Cherestur*, între *Sănniculaul-Mare* și *Beba-Veche*, din jud. *Toróntal*, semnalată de istoriografia maghiară, ca fiind ctitorite de ducele Glad (Vlad), constituie una din cele mai luminoase dovezi despre existența unei puternice organizații bisericești și mănăstirești în Banatul guvernat de acest Duce român și creștin.

Sub o asemenea guvernare așa — zicând națională, episcopul *Mehadie*, și de sigur și cel din *urbs Morisena*, orașul de reședință al „șefului mirean“, al *ducelui Glad* (Vlad), — care trebuie să fi avut în preajma sa un cap bisericesc, din mâinile căruia a primit mirungerea și binecuvântarea în ziua în care a luat în mâinile sale destinele Românilor bănățeni —, au putut să-și exercite în bune condițiuni îndatoririle lor bisericești.

Alte informațiuni asupra vieții politice-administrative și bisericești din Banat, după domnia de 33 ani a *ducelui Glad-Vlad* (născut prin anii 135—40, moare la 907) avem exact numai peste un secol. Istoriografia ungară nu cunoaște alți urmași ai *ducelui Vlad*, până la principele *Optum*, de care face pomenire Anonimul notar al regelui *Bela*. Nici aceea nu se știe — scrie *Borovszky* — dacă odată cu dispariția lui *Vlad*, care moare cam în același timp cu *Arpad* (907), urmașii lui *Arpad* au mai lăsat ori nu

în ființă principatul mureșean „slavo-bulgar“ (sic) al Românilor bănățeni.

Răzimați pe cele cuprinse în *Acta S. Gerhardi Episcopi Chanadiensis* putem afirma cu multă certitudine că Banatul și după moartea lui Glad-Vlad a rămas principat autonom, dar sub suzeranitatea ungurilor. Optum, strănepotul lui Glad, și rivalul temut al primului rege maghiar, Ștefan „cel sfânt“, va înscrie noi pagini de glorie în istoria Românilor bănățeni. Episcopia din *Morisena-Cenad* se va bucura și ea de toată ocrotirea principelui. Cu decapitarea lui Optum, prin mâna fostului său general, trădătorul *Cenad*, vor veni pentru Românii din partea de Apus a Banatului zile grele, de robie seculară. Se pare că episcopul român din *Morisena-Cenad*, izgonit spre a face loc italianului *Gerardus* sau *Gellért* după ce a petrecut câțva timp la mănăstirea ortodoxă-română din *Orosian* (oș), ridicată de trădătorul *Cenad*, se va fi mutat la *Timișoara*, unde după anul 1500 aflăm păstorind pe mitropolitul *Iosif*. Însmormântat în mănăstirea dela *Partoș*, desființată la 1777.

PROTOEREU Dr. GH. COTOȘMAN
prof. la Academia Teologică din Caransebeș.

Credința strămoșilor noștrii bănățeni

În privința religiei, Valahii profesază creștinismul și se țin de liturgia greacă cu toate învățăturile ei grecești, cari despart biserica orientală de cea apuseană. De altmintealea în Banat se găsesc și Valahi catolici, cari se numesc greci uniți, dar aceștia, cu toată râvna neobosită a misionarilor și puternica cooperare a împărătesei, sunt atât de puțini încât față de cei neuniți nici nu se pot lua în considerare.

(Din Istoria Banatului Timișan, — alcătuită la 1780 — de Fr. Griselin. tradusă de N. Bolocan, București, 1926, pag. 161).

Vacul strămoșilor noștri

La comuna Chevereș, județul Timiș-Torontal, a trăit, cel mai bătrân om cunoscut în Banat: Petru Țartan (Țăran?) mort la 5 Ianuarie 1724, la vârsta de 185 ani. Revista austriacă contimporană „Das merckwürdige Wien“ scrie la anul 1727, despre acest Mathusalem al Banatului următoarele:

„Până cu puține zile înaiute de a muri a fost atent la toți cei ce se abăteau pela oficiul poștal de acolo (Chevereș) și sprijinit în bastonul său, se apropia de ei, ca să ceară milă. Născut la 1539, pe timpul când cetatea Timișorii a fost răpită din mâinile creștinilor, el păzea turma de vite a tatălui său; iar în cursul războiului pentru alungarea Tătariilor (Turci) din Bănat, s'a refugiat în munți. Ochii săi au fost puțin roșcați, în carne, capul și barba lui de culoare albă bătând în sur-verziu, mai avea și câțiva dinți și-și petrecea vremea grijind de copilașii răstrănepoților săi. Deosebit de interesant în viața acestui bătrân este faptul că: a trăit în trei veacuri, începând cu anul 39 din veacul al 16-lea, întreg veacul al 17-lea și până în anul 1724 din veacul al 18-lea, a trăit sub zece împărați ai imperiului germano-roman: Carol V, Ferdinand I, Maximilian II, Rudolf II, Matias, Ferdinand II, Ferdinand III, Leopold I, Iosif I, și Carol VI. După spusele fiului său Ștefan Țartan, care în anul 1724 avea vârsta de 100 ani, cândva statura lui era cu un cap mai înaltă, și în fine, că până în ceasul din urmă al vieții sale a ținut toate posturile riguroase ale credinței ortodoxe, iar în zilele fără de post mânca numai lapte și colaci călduți luând și câte-o înghițitură de răchie făcută în casă.“

Ioan Rovin și soția sa Sara
(Stampă din Muzeul Bănățan, Timișoara)

Contele Franz Wenzel de Wallis, a lăsat să-l picteze în mărimea naturală. Deodată cu terminarea tabloului, s'a terminat și vacul bătrânului, căci a murit în mijlocul neamului său mare. Tabloul a fost trimis la Viena. (După Helmut Wettel: Der Buziaser Bezirk pag. 59 - 60).

Din zbuciumul sufletului românesc Moș Petru a trăit pe vremea celor dintâiu slove eșite din tiparul românesc a diaconului Coresi (1560—1580). În veacul al 17-lea, trăit în întregime de Moș Petru, a suferit Mitropolitul Ilie Iorest, (1641—1643) pentru dreapta sa credință prigoana calvinilor. În timpul acesta Mitropolitul Simeon Ștefan (1643—1656) mărturisește unitatea neamului românesc când își spune dorința fierbinte, că scrisul pe care îl tipărește în cea dintâiu evanghelie românească, vrea să fie cetit și înțeles de tot natul din fiii acestui neam. Pentru aceasta a ales cuvintele cele mai curate, pentru că ele sunt ca și banii cei buni, cari au preț în toată lumea. Iar dacă totuși nu va fi înțeles, vina nu este a lui, ci a celui care a despărțit neamul românesc în atâtea părți. Tot în acest veac propovăduiește cuvântul evangheliei Mitropolitul Sava Brancovici (1656—1680) apărând credința dreaptă contra calvinilor, pentru care bărbăție suferă și el grea prigoană. Iar în vremea când s'a făcut desbinarea unei părți a românilor dela Biserica strămoșească, în anul 1700, Moș Petru avea trăiți în ani peste un veac și jumătate.

A mai trăit Moș Petru în plină putere a vieții sale, vremea de mărire națională a lui Mihai Viteazu (1593—1601), stăpânirea binefăcătoare a lui Matei Basarab (1633—1654), mucenicia pentru „legea mea” a lui Constantin Brâncoveanu (1688—1714) toți Domni ai Țării Românești, apoi vremea crâncenă a lui Alexandru Lăpușeanul (1552—1568), a lui Petru Șchiopul cel pribeag (1574—1591), a lui Vasile Lupu (1634—1653) bogatul între cei bogați, epoca familiei Cantemir neam învățat, Domnii și a lui Miron Costin, cronicar cu suflet cald pentru neamul său, din Moldova. De așa vremuri s'a învrednicit vacul lui Moș Petru din Bănat.

* * *

Despre strămoșii noștri din ținutul Bănatului Timișan, istoricul Fr. Griselin, în istoria sa scrie: „Se văd familii,

În cari se găsesc moșnegi de peste 100 ani, printre fii, nepoții și strănepoții lor. Generalului Mercy i-a fost prezentat un Valah din districtul Caransebeșului cu numele *Iancu Covin* (Rovin), de 172 și soția sa *Sara* de 164 ani. Ambii au trăit împreună în căsnicia lor 147 ani și au murit în anul 1728. Generalul puse să-i pictează, iar tabloul lor îi trimise apoi împăratului *Carol VI*, care îl așează în galleria sa de tablouri din Viena“.

(Din istoria Banatului Timișan de Fr. Grisellini, tradusă de N. Bolocan, București, 1926, pagina 173.)

La Foeni

Scena 6-a, Babeș și Petru Mocioni :

B a b e ș.

N'avem timp și astăzi încă noi vom pune pe hârtie
Punct de punct cererea noastră către 'nalta 'mpărăție...
Astăzi totul se preface. Împăratul de mult știe,
Că dorim, Metropolia din cenușă să re'nvie...

P e t r u.

Da, Vichente ! Tu ști bine la Pressburg cât am luptat...
Douăzeci de ani trecură. Frământat neîncetat,
Și purtat mereu de gândul că muncind toți împreună
Națiunea noastră scumpă și biserica străbună
Să recapete mărirea și splendoarea meritată...
E, de-ași ști, că-atâtea jertfe v'or primi vre-o răsplată...

B a b e ș.

Împăratul știe bine că la patruzecișinouă
Cum armata 'mpărătească, mulțămită numai nouă
Și lui Iancu și Șaguna au putut să potolească
La Șiria cu muscalul, răsvrătirea ungurească...
Monarhia se reface, azi-mâne 'i federativă
Și acum e timpul, Petre, a ta inițiativă
Să o ducem la izbândă... Grea problemă și e drept
Că nici ungurii, nici sârbii nu-s cu mâinile în pept...
Desmerdați secolii de-arândul cu atâtea privilegii
Vor cerca împotrivire... Împărații ca și regii
Din trecut, îi alintară și prea repede uitară
Că și noi luptat-am veacuri, pentru Tron și pentru țară...

Fragment din poemul istoric inedit al D-lui *Dr. Ilie Gropșianu*.

Indreptar bisericesc pe anul 1942

Ianuarie

1. *Joi. Tăierea împrejur a Domnului. St. Vasile cel Mare* († 379). *Anul nou*. Utrenia cu polieleu. Pripeala *Mărimu-te sfințite părinte și ierarhe Vasile...* și psalmul ales (*Auziți aceste toate neamurile...*) dela un ierarh. (Octoihul bogat de George Catană, la pag. 29—31, arată greșit: pripeala praznicului și a sfântului dela un cuvios și psalmul ales dela un cuvios. Tot greșit arată și Antologhionul de Constantin Vladu, la pag. 346: pripeala praznicului, dar pune corect: psalmul ales dela un ierarh). Evanghelia ierarhului, dela Ioan (10, 9—16): *Zis-a Domnul: eu sunt ușa*. Catavasii: „*Fundul adâncului* (dela 1—14 Ianuarie); după preasna 8, pripelele praznicului și ale sfântului. Liturghia sf. Vasile. Fericirile din peasna 6-la canonului (sau din Antologhionul de C. Vladu, pag. 352,) La vohod, troparul praznicului: „*Celacezezi pe scaun*“; și al sfântului: „*În tot pământul*“; Mărire, și acum condacul praznicului gl. 3: „*Domnul tuturor*“. Apostol (Coloseni 2, 8-12): „*Fraților căutați să nu vă amăgească*“. Evanghelia (Luca 2. 20-21. 40-52): „*În vremea aceea s'au întors păstorii*“. Irmos: De tine se bucură. Priceasna: Lăudați. După rugăciunea amvonului, troparul gl. 4: „*Mulțumitori fiind*“, și rugăciunea pentru P. Sf. S. D. Episcop Vasile (vezi în Cartea de Te-deum, 1922, pag. 50—52, pentru ziua numelei mitropolilor și a oricărui ierarh eparhiot), în care se cuprinde și rugăciunea pentru M. S. Regele; apoi: Fie numele Domnului... și otpustul praznicului.

4. *Duminică înainte de Botez*, gl. 5, voscreasna 8. Ca-

Catavasii: Fundul adâncului. Apostolul și Evanghelia Duminecii înainte de Botez (vezi la luna Ianuarie).

5. *Luni. Ajunul Botezului.* (Post). In bisericile catedrale, se citesc ceasurile împărătești din Minei, apoi vecernia și liturghia sf. Vasile, după care se face sfințirea cea mare a apei (în biserică). In bisericile parohiale, se face numai sfințirea cea mare a apei, după care preoții merg cu crucea la casele credincioșilor și le stropesc cu apă sfințită.

6. *Marți. Botezul Domnului.* Ev. utreniei (Marcu 1, 9—11): „*În vremea aceea, venit-a Iisus din Nazaretul Galileii*“ Liturghia sf. Ioan, cu antifoanele praznicului. „*Câți în Hristos*“ (în loc de: Sfinte Dumnezeule). Apostolul (Tit. 2, 11—14. 3, 4—7): *Fiule Tite, arătat-u-s'a darul.* Evanghelia (Matei 3, 13—17): *În vremea aceea, a venit Iisus din Galileia la Iordan.* La sfârșitul liturghiei, se face sfințirea cea mare a apei (la râu sau la izvor).

7. *Miercuri. Soborul sfântului Ioan Botezătorul.* Utrenia fără polieleu și fără Evanghelie. La liturghie, Apostolul (Fapte 19, 1—8): *În zilele acelea, fost-a când era Apolos în Corint.* Evanghelia (Ioan 1, 29—34): *În vremea aceea, vede Ioan pe Iisus.*

11. *Duminecă după Botez,* glas 6. voscreasna 9. Catavasii: Fundul adâncului. Apostolul și Evanghelia Duminicii după Botez (din luna Ianuarie).

18. *Duminica lui Zaheu* (32-a după Rusalii), gl. 7, voscr. 10. Catavasii: *Pământul cel roditor* (până la 6 Februarie). Apostolul și Evanghelia din Dumineca 32-a după Rusalii.

24. *Luni. Unirea Țărilor Române* (sărbătoare națională). Rugăciune de mulțumire (Te-Deum).

25. *Duminica vameșului și a fariseului,* glas 8. voscr. 11. Se începe Triodul. La utrenie, după Evanghelie, se cântă *Oșile pocăinței...* și celelalte, Catavasii: *Pământul cel roditor.* La Liturghie, Apostolul și Evanghelia Duminicii.

30. *Vineri: Sfinții Trei-ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu și Ioan Gurădeaur.* Evanghelia utreniei (Ioan 10, 9—16): *Zis-a Domnul: eu sunt ușa.* Catavasii: *Pământul cel roditor;* după peasna 8, pripelele sfinților. Liturghia sf. Ioan. Apostolul (Evrei 13, 7—16): *Fraților, aduceți-vă aminte de mai marii voștri* (vezi la 3 Sep-

temvrie). Evanghelia (Matei 5, 14—19): Zis-a Domnul: voi sunteți lumina lumii (vezi la 25 Noemvrie).

Februarie

1. *Duminica fiului rătăcit*, glas 1, voscreasna 1. *Înainte-prăznuirea Întâmpinării Domnului*. Slujba învierii cu a Triodului și a înainteprăznuirii din Minei. La utrenie, după sedelne se cântă ps. 136: *La râul Vavilonului...* După evanghelie, Mărire, gl. 8: *Ușile pocăinței...* și celelalte. Catavasii: *Pământul cel roditor*. La liturghie, după vohod, troparul învierii și al înainteprăznuirii: Mărire, Și acum, condacul Triodului. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

2. *Luni. Întâmpinarea Domnului*. Evanghelia utreniei (Luca 2, 25—32): *„În vremea aceea, era un om în Ierusalim“*. La liturghie, Apostol (Evrei 7, 7—17): *„Fraților, fără de nicio împotrivire cel mai mic de cel mai mare se binecuvintează“*. Evanghelia (Luca 2, 22—40): *„În vremea aceea, adus-au părinții pe Isus pruncul în Ierusalim“*. Irmosul, priceasna și otpustul praznicului. Încheerea (odovania) praznicului Întâmpinării se face, în acest an, Vineri, în 6 Februarie, pentru că Sâmbătă în 7 Februarie, se face pomenirea morților.

8. *Duminica lăsatului de carne*, glas 2, voscreasna 2. La utrenie, psalmul 136: *„La râul Vavilonului“*. După Evanghelie, Mărire, gl. 8: *„Ușile pocăinței“...* Catavasiile Triodului, gl. 6: *„Ajutor și acoperitor s'a făcut mie spre mântuire“*. La liturghie, Apostolul și Evanghelia Duminicii.

15. *Duminica lăsatului de brânză*, glas 3, voscreasna 3. La utrenie, psalmul 136: *„La râul Vavilonului“*. După Evanghelie Mărire gl. 8: *„Ușile pocăinței“...* Catasiile Triodului, gl. 6: *„Ca pe uscat umblând Israil. —* La liturghie, se pregătesc 2 agnețe pentru 2 liturghii ale celor înaintesfințite. Apostolul și Fvanghelia Duminicii. — Duminică seara, la vecernie, după *„Bine este cuvântat Dumnezeu nostru“*, zicem *„Veniți să ne închinăm“* și psalmul de seara, apoi ectenia mare. La *„Doamne strigat-am“* stihira din octoihul dela sfârșitul Triodului, gl. 3: *„Laudă de seara“*; stihira zilei din Triod, gl. 2: *„Cu înfrânarea să ne sânguim“*; Mărire a sfântului din Minei (la 16 Febr.), gl. 4: *„Intocma! la număr cu apostolii“* și acum a Născătoarei din Minei, gl. 4: *„Cu*

ploile darului" Vohod, „Lumină lină“. Prochimen gl. 8: „Să nu întorci fața ta“. Indată (fără ectenie): „învrednicește-ne, Doamne“ (cu 3 metanii la sfârșit). Ectenia: „Să plinim“. Stihoavna din Triod, gl. 4: „Strălucit-a darul tău“; Mărire, și acum, a Născătoarei, gl. 4: „Cetele îngerilor...“ Acum slobozește, Sfinte Dumnezeule, și celelalte. Troparele gl. 4: „Născătoare de Dumnezeu“... și celelalte, cu metanii. „Doamne miluește“ (3), Mărire, și acum, „Ceeace ești mai cinstită“, Intru numele Domnului... Preotul: *Celce este binecuvântat...* Cetețul: *Impărate ceresc, pe credinciosul...* Preotul: Mărire ție, Hristoase... și otpust. Apoi pomenire pentru morți.

Observare. — In zilele de peste săptămână ale postului mare, dimineața se citește utrenia și ceasul 1; iar la ora 11, se citesc ceasurile 3, 6, 9 și vecernia, cu metanii — Miercurea și Vinerea se face liturghia celor înaintesfințite. Sâmbăta se face Liturghia sf. Ioan; iar în Duminicile 1—5 din post, Liturghia marelui Vasile. (Un bun ajutor pentru slujbele de peste săptămână ale postului mare este „Manualul de Tipic“ de Constantin Vladu. Să se observe însă, că s'a strecurat câte o greșală la pag. 78, 86 și 95, cu privire la săptămâna 4-a din post și a patimilor, care se corectează în înțelesul, că în aceste săptămâni se citește numai condacul din Triod, în loc de cele 3 tropare obișnuite ale ceasului. Tot așa la pag. 63 să se corecteze, că „Crucii tale“ se cântă de 3 ori, în loc de cele 4 stihuri ale ceasului 1).

22. Duminica 1-a din post, a ortodoxiei, gl. 4, voscr. 4. Înălțarea cinstitelor icoane și pomenirea sfinților prooroci. După Evanghelia utreniei, Mărire gl. 8: „Ușile pocăinței“, și celelalte (se cântă și în Duminica 2, 3, 4 și 5.) Catavasiile Triodului, gl. 4: „Adâncul Mării Roșii“. Liturghia sf. Vasile, cu pregătirea a 2 agnețe pentru 2 liturghii ale celor înaintesfințite. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

Martie

1. Duminica 2-a din post, glas 5, voscr. 5. Cuvioase Părinte Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului. Catavasiile: „Deschide-voiu gura mea“. Liturghia sfântului Vasile cu pregătirea agnețelor pentru 2 liturghii ale celor înaintesfințitelor. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

8. *Duminica a 3-a din post*, glas. 6, voscr. 6. *Inchinarea cinstitei Cruci*. Catavasiile Triodului, gl. 1: „*Dumnezeescul Moisi*“... La sfârșitul doxologiei, se face scoaterea și închinarea crucii, cum arată Triodul. Liturghia sf. Vasile, cu pregătirea agnelor pentru liturgiile celor înaintesfințite. „*Crucii tale*“ (în loc de : Sfinte Dumnezeule). Apostolul și Evanghelia Duminicii. După otpustul liturghiei, se face sfințirea cea mică a apei-

Observare. — Sf. cruce se lasă pe tetrapod până Vineri (13 Martie), când după citirea ceasului 9, preotul o duce în altar.

15. *Duminica 4-a din post*, glas 7, voscreasna 7. *Cuviosul părinte Ioan Scărarul*. Catavasii: „*Deschide-voiu gura mea*“. Liturghia sf. Vasile, cu pregătirea agnelor pentru liturghia celor înaintesfințite. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

18. *Miercuri a 5-a din post*. Liturghia celor înaintesfințite. Seara: Denie (canonul sf. Andrei se cântă, cum arată „*Manualul de Tipic*“ de C. Vladu, pag. 144—165).

20. *Vineri a 5-a din post*, Liturghia înaintesfințitelor, după Triod. Seara; Denie (Acatistul Maicii Domnului).

22. *Duminica 5-a din post*, gl. 8, voscr. 8. *Cuvioasa maică Maria Egiptiana*. Catavasii: „*Deschide-voi gura mea*“. Liturghia sf. Vasile (nu se pregătesc agnețe pentru liturghia celor înaintesfințite). Apostolul și Evanghelia Duminicii.

24. *Marți a 6-a din post*. *Înainteprăznuirea Buneivestiri*. După citirea ceasurilor, se face otpust. Iar vecernia Bunei-vestiri (cu parimii, litie și binecuvântarea pânilor, se face spre seară.

25. *Miercuri*. *Bunavestire*. Utrenia praznicului din Minei. Evanghelia utreniei (Luca 1, 39—49.56); În zilele acelea, sculându-se Maria. Liturghia sf. Ioan, cu antifoanele praznicului: 1) Pentru rugăciunile Născătoarei... 2. Mântu-ește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, celce te-ai întrupat pentru noi... 3) Troparul praznicului (în loc de fericiri). La vohod, stihul gl. 2: „*Binevestiți din zi în zi mântuirea Dumnezeului nostru*“, troparul praznicului; Mărie, Și acum, condac: „*Apărătoarei Doamne... Sfinte Dumnezeule...* Apostolul (Evrei 2, 11—18): Fraților celce sfințește. Evanghelia (Luca 1, 24—38): În zilele acelea, Elisaveta femeia lui.

Irmosul și priceasna praznicului. (Se pregătește un agneț pentru liturghia celor înaintesfințite de Vineri în 27 Martie).

29. *Duminica floriilor*. Toată slujba praznicului din Triod (sau din „Manualul de Tipic“ de C. Vladu, pag. 197—246). La liturghia sf. Ioan, se pregătesc 3 agnețe pentru 3 liturghii ale celor înaintesfințite. Seara: Denie (Utrenia din Lunea patimilor cu Evanghelia (Matei 21, 18—43): „*În vremea aceea, întorcându-se Isus în cetate*“. Și ceasul 1 cu metanii.

Observare. Dela Duminica Floriilor până la Duminica Tomii nu se fac parastase nici pomenire pentru morți.

30. *Lunea patimilor*. Ceasurile 3, 6, 9, cu metanii, și liturghia celor înaintesfințite, cu Evanghelie (Matei 24, 3—35): „*În vremea aceea, șezând Isus pe Muntele-maslinilor*. Seara: Denie (utrenie de Marți), cu Evanghelie (Matei 22, 15—23, 39): „*În vremea aceea, sfat au făcut fariseii*. Și ceasul 1, cu metanii.

31. *Marția patimilor*. Ceasurile 3, 6, 9, cu metanii, și liturghia celor înaintesfințite, cu Evanghelie (Matei 24, 36—26, 2): „*Zis-a Domnul: de ziua aceea și ceasul*“. Seara: Denie (utrenia de Miercuri), cu Evanghelie (Ioan 12, 17—50): „*În vremea aceea, mărturisia poporul*“. Și ceasul 1, cu metanii.

Aprilie

1. *Miercuria patimilor*. Ceasurile 3, 6, 9, și liturghia celor înaintesfințite, cu Evanghelie (Matei 26, 6—16): „*În vremea aceea, fiind Isus în Vitania*. După heruvic, se fac 3 metanii, și de aci se părăsesc metaniile. Seara: Denie (utrenia din Joia patimilor), cu Evanghelie (Luca 22, 1—39): „*În vremea aceea, se apropia praznicul azimelor*.

2. *Joia patimilor*. Liturghia sf. Vasile (cu pregătirea agnețului pentru păstrarea peste tot anul) și vecernia: Bine este cuvântată împărăția Tatălui... Veniți să ne închinăm (3), psalmul de seara, ectenia mare. „*Doamne strigat-am*“ cu stihirile zilei din Triod. Vohod cu Evanghelia, Lumină lină. Prochimenul și 3 parimii din Triod. Ectenia mică, cu vosglas: Că sfânt ești. Sfinte Dumnezeule... Apostolul (1 Corinteni 11, 23—32): „*Fraților, eu am luat dela Domnul*“. Evanghelia (Matei 26, 2—27, 2): „*Zis-a Domnul ucenicilor săi: știți că după două zile paștile vor*

fi". Heruvic : „Cinei tale". Irmos : „Din ospățul Stăpânului". Priceasna : „Cinei tale". În loc de : Văzut-am lumina, se cântă : Cinei tale. (Agnețul al 2-lea, se păstrează în cutie până în Lunea sau Marția Paștilor, când se sfârșeamă și se uscă, păstrându-se pentru împărțirea bolnavilor peste an). Seara : Denie, cu citirea celor 12 Evanghelii ale patimilor (vezi slujba întreagă în „Manualul de Tipic" de C. Vladu pag. 247—281).

3. *Vineria patimilor*. Ceasurile împărătești, după Triod, cu parimie, Apostol și Evanghelie la fiecare ceas. Liturghie nu se face. Vecernia, cu stihurile din Triod. Vohod cu Evanghelia, Lumina lină, Prochimenul și parimiile din Triod. Apostolul (1 Corinteni 1, 18—2, 2) : „Fraților cu-vântul crucii". Evanghelia (Matei 27, 1—61) : „În vremea aceea, stat au făcut toți arhieriei". La stihovună, se scoate epitaful pe masa pregătită la mijlocul bisericii. (Vezi toată slujba în „Manual de Tipic" de C. Vladu, pag. 283—304). Seara : Prohodul Domnului și plângerile (vezi slujba întreagă în „Manual de Tipic" de C. Vladu, pag. 305—354).

4. *Sâmbăta patimilor*. Liturghia sf. Vasile cu vecernia. La „Doamne strigat-am" stihurile învierii gl. 1 ; Mărire, și acum, a Născătoarei gl. 1 : „Pe ceeace este mărirea a toată lumea". Vohod cu Evanghelia, Lumină lină. Prochimen nu se zice, ci îndată 3 parimii : 1. Ieșire 12, 1—11 (Grăit-a Domnul către Moise și Aron) ; 2. Isus Navi 5-10—15 (Tăbărit-au fiii lui Israil la Galgala) ; 3. Isaia 61, 10—62, 5. (Să se bucure sufletul meu). Ectenia mică, un vosglas : Că sfânt ești... „Câți în Hristos" (în loc de : Sfinte Dumnezeule). Apostolul (Romani 3, 6—11) : „Fraților, câți în Hristos ne-am botezat". Aliluia, nu se cântă, ci stihul gl. 7 : Scoală-te, Dumnezeule, judecă pământul (de 3 ori). Evanghelia (Matei 28, 1—20) : În seara Sâmbetei, care lumina spre ziua cea dintâi. Heruvic, gl. 5 : Să tacă tot trupul. Irmos : De tine se bucură. Priceasna : Sculatu-s'a ca din somn Domnul.

5. *Duminica Paștilor*. Desdedimineată, procesiunea învierii, după obiceiul locului, și utrenia Paștilor. — La liturghie, antifoanele paștilor. „Câți în Hristos". Apostolul, Evanghelia, irmosul și priceasna Paștilor. Vecernia paștilor, cu evanghelie.

6. *Lunia Paștilor*. Utrenia. Paștilor. La liturghie anti-foanele Paștilor. „Câți în Hristos...” Apostolul (Fapte 1, 12—17. 21—26): „*În zilele acelea s'au întors apostolii*”. Evanghelia (Ioan 1, 18—28): „*Pe Dumnezeu nimenea niciodată nu-l-a văzut*”. — Procesiune la câmp, cu sfințirea apei și rugăciuni pentru îmbelșugarea roadelor pământului.

7. *Marfia Paștilor*. Utrenia Paștilor în cursul căreia preotul sfărâmă și uscă sf. agneț pregătit în Joia patimilor, pentru păstrarea peste an. Liturghia cu antifoanele Paștilor. Apostolul și Evanghelia z-lei.

12. *Duminica Tomei*, glas 1. voscreasna 1. Slujba praznicului, după Penticostar. Catavasii: „*Ziua învierii*” (până la încheierea praznicului Paștilor) după peazna 8, pripelele Paștilor. La liturghie, după binecuvântare, se cântă: „*Hristos a înviat*”, de 3 ori (odată în altar și de 2 ori în cor), până la încheierea praznicului Paștilor. Apostolul și Evanghelia Duminicii. În loc de „*Văzut-am lumina*”: „*Hristos a înviat*”.

19. *Dumineca mironosițelor*, glas 2, voscreasna 2. Slujba după Penticostar. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

23. *Joi. Sf. marele mucenic Gheorghe*. Slujba sfântului, după Minei. Evanghelia utreniei (Luca 21, 12—19): „*Zis-a Domnul: păziți-vă de oameni*”. La Liturghie, Apostolul (Fapte 12, 1—11): „*În vremea aceea, pus-a mâinile Irod împăratul*”. Evanghelia (Ioan 15, 17—16, 2): „*Zis-a Domnul ucenicilor săi: acestea poruncesc vouă*”.

26 *Duminica slăbănogului*, gl. 3, voscreasna 4. Slujba după Penticostar. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

Mai

3. *Duminica samarinencii*, glas 4 voscreasna 7. Slujba după Penticostar. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

10. *Duminica orbului*, glas 5, voscreasna 8. *Proclamarea Independenței și regatulul român (sărbătoare națională)* Slujba învierii și a Penticostarului. Apostolul și Evanghelia Duminicii. După rugăciunea amvonului, tropar gl. 4: „*Mulțumitori fiind noi*”. Rugăciunea de mulțumire, „*Fie numele Domnului*”. După otpust, polihron și imnul regal.

14. *Joi. Înălțarea Domnului. Ziua Eroilor*. Slujba praz-

nicului din Penticostar. La utrenie, Evanghelia 3-a a învierii (Marcu 16, 9—20): „*În vremea aceea după ce a înviat Isus*“. Catravasii: „*Cu dumnezeescul nor*“; după peasna 8, pripelele praznicului. La liturghie, antifoanele praznicului. Sfinte Dumnezeule. Apostol (Fapte 1, 1—12): „*Cuvântul cel dintâi*“. Evanghelia 6-a a învierii (Luca 24, 36—53): „*În vremea aceea, sculându-se Isus din morfi*“. Irmosul, priceasna și otpustul praznicului. După otpustul liturghiei, procesiune la monumentul eroilor (sau la cimitir), unde se face parastasul pentru eroi, întrebuintând la ectenia forma aceasta: „*Încă ne rugăm pentru odihna răposaiilor robilor lui Dumnezeu: ostașilor eroi, cunoscuți și necunoscuți, căzuți în cursul veacurilor pe câmpul de luptă pentru apărarea țării, întregirea neamului și slava sfintei noastre biserici*“.

17. *Duminica sfinților părinți dela întâiul sinod ecumenic*, glas 6, voscreasna 10. Catavasii: „*Cu dumnezeescul nor*“; după peasna 8: Mărește... și: Ceeace ești mai cinstită. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

21. *Joi. Sfinții împărași Constantin și Elena*. Slujba sfinților din Minei. Evanghelia utreniei (Ioan 10, 9—16): „*Zis-a Domnul: eu sunt ușă*“. Catavasii: „*Cu dumnezeescul nor*“. La liturghie, Apostol (Fapte 26, 1. 12—20). „*În zilele acelea, Agripa împăratul*“. Evanghelia (Ioan 10, 1—9): „*Zis-a Domnul... celce nu intră prin ușă*“.

24. *Duminica Rusaliilor*. (Pogorîrea Duhului sfânt). Slujba praznicului din Penticostar. La utrenie, Evanghelia (Ioan 20, 19—23): „*Fîind seara în ziua aceea*“. Catravasii: „*Cu dumnezeescul nor*“. La Liturghie, antifoanele praznicului: După liturghie, îndată se începe vecernia praznicului, cu vohod, prochimen: „*Cine este Dumnezeu mare?*“, 3 rugăciuni de îngenunchiere, și celelalte după Penticostar.

25. *Lunea Rusaliilor*. Utrenia praznicului, după Penticostar (fără polieleu și fără Evanghelie). La liturghie, antifoanele ca ieri. Sfinte Dumnezeule, Apostol (Efeseni 5, 9—19): „*Fraților, ca fiii luminii să umblați*“. Evanghelie (Matei 18. 10—20): „*Zis-a Domnul: căutați să nu defăimați*“. Irmosul, priceasna și otpustul praznicului. Procesiune la câmp, cu sfințirea cea mică a apei și rugăciuni pentru îmbelșugarea roadelor pământului.

31. *Duminica 1-a după Rusalii a tuturor sfinților*, glas

8, voscreasna 1. Slujba învierii și a Penticostarului. Cătăvasii: Deschide-voiu gura mea (până la 31 Iulie). Apostolul și Evanghelia Duminicii. Se vestește începutul postului sfinților apostoli (Luni, la 1 Iunie).

Iunie

Duminecă la 7, 14, 21, și 28 Iunie. Slujba învierii: „Deschide-voiu gura mea“. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

24. *Miercuri. Nașterea sfântului Ioan Botezătorul.* La utrenie, Evanghelia (Luca 1, 24—25. 57. 68. 76. 80.): În vremea aceea, Elisaveta. (Să se observe, că Evanghelia tipărită la Sibiu în anul 1907, arată greșit să se citească Evanghelia Bunevestiri. Luca 1, 24—38, care are acelaș început. Deci în bisericile, cari au Evanghelia de Sibiu, se va citi la utrenie Evanghelia din 23 Septemvrie, pag. 278—279). La liturghie, Apostol (Romani 13, 11—14, 4): „Fraților, mai aproape este mântuirea acum“ (Evanghelia (Luca 1, 1—25. 57—65. 76. 80): „Devremece mulți s'au apucat a alcătui povestire“.

29. *Luni. Stinții apostoli Petru și Pavel.* La utrenie, Evanghelia 11-a a învierii (Ioan 21, 15—25): În vremea aceea, s'a arătat Isus ucenicilor săi, dupăce s'a sculat din morți și a zis lui Simon Petru. La liturghie, Apostol (2 Corinteni 11, 21—12, 9): „Fraților întru ce îndrăznește cineva“ Evanghelia (Matei 16, 13—19): „În vremea aceea, venind Isus în părțile Chesariei“.

Iulie

5. *Duminica 6-a după Rusalii, glas 5, voscreasna 6. Preacuviosul părinte Atanasie dela Aton.* Slujba învierii (Octoih) și a sfântului (din Minei) Apostolul și Evanghelia Duminicii.

12. *Duminica 7-a după Rusalii glas 6, voscreasna 7. Icoana Maicii Domnului cea cu minunea zugrăvită la Iași în anul 1863, numită „Prodromița“, care acum se află la chinovia română dela muntele Atonului.* La bisericile, cari au Minee cu slujba acestui praznic, se cântă slujba învierii cu a praznicului; iar în celelalte biserici, slujba învierii cu a sfin-

tilor Proclu și Ilarie. Catavasii: „*Deschide-voiu gura mea.*” Apostolul și Evanghelia Duminicii.

19. *Duminica 8-a după Rusalii a sfinților părinți* (dela al 4-lea sinod ecumenic) glas 7, voscresna 8. Slujba învierii și a sfinților părinți (se află la Minei între 16 și 17 Iulie). Catavasii: „*Deschide-voiu gura mea.*” Apostolul Duminicii a 8-a după Rusalii. Evanghelia din 25 Noemvrie (a părinților).

20. *Luni Sf. proroc Ilie. Ziua aviației.* Evenghelia utreniei (Matei 23, 29—39): „*Zis-a Domnul... vai vouă cărturarilor*” (vezi Miercuri a 11-a după Rusalii). Catavasii: „*Deschide-voiu gura mea.*” La liturghie, Apostol (Iacob 5, 10—20) „*Fraților luați pildă de patimă rea*” Evanghelia (Luca 4, 22—30): În vremea aceea, se mirau oamenii de cuvintele darului (vezi Vineri a 18-a după Rusalii). După otpustul liturghiei, parastas pentru aviatori, cu ectenia: „*Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor reposaților robilor lui Dumnezeu: eroilor aviatori, cari s’au jertfit pentru întregirea neamului și au căzut întru îndeplinirea datoriei.*”

26. *Duminica 9-a după Rusalii*, glas 8, voscreasna 9. Slujba învierii, catavasii: „*Deschide-voiu gura mea.*” Apostolul și Evanghelia Duminicii. Se vestește poporului, începutul postului Maicii Domnului (în anul acesta, Vineri la 31 Iulie).

August

1. *Sâmbătă. Scoaterea cinstitei cruci.* Slujba după Minei. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi.*” La sfârșitul doxologiei, se scoate crucea (ca în Duminica 3-a postului mare). Și se face sfințirea cea mică a apei. La liturghie, cântăm: Crucii tale (în loc de: Sfinte Dumnezeule). Apostol (Galateni 6. 11—18): „*Fraților, vedeți în ce fel de slove am scris vouă*” (vezi Duminica 22-a după Rusalii). Evanghelia (Matei 10, 37—11, 1): „*Zis-a Domnul: cel iubește pe tată sau pe mamă.*” Crucea se duce în altar, după otpustul vecerniei.

2. *Duminica 10-a după Rusalii*, glas 1, voscreasna 10. Slujba învierii. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi.*” Apostolul și Evanghelia Duminicii.

6. *Joi. Schimbarea la față a Domnului nostru Isus Hristos.* Slujba praznicului din Minei. Evanghelia utreniei (Luca 9, 28—36): „*În vremea aceea, luând Isus pe Petru*“. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“, după peasna 8, pripelele praznicului. La liturghie antifoanele praznicului. Sfinte Dumnezeule. Apostol (2 Petru 1, 10—19): „*Fraților nevoiți-vă ca să faceți adevărată chemarea voastră*“. Evanghelia (Matei 17, 1—9): „*În vremea aceea, a luat Isus pe Petru*“. Irmosul și priceasna praznicului. După rugăciunea amvonului, troparul praznicului, rugăciunea binecuvântării strugurilor (sau altor poame). Fie numele Domnului, otpustul praznicului.

9. *Duminica 11-a după Rusalii*, glas 2, vocreasna 11. *Sf. Apostol Matia.* Slujba învierii, a praznicului și a sfântului din Minei. Catavasii, gl. 4: „*Cetele israiltenestî.* Apostolul și Evanghelia Duminicii.

15. *Sâmbătă. Adormirea preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Ziua marinei și ligei navale române.* Slujba praznicului din Minei. Evanghelia utreniei (Luca 1, 39—49, 56): „*În zilele acelea, sculându-se Maria*“. Catavasii: „*Cea împodobită cu dumnezească mărire*“; după peasna 8, pripelele praznicului. La liturghie. Apostol (Filipeni) 2, 5—11): „*Fraților, aceasta să se înțeleagă între voi*“. Evanghelia (Luca 10, 38—42 11—27): „*În vremea aceea, a intrat Isus în sat*“. Irmosul și priceasna praznicului. După otpust, parastas pentru eroii marinari, cu cetenia: „*Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor răposăților lui Dumnezeu, eroilor marinari, cari s'au jertfit pentru patrie și pentru întregirea neamului nostru românesc.*

16. *Duminica 12-a după Rusalii*, glas 3, voscreasna 1. *Aducerea sfintei Măhrămi dela Edesa la Constantinopol* (în anul 989). Slujba învierii și a praznicului din Minei. Catavasii: „*Cea împodobită în dumnezească mărire.*“ Apostolul și Evanghelia Duminicii.

23. *Duminica 13-a după Rusalii*, glas 4, voscreasna 2. *Încheerea praznicului Adormirii Maicii Domnului.* Slujba învierii și a praznicului (din 15 August). Catavasii: „*Cea împodobită cu dumnezească mărire*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

29. *Sâmbătă. Tăierea capului sfântului Ioan Botezăto-*

rul. (Post). Slujba Mineiului. Evanghelia utreniei. (Matei 41, 1—12): „*În vremea aceea, auzit-a Irod cel a patra parte stăpânitor*“. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“. La liturghie, Apostol (Fapte 13, 25—33): „*În zilele acelea, dacă și-a plinit Ioan călătoria*“. Evanghelia (Marcu 6, 14—30): „*În vremea aceea, a auzit Irod împăratul*“.

30. Duminica 14-a după Rusalii, glas 5, voscreasna 3. Slujba învierii. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

Septemvrie

6. Duminica 15-a după Rusalii, glas voscreasna 4. Minunea arhanghelului Mihail. Slujba învierii și a sfântului. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

8. Marți. Nașterea preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Slujba praznicului. Evanghelia utreniei (Luca 1, 39—49, 56) „*În zilele acelea, sculându-se Maria*“. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“, după preasna 8, pripelele praznicului. La liturghie, Apostol (Filipeni 2, 5—11): „*Fraților, aceasta să se înțeleagă întru voi*“. Evanghelia (Luca 10, 38—42, 11, 27): „*În vremea aceea, a intrat Isus într'un sat*“. Irmosul și priceasna praznicului.

13. Duminică înainte de Înălțarea crucii, glas, 7, voscreasna 5. Înaintepăznuirea Înălțării cinstitei cruci. Slujba învierii și a înaintepăznuirii din Minei. Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii înainte de Înălțarea crucii (din luna Septemvrie).

14. Luni Înălțarea cinstitei cruci. (Post.) Slujba praznicului din Minei. Evanghelia utreniei (Ioan 12, 28—36): „*Zis-a Domnul: Părinte, preamărește numele tău*“ Catavasii: „*Cruce însemnând Moisi*“; după preasna 8, pripelele praznicului. La sfârșitul doxologiei, se face scoaterea și înălțarea crucii, cum arată Mineiul. La liturghie, antifoanele praznicului, „*Crucii tale*“ (în loc de; Sfinte Dumnezeule). Apostol (1 Corinteni 1, 18—24): „*Fraților cuvântul crucii*“ Evanghelia (Ioan 19, 6—11, 13—20, 25—28, 31—35): „*În vremea aceea, sfat au făcut arhierii și bătrâni împotriva lui Isus, ca să-l omoare pe dânsul și l-au dus pe el la Pilat, zicând: răstignește-l*“. Irmosul și priceasna praznicului. După ot-

pust, se face sfințirea cea mică a apei. Sf. cruce se lasă pe tetrapodul dela mijlocul bisericii până la 21 Septemvrie, când se duce în altar.

20. *Duminică după Înălțarea crucii*, glas 8, voscreasna 6. Slujba învierii și a praznicului Catavasii; „*Cruce însemnând Moisi*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii după Înălțarea crucii (din luna Septemvrie).

27. *Duminica 18-a după Rusalii*, glas 1, voscreasna 7. Catavasii: „*Deschide voiu gura mea*“ (până la 20 Noemvrie). Apostolul și Evanghelia Duminicii (1-a a lui Luca).

Octomvrie

4. *Duminica 19-a după Rusalii*, glas 2, voscreasna 8. Apostolul și Evanghelia Duminicii (a 2-a a lui Luca).

11. *Duminica sfinților părinți dela al 7-lea sinod ecumenic*, glas 3, voscreasna 9. Apostolul părinților, după 11 Octomvrie. Evanghelia 4-a a lui Luca (Duminica 21-a după Rusalii).

14. *Miercuri. Cuvioasa maică Paraschiva*. Evanghelia utreniei (Matei 25, 1—13: *Zis-a Domnul: asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu zece fecioare* (vezi Sâmbăta 17-a după Rusalii). La liturghie, Apostol (1 Corinteni 9, 2—12): „*Fraților, pecetea apostoliei mele*“ vezi Duminica 11-a după Rusalii). Evanghelia Luca 7, 36—50: „*În vremea aceea, îl ruga pe Isus unul din farisei*“ (vezi Luna 21-a după Rusalii).

18. *Duminica 20-a după Rusalii* (a 3-a a lui Luca), glas 4, voscreasna 10. Sf. apostol și evanghelist Luca. Slujba învierii și a sfântului Apostolul și Evanghelia Duminicii.

25. *Duminica 23-a după Rusalii* (a 6-a a lui Luca), glas 5, voscreasna 11. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

26. *Luni, Sf. marele mucenic Dimitrie*. La utrenie, Evanghelia (Matei 10, 16—22): „*Zis-a Domnul ucenicilor săi: iată eu vă trimet pe voi ca oile în mijlocul lupilor*“ (vezi Miercuri a 3-a după Rusalii). La liturghie, Apostol (2 Timotei 2, 1—10): *Fiule Timotee, întărește-te în darul*“ Evanghelia (Ioan 15, 17—16, 2): „*Zis-a Domnul ucenicilor săi: acestea poruncesc vouă*“ (vezi Sâmbăta 3-a după Paști.)

Noemvrie

1. *Duminica 22-a după Rusalii*. (A 5-a a lui Luca), glas 6, voscreasna 1. Sfinții doftori fără de arginți: Cosma și

Damian cei din Asia. Slujba învierii și a sfinților din Minei. Apostolul și Evanghelia Duminicii.

8. *Duminica 24-a după Rusalii* (a 7-a a lui Luca), glas 7, voscreasna 2. *Soborul sfinților arhangeli Mihail și Gavril și al tuturor puterilor cerești fără de trupuri. Slujba învierii și a sfinților. Apostolul sărbătorii* (din 6 Septemvrie) *Evanghelia Duminicii 24-a după Rusalii* (a 7-a a lui Luca).

15. *Duminica 25-a după Rusalii* (a 8-a a lui Luca), glas 8, voscreasna 3. *Inceputul postului Nașterii Domnului. Apostolul și Evanghelia Duminicii.*

21. *Sâmbătă. Intrarea în biserică a preastintei Născătoare de Dumnezeu. Slujba praznicului din Minei. Evanghelia utreniei* (Luca 1. 39—49, 56): „*În zilele acelea, sculându-se Maria*“. Catavasii: „*Hristos se naște*“ (dela 21 Noemvrie până la 31 Decemvrie) La liturghie, Apostol (Evrei 9, 1—7): „*Fraților, Cortul celdintâi. Evanghelia* (Luca 10, 38—42. 11, 27): „*În vremea aceea, a intrat Isus într'un sat. Irmosul și priceasna praznicului.*

22. *Duminica 26-a după Rusalii* (a 9-a a lui Luca), glas 1, voscreasna 4. Slujba învierii și a praznicului Catavasii: „*Hristos se naște*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii 26-a după Rusalii.

29. *Duminica 30-a după Rusalii* (a 13-a a lui Luca), glas 2, voscreasna 5. Slujba învierii. Catavasii: „*Hristos se naște*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii 30-a d. R.

Decemvrie

6. *Duminica 27-a după Rusalii* (a 10-a a lui Luca), glas 3, voscreasna 6. *Sfântul părinte Nicolae arhiepiscopul dela Mira Lichiei. Slujba învierii și a sfântului. Catavasii: „Deschide-voi gura mea*“. Apostolul sfântului (din 6 Decemvrie). *Evanghelia Duminicii a 27-a d. R. a 10-a a lui Luca).*

13. *Duminica strămoșilor*, glas 4, voscreasna 7. Slujba învierii și a strămoșilor (la Minei între 11 și 12 Decemvrie). Catavasii: „*Hristos se naște*“. Apostolul Duminicii 29-a după Rusalii. *Evanghelia Duminicii 28-a după Rusalii* (a 11-a a lui Luca).

20. *Duminică înainte de Nașterea Domnului, a părinților legii vechi*, glas 5, voscreasna 8. *Înainteprăznuirea Nașterii Domnului. Slujba învierii, a părinților* (la Minei între 18 și 19 Decemvrie) și a înainteprăznuirii. Catavasii:

„*Hristos se naște*“. Apostolul și Evanghelia Duminicii înainte de Nașterea Domnului.

24. *Joi. Ajunul Nașterii Domnului*. Se citesc ceasurile împărătești; la fiecare ceas câte o parimie, Apostol și Evanghelie. Liturghia sf. Vasile, îmbinată cu vecernia praznicului. Apostol (Evrei 1, 1—12): „*În multe feluri și în multe chipuri de demult*“. Evanghelia (Luca 2, 1—20): „*În zilele acelea, ieșit-a poruncă dela Chesarul August*“. Irmos: „*De tine se bucură*“. Priceana: Lăudați. Otpustul praznicului. După otpust, preotul așază icoana Nașterii pe tetropod și cântă troparul: „*Nașterea ta*“ (odată, și strănile de 3 ori); Mărire, Și acum condacul: „*Fecioara astăzi*“... Apoi: Pentru rugăciunile sfinților părinților noștrii...

25. *Vineri. Nașterea Domnului*. (Deslegare de post). Dimineata, după binecuvântarea preotului, se cântă litia praznicului și se face binecuvântarea pânilor, grâului, vinului și untului de lemn, apoi: Mărire sfintei... și utrenia. Evanghelia utreniei (Matei 1, 18—24): „*Nașterea lui Isus Hristos așa a fost*“. Catavasii: „*Hristos se naște*“; după peasna 8, pripelele praznicului. La liturghie, antifoanele praznicului. „*Câți în Hristos*“. Apostol (Galateni 4, 4—7): „*Fraților, când a venit plinirea legii*“. Evanghelia (Matei 2, 1—12): „*Dacă s'a născut Isus în Vitleemul ludei*“. Irmosul, priceasna și otpustul praznicului.

26. *Sâmbătă. Soborul Născătoarei de Dumnezeu*. Preacuviosul părintele nostru Nicodim cel sfințit, întemeetorul mănăstirii Tismana († 1406). Uthrenia praznicului (fără polieleu și fără Evanghelie) La liturghie, antifoanele praznicului (ca ieri). Apostol (Evrei 2, 11—18): „*Fraților, celce sfințește*“. Evanghelia (Matei 2, 13—23): „*Dacă s'au dus magii*“. Irmosul, priceasna și otpustul praznicului.

La vecernie: La Doamne strigat-am 2 stihiri ale învierii (gl. 6); Mărire, a Duminicii după Naștere, gl. 6: „*Pomenirea săvârșim a lui David*“; Și acum, a Născătoarei, gl. 6: „*Cine nu te va ferici pe tine*“. Stihoavna învierii (gl. 6); Mărire, a sf. Ștefan, gl. 6: Întâi între mucenici; Și acum a praznicului, gl. 6: „*Dănfuesc îngerii toți*“. Troparul învierii (gl. 6); Mărire, al sf. Ștefan, gl. 4: „*Cu nevoia bună*“; Și acum, al praznicului, gl. 4: „*Nașterea ta*“. Otpustul praznicului.

27. *Duminică după Nașterea Domnului*, glas 6, vortreasna 9. *Sființii : Iosif Logodnicul, prorocul și regele David, apostolul Iacob fratele Domnului și întâiul mucenic Ștefan arhidiaconul*. La utrenie, la Dumnezeu este Domnul, troparul învierii ; Mărire, al Duminicii după Naștere, gl. 2 : „*Binevestește Iosife*“ ; Și acum gl. 4 : „*Nașterea ta*“ Sedelnele și celelalte ale învierii. Catavasii : „*Hristos se naște*“ la peasna 9 ; Mărește și : („*Ceeace ești mai cinstită*“). Svetilna învierii și a praznicului (Cercetatu-ne-a pe noi). Laudele : 2 ale învierii gl. 6) ; Mărire, a sf. Ștefan, gl. 5 : „*Întâiule mucenice apostole*“ ; Și acum gl. 6 : „*Preabinecuvântată*“. Doxologia (gl. 6). La liturghie, fericirile învierii (gl. 6) și ale sf. Ștefan (peasna 6). La vohod, troparul învierii (gl. 6), *Nașterea ta, Binevestește Iosife, Cu nevoință bună ; Mărire, Și acum, condac : „Fecioara astăzi*“. Apostolul sf. Ștefan (de Luni a 3-a după Paști). Evanghelia sf. Ștefan (din Duminica 13-a d. Rusalii). Irmosul și priceasna praznicului. Ot-pust : Cel ce a înviat din morți.

Preot PETRU BIZEREA

Ale Tale-s Doamne, mărire albăstre

Ale Tale-s Doamne,
Mărire albăstre,
Văile și munții,
Miile de astru !

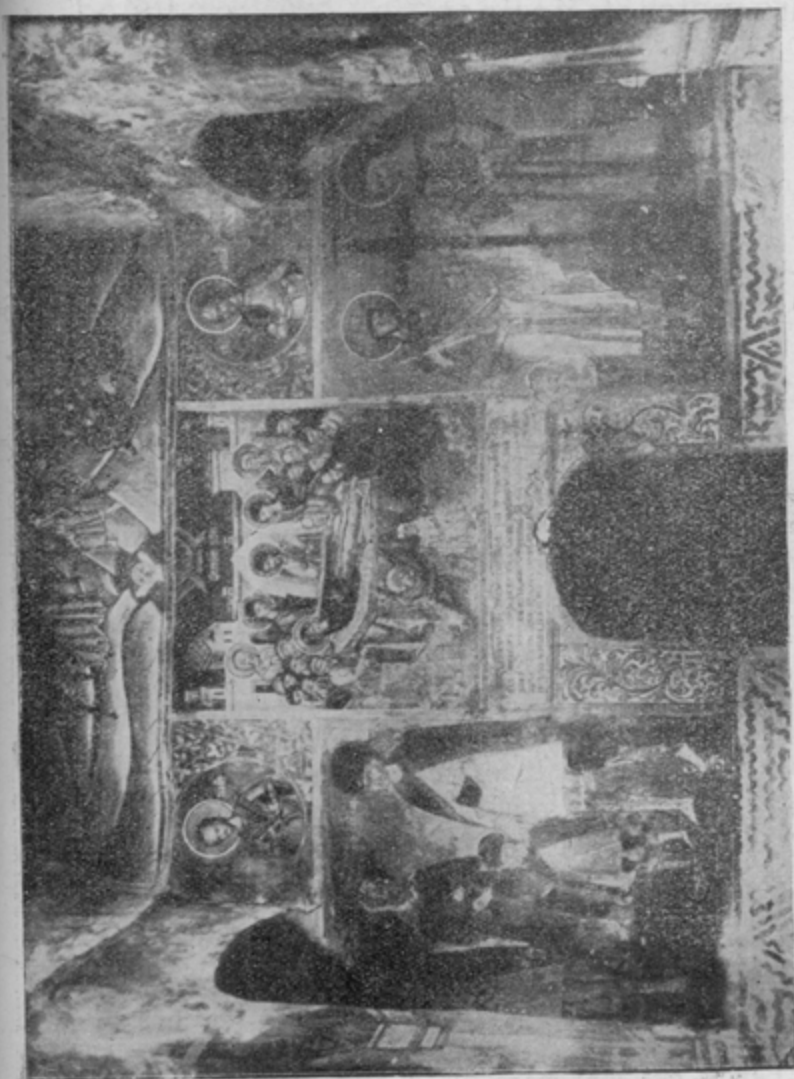
Ale Tale-s Doamne,
Țipătul și plugul,
Corbul și iubirea,
Piatra și belșugul !

Ale Tale-s, Doamne,
Soarele și spinul,
Zarea și pustiul,
Miirea și veninul !

Ale Tale-s, Doamne,
Flacăra și gheața,
Zămbetul și plânsul,
Cântecul și viața !

Ale Tale-s, Doamne,
Liniștea și sapa,
Sufletul și trupul,
Leagănul și groapa !

AL. T. STAMATIAD

SF. MĂNĂSTIRE „SĂRACA”
Intrarea în naosul bisericii. Deasupra ușii catacombe se vede o inscripție,
la stânga se văd ctitorii.

Cum au văzut ochii nepărtinitori ai unui mare pictor străin pe strămoșii noștrii bănățeni

Cu toate stăpânirile grele și cu toate străduințele multora de a umbri calitățile alese și bune ale strămoșilor noștrii Bănățeni, s-au strecurat până la noi urmele luminoase ale acestora, prin orânduirea atotdreaptă a Bunului Dumnezeu.

Între acestea este vrednică de știre părerea unui tânăr cu suflet mare — deși de neam maghiar. Tinerețea lui este cheazășia cea mai bună, că adevărul curat îl exprimă atât în vorbele lui, reproduse aci mai jos, cât și în frumosul tablou pe care l-a compus și l-a desemnat din cea mai curată pornire sufletească, din cea mai aleasă admirațiune pentru neamul nostru.

Marele pictor maghiar *Mihai Munkácsy*, cunoscut și peste hotare, în anul 1863 a trăit două luni de zile, în tinerețile sale, la Buziaș, însoțind pe măestrul său pictorul *Szamossy* ca invitați ai lui *Ormos Sigismund*, om iubitor de arte.

În acest răstimp tânărul pictor *Munkácsy*, inspirat de calitățile alese și de înfățișarea plăcută a poporului nostru românesc, face două lucrări mai. *Un tablou* reprezintă o țărăncă frumoasă din Buziaș care trece un pârâu cu coșul pe cap și cu furca 'n brâu „*torcând sânguincios*“. *Al doilea*, compoziție mai populată, reprezintă o familie de români din Buziaș, pe a căror membrii bătrânii satului îi recunosc, găsind că sunt din familia „*Savu*“. O copie de pe acest tablou o reproducem și noi aici. Originalele ambelor tablouri se găsesc la Muzeul Național din Budapesta.

Despre Buziaș și despre portul țăranilor noștrii de aci *Munkácsy* zice:

„Partea cea mai mare din zi am petrecut-o în mijlocul naturii desemnând. Ținutul este de toată frumusețea, iar portul țăranilor români este pitoresc, dar neștiind eu graiul lor, numai cu mare greutate m'am putut apropia de ei“. (*Munkácsy Mihai élete és munkái*, de Malonyai Dezső p. 56—57).

FAMILIE ROMÂNEASCĂ LA LUCRUL CASNIC

Copie de pe un tablou lucrat de pictorul Mihai Munkácsy la 1863 în Buziaș. Observați aleasa înfațișare a străbuni'or noștrii, finețea trăsăturilor lor și nu trecți cu vederea hărnicia lor proverbială.

Cum sunt făcuți prizonieri rușii

Cu cât pătrunzi mai mult atmosfera războiului acesta, cu atât mai mult se mărește câmpul bărbăției românești, pentru că după fiecare luptă din câte o mască, dela o baterie de artilerie și din grupe și plo-toane, tâșnesc atâtea acte de curaj și vitejie, care surprind prin felul lor de manifestare, dar cari aduc și o nouă cunună trecutului de glorie al neamului acesta. Surprins în orice împrejurare, înarmat sau nu, pregătit sau nu, ostașul pământului nostru a știut să descurce luminos și de cele mai multe ori să biruie un moment greu printr'o sclipire de inteligență sau prezență de spirit.

În războiul trecut ca și în cel de acum, gama acestei fapte este nefârșită, ea îmbrăcând spre sfârșit, fie punctul tragic al datoriei, împlinită până la ultima svâcnire de viață, fie spiritul de humor al unei mi-siuni îndeplinită în condițiuni bune, cu mijloace ne-prevăzute.

SOLDATUL RÂMBU (RÂMPU) ADAM

În luptele extrem de grele pe care un regiment de dorobanți le-a avut în Ucraina, în stânga lacului Hagi Bey, compania II-a ocupase o poziție inamică de lângă satul Ilinca. Cum ceasurile înserării băteau la porțile nopții, soldații unei grupe strânsesă bidoanele spre a le trimite să fie umplute cu apă. Fântâna nu era decât înaintea liniilor românești aproape de nouă poziție rusească, așa că cel ce se încumeta să meargă într'acolo trebuia să fie foarte atent spre a nu-și risca

viața. Și cu toate acestea, fără apă nu se putea trece încă o noapte. Trebuia adusă.

Dintre toți, se oferă să plece soldatul Râmbu Adam. Legă bidoanele pe o ață, luă arma — dar fără gloanțe... și se îndreptă spre fântână. Umbrele întunericului băjbăiau sfioase. Printre porumburi, prin bălării, el înaintă în direcția puțului care nu se afla tocmai departe. Și cum nu știa exact unde sunt rușii, fiecare pas ce-l făcea i se părea că-l afundă din ce în ce în rândurile rusești.

Când socoti el că nu mai este mult, se ridică încet și privi. În adevăr era aproape la 30—40 metri. Ajunsesse. Dar nu mică îi fu surprinderea când vază lângă fântână 11 ruși, cari săpau niște amplasamente. Iși dăduse seama de situație și în mintea lui începuseră să se svârcolească cele 2 alternative: să lase morți de sete pe camarazii lui, sau să ia apă cu orice risc?

Alese pe cea de a doua. Se mai apropie câțiva și la un moment dat începu să învârtăască bidoanele pe sus făcând mare sgomot și strigând la ei. Crezând că soldatul român voia să asvârle cu grenade în ei, cei 11 ruși aruncară cazmalele din mâini și strigară într'un glas:

— «Predai rumanski».

Când îi văzu cu mâinile în sus, lui Râmbu Adam îi veni curaj și — luând arma în mână — plecă spre fântână. Ajuns la puț, puse pe unul dintre ei să umple bidoanele cu apă, apoi aruncă în fântână toate armele și muniția, astfel că rușii să nu mai aibă cumva, cu ce trage. Apoi, îi puse doi câte doi în coloană de marș și plecă cu ei spre unitate, având grije să le dea să ducă bidoanele pline cu apă. Și cum mergea în urma lor cu arma în mână, se gândea poate că dacă știa de acest chilipir ar fi luat toate gălețile dela companie sau chiar o saca. Slavă Domnului, avea cine împinge la ea.

Deși cam întârziase și ai lui îi duceau deacum grijea, când sosi cu prada, toți s'au pornit pe râs, bucurându-se de curajul lui Râmbu care le adusese 11 musafiri pe nepoftite.

A doua zi, însă, la atacul pe care compania îl dădu, norocul nu-l mai favoriză pe Râmbu Adam ca în seara cu prizonierii, și un glonț vrăjmaș îl culcă pentru totdeauna la numai 20 de metri de fântâna unde săvârșise primul lui act de vitejie românească.

TREI ORDONANȚE ȘI UN TANK

Într-una din zile, d. lt-colonel Chiriță comandantul unui regiment de dorobanți aflându-se la postul de comandă, scruta zarea. Par'că simțise ceva și tot căuta peste câmpiile ondulate ale Ucrainei. Alături, locot. Salahoru, ordonanțele și câțiva agenți.

Cum i se păruse că spre dreapta, pe o creastă ar fi un punct negricios se adresa celor din jur :

«Măi băieți, voi vedeți ceva colo pe deal?»

Toți se uitară într'acolo, fără a putea distinge nimic. Dar ordonanța sa, fruntașul Sandu Petre se adresă imediat colonelului:

— «Lăsați, d-le colonel, că mă duc eu să văd ce este». Și cu curajul lui cunoscut, luă pe fruntașul Androne Petre și pe soldatul Kiș Ferdinand și se avântă spre punctul dinspre deal.

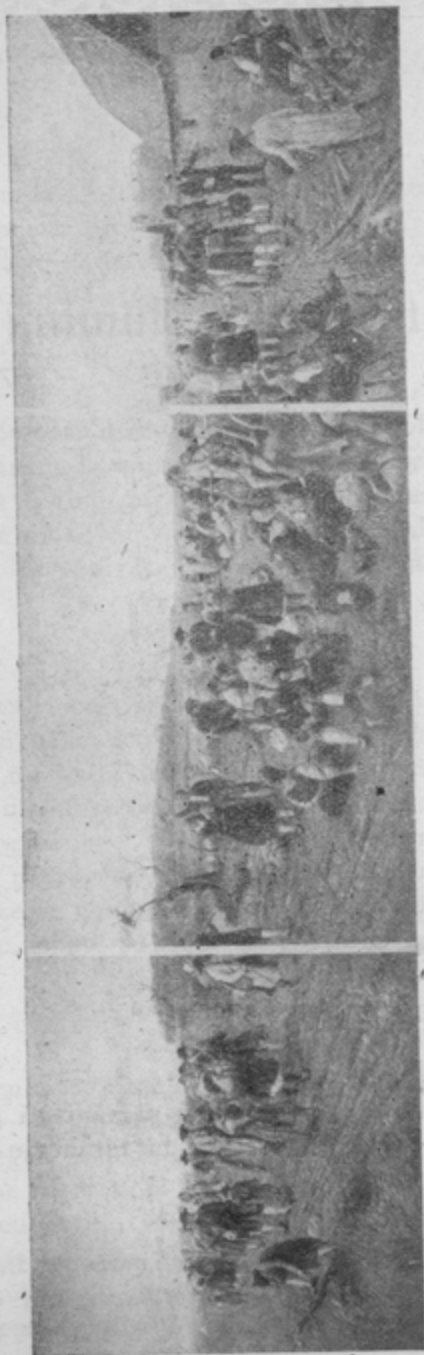
Câtva timp au mers pe un drum de câmp, dar când se apropiară văzură că era un tank rusesc. Lângă el, trei persoane. Fruntașul Sandu vorbi la re-pezeală cu ceilalți 2 și hotărârea fu luată imediat. Fiecare se depărtă în lături, spre a da impresia că se trăgea din mai multe părți. Incepură să se târască spre tank și deschiseră foc.

Speriați și luați pe neașteptate, cei trei ruși — crezând că fuseseră înconjurați de o armată numeroasă — ridicară mâinile în sus în semn de predare. La ai noștri atât le-a trebuit, căci se și repeziră la ei și-i puseră sub baionetă. După îmbrăcămintă era un ofițer și 2 soldați. Apoi pe cei trei i-a adus la regiment și i-a predat comandantului.

Colonelul îi felicită pentru bravura lor românească care ridică prestigiul întregii unități și-i dădu pildă tuturor ostașilor.

Soldat T. R. PÂSLARU GH.

VENIREA NEMȚILOR ÎN BĂNAT

Coloană
de Nemți sub zarea largă pe
drumul Bănatului.

Un scurt popas.
Drumeții își așează bagajele și se
odihnesc.

Sosirea la locul destinat.
Se vede predarea caselor de
către autorități.

Intuneric și lumină

În larga lui înțelepciune, măritul firii Ceator
Când a zidit această lume,
Cu toate câte'i sunt decor, —
A vrut, prin mila Lui anume,
S'arate omului, în viață,
Ce 'nseamnă iad, ce 'nseamnă rai
Și Cel de sus
Atunci a pus:
Lângă verdeață,
Putregai,
Iar lângă noapte, dimineată;
Lângă cântări, a pus un „vai“,
Pe diamant l-a 'nchis în zgură,
Lângă noroi a pus un crin,
Iubirea sfântă, lângă ură
Și fericirea, lângă chin,
Pe vierme, l-a ascuns în floare
Și lângă miere-a pus amar,
Pe stârv l'a pus lângă isvoare,
Nemernicia lângă har,
Dar toate câte are 'n sine a vieții pământești grădină,
Le poți cuprinde 'n două vorbe: în intuneric și lumină...

Doi frați s'au pomenit pe lume, — nu vă mai spun în care țară —
Cel mare, înnotând în aur, cel mic, sărac din cale-afară
Și-așa: palat, lângă bordei,

Mătase lângă zdrențe, deci,
 Mereu străini, de parcă ei
 Nu s'ar fi cunoscut în veci...

Să spun de unde-a strâns bogatul atâta aur? N'o mai fac
 Și nici cum n'are pic de milă de bietul frățior sărac,
 Că, de v'ași spune toate-acestea și l'ați cunoaște—voi, pe loc,
 V'ați duce toți și i-ați da foc...

Și totuș milostenii face al nostru bogătaș, dar cum?
 Adună pe săraci la sine, oprește lumea de pe drum
 Și strigă cât îl ține gura, la câte-un Paște sau Crăciun:
 — Priviți ce de săraci adun
 Și'i miluesc, pe săturate, cu ce e pe pământ mai bun!...

Bordeiul învelit cu pae, nu poate-așa pomeni să facă,
 Dar, când și când, săracul frate, în bojdeuca lui săracă,
 În taină să nu vadă nimeni—de parc'ar face-o faptă rea, —
 Aduce câte-un mort de foame, luat din ger,
 Pe vremea grea,
 Imparte un pătrar de pâine cu el sau ce dă sfântul cer
 Și i-se umezește geana, de-apururi mulțumit în sine,
 Că el, sărac, poate să facă arar, măcar atâta bine...

Dar într'o noapte, bogătașul visă că el și cel sărac
 Muriseră — și amândoi,
 Între un înger și-între-un drac,
 Mergeau pe niște nori albaștri, la judecata cea de-apoi
 Și 'n sine cugetă: „De sigur că azi Arhanghelul Mihai
 Pe mine mă va duce 'n rai,
 Mă face înger sau vreun sfânt,
 Că doar destule milostenii făcui în viață, pe pământ...”

La dracul
Nu eu am să cad,
Negrilă 'și va lua săracul
Și va porni cu el în iad..."

Dar, vai, când legănat de visu-i ajunseră la Paradis, —
Avea'i oare sau e vis? —
De-odată poarta s'a deschis,
Săracul e primit de îngeri, iar bogătaşului i-au zis :
— Deși pe lume i-ai fost frate ,
Tu prea ești negru de păcate,
Iar milosteniile tale, păcatele de loc nu-ți spală,
Că ele n'au pornit din milă, ci numai ca să'ți faci o fală
Și cât ați viețuit sub soare,
Primind lumină și căldură, —
Tu ai fost viermile din floare,
El — diamant închis în zgură...

Și viermele, în zorii zilei trezindu-se 'ngrozit, a zis :
— Oh, bine c'a fost numai vis...

Dar eu pe păcătos 'l întreb : nu crede bulgărul de tină,
Că'i vremea, sufletul să-i treacă dela 'ntuneric la lumină ?...

VASILE MILITARU

Cucernicia lupului

Un cerb mi-a spus că'n vremuri duse aveau și bieteile jivine
Biserică, în care-adesea puteau în voie să se 'nchine :

În fiecare sărbătoare, când toaca începea să toace,
Veneau, cu sufletul cucernic, nenumărate dobitoace :
Cu ieziilor lor, câteva capre, cu mieii lor, mai multe oi,
Vreo câțiva cai, vreo câțiva boi
Și printre-aceste patrupele, un lup care, cu chiu cu vai,
Sfârșindu-și pământescul trai,
Nădăjduia să intre 'n rai...
Și-acel cucernic fără seamăn, care trăia mai mult la țară,
Era bogat din cale-afară :
Avea moșii nemăsurate, argați flămânzi, copii sătui, —
Un lup în fine cu renume,
Iar blană scumpă ca a lui
Nu prea aveau lupi mulți în lume...

Și lupul meu cu spete late, pătruns de-al rugăciunii har,
Venea mereu să 'ngenuncheze în fața sfântului Altar
Și ceasuri se ruga fierbinte lui Dumnezeu, în stinse șoaapte,
Să'i ierte multele păcate ce-l chinuiau în orice noapte.
Apoi, sfârșind prin rugăciune iertare cerului să ceară,
El aprindea în policandre, voinice lumînări de ceară
Și 'n patru candelale albastre—făcând mereu al crucii semn—
Turna, cu multă dărnicie, clondire 'ntregi de untdelemn...

Dar candelile toate patru și fiecare lumânare, —
 Spre marea lupului mirare, —
 Ardeau șovăitor, o clipă, de parcă le bătea furtuna,
 Apoi li-se stingea lumina, pe rând, la una-câte-una, —
 În timp ce, lumânări ca paiul și candelile ca degetarul
 Ardeau frumos și lin, mereu,
 De parcă surâdea Altarul
 Sub zâmbetul lui Dumnezeu...

Simțind atunci fiorii morții adânc înfurnicându-i trupul
 Și clănțănindu-i dinții 'n gură, s'a întrebat în sine lupul :
 — De ce s'o fi stingând într'una, lumina candelilor mele
 Și luminările-mi de ceară, destul de mari, destul de grele, —
 Și 'n locul lor, Sfinții Dumitru, Ion, Grigorie și Luca
 Primesc doar lumânări ca paiul și niște candelile cât nuca?...

Dar lupul nu găsea răspunsul, deși se frământa de-ajuns
 Și pentru ca să nu-i rămână o taină 'n veci de nepătruns, —
 Din turlă, deslegându-și limba, îi dăde clopotul răspuns :

— Asculă-mă și ține minte
 Cuvânt de aur dela mine :
 În fața sfintelor Altare sau a icoanelor prea-sfinte,
 Numai luminile ce dreptii le-aprind, — ard totdeauna bine !
 Tu le aprinzi într'un zadar,
 La ușa sfântu'ui Altar
 Și-atâta timp cât vei rămâne mereu același păcătos
 Care 'n biserică se 'nchină, iar în afara ei jupoe
 Pe bietul bou, pe biata oac, —
 Nu vei avea niciun folos ;
 Din mila Celui plin de milă, tu'n veci să nu aștepti vreun semn,
 De-ar fi să arzi păduri de facile și mări întregi de untdelemn !

VASILE MILITARU

Va trece și asta, toate trec în lume

— Poveste turcească —

Un sultan era tare supărat. Se luase omul de gânduri. Vedea cum i se scurge viața repede pe lume și fără nici un rost. Vrea să fie stăpân pe sine, să nu se mai supere, dar nu putea, că doar nu era de lemn. Avea în vinele lui sânge, nu apă.

Omul nostru se frământa și cu un alt gând : ar fi vrut să scape de supărări, dar cum nu știa pentru că mintea lui era stăpânită de atâtea supărări, ce nu-i da răgaz să se gândească și la altele.

Intr'o zi, în zadar s'a muncit cu gândul să găsească mijlocul de a-i face zilele mai vesele. Și așa de cufundat în gânduri era, încât nu băgă de seamă când intra în cameră Aly-Bez, cel mai bun sfetnic al lui.

— Ce stai așa, Măria Ta?

— Mă gândesc, iubitul meu Ali, cum aș face ca să am și eu zile mai vesele, nu tot amărâte.

— Foarte ușor, Măria Ta!...

Să dăm ceasornicarului din colț să facă un lucru, care să-ți aducă bucurie. El e dibaciu și cred că din bulgăarul ăla din aur, de pe masă, are să facă un lucru

de mare preț și care are să te înveselească. Il cunosc eu de mult. Să trimitem să-l aducă numai decât.

Sultanul chemă un soldat.

— Ascultă ! Să-mi aduci numai decât aci pe Selim, ceasornicarul din colț.

Soldatul plecă iute. Peste puțin timp un sgomot scurt se auzi, și apărură Selim, urmat de soldat, alb cum e varul.

— A, ai venit?

— Venit, Măria Ta.

— Uite, am aci un bulgăre de aur. Ți-l dau ție : Să-mi faci din el un lucru, care să mă înveselească de câte ori l-oi privi. Dacă nu reușești, să știi, că unde-ți stau picioarele, îți va sta capul.

Selim știa că nu-i de glumit. A luat bulgărul de aur și mai descurajat se întoarse acum acasă. Se așeză jos pe un scaun și se gândea : Ce să-i fac eu ! căci nu știu ce lucru de aci din ceasornicărie i-ar putea aduce bucurii. Să-i fac un inel?... Altceva n'am ce... — Și s'apucă de lucru. Il probă pe degetul lui și mai înfipse și câteva pietre scumpe. Se uita la el și zicea în gând : »Ce bucurie poate aduce un inel?!« Il tot sucea în deget. Un fior rece îl trecu prin șira spinării, când se gândea că a doua zi trebuia dus obiectul și cine știe unde îi va sta capul. Tot gândindu-se la ziua de mâine, luă, așa într'o doară, cuțitașul și începu să sape pe dinăuntru : »Va trece și asta, toate trec în lume«, fără să știe ce însemnătate au aceste vorbe. După ce mai șterse câteva broboane de nădușeli, se culcă mai de vreme, ca a doua zi să fie cu creerul mai limpede.

Zorii zilei se arătară mai frumoase ca întotdeauna. Și el, sărmanul Selim, poate, peste o oră nu va mai trăi. Iși ia inelul și pornește spre palat.

Sultanul era tare supărat. O oștire îi fusese nimicită în războiu. Când văzu pe ceasornicar, supărarea parcă se mări.

— Ai venit? Ia să văd!

— Poftim, Măria Ta.

Sultanul îl suci pe toate fețele și începu a ceta cu glas tare:

— Va trece și asta, toate trec în lume. Ai dreptate, măi Selim — și începu să se înveselească. — Ai dreptate. Ține ca răsplată punga asta de bani.

Și de câte ori se supăra, sultanul își aducea aminte de vorbele de pe inel pe care le cetea și-i strecea supărarea.

G. D. GRIGORESCU

(Din Calendarul Românilor din America pe 1933).

Din trecutul nostru

„Sunt sate germane în Banat, în cari se știe că, în veche vreme au fost locuite de români”. (Szentkláray Jenő: Oláhok költöztetése Délmagyarországon pag. 5.)

În veacul al XIV-lea ținutul dintre Mureș și Timiș este locuit de Români în număr foarte mare și în sate compacte”. (idem p. 5.)

„Sub ocupațiunea turcească, satele și așezările românești nu au fost conturbate sau asuprite, ba au primit și unele privilegii dela Turci”. (Idem p. 5.)

„Prin decretul din 14 Iulie 1765 Împărăteasa Maria Terezia, declară ca principiu, că satele românești din Banat cari stau în calea colonizării cu Germani, trebuie mutate în alte ținuturi”. (Idem p. 9.)

Preasfântă și curată fecioară 'ntre fecioare

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de plugarul
Ce sapă viața 'ntreagă
Sub flacăra de soare !

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de soldatul
Ce luptă pentru țară
Și sângeră și moare !

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de învinsul
Ce pururea așteaptă
Al biruinței soare !

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de martirul,
Batjocorit și singur,
Uitat în închisoare !

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare
Ai milă de mulțimea
Orfană de-or-ce zâmbet,
Călcată în picioare !

Preasfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă, căci cu toții
Urcăm calvarul vieții.
Și fii mângâietoare !

Fii tare și nu plânge

Fii tare și nu plânge,
Căci scris e 'n cartea sorții:
Ca fiecare treaptă
Să cucerești prin sânge !

Ești frântă azi în două,
Dar mâine — ca 'n poveste —
Vei învia superbă,
Sorbind o viața nouă !

Fii tare și nu plânge,
Ades ai fost rănită
De moarte și scăldată
În fiere și în sânge

Și totuși — ca un soare —
Ai re 'nviat ! Nu plânge,
Căci iarăși va să vie
Slăvita sărbătoare !

AL. T. STAMATIAD

Glia noastră

Viitor de aur Țara noastră are,
Și prevăd prin secolii a ei înălțare.
(D. Bolintinianu)

*Pământul pe care-l calcă astăzi pașii noștri este o carte
întrecută ce cuprinde istoria multor neamuri ce l-au trecut în
fugă, dar mai ales istoria aceluia neam a cărui obârșie este
de aici.*

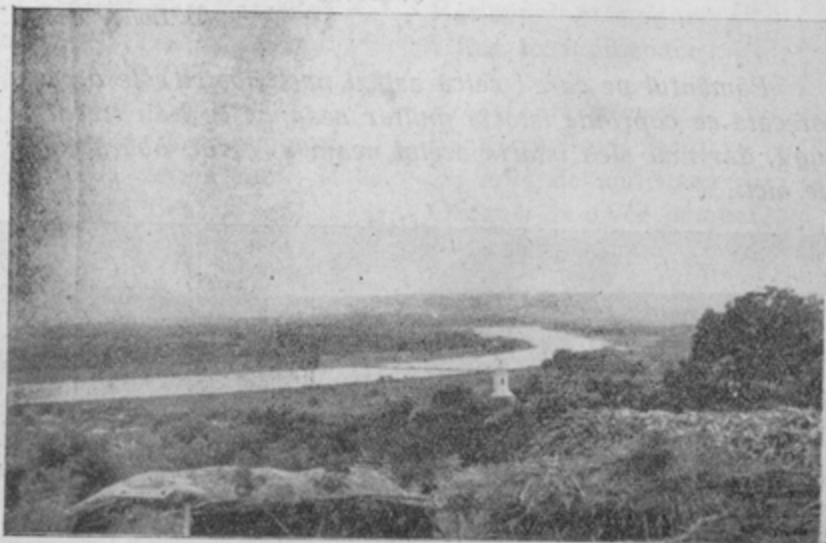
M. S. Regele Mihai I. și Mareșalul Ion Antonescu în vizită pe front.

*Cutropitorii acestui pământ nu s-au simțit legați de el.
În suftetul lor înclinat spre prădălnicii, nu s'a sălășluit
dragostea sfântă de glie. Nu l-au muncit ei, nu și-au plă-*

mădit bucuriile si lacrimile cu el, nu și-au îngropat pe cei dragi în el și nu și-au crescut urmașii în boarea lui caldă.

Casa lor era drumul, averea lor prada, bucuria lor era urgia.

Câtă dragoste de glia lor au simțit strămoșii Daci, ne-o spun împărații Dapyx și Decebal, cari nu vor să-l părăsească, ci preferă să moară pe glia pe care au fost înfrânți de dușmani. În gestul lor nu este numai mândria unui popor liber, ci și nefărmurita lor dragoste față de glia atât de scumpă lor.

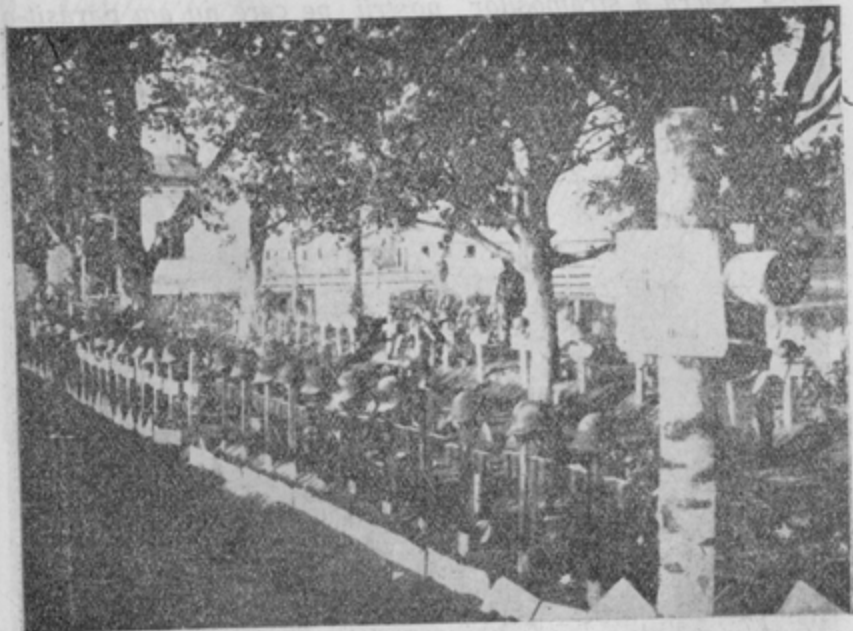
Pod istoric peste Nistru. Pe aci au trecut trupele noastre desrobitoare în Transnistria.

Priviți cu atenție harta pe care o reproducem în calendarul de față și vedeți până unde se întindea poporul Dac sub Buerebista. Și atunci, aduceți-vă aminte, că noi suntem urmașii lor. Și pentru ca să fie deplină icoana pe care trebuie să o avem despre glia străbună, am redat aci încă 3 hărți cari arată răspândirea neamului românesc în spațiul sud-estic al Europei.

Glia străbună este aceea care cuprinde în ea osemintele sfinte ale străbunilor noștri. Iar poporul român are de strămoși atât pe Daci cât și pe Romani. Și dacă am privi cu atenție paginile uitate ale istoriei noastre, am vedea că neamul nostru trebuie să fie mai mult dacic decât romanic.

Inima neamului nostru se află pe pământ dacic, în miezul fostului imperiu a lui Buerebista.

Neamul Dacic și urmașii lor Românii au fost așezați de Bunul Dumnezeu la granița lumii europene, la granița lumii nebarbare, ca niște străjeri viguroși a ei.

Cimitir de eroi Români în Transnistria.

De aceea au trebuit să îndure atâtea cutropiri, să lupte cu atâtea neamuri prădalnice, să urce calvarul atâtor încercări grele.

Anul 1940, a fost un început de calvar nou. Dar în mai puțin de un an, în 22 Iunie 1941, neamul nostru renaște puternic pentru războiul sfânt contra unei noi păgânătăți ce s'a ridicat în răsărit. Jertfele lui sunt încununate cu laurii succesului: 5 Iulie eliberarea Bucovinei; 7 Iulie desrobirea Basarabiei; la acestea putem adăuga desrobirea fraților Transnistrienți și cucerirea Odessei.

Pașii neamului nostru au pornit „spre un viitor de aur“.

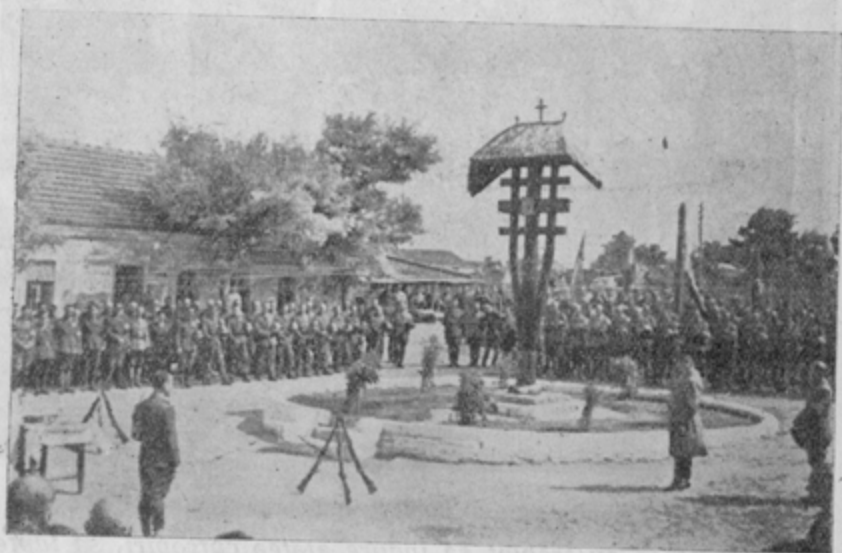
Versurile profetice a lui D. Bolintineanu sunt înscrise cu litere de foc în inimile noastre.

Am fost și încă suntem la granițele Europei un neam de

pază. Întreaga noastră istorie este întretăiată de lupte în contra barbarilor.

Am fost cutropiți adesea, dar am renăscut de tot atâtea ori cu puteri înzecite, căci glia bogată a țării noastre este plămadă de viața nouă pentru noi. Această glie confine cenușa sacră a strămoșilor noștri pe care nu am părăsit-o sub nici o vitregie.

În sângele nostru, în întreaga noastră ființă clocotesc virtuțile dace și mocnesc pornirile romane.

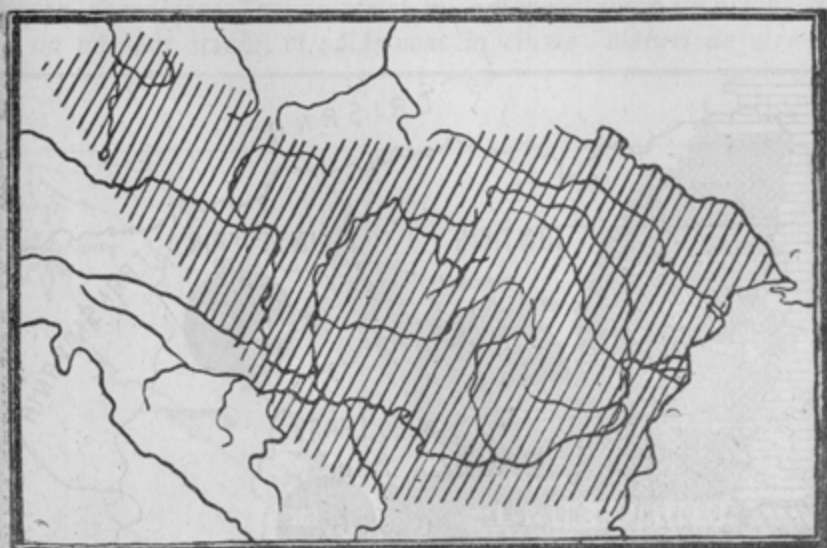

Troiță ridicată de Români în Transnistria.

Prea bine a văzut un strein din zilele noastre (Dr. Otto Liess) care afirmă „că poporul român începe în timpul din urmă să se orienteze pe direcția filonului dacic al ființei sale”. Iar un altul, care trăiește între noi (dl von Killinger) zice: „este necesar să se pună accentul pe un adevăr neglijat și anume, pe acela, că poporul român care este și latin ca și dac, ba chiar mai mult dac, decât latin!”

Imperiul străbunilor noștri Daci se întindea dela Bug și până dincolo de Tisa și din sudul Dunării până dincolo de crestele Carpaților de nord.

Virtuțile lor războinice sunt sădite în noi și le-am văzut izbucnind la 22 Iunie 1941 în toată puterea lor.

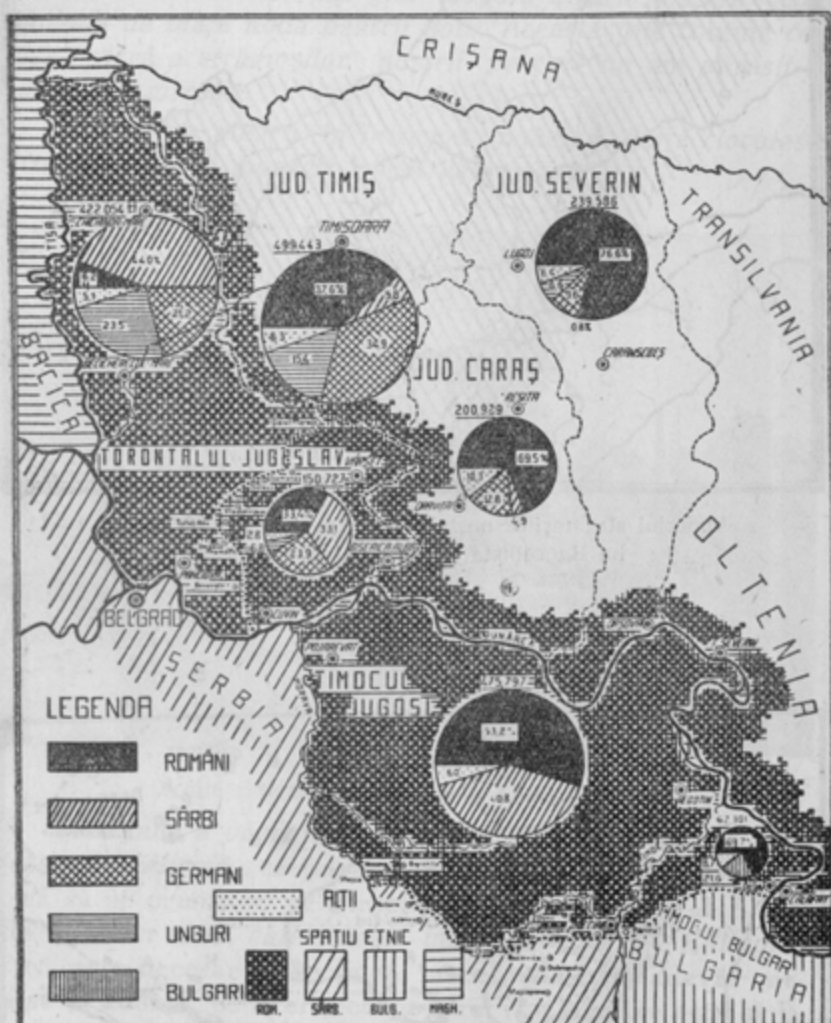

Imperiul strămoșilor noștri Daci așa cum era pe timpul lui Buerebista (după C. C. Giurescu).

Așezări românești dincolo de Nistru.

Petele negre arată răspândirea lor dincolo de Nistru. (După I. Simionescu)

Harta spațiului etnic (locuit de frați Români) românesc între Morava și Timoc. (După Dr. Petru Râmneanțu).

Eroi cari au căzut între Prut și Nistru pentru desrobirea Basarabiei, ca și acei cari au căzut între Nistru și Bug pentru desrobirea Transnistriei nu odihnesc somn de pribeag pe un pământ strein, ci sălășluiesc în cinste alături de stră-

Răspândirea Românilor în sudul Dunării, Albania și Grecia (Macedonia).
(Din *România*, Manual de Geografie p. cl. IV. sec. a lui
M. David și P. N. Mirodescu.)

bunii lor Daci, înmulțind cenușa sacră din care vor renaște veșnic eroii desrobitori de glie și de neam.

Pe temelia aceasta se va zidi România de mâine, România cu „viitor de aur” așa cum a profetizat-o poetul D. Bolinteanu.

IOAN DECAN

COLȚUL VESELIEI

LA JUDECĂTORIE

Judecătorul: Va să zică ai furat singur. N'ai avut nici un tovarăș?

Hoțul: Am furat singur, domnule judecător. Azi e așa de greu să găsești un tovarăș cinstit!

TELEGRAMĂ

Domnul Niță, cărciumarul din Plopeni, ducându-se la Iași pentru niște afaceri, bagă de seamă cu durere, că și-a uitat portofelul cu bani acasă. Aleargă la poștă și telegrafiază soției sale următoarea telegramă urgentă:

„Am uitat portofel bani acasă stop. Căutați și găsiți stop. E sub pernă sau sub masă stop“.

Domnișoara dela poștă făcând socoteala îi spune:

— Aveți de plătit 42 de lei...

Niță se caută prin toate buzunarele și deodată, degetele lui umflate și roșcovane ca niște cărnați, se întâlnesc cu marochinul portofelului, pe care, contra obiceiului, îl pusese în buzunarul din spate al pantalonilor.

Bucuria lui întrecea orice închipuire. Cu fața surâzătoare, Niță spuse domnișoarei:

— Sunteți bună să mi dați telegrama înapoi...

— N'o mai trimiteți...

— Ba da... numai că vreau să mai adaug ceva... Și foarte convins, d-l Niță adaugă la telegramă

Nu mai căutați portofelul. Găsit buzunar spate.

MUNA, MOI !

Tocmește jupân Șloim o căruță să se ducă până la un sat din marginea Iașilor. După ce jupânul se cuibări bine în fânul din fundul căruții, căruțașul dădu bice cailor.

Fie că-i era frică să nu cadă, fie că-l scutura prea tare pe la hopuri, destul că jupân Șloim își prinse mâinile de dricul căruții.

Nu știu cum s'a întâmplat, că din nebăgare de seamă și-a vârât o mână tocmai între leucă și dric. La o cotitură de drum, degetele i s'au fost prins chiar de-abinele; și unde a început ovreiul nostru să strige:

— Mună moi!

Căruțașul crezând că-i zice să mâie caii mai repede, răspunse, fără să se uite înapoi:

— Mâi, mâi!

Și dădu câte un biciu cailor.

Pe bietul Șloim acum îl durea și mai tare.

— Mună, moi!

Căruțașul iar mai zori caii cu un pocnet de biciu.

Nu știa ce să mai facă jupânul, mai ales că hodoroaba sălta pe niște făgașuri, și leuca tot mai tare îi strângea mâna.

— Munăââ mooui! striga ovreiul cât îi lua gura.

— Da bine, jupâne Șloim, să-mi omor caii pentru gustul D-tale? răspunse supărat căruțașul fără să-și arunce ochii către mușteriu din fundul curții...

O MINUNE MAI MARE

La școală.

Învățătorul povestește copiilor o minune de pe mare: Un marinar a fost aruncat de pe corabie drept în gura unei balene, care l-a înghițit într-o clipă.

— Care dintre voi și-ar putea închipui o minune mai mare ca asta? Întrebă învățătorul pe copii.

Colac Tudor din cl. IV se ridică:

— Ar fi fost o minune și mai mare, când marinarul ar fi înghițit balena.

TACE ȘI FACE

Micul Bubi Leibovici e un copil încăpățânat.

El nu sare, nu zbiară, nu sparge nimic, nu trage pisica de coadă. Stă toată ziua în colț și tace.

— Eh! zice tat'său, ăsta are să semene cu mine: Să tacă și să facă.

S'ar putea zice că tace și face depe acum.

Când vine cineva, el stă tot în colțul lui, nu scoate o vorbă. Toate încercările sunt de prisos. Ieri unchiul Sami îi spune:

— Dacă'mi spui o poezie îți dau un leu!

— Un leu pentru o poezie? Hă! hə! Nici „bună ziua“ nu spun cu mai puțin de doi lei.

AU NEMERIT-O

Hoții la casa săracului.

— Cine-i acolo?

— Noi, ziseră hoții; taci din gură că dai de dracu!

— Da ce căutați voi p'acolo?

— Sst! Parale!

— Mă da proști mai sunteți! Eu caut ziua și nu găsesc și voi noaptea și fără lumânare și-o să găsiți? Haide, cărați-vă și lăsați-mi sărăcia în pace!

DE-ALE LUI PĂCALĂ

Păcală în tren.

— Dă-mi un bilet de clasa III, domnule!

Casierul gării: — Dar unde mergi?

Păcală înțepat: — N'am să dau eu socoteală d-tale unde merg!

—

La un birt, mușteriu la masă strigă tare:

— Băete, adu-mi o căpățână de miel!

Păcală dela masa de alături răspunde:

— Să nu-i aduci, măi, c'o mănâncă!

MINCIUNĂ PE NEGÂNDITE

Nastradin Hoge, în călătoriile lui prin lume, s'a pripăsit odată și prin Dobrogea și spunea la năsdărării de te cruceai. Și tăia la minciuni pe negândite, de-i făcea cu lacrimi în ochi pe toți câți îl ascultau de atâta răs. Vine vremea de trece printr'un sat românesc. Cât ai bate din palme, s'au strâns împrejurul lui o mulțime de oameni și spunea și numai isprăvea și iar spunea... și nimeni nu se găsia, ca să-l taie cu vorba.

Se mirau oamenii de înțelepciunea lui și toți îl ascultau... Chiar el singur râdea pe sub mustăți câteodată, când tăia câte una mai lată. Și cum stăteau așa dinaintea unei cârciumi, numai iată că vine un turc chipeș, călare pe un cal negru și frumos. Se dă jos de pe cal și-și face loc ca să se apropie dar Nastradin.

Cum îl vede, intră în vorbă cu el.

— Dumneata ești Nastradin Hoge efendi!

— Da, îi răspunse Nastradin, gata să croiască una proaspătă.

— Apoi eu am auzit că spui minciuni pe negândite și am venit să-mi spui și mie una.

— Dragul meu, cu plăcere îți voi spune, însă te rog dacă ești bun, dă-mi calul dumitale pe care îl văd destul de voinic, ca să mă reped până la satul vecin să-mi iau traista cu minciunile, pe care am uitat-o acolo, aseară, când am plecat.

— De ce nu, poftim, îi răspunse turcul.

Iar Nastradin încălecă pe cal și se duce și se tot duce!... Și dus a fost: îi spusese o minciună pe negândite.

MICUL PĂCALĂ

Mama întreabă pe Vasilică:

— Vasilică, de ce ți-ai pus ciorapul pe dos?

Vasilică (un puiu de Păcală) găsește răspunsul îndată:

— Să vezi, mamă, că pe față era rupt!

TREI ROMANI ȘI UN OVREIU!

Trei negustori români și un ovreiu s'au dat jos la gara Sărăceni ca să mergă la satul Despuiații din deal. Tocmesc o căruță. Zice unul către căruțaș :

— Cât ne ceri, omule, să ne duci până la Despuieții din deal ?

— Cât să vă cer : la câte un pol de român.

— Bine, răspunseră călătorii.

Și porniră la drum cu căruța.

Cum ajunseră la sat, negustorii români scoaseră câte 20 de lei fiecare. Numai ovreiu! n'a dat nimic.

— De bine, domnule, dumneata de ce nu dai polul ? întrebă căruțașul.

— De ce să plătesc ? N'ai spus că ne duci cu un pol de român ? Eu nu-s român ; sunt ovreiu !

SĂ NU-L TREZEȘTI CĂ PLEACĂ

Ci-că odată primul ministru al Franței vru să meargă prin birouri să vadă cum lucrează funcționarii.

Urmărit de secretarul său, intră într'un birou : Nimeni. Intră în al doilea birou : Acelaș lucru. Ce se întâmplase ? Unii nu veniseră, iar cei ce veniseră au plecat după 5 minute.

Intr'un birou mai dosit, un funcționar dormea dus, cu coatele pe masă.

Primul ministru trece mai departe. Secretarul său se apropie de funcționar ca să-l trezească ; dar primul ministru îl opri :

— Nu-l trezi — că pleacă și ăsta !

UITUC

Un învățat fiind ocupat să scrie o carte, văzu servitorul dând buzna spăimântat și strigându-i :

— Domnule, s'a aprins casa !

— Cară-te de aici și chiamă pe cucoana ! Nu știi că nu mă amestec în trebile gospodăriei ?

Ghicitori

Am doi boi:
Când îi înhami,
Fug de rup pământul;
Când îi deshami,
Stau pe loc.

(Opincile)

Ce e mic și mititel
Și umblă cu tunia după el?

(Păianjenul)

Roată rotită,
De om muncită,
De lume înghițită.

(Pâinea)

Am un cocos
Cu picioarele cârjă, mârjă
Și cu capul șoc mondoc.

(Palașta)

Ciupercă uscată,
În cuiu agățată.

(Pălăria)

Care-i dobitocul
Ce păzește focul
Și-și spală cojocul?

(Pisica)

Unul ară,
Patru umblă,
Doi se uită,
Doi ascultă,
Unul dă cu biciul înapoi.

(Porcul)

*Este un om cam ciudat,
Vara în cojoace îmbrăcat
Și iarna gol desbrăcat.*

(Porumbul)

*Cinel, cinel :
Am un călușel,
Mic și sprintenel,
Iute ca cerbul,
Negru ca corbul ;
Unde sare,
Urme n'are ;
Unde paște,
Se cunoaște.*

(Purcecele)

*Cine n'are suflet
Și fură dela alții ?*

(Pușca)

*Albă-i, albue,
Dar caș nu e ;
Frunze are,
Dar pom nu e ;
Limbă n'are,
Sare linge.*

(Ridichea)

*Sunt patru surori gemene
Cu numele asemenea :
Toată ziua se gonesc,
Dar nu se întâlnesc.*

(Roatele carului)

*Ce e mică, mică,
Și de Vodă nu(i) e frică ?*

(Scântea)

*Am o cățea :
Cu gura de fier
Și trupul de lemn.*

(Secera)

SFETNICUL GOSPODARULUI

CUM SE TĂMĂDUEȘTE UMFLĂTURA DE TRIFOI A VITELOR CORNUTE

Când vitele scapă de sub observația paznicilor și ajung pe trifoști sau lucerniere, unde pasc cu lăcomie, se îmbolnăvesc de umflătura burduhanului, numită și indigestie gazoasă sau balonarea rumenului.

Lucerna și trifoiul, mâncare în stare verde și în cantitate mare, se despsesc (fermentează) cu ușurință în burduhanul vitelor, dând multe gaze. Din cauza acestor gaze burduhanul se umflă și apasă atât de mult asupra organelor din jurul său încât la un moment dat, poate opri răsuflarea animalului, care moare, în acest caz, prin astupare (asfixiere.)

Umflătura de trifoi are un mers foarte repede, astfel încât dacă nu intervenim la timp și cu folos, animalul umflat moare în 2-3 ore.

Leacul este următorul :

Când balonarea este abia la început și vita a mâncat verdeață puțină, atunci umflătura se combate prin aplicare de comprese cu gheață pe deșertul (flancul) stâng și prin masajii ale acestei părți, făcute cu șomoioage de paie. Pe lângă acestea animalul se plimbă.

Când umflătura este mare și din cauza cantității mari de lucernă consumată de animal, boala merge spre agravare, atunci i se dă, pe gură și cât mai în grabă, animalului bolnav, (în cazul că este de mărime mijlocie) 2 kgr. lapte de var amestecat cu 10 grame creolină. Aceste substanțe opresc dospirea lucernei sau a trifoiului și absorb gazele deja formate. După ce s'a dat acest amestec, se pune animalului un căluș, prin care îl forțăm să țină gura deschisă și îl plimbăm pe un loc nu prea drept. În felul acesta îl ajutam să dea pe gură gazele formate în burduhan, prin răgăirile pe care le face și care sunt un semn bun de vindecare. Se lasă apoi animalul în repaos, fără să i se scoată călușul din gură, și se așează, tot pentru ușurarea eliminării gazelor, cu picioarele dinainte pe un loc mai ridicat, ținându-se în această poziție până ce se desumflă de tot.

În cazurile și mai grave, când animalul este foarte umflat (are o burtă ca de tobă) și când din cauza acestei umflături răsuflă greu, are ochii ieșiți în afară și pielea care căptușește pleoapele este de culoare vânătă, trebuie să se procedeze de urgență la împungerea burduhanului (puncția rumenului) cu un instrument numit trocar. Această puncție este bine să o facă medicul veterinar care știe cum să lucreze pentru a scăpa animalul de moarte și a-l vindeca. De foarte multe ori însă nu avem

medic veterinar la îndemână și animalul este foarte umflat și gata să moară. În asemenea cazuri pentru a nu suferi o pagubă prea mare, nu mai așteptăm medicul veterinar, ci lăsăm ca această puncție să o facă un om mai priceput și mai curajos dintre cei ce se găsesc la fața locului. Acesta va lua o sulă mare și o va înfige cu putere în mijlocul flămânzelli din stânga (în centrul unghiu'ui format de șold, ultima coastă și șale.) După ce s'a făcut această puncție, antimalul de desumflă. Acum trebuie să cerem neapărat sfatul medicului veterinar, care va examina animalul și va sfătui pe proprietar dacă mai este nădejde de vindecare a animalului sau dacă este mai bine să-l tăie. Astfel, înțepătura fiind făcută fără respectarea regulilor de operație, animalul se poate îmbolnăvi de peritonită (aprinderea prapurului) sau fistula burduhanului și îl pierdem.

(Din recomandările Ministerului de Agricultură.)

SFATURI DIFERITE

NU DORMIȚI IMBRĂCAȚI. — Corpul are nevoie de aerisire, de aceea când ne culcăm, să imbrăcăm numai o cămașă de noapte și să ne învelim cu o pătură. Rufăria de zi o punem la aerisit peste noapte, iar cămașa de noapte o aerisim peste zi. Asemenea patul trebuie aerisit în fiecare zi. Dacă se poate, lăsăm rufăria patului la soare, timp de o oră.

* * *

DIN FOLOASELE OULUI. — Cel care s'a înecat cu os de pește să înghită un ou crud: osul va aluneca pe gât, împreună cu conținutul oului

La răgușeală e foarte bun albușul de ou, bătut cu zahăr și lămăie. Cei slăbiți de boală, să bea un ou crud bătut în vin.

Dacă v'ați opărit în bucătărie cu apă fierbinte, puneți pe pielea opărită un strat de albuș de ou.

* * *

VARZĂ ACRĂ CĂ DOCTORIE. — Consumați 400 grame varză acră crudă pe zi, pentru combaterea reumatismului, astmei și a constipației.

* * *

SPĂLAREA RUFELOR BOLNAVILOR. — Rufăria persoanelor cari suferă de boale infecțioase, e un risc de contagiune pentru persoanele sănătoase, cari, în acest caz, nu sunt precaute.

Se vor muia rufe într-o baie desinfectată, iar dacă noi înșine trebuie să îngrijim bolnavul, ne vom desinfecta mâinile cât mai des.

Această baie desinfectantă se compune din: creșie 1000 gr., săpun verde 1000 gr., sodă de Solvay 200 gr. și apă 20 litri.

* * *

LA CE-I BUNĂ URZICA. — Cotorii topiți dau fire subțiri din care se poate țese pânză. Frunzele tinere dau o mâncare plăcută și sănătoasă.

Sămânță ei în nutrețul cailor îi face iuți și cu părul lucios. Rădăcina fiartă cu piatră acră dă o frumoasă vopsa galbină.

* * *

CLEI PENTRU A LIPI PORȚELAN, STICLĂRIE ȘI ALTE LUI CRURI SPARTE. — Topește o cătime cât un grăunte de linte de copapisat într-o cătime de trei ori așa de mare, de foarte curat eter de puicioasă la o căldură potrivită.

Pentru a putea mijloci topirea, toarnă într'un șipușor (sticluță) copalul cu eterul, leagă-l la gură cu o bășică muiată în mijlocul căreia. înfinge un ac. Apoi sticla aceea se pune la soare, se amestecă adesea și se lasa așa până se topește bine copalul, după aceasta se păstrează într'un șipușor bine astupat.

Voind a întrebuița acest clei, toarnă din el în altă sticluță atâta cât îți trebuie, adaogă și puțină apă, freacă-l împreună și unge bucățile sparte. Apoi, împreunându-le le bagi strâns și le pui să stea la un oc uscat câteva săptămâni până se lipește.

* * *

PENTRU IMPACHETAT POAMELE. — Cel mai bun material este așa numita lână de lemn, (tărâte de lemn.) Stând împachetate timp mai îndelungat în fân, otavă sau mușchiu, poamele capătă un gust neplăcut, se murdăresc și se pătează. Însă stând împachetate în lână de lemn, ele rămân svântate și nu se murdăresc, nici nu pierd din gustul lor. După svântare la soare, această lână poate fi folosită ori de câte ori e nevoie.

* * *

LA ARSURI. — Loțiuni cu lapte proaspăt : sau aplicăm untdelem, sau albuș de ouă sau salamură de unt.

TIMPUL CLOCIRII ȘI SARCINEI

Găina clocește 20-22 zile, 16-20 ouă.

Curca clocește 27-29 zile, 15-20 ouă.

Gâsca clocește 28-32 zile, 12-15 ouă.

Rața clocește 23-31 zile, 15-18 ouă.

Porumbița clocește 17-19 zile, 6-10 ouă.

Epele poartă 48½ săptămâni sau 384 zile, în cazuri rare 330-419 zile.

Vacile poartă 40½ săptămâni sau 285 zile, în cazuri rare, 240-321 zile.

Oile și Caprele: aproape 22 săptămâni sau 154 zile, în cazuri rare, 146-158 zile.

Scroafele: peste 7 săptămâni sau 120 zile, în cazuri rare 109-133 zile.

Cățelele: 9 săptămâni sau 63-65 zile.

Pisicile: 8 săptămâni sau 65 zile.

Extras din legea timbrului

O B I E C T U L	T i m b r u		
	fiscal	aviație	judiciar
Cerere către autorități publice	9	1	—
„ „ curtea administrativă	9	1	2
„ cazier	1	1	100
„ p. dispensă de căsătorie	9	2	5
Certificat	16	2	—
„ dela curtea administrativă	16	2	—
„ „ cazier	16	2	50
„ „ căsătorie	16	2	5
Copii și extracte de pe orice fel de acte	8	2	—
Apel administrativ	50	2	2
„ fiscal	32	2	5
Procură	16	2	—
Chitanță (particulari) până la 100 Lei	scutit	—	—
„ dela 100 — 10.000 Lei	3	2	—
„ „ 10.000 — 50.000 „	8	5	—
„ „ 50.000 — 100.000 „	16	10	—
„ „ 100.000 — 200.000 „	22	10	—
„ „ 200.000 — 300.000 „	28	20	—
„ „ 300.000 în sus	crește cu	ne-	—
	6 Lei	schimbat	—

O B I E C T U L	Taxă sta- bilă	Impozit proporțional	Timbru	
			factură	aviație
Facturi		1,70%	10%	
Cambii cu scadență până la 6 luni, p.		0,40 %		
„ cu scad. peste 6 luni		0,70%		
Bilete pentru vânzări de vite mici ...	3			2
„ „ „ mari ...	7			2
Bilete eliberate localnicilor „ pentru trece- rea frontierei	7			2
Notă.				
Pașapoarte pe 3 luni } pentru studii sau mi-	1000			2
„ „ 6 luni } siuni oficiale în stră-	1250			2
„ „ 12 luni } înătate 1/4 parte a	1500			2
„ „ taxelor				
„ de emigrare	500			2
Autorizațiuni pentru exercițiul unei meserii	27			2
Brevete de desfăcerea băuturilor spirtuase	660	11—		1
Pesmis de pescuit	27			2
„ de vânatoare	132			2
„ pentru portul armelor	132			2
Testamente, pacte succesoriale autentice, cererile de întărirea testamentelor	27			2

Extras din tariful poștal și telegrafic

O B I E C T U L	Loco Lei	Alte localități Lei	Străină- tate (unificat) Lei
O carte poștală simplă	5	5	12
" " " militară	2	2	—
" " " cu răspuns plătit ...	9	9	—
" " " ilustrată cu salutări ...	5	5	—
" " " sau formule de felicitări	6	6	—
" " " cu orice text	7	9	20
O scrisoare simplă până la 20 gr. ...	9	12	(de
" " " între 21— 50 gr. ...	14	17	fiecare
" " " " 51— 100 gr. ...	27	30	fracțiune
" " " " 101— 250 gr. ...	48	51	de 20 gr.
" " " " 251— 500 gr. ...	69	72	câte 12
" " " " 501— 750 gr. ...	90	92	lei în
" " " " 751—1000 gr. ...	2,50	2,50	plus)
Imprimare până la 50 gr.	3,50	3,50	
dela 51— 100 gr.	6,50	6,50	
" " " 101— 250 gr.	10,50	10,50	
" " " 251— 500 gr.	13,50	13,50	
" " " 501— 750 gr.	17,50	17,50	
" " " 751—1000 gr.	0,50	0,50	
Imprimare în relief pentru orbi până la 1000 gr.	0,50	0,50	
Pentru fiecare kgr. sau fracțiune de până la 5 kgr. câte	0,50	0,50	
Dela 5 kgr. în sus se tratează ca mesagerii.			
Carti până la 100 gr	2,50	2,50	
" dela 101— 250 gr.	3,50	3,50	
" " 251— 500 gr.	6,50	6,50	
" " 501— 750 gr.	10,50	10,50	
" " 751—1000 gr.	13,50	13,50	
" " 1001—2000 gr.	21,50	21,50	
Dela 2 kgr. în sus se tratează ca mesagerii.			
Taxa de recomandare fixă	7	11	20
Taxa de „expres” fixă	13	20	40
Taxa pentru valoarea declarată până la 10.000 Lei, de fiecare mie sau frac- țiune de mie câte	3,90	3,90	

O B I E C T U L	Loco Lei	Alte localități Lei	Străină- tate (unificat) Lei
Dela 10.000 Lei în sus, de fiecare mie sau fracțiune de mie câte	1,30	1,30	
Taxa pentru ramburs până la 200 Lei inclusiv	2	2	
până la 500 Lei inclusiv ...	4	4	
" " 1000 " " ...	7	7	
" " 1000 " în sus ...	13	13	
Mandate, Cartonul	4	4	
Taxa pe valoare :			
până la 5000 Lei de fiecare 100 Lei	1,30	1,30	
dela 5001— 10.000 de fiecare 1000 Lei	6,50	6,50	
" 10 001— 20.000 " " " "	3,90	3,90	
" 20.001— 50.000 " " " "	2,60	2,60	
" 50.001—100 000 " " " "	1,30	1,30	
" 100.001—500.000 " " " "	0,65	0,65	
Pentru plata mandatelor la domiciliu până la Lei 200	2	2	

Telegrame

C U P R I N S U L	Loco	Zona		
		I	II	III
Până la 12 cuvinte	16	24	32	39
dela 13— 50 cuvinte (cuvântul)	1	1,65	2,30	3
dela 51 în sus (cuvântul) .	0,65	1,30	1,95	2,30
Suprataxe : Urgent	16	24	32	39
" Fulger	32	48	64	78
teleg. de felicitare până la 12 cuvinte	13	16	20	26
dela 13— 50 cuvinte	0,65	1	1,30	1,65
dela 51 în sus . . .	0,35	0,65	1	1,30

Tariful de mesagerii

Tariful General

Greutatea în kg.	TAXELE PENTRU ZONA:			
	I	II	III	IV
1	21	24	26	29
2	25	29	34	38
3	29	34	42	47
4	33	39	50	56
5	37	45	58	65
6	41	50	65	75
7	45	55	73	84
8	49	60	81	93
9	52	65	89	102
10	56	71	97	111
11	60	76	104	120
12	64	81	112	129
13	68	86	120	138
14	72	91	128	147
15	76	97	136	156
16	78	101	142	164
17	81	104	149	172
18	84	108	155	180
19	86	112	162	188
20	89	116	168	195

Radio

Cauțiune care se restituie când nu mai ai aparat
de radio (plătibilă în 8 rate) Lei 1930

Taxa de înscriere „ 250

Abonamentul trimestrial (la 3 luni) „ 420

CALENDARUL VITELOR

Inceputul	Sfârșitul perioadei de purtat la :			
	vacă 285 zile	cai 348 zile	ol și capre 154 zile	scroafe 20 zile
4 Ianuarie	15 Oct.	9 Dec.	6 Iunie	3 Maiu
7 "	18 "	12 "	9 "	6 "
12 "	23 "	17 "	14 "	11 "
16 "	27 "	21 "	18 "	15 "
21 "	1 Nov.	26 "	23 "	20 "
26 "	6 "	31 "	28 "	25 "
5 Februarie	16 "	10 Ianuarie	8 Iulie	4 Iunie
12 "	22 "	16 "	14 "	10 "
21 "	2 Dec.	26 "	24 "	20 "
25 "	6 "	30 "	28 "	24 "
2 Martie	11 "	4 Febr.	2 August	29 "
7 "	16 "	9 "	7 "	4 Iulie
14 "	22 "	15 "	13 "	10 "
22 "	31 "	24 "	22 "	19 "
2 Aprilie	11 Ianuarie	7 Martie	2 Sept.	30 "
6 "	15 "	11 "	6 "	3 August
16 "	25 "	21 "	16 "	13 "
26 "	4 Februarie	31 "	26 "	23 "
1 Maiu	9 "	5 Aprilie	1 Oct.	28 "
7 "	15 "	11 "	7 "	3 Sept.
11 "	19 "	15 "	11 "	7 "
21 "	1 Martie	25 "	21 "	17 "
31 "	11 "	5 Maiu	31 "	27 "
5 Iunie	16 "	10 "	5 Nov.	2 Oct.
11 "	22 "	16 "	11 "	8 "
15 "	26 "	20 "	15 "	12 "
25 "	5 Aprilie	30 "	25 "	22 "
30 "	10 "	4 Iunie	30 "	27 "
5 Iulie	15 "	9 "	5 Dec.	1 Nov.
10 "	20 "	14 "	10 "	6 "
16 "	26 "	20 "	16 "	12 "
25 "	5 Maiu	29 "	25 "	21 "
30 "	10 "	4 Iulie	30 "	26 "
4 August	15 "	9 "	4 Ian.	1 Dec.
10 "	21 "	15 "	10 "	7 "
14 "	25 "	19 "	14 "	11 "
24 "	4 Iunie	29 "	24 "	21 "
29 "	9 "	3 August	29 "	26 "
3 Sept.	14 "	8 "	3 Febr.	31 "
8 "	19 "	13 "	8 "	5 Ianuarie
11 "	24 "	18 "	13 "	10 "
23 "	4 Iulie	28 "	23 "	20 "
28 "	9 "	2 Sept.	28 "	25 "
3 Oct.	14 "	7 "	5 Martie	30 "
9 "	19 "	13 "	11 "	5 Febr.
13 "	24 "	17 "	15 "	9 "
23 "	4 August	27 "	25 "	19 "
28 "	9 "	2 Oct.	30 "	24 "
2 Nov.	14 "	7 "	4 Aprilie	1 Martie
8 "	20 "	13 "	10 "	7 "
12 "	24 "	17 "	14 "	11 "
22 "	3 Sept.	27 "	24 "	21 "
28 "	9 "	2 Nov.	30 "	27 "
2 Dec.	13 "	6 "	4 Maiu	31 "
7 "	18 "	11 "	9 "	5 Aprilie
14 "	25 "	18 "	16 "	12 "
17 "	28 "	21 "	19 "	15 "
23 "	3 Oct.	27 "	25 "	21 "
27 "	7 "	1 Dec.	29 "	25 "
31 "	11 "	5 "	2 Iunie	30 "

SFATURI PENTRU GOSPODINE

SALATĂ DE BEUF IN ROȘII

Se taie tot felul de zarzavat fere în supă, se amestecă cu cartofi, mazăre, fasole, morcovi, carne tocată pătrățele, castraveți acri, tocate, toate mărunț, maioneză, muștar. Se amestecă toate se pune sare și se umple roșiile din care s'a scos din mijloc, apoi se ornează cu maioneză.

Maioneza : la 1 gălbenuș 100 gr. unt de lemn. Se freacă într'un castron gălbenușul cu untul de lemn turnat puțin câte puțin. Când începe să se îngroașe, se adaugă zeamă de lămâie și sare, apoi restul de unt de lemn până se îngroașe

POTAJ DE CARTOFI CU CRUTOANE

Se fierb cartofi cu coajă, se curăță, se trec prin mașină. Se pune într'o oală grăsimi și făină, se lasă să se prăjească, apoi se pun cartofii, se stinge cu lapte și supă sau apă până se subțirează, amestecând mereu până nu mai sunt cocoloașe. Se pune sare și se lasă să fiarbă amestecând să nu se prindă. Se servește cu crutoane (pâine tăiată pătrățele și friptă).

SUPĂ RECE DE PRUNE

Se fierbe jum. kg. prune acre, după ce li s'au scos sâmburii, cam 8—10 minute. În timpul acesta se bate separat un pahar smântână cu o lingură făină, care se toarnă

în supă, când prunele sunt moi. Se lasă să se îngroașe puțin pe foc. La nevoie se adaugă un pic de zahăr. Se pune la răcit. Se servește în cești cu pâine prăjită. E foarte gustoasă și răcoritoare.

GÂSCĂ CU GUTUI

Se taie gâsca felii se înăbușe în grăsime până se rumenește. Apoi se pune într'o cratiță cu apă și se lasă să fiarbă. Când e fiartă se ia jos depe foc și se pune într'o cratiță.

Gutuile se curăță, se taie felii, se prăjesc cu grăsime se pune puțin zahăr, când sunt fripte, până se face sosul caramel; se lasă să stea pe aburi.

Se pune unsoare și făină, se lasă să se rumenească, se pune zahăr și se amestecă până se face caramel, se stinge cu zeamă din carne și cu apă. Se amestecă până se face gros. Se pune peste carne și gutui și se lasă să fiarbă cu capac. Dacă e nevoie se pune puțină apă.

CRAP PRĂJIT

Se prăjesc bucăți de crap în puțin unt de lemn. Se așează într'o farfurie, după aceea se prăjește ceapa, ca și pentru papricaș (multă și mărunță) cu puține boabe de piper, (în unt de lemn adaus) foi de dafin. După ce-i bine prăjită ceapa, se adaugă zeama de roșii. Se lasă să fiarbă 10 minute, Se poate pune ardei tăiat în lung. Acest sos se toarnă peste bucățile de pește, fierbinte depe foc. Se lasă să se răcească bine și se servește rece.

CONOPIDĂ CU SMÂNTÂNĂ

Se fierbe conopidă în apă cu sare și lapte. Se trece fiecare bucheteț de conopidă prin pesmet și se frige. Se servește cu smântână.

ALUAT FRANȚUZESC

Se freacă untul cu un cuțit pe planșetă ca să iasă toată apa din el. Se face din el o turtă dreptunghiulară, se dă prin făină și se lasă la gheață. Se face în timpul acesta o cocă din cantitate egală de făină, sare, zeamă de lămâie și apă. Se frământă bine până când în cocă sunt beșicuțe. Se lasă un sfert de oră să se odihnească. Se întinde din ea o foaie iar la mijloc se pune untul, apoi se împătură foaia în așa fel ca pe fiecare latură să fie câte două foi de cocă. Untul învelit în foaie se întinde cu merdeneaua (fără să punem multă făină în aluat că atunci nu crește) facem o foaie subțire. Lucrăm repede ca untul să nu se moaie și să iasă din cocă. În felul acesta întindem de 2 ori. La fiecare întins împăturăm coca în trei. O lăsăm jum. de oră la gheață. Întindem în felul acesta de trei ori aluatul. Apoi facem din el diferite preparate.

PEȘTE MARINAT

Se prăjește bine peștele în unt de lemn. Se scoate la răcit pe o cratiță adâncă. În untul de lemn în care s'a prăjit peștele se mai adaugă puțin unt de lemn. Se înferbântă bine, se pune o jum. linguriță de făină, se rumenește bine, se adaugă oțet și apă după cantitatea de pește, foi de dafin, boabe de piper, sare. Se lasă să fiarbă un sfert de oră. Ceapă tăiată felii se toarnă peste sucul aceste ferbinte. Împreună cu ceapa se pune frunza de pătrunjel, multe bucăți de lămâie. Se toarnă sosul rece peste pește și se lasă așa 1—3 zile.

PIEPT DE VIȚEL UMPLUT

Se curăță carnea, se umple cu următoarea umplătură: carne de porc tocată, verdeță, 2 ouă, piper, sare, slănină tocată. Când se umple se pun și ouă tocate întregi. Se umple și se coasă carnea ca să nu iasă umplutura. Se sarează, se pune în tavă cu unsoare și apă și se pune la cuptor.

PAPANAȘI CU SMÂNTÂNĂ

Brânza se trece prin sită. Se sparg 5 ouă într'o cratiță, se desparte albușul de gălbenuș. Albușul vine bătut spumă iar gălbenușul se adaugă la brânză. Se amestecă, se fac în formă lungăreată, se dau prin pesmet și se frig în grăsime. Se servesc cu smântână.

PASTETĂ DE FICAT

Se înăbușă ficatul în grăsime încinsă cu ceapă și se adaugă lapte. Il trecem prin sită îi adăugăm ouă fierte și date prin mașină, micșoară, muștar, sare, piper, unt și lapte. Se amestecă toate bine. Se adaugă zeamă de lămâie. Se aranjează pe farfurie și se servește ca aperitiv.

BONBOANE PENTRU POMUL DE CRĂCIUN

Un sfert kgr. zahăr se pune într'o cratiță la foc, se acoperă cu apă și se lasă să fiarbă până se face un sirop gros ca pentru șerbet. Se ia jos și frecând mereu se toarnă 10 gr. esență de migdale sau ce gust vrem să dăm bomboanelor. Apoi cald se varsă pe o placă de marmoră sau sticlă udată cu apă, se întinde cu mâna udă, gros de un deget. Cu un cuțit ud se taie forme dreptunghiulare ca la bomboanele ce se iau dela prăvălie. Se lasă să se usuce pe o tavă lată de sticlă. Se învelesc în hârtie colorată, anume pentru asta și în foiță de staniol. Se pot face și cu nucă — în loc de esență se pun nuci măcinate.

ROM PENTRU CEAI

Un sfert de litru spirt, un sfert de litru apă, se amestecă, punându-se 10 gr. esență de rom,

LICHEUR DE PORTOCALÉ

Se pune trei sferturi de litru de apă într'o cratiță — făcându-se un semn până unde ajunge apa — se pune apoi jumătate kgr. zahăr și se pune la foc. Se lasă să sece până ajunge la semn. Se ia de pe foc și se lasă să se răcească. Fiind rece se pune 10 gr. esență de portocale (sau de aceea de care dorim să aibă gustul), La urmă se filtrează, se adaugă un sfert de litru de spirt și se pune în sticle.

PRĂJITURĂ DE MIERE

Jumătate kgr. făină, 5 linguri de miere fiartă pe foc, 3 ouă întregi, un sfert kgr. zahăr, 2 linguri de scorțișoară, un vârf de cuțit de bicarbonat de sodiu. Se opărește făina cu mierea; după ce s'a răcit, se frământă toate la un loc, se sucesc într'o foaie subțire, se taie în bucățele de mărimea unei monede de 2 lei și se pune la copt.

PRĂJITURĂ MĂRUNTĂ

Se face un aluat din una ceașcă unt sau untură, 1 ceașcă smântână, 3 cești făină, 1 linguriță bicarbonat de sodiu, 2 linguri zahăr praf. Intindem aluatul cu făcălețul (sucitorul) într'o foaie de jumătate centimetru grosime, tăiem aluatul în diferite forme, ungem pe deasupra cu albuș de ou și dăm la copt.

PRĂJITURĂ CU NUCĂ

Jumătate kgr. făină, un sfert kgr. untură, de 2 lei drojdie, 4 ouă gălbenuș, un pahar cu lapte, (puțin cald) în care se pune drojdia, o bucată de zahăr și puțină sare. Aluatul trebuie frământat bine și împărțit în 4 părți egale. Se face apoi umplutura: un sfert din nucă și un sfert din zahăr praf. Se pune în tavă o pătură de aluat și se unge

cu marmeladă, presărându-se deasupra nuci. Se mai pune o pătură la fel și așa mai departe. Când e pusă în tavă, se lasă să se odihnească un ceas și jumătate, punându-se apoi la foc potrivit. Când întorci tava înțepă cu furculița.

PREPARAREA ȘOCOLATEI

Se rade șocolată, se amestecă cu o lingurița într'o farfurie cu puțin lapte până se capăta un fel de ciulama, apoi se amestecă cu lapte cald și se pune pe foc, ca să fiarbă. Se servește acoperită cu frișcă.

USCĂTURI DE RONTE

Faceți o cocă din 70 grame de făină, 40 grame unt și 20 gr. zahăr, puțin gălbenuș și puțină zeamă de lămâie.

Din această cocă faceți diferite forme, le ungeți cu albuș de ou și le presărați cu zahăr pisat mare, apoi le puneți la copt.

OUĂ DE PAȘTI

Faceți 150 gr. zahăr cu albușul a 2 ouă. Din această pastă formați ouă mici pe cari le tăvăliți în ciocolată rasă. Trebuie să stea 48 de ore până se usucă.

CARTOFI DE CIOCOLATĂ

La 2 pahare migdale sau nuci date prin mașină se pun: 1 pahar ciocolată rasă, un păhăruț mic de zahăr, ceva pesmet, un gălbenuș de ou răscopt; se amestecă toate și se adaugă vanilină, și rom după plăcere. Se dă forma cartofului și se tăvălește în praf gronzos de ciocolată.

SPĂLATUL MĂTĂSURILOR. Pentru mătase ne trebuie un săpun special. Lux e cel mai întrebuițat. Se face o spumă deasă în apă caldă. Muiem mătasea și o agităm numai, fără a freca. După aceea clătim în mai multe ape la aceeași temperatură caldă. Dacă sunt pete, frecăm ușor cu săpun în acel loc, înainte de a mui mătasea în spumă. Nu se stoarce. Se pune la uscat între două servete. Se calcă punând o cârpă albă deasupra și desubt. Crepul de mătase alb, se lasă muiat în timpul nopții, într-o soluție de apă și săpun, îl frecați ușor în mână, apoi îl puneți într'un paner, între două servete. Într'un vas mic de fier puneți sulf, apoi acest vas într'altul mai mare acoperit cu o cârpă în patru.

Puneți panerul umed cu crepul, deasupra sulfului aprins, câtva timp. După aceea întindeți crepul pe o masă, acoperit cu o cârpă curată și presați deasupra cu un burete muiat în amidon alb, fiert. Lăsați-l să se usuce pe un șervet de pânză fină.

ȘALURILE ȘI FULARURILE DE CAȘMIR, se spală astfel :

Puneți într'un vas ce va fi pus pe foc, 250 gr. de săpun și tot atâta miere, 2 deciletri de rachiu și lăsați amestecul acesta pe un foc moale. Întindeți șalul, sau fularul pe o masă, așa ca să nu facă nici o cută, apoi cu o perie moale înmuiată în acest amesec cald, frecați stofa numai într'o singură direcție, apăsând locurile pătate. Apoi clătiți-o cu apă rece și călcați-o încă destul de umedă. Această metodă e bună, când aveți mai multe lucruri de acestea de curățat

INVIORATUL CULORILOR Griul își recapătă nuanța vie cu cenușă, decoctiunea de lemn de Panama înviorază albastrul, negrul și castaniul cu câteva picături de amoniac în apă, violetul cu sare de sodă și galbenul cu alaun.

MAȘINA DE GĂTIT să nu fie niciodată prea ferbinte căci se subțiază fierul și în curând se va crăpa sau va avea găuri mici.

O RETETĂ NOUĂ pentru a face ghetete impermeabile, este următoarea: Topim la „bainmarie“ 100 gr. seu de vacă și 20 gr. ceară albă. Amestecăm bine și adăugăm (departe de foc) 15 gr. terebentină. Continuăm să frecăm cu o linguriță de argint până ce începe compoziția să se albească. Păstrăm în cutii de tablă și întindem la nevoie un strat ușor din acest produs, cu ajutorul unei pensule, pe ghete.

PRIN ACEST AMESTEC, preparăm un lichid, bun de scos petele:

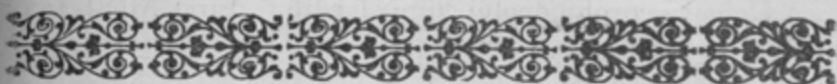
80 gr. benzină curată se amestecă într-o sticlă cu 250 gr. spirt curat de 90 grade. Batem sticla din când în când. După o săptămână adăugăm 80 gr. amoniac. Avem grije din când în când să mișcăm sticla ca să se facă amestecul bine.

DACĂ VĂ PRINDE o durere bruscă de dinți o puteți calma introducând în dintele bolnav o bucățică mică de vată îmbibată cu esență de cuișoare. Este un calmant dar nu vindecă. Trebuie să vă duceți la dentist, singurul care poate ușura o suferință în mod durabil.

DACĂ V'AȚI SCRÂNTIT MÂNA sau piciorul, țineți-l în apă foarte rece sau foarte caldă. Lăsați brațul sau piciorul imobil, aplicând deasupra comprese foarte umede. Dacă e o simplă scrântitură, acest tratament e suficient. Nici un masaj fără aviz special.

CRIZELE NERVOASE se pot îngriji astfel: întindeți persoana cu capul puțin mai jos, decât picioarele. Puneți-i comprese cu apă rece pe figură și frecați-i tâmpile cu puțin oțet. Dați-i să aspire, pe un tampon de vată oțet sau eter. Apoi când criza începe să scadă, dați-i să bea un pahar de apă îndulcită, în care ați turnat câteva picături de esență de metisă. În camera unde se află bolnavul, trebuie să domnească cea mai deplină liniște. Chemați un doctor pentru a indica un regim, ca să nu mai revină crizele.

PRAFUL se șterge mai bine de pe mobilă, dacă stropim cârpa cu câțiva stropi de benzină.

MIRAZURI DIN LUMEA MARE

Institutul „Kaiser Wilhelm” pentru studiul pomiculturii din Mücheberg (Brandenburg), după cercetări îndelungate, a izbutit prin altoiri să obțină un plop care crește atât de repede și atât de mare încât numai în doi ani poate fi tăiat și da o cantitate suficientă de material lemnos.

Institutul, care dealtfel este poreclit în cercurile învățaților germani „vrăjitorul din Mücheberg” și care până în prezent a reușit să obțină atâtea îmbunătățiri în cultura plantelor, a învins și de data aceasta natura. Prin încrucișarea unor plop germani, americani și siberieni s'a obținut un plop care crește de două ori mai repede decât toate speciile de plop cunoscute până acum. Ce înseamnă aceasta ne putem da ușor seama, dacă ținem socoteală că majoritatea copacilor nu este aptă pentru a fi tăiată decât după ani lungi și chiar după decenii. Trebuie să așteptăm uneori 50 de ani, sau mai mult chiar, ca să poți obține lemne dintr'o pădure. Noul plop însă numai după doi ani furnizează un material lemnos de cea mai bună calitate. Cât de prețios este lemnul în timpurile de față, asta o știe toată lumea. Lemnul acestui plop capătă o însemnătate deosebită și prin faptul că el este întrebuințat nu numai pentru scopurile obișnuite ca de pildă fabricarea mobilelor și diferitelor obiecte de lemn, dar găsește o largă întrebuințare și în industria celulozei.

*

În Statul Virginia din America, după o veche lege de acolo care are putere și se aplică și azi, orice credincios care lipsește dela biserică trei săptămâni la rând, este judecat de un tribunal ad-hoc, care poate da sentință până și de condamnare la moarte.

Ucigașii protopopului din Huedin, Aurel Munteanu, au fost pedepsiți de Dumnezeu. Unul a murit lovit de gută, al doilea s'a omorât singur, al treilea este paralizat, iar al patrulea, mai puțin vinovat, și-a rupt un picior, rămânând schiop pe întreaga viață.

*

La 31 August 1941 s'au împlinit 28 de ani dela moartea lui Aurel Vlaicu.

*

Leul nu știe să înoate; în schimb, tigru, este un bun și foarte sprinten înotător.

*

Făcând săpături în Mesopotamia, arheologii au găsit tăblițe cu numeroase rețete, în special pentru bolile de piele. Cea mai veche rețetă care există se referă la modul prin care o femeie trebuie să-și vopsească părul.

*

Deși maimuțele seamănă omului mai mult decât oricăror alte animale, rareori se întâmplă ca ele să aducă pe lume gemeni. Unicul caz științificește controlat al unei asemenea nașteri pare să fie acela întâmplat în 1933, în laboratorul de biologie din Orange Park, în Florida.

*

Nu toate mările sunt deopotrivă de sărate; astfel apa Balticeii este aproape adoma aceleia a oricărui fluviu, pe câtă vreme Marea Roșie este cea mai sărată de pe întreg globul pământesc.

*

Un cutremur destul de puternic, în stare să producă pagube importante, se manifestă într-o anumită parte a globului pământesc, la fiecare trei zile și zece ore.

*

Știința cunoaște actualmente existența unui milion de varietăți de viețuitoare, printre cari: 750.000 varietăți de insecte, 28.000 pasări, 20.000 de pești și 13.000 de mamifere. La începutul secolului trecut se cunoștea numai existența a 10.000 varietăți de insecte; 2000 de pasări și 200 de mamifere.

Piticii și piticele au atras totdeauna curiozitatea mulțimii. Nu există târg unde să nu fie expus vre'un pitic ori o pitică alături de un uriaș.

Intre numeroșii pitici a căror amintire s'a păstrat, este și piticul olandez Wygbrand Lokes (1730—1790), care pe la sfârșitul vieții abia a atins înălțimea de 68 centimetri și avea o greutate numai de 28 kilograme.

*

Producția totală de petrol a Rusiei în anul 1931 a atins cifra de 17.167.000 tone, din care numai 4.500.000 tone au fost destinate exportului.

*

Se spune că împăratul Romanilor, Claudiu II (208—270), după învingerea Goților și după ce a supus pe Daci, a dus coloniști romani în Moldova, pe care i-a așezat pe lângă Siret. Dela acești coloniști romani își trage numele orașul și județul Roman.

*

Pe cât se pare, obiceiul de a ura ceva unei persoane care strănută, nu se găsește numai la noi, ci la numeroase și felurite popoare, fără ca până acum să se fi putut descoperi origina acestui ciudat obicei.

Astfel, anticii Greci, urau celui ce strănuta: „Să trăești” și socoteau strănutul de bun augur.

*

New York-ul este cel mai populat oraș de pe glob, are o populație de 7.500.000 locuitori, iar împreună cu localitățile anexe 10.385.000 locuitori: dintre cari sunt 284.750 Irlandezi, 295.050 Germani, 529.240 Ruși, 545.2000 Italieni.

*

Un litru de sânge conține cam 130 grame hemoglobină.

*

Foca nu poate rămâne sub apă mai mult decât un minut. După acest răstimp trebuie să iasă afară pentru a respira. Fapt straniu este că atunci când foca adoarme în apă, ea scoate capul afară, la intervale regulate, ca să respire, continuând totuși să doarmă.

*

Prima monedă în Țara Românească a fost bătută de Vlaicu Vodă (1364—1374) cu chipul său.

ALFABETUL CIRILIC

Forma literelor	Numele lor pronunțate de Români	Înțelesul numerelor din slavonește	Valoarea fonetică	Valoarea numerică	Forma literelor	Numele lor pronunțate de Români	Înțelesul numerelor din slavonește	Valoarea fonetică	Valoarea numerică
А	az	eu	a	1	Ф	fertă	—	f	500
Б	buchie	literă	b	—	Х	her	hiară	h	600
В	vede	știu	v	2	Ψ	psi	—	ps	700
Г	glagoli	cuvinte	g, gh	3	Ѧ	ot	din	o	800
Д	dobro	bun	d	4	Ц	ți	ți	ț	900
Е	iest	este	e	5	Ш	șa	—	ș	—
Ж	juvete	trăuți	j	—	Щ	ștea	—	șt	—
С	dzialo	foarte	dz	6	Ч	cerfu	vierme	ce, ci	90
З	zemle	țară	z	7	Ъ	ior	—	ă	—
И	ije	care	i	8	Ь	ier	—	u, ă, â	—
І	i	—	i	10	І	ieri	—	â	—
К	cacn	cum	c, ch	20	Ѣ	iati	—	ea	—
Л	liude	oameni	l	30	Ѧ	ius	—	i, â	—
М	mislete	gândiți	m	40	Ю	iu	—	iu	—
Н	naș	al nostru	n	50	ІІ	iaco	—	ia	—
О	on	acela	o	70	Ѧ	ia	—	ia	—
П	pocoi	liniște	p	80	Ѧ	thita	—	th	9
Р	răță	spune!	r	100	Ѧ	csi	—	cs	60
Г	slovo	cuvânt	s	200	Ц	gea	—	ge, gi	—
Т, ІІІ	tverdu	tare	t	300	Ѧ	in	—	i, in	—
Ѧ	ucu	învățat	u	400	Ѧ	ipsilon	—	i	—
Ѧ	u	—	Ѧ						

(Redăm acest alfabet pentru că este de folos la citirea vechilor noastre cărți bisericești.)

Castelul Huniazilor

Așa cum a fost la 1849. (Stampa se află în Muzeul Bănățean, Timișoara.)
Suferind diferite transformări, de-a lungul vremii, el dăinuiește și azi
în mijlocul Timișorii.

Târgurile din Bănat și Ardeal

JUDEȚUL TIMIȘ-TORONTAL

- B**anloc, 4 Apr. 1 Nov.
Beba-Veche, 6 Martie, 5 Innie, 4 Septemvrie.
Belinț, 28 Aprilie, 11 August.
Beșenova Veche, 14 Mai, 13 August, 15 Octomvrie.
Biled, 20 Martie, 12 Iunie, 2 Octomvrie.
Brestevăț, 1 Aprilie, 14 Octomvrie.
Butin, 24 Aprilie, 24 Iulie, 15 Octomvrie, 20 Decemvrie.
Buziaș, Ultima Vineri din August, a 3-a Vineri din Ianuarie. Aprilie, Iulie, 1-a Vineri din Octomvrie.
Cărpiniș, 13 Aprilie, 12 Iunie, 18 Septemvrie.
Cenadul-Mare, 19 Iunie, 13 August, 9 Octomvrie, 4 Decemvrie.
Cenei, 24 Mai, 24 August, 25 Octomvrie.
Ciacova, 7 Aprilie, 30 Iunie, 25 August, 13 Octomvrie, 10 Noemvrie.
Chevereșul-Mare, 10 Martie, 9 Iunie, 4 August, 3 Noemvrie.
Chizătau, 11 Ianuarie, 28 Aprilie, 18 Iulie, 15 Octomvrie.
Comloșul-Mare, 28 Februarie, 12 Iunie, 28 August, 13 Noemvrie.
Clopodia, 7 Ianuarie, 7 Aprilie, 4 August, 6 Octomvrie.
Denta, 20 Mai, 2 Noemvrie.
Deta, Prima Sămbătă din Februarie, 19 Martie, 11 Iunie, 10 Septemvrie, 26 Noemvrie.
Fibiș, 8 Februarie, 9 Mai, 7 Noemvrie.
Gătaia, 23 Ianuarie, 23 Iulie, 23 Octomvrie, prima zi de luni după 23 Aprilie.
Ghețteniș, 10 Ianuarie, 10 Aprilie, 10 Iulie, 10 Octomvrie.
Giulvăz, 12 Maiu, 12 August, 7 Octomvrie.
Ghizela, 21 Martie, 21 Septemvrie.
Igriș, 4 Septemvrie.
Ioanisfeld, 15 Aprilie, 15 Octomvrie.
Iamul-Mare, 17 Aprilie, 4 Septemvrie, 17 Februarie, 10]Noemvrie.
Jebel, 21 și 22 Aprilie, 1 Iunie, 1 Septemvrie, 20 și 21 Octomvrie.
Jimbolia, 26 și 27 Martie, 25 și 26 Iunie, 3 și 4 Sept., 5-6 Nov.
Lenauheim, 6 Martie, 24 Aprilie, 9 Octomvrie.
Liebling, 10 Maiu, 7 Septemvrie.
Lipova, 22 Aprilie. 20 Iulie, 8 Septemvrie, 8 Noemvrie.
Lovrin, 12 Martie, 25 Iunie, 10 Septemvrie, 29 Octomvrie.
Moravița, 3 Aprilie, 4 Octomvrie.

Merțișoara, 20 Aprilie, 10 August.
Morițfeld, 20 Martie, 8 Mai, 21 August, 6 Noemvrie.
Nițchișoara, 22 Maiu, 6 August.
Ohaba-Forgeci, 20 Ianuarie, 26 Maiu, 14 Iulie, 27 Octomvrie.
Orțișoara, 8 Septemvrie.
Peciu-l-Nou, 3 Aprilie, 7 August, 23 Octomvrie.
Periam, 24 Aprilie, 15 Iunie, 24 Septemvrie, 14 Noemvrie.
Pesac, 1 Aprilie, 24 Iunie, 14 Octomvrie.
Recaș, 20 Februarie, 3 Iunie, 31 August, 29 Octomvrie.
Sacoșul-Mare, 19 Martie, 28 Iunie, 28 Septemvrie.
Sacoșul-Turcesc, 17 Maiu, 17 Noemvrie.
Sănnicolaul-Mare, Sămbătă înainte de 5 Aprilie, 1 Iulie, 18 Octomvrie, 18 Decemvrie.
Saravale, 26 Martie, 27 August.
Sathinez, 15 Maiu, 15 August, 15 Noemvrie.
Săcusigiu, 25 Ianuarie, 27 Iulie, 23 Octomvrie.
Semlac, 19 Martie, 18 Iunie, 22 Octomvrie.
Sănpetru-l-German, 16 August.
Timișoara, Joia și Vinerea înainte de 20 Martie, 2 Iunie, 16 August, 30 Septemvrie, 19 Decemvrie. Dacă aceste zile cad pe ziua de Joi, târgul începe în aceeași zi și ține 2 zile. Dacă în ziua de târg e sărbătoare națională, târgul se va ține Vinerea.
Topolovațu-l-Mare, 28 Aprilie, 16 Iunie, 11 August, 22 Decemvrie.
Tormac, 22 Aprilie, 17—19 Iunie, 16—18 Septemvrie, 25—27 Noemvrie.
Uivar, 10 Aprilie, 22 August, 10 Octomvrie.
Variaș, 3 Aprilie, 4 Septemvrie, 30 Octomvrie.
Vinga, 21 Maiu, 20 August, 20 Octomvrie, 2 Decemvrie.

JUDEȚUL SEVERIN

Bata, 2 Februarie, 1 Maiu, 6 August, 21 Noemvrie.
Balinț, Joia primă din lunile Aprilie, Iunie, Septemvrie și Decemvrie.
Berzovia, 29 Martie, 31 Maiu, 26 Iulie, 29 Octomvrie.
Bethausen, Sămbătă ultimă din Aprilie, Iunie și penultima din Dec.
Birchiș, 15 Ianuarie, prima Duminică după Rusalii și 25 Aprilie.
Caransebeș, ultima Vineri și Sămbătă din Ianuarie și Aprilie, prima Joi din August și Octomvrie.
Căpâlnaș, 1 Ianuarie, 9 Martie, 23 Aprilie, Luna Rusaliiilor. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Maria mică, Arhang. Mihail și Gavril.
Cornea, Luni după Duminică 5 din postul Paștilor, Luni înaintea Arhangeliilor Mihail și Gavril.
Curtea, 21 Maiu, 14 Septemvrie.
Domașnea, Sămb. înainte de Florii și Luni după Sf. Petru și Pavel.
Făget, cu 4 zile înainte de Botez, cu 4 zile înainte de Sf. Toader, cu 4 zile înainte de Ispas, 4 zile înainte de Sf. Petru, 4 zile înainte de Sf. Maria, 4 zile înainte de Sf. Dumitru și Sf. Nic.
Lugoj, 10 Februarie, 10 Mai, 4 Iulie, 31 Octomvrie, Marți înainte de 25 Martie înainte de 15 August și Decemvrie.

- M e h a d i a**, Ultima Sămbătă înainte de Florii, Botez de Sf. Petru de Sf. Paraschiva.
M e h a d i c a, Miercuri înainte de Înălțarea Domnului, de Sf. Gheorghe, Sf. Ilie și de Arh. Mihail și Gavril.
O r ș o v a, 1 Mai, 17 Septemvrie
S a c u l, 15 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 15 Octomvrie.
T e r e g o v a, Vineri înainte de Botez, Vinerea Patimilor, Vineri înainte de Nașt. Sf. Ion Botezătorul și 26 Octomvrie.

JUDEȚUL CARAȘ

- B e r z a s c a**, 13—14 Iulie, 26—27 Octomvrie.
B o c ș a R o m â n ă 8 Martie, 6 Mai.
B o c ș a M o n t a n ă—V a s i o v a, 23 Martie, 15 Maiu, 3 Iulie, 25 Septemvrie, 20 Noemvrie.
B o z o v i c i, Luni în săptămâna penultimă a Paștelor, Luni înainte de Înălțarea Domnului, Luni în prima săptămâna după 1 Octomvrie, Luni din penultima săptămâna înainte de Crăciun.
C a c o v e n i, 4 Februarie, 22 Mai, 26 August, prima Miercuri din luna Noemvrie.
C i u c h i c i u, 2 Februarie, 21 Mai, 6 August, 26 Octomvrie.
D a l b o ș e ț, 10 Martie, 23 Octomvrie.
D o g n e c e a, 17 Martie, 1 Septemvrie.
F o r o t i c, 27 Aprilie, 7 Septemvrie, 12 Octomvrie.
J i d o v i n (B e r z o v i a), 26 Martie, 28 Mai, 30 Iulie, 29 Octomvrie.
M o l d o v a—N o u ă, 20 Aprilie, 22 Iunie, 2 Noemvrie.
M o l d o v a—V e c h e, 7 Aprilie, 28 August.
N a i d a ș, 2 Februarie, 14 Octomvrie.
O r a v i ț a M o n t a n ă, 12 Martie, 16 Iulie, 8 Octomvrie, 3 Decemvrie.
P r i g o r, 26 Ianuarie, 22, Iunie, 19 Octomvrie.
R e c i ț a, Vineri înainte de Florii, înainte de Sf. Ilie, înainte de ziua Crucii și ultima Vineri din Octomvrie.
S a s c a—M o n t a n a, 7—8 Maiu, 23—24 Iunie, 21—22 Septemvrie 3 Noemvrie.
T i r o l, 3 Martie, 1 Septemvrie.
V a l e a M a r e, Joia-Mare, Sf. Paraschiva.
V r a n i, 24 Iunie, 26 Octomvrie
V e r m e ș, 8 Maiu, 9 Octomvrie.

JUDEȚUL ARAD

- A l m a ș**, Marți înaintea sărbătoarei Sf. Paști, Marți înainte de Apostoli Petru și Pavel, Marți înainte de Sf. Dumitru, Marți înainte de Crăciun.
A r a d u l—N o u, 1 Martie, 16 Iunie, 18 Octomvrie.
B â r z a v a, Duminecă înainte de S. S. mucenici, Duminecă înainte de Constantin și Elena, Duminecă înainte de Schimbarea la față, Duminecă înainte de Cuv. Paraschiva, Duminecă înainte de Sf. Crăciun.

- Buteni**, Luni din săptămâna în care cade sărbătoarea Întâmpinarea Domnului, Luni la o săptămână după sărbătoarea Rusaliilor, Luni din săptămâna în care cade sărbătoarea Tăierea capului Sf. Ion Botezătorul, Luni înainte de sărbătoarea Nașterii Domnului.
- Cil**, Luni după Florii, 11 Iulie, întrucât ziua de 11 Iulie nu cade pe ziua de Luni, se va ține înainte de această dată, 25 Octombrie (idem), Luni după Sf. Nicolae.
- Cermeiu**, 25 Martie, 30 Iunie, 11 Noembrie, 1 Decembrie.
- Chișineu Criș**, 20 și 21 Aprilie, 20 și 21 Iunie, 21 și 23 Septembrie, 8 și 9 Decembrie.
- Diecei**, 20 Martie, 20 Iulie, 20 Octombrie.
- Dezna**, Sămbătă înainte de 19 Martie, 14 Mai, 14 Septembrie, 21 Noembrie.
- Ghiroac**, Prima Duminecă după 15 Martie și 25 Septembrie (mărfuri și alimente), 15 și 16 Martie, 30 și 31 Septembrie (vite).
- Gurahonț**, Luni, înainte de 10 Februarie, Luni înainte de 11 Mai, Luni înainte de 30 August, Luni înainte de 15 Noembrie.
- Hălmagiu**, Sămbătă după 6 Februarie, Sămbătă înainte de Florii Sămbătă înainte de 27 Iunie Sămbătă înainte de 3 Septembrie, Sămbătă după 26 Octombrie.
- Ieneu**, în prima săptămână după Bobotează, în ultima Duminecă din Aprilie. În săptămâna Sf. Ilie. În Octombrie după Sft. Dumitru.
- Nădlac**, Sămbătă și Duminecă în care cad zilele de 2 Ianuarie, 24 Aprilie și 29 Septembrie (întrucât datele amintite ar putea să cadă, în zile de sărbătoare, atunci târgurile se țin în săptămână premergătoare) 6 și 7 Iulie.
- Pecica**, Sămbătă înainte de 25 Martie și 25 August deasemeni și Duminecă.
- Păncota**, Ultima Sămbătă și Duminecă a lunii Februarie. A marți, săptămână după Paștele Ort. Sămbătă și Duminecă. Prima Sărbătoare și Duminecă a lunii August. A două Sămbătă și Duminecă ale Sft. Octombrie.
- Petriș**, 20 Ianuarie, Duminecă înainte de Florii, 10 și 11 Iunie, 14 Iulie, 8 20 Iulie, 14 Octombrie, 20 Decembrie.
- Rovine**, Sămbăta premergătoare zilei de 9 Mai, pt. vite. Duminecă și Luni pt. mărfuri, Sămbăta premergătoare zilei de 14 Septembrie pt. vite, Duminecă și Luni pt. mărfuri.
- Sft. Ana**, Prima Sămbătă din 1 Martie, August și Octombrie.
- Simandul de Jos**, Sămbătă și Duminecă înainte de 13 Februarie, 6 și 7 Mai, 9 și 10 Septembrie.
- Seitin**, Sămbătă înainte de 15 Aprilie, Sămbătă după 19 Noembrie.
- Semlac**, În Duminecă cea mai apropiată de 20 Martie, 20 Iunie și 20 Septembrie.
- Sicula**, Ultima Luni din Ianuarie, Prima Luni din Aprilie. Ultima Luni înainte de Sft. Arhangel Mihail și Gavril și ultima Luni înainte de SS. Ap. Petru și Pavel.
- Siria**, Sămbătă după 15 Ianuarie, Sămbătă înainte de 15 Martie, Săm-

- bătă după 1 Iunie, Sâmbătă înainte de 15 August, Sâmbătă după 31 Septemvrie, Sâmbătă înainte de 1 Decemvrie.
- Sebiș**, Miercurea din săptămâna în care cade Sf. Gheorghe. Miercurea din săptămâna în care cade Sf. Petru și Pavel. Miercurea din săptămâna în care cade Sf. Mihail și Gavril. Miercurea în săptămâna în care cade Sf. Nicolae.
- Șepreuș**, înainte cu o săptămână de Dumineca Florilor românești. În ziua de Sf. Petru și Pavel (dacă cade într-o Duminecă se va ține Vineri). În ziua de Sf. Dumitru (idem).
- Socodor**, Sâmbătă ce urmează după 15 Ianuarie. Sâmbătă ce urmează după 1 Aprilie. Sâmbătă ce urmează după 15 Iulie. Sâmbătă ce urmează după 6 Noemvrie.
- Silindia**, Duminecă după 5 Maiu, Duminecă după 2 Octomvrie, Duminecă după 13 Decemvrie.
- Săvârșin**, 14 Februarie, 13 Maiu, 18 August, 3 Decemvrie, 1 Aprilie, 15 Iunie, 1 Octomvrie.
- Târnova**, Joi după 1 Aprilie, Joi după 1 Iunie, Joi după 30 Septemvrie, Joi după 30 Decemvrie.
- Tăuți**, în fiecare a 3-a Luni din Aprilie și înainte de Luni din Septemvrie.
- Vânători**, în Miercurea din Săptămâna în care se cuprinde ziua de 7 Aprilie, Miercurea din săptămâna în care se cuprinde 24 Iunie, Miercurea în care urmează prima Duminecă din Octomvrie. A doua Miercure din Decemvrie.
- Văradia de Mureș**, 2 Ianuarie. Prima Joi după Sf. Paști. A doua Joi după Sf. Rusali, 14 Septemvrie.
- Zeceoara**, Sâmbăta și Dumineca prima din postul Paștilor, Sâmbătă și Dumineca Rusaliilor, Sâmbătă și Dumineca Sf. Mării, Sâmbătă și Duminecă înainte de 17 Decemvrie.
- Reșida**, Joi la începutul lunii Ianuarie, Joi la începutul lunii Septemvrie.

S

JUDEȚUL HUNGAR

- Băcia**, 21 Aprilie 15 Septemvrie.
- Baia de Criș**, Plasa Avram Iancu, În Miercurea 3-a din Martie, Miercurea 3-a din Iunie, Miercurea 3-a din Septemvrie, Miercurea 3-a din Decemvrie.
- Balșa**, 25 Martie, 25 Iunie, în ultima zi de Joi din fiecare lună târg mixt.
- Bărsău**, în ultima Sâmbătă a fiecărei luni.
- Blăjeni**, Marța înainte de Sf. Paști, Marța înainte de Sf. Paraschiva.
- Brad**, Prima Joi din luna Martie, prima Joi din luna Iunie, prima Joi din luna Septemvrie, prima Joi din luna Decemvrie.
- Cugir**, 2 și 3 Aprilie, 20 și 21 Iulie, 14 și 15 Septemvrie 17 și 18 Decemvrie.

- Deva** orașul, 11—12 Ianuarie de vite, 14 Ianuarie de marfă, 10—11 Maiu de vite, 13 Maiu de marfă, 31 Iulie și 1 August de vite, 3 August de marfă, 27 și 28 Octomvrie de vite, 30 Octomvrie de marfă.
- Dobra**, (Plasa Dobra), 23 Aprilie. A doua Joi după Rusalii, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
- Dobra**, 7 Decemvrie, Marți din săptămâna brânzii.
- Geoagiu** (Plasa Geoagiu), 6 și 8 Aprilie 1 și 3 Iulie, 3 și 5 Septemvrie, 18 Decemvrie.
- Hațeg** orașul, 30—31 Ianuarie, 2 Februarie, Miercuri și Joi înaintea Floriilor, de vite, Sâmbăta Floriilor de marfă, 12—13 August de vite, 15 August de marfă, 5—9 Septemvrie de vite, 8 Septemvrie de marfă.
- Hunedoara** orașul a) Târgul de „Miezele Păresei”. În a 4-a Săptămână din Postul Paștilor Miercurea și Sâmbătă. b) Târgul „Ispasulul” Miercurea și Sâmbătă înainte de Ziua Eroilor c) Târgul „Sâmpetru'ui” la 26 și 29 Iunie, d) Târgul „Tălerii Capului” 26 și 29 August, e) Târgul „Vracilor” 1 și 14 Noemvrie.
- Ilia** (Plasa Ilia), 7 Ianuarie, 25 Martie, a doua zi de Rusalii, 24 Iunie, 15 August, 29 Septemvrie, 22 Noemvrie.
- Orăștie** orașul, 11 și 14 Martie, 1 și 4 Iunie, 1 și 4 Octomvrie, 3 și 6 Decemvrie.
- Petroșani**, orașul, 13 și 15 Maiu, 13 și 16 Octomvrie.
- Pui** (Plasa Pui), 1 Maiu, 14 Octomvrie.
- Sarmiseghetuza**, A doua Duminecă după S. Paști, 14 Octombrie.
- Sângeorgiu** (Plasa Hațeg), 6 Mai, 14 Octomvrie, 18 Decemvrie,
- Sântămara de piatră** (Plasa Hunedoara), 13 Ianuarie. A patra zi de Paști, 14 Octomvrie.
- Sălașul de sus**, 11 Aprilie, 27 Septemvrie.
- Șibot** (Plasa Orăștie), 21 Maiu 8 Noemvrie.
- Simeria** (Plasa Deva), 26 și 27 Februarie, de vite, 1 Martie de marfă, 15—16 și 18 Iulie 11—12 și 14 Oct. 23—24 și 26 Decemvrie.
- Vața de Jos** Vinerea înainte de Florii — Vinerea înainte de Sft. Petru și Pavel — Vinerea înainte de Crăciun.
- Zam**, 16 Ianuarie, — A patra Miercurea din postul Paștilor, 21 Mai, 8 Iulie, 29 August, 14 Septemvrie, 30 Noemvrie.

TÂRGURI MAI ÎNSEMNATE ÎN ARDEAL

- Abrouda**, 23 Februarie, 20 Aprilie, 7 Septemvrie, 30 Noemvrie.
- Aiud** 22—25 Ianuarie, 3—8 Maiu, 16—19 August, 13—16 Octomvrie, 1—4 Mai.
- Alba Iulia**, vite, 4—5 Aprilie, 23—24 Iulie, 27—28 Septemvrie, 14—15 Decemvrie, — marfă: 7 Aprilie, 28 Iulie, 30 Septemvrie, 19 Decemvrie.
- Alșed** (jud. Bihor), Miercuri după 24 Februarie, 5 Aprilie, 19 Octomvrie, Joi înainte de 21 Iunie, Joi săptămâna cu 21 Septemvrie. Joi săptămâna cu 13 Decemvrie.

- Avrig, 19 Martie, 1-2 Iunie, 12-13 August, 1-2 Octomvrie.
- Beiuș (jud. Bihor), In zilele de Joi a doua după 2 Februarie, după 23 Aprilie, după 20 Iulie și după 26 Octomvrie.
- Belii (jud. Bihor) Marți din săptămâna cu 1 Aprilie, 1 Iunie cu 1 Septemvrie și a treia din Octomvrie.
- Blaș, 9-12 Aprilie, 30 Iunie, — 2 Iulie, 3-6 Decemvrie.
- Brașov, 6 Aprilie, 8 Iunie, 11 Octomvrie.
- Budiul de Câmpie, 31 Maiu, 2-3 Iunie, 21-22 Septemvrie.
- Câmpeni (jud. Turda), 13 Februarie, 2 Aprilie, 28 Mai, 9 Iulie, 28 August, 5 Noemvrie.
- Ceica (jud. Bihor), Miercurile după 6 Ianuarie, din săptămâna Patimilor, săptămâna cu 29 Iunie și a treia înainte de 26 Octomvrie.
- Copșa Mare, 21-24 August.
- Copșa Mică, oi 21 Aprilie, — vite cornute 25 Aprilie, 20 August, — marță, 28 Aprilie, 13 August.
- Dumbrăveni (Jbașfalău), 24-26 Ianuarie, 23-26 Martie, 8-10 Maiu, 2-5 Iulie, 18-20 Septemvrie, 17-20 Noemvrie.
- Făgăraș, 15 Martie, 20-22 Mai, 7-8 Septemvrie, 4-5 Decemvrie.
- Mediaș, 24-26 Februarie, 10-12 Aprilie, 28-30 Mai, 9-13 Iulie, 21-24 Septemvrie, 27-29 Noemvrie 6-8 Iulie oi, vite de prăsilă 9 Aprilie.
- Săliște (jud. Sibiu), oi și porci, 4 Aprilie, 11 Iunie, 4 Octomvrie, vite 5 Aprilie, 12 Iunie, 5 Octomvrie.
- Sibiu, oi 26-28 Aprilie, 7-9 Septemvrie, vite 9-10 Ianuarie, 29-30 Aprilie, 10-11 Septemvrie cai: 11-12 Ianuarie, 2-3 Maiu, 12-13 Septemvrie.
- Simeria (jud. Hunedoara), 26-27 Februarie, 21-22 Iunie, 1 Septemvrie, 14-24 Octomvrie.
- Sighișoara 15-16 Ianuarie, 13-14 Martie, 21-22 Iunie, 15-16 Septemvrie, 1-2 Noemvrie.
- Șinca Veche, vite cornute 10 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 24 Octomvrie, — oi și porci 11 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 25 Octomvrie.
- Talpoș (jud. Bihor), Sămbetele din săptămânile cu 25 Februarie, 25 Mai, 25 August, 25 Noemvrie.
- Teaca, 30-31 Ianuarie 29-30 Aprilie, 25-26 Iunie, 3-4 Noemvrie, — oi 10-11 Aprilie.
- Teiuș, 17-18 Februarie, 26-27 Aprilie, 24-25 Iunie, 26-27 August, 5-6 Noemvrie, — oi 15 August.
- Tinca (jud. Bihor), zilele de Luni, tot la o săptămână după cele 4 târguri din Oradea, după 12 Martie, 21 Iunie, 8 Septemvrie, 8 Decemvrie.
- Turda, 18-20 Februarie, 21-23 Aprilie, 11-23 Iunie, 5-7 Septemvrie, 18-30 Octomvrie, 3-5 Decemvrie.
- Zlatna, 17-18 Martie, 16-17 Iunie, 30-31 August, 19-20 Noemvrie.

Către cetitori

Acest calendar este al doilea apărut și cel dintâi sub arhipăstorirea Prea Sfinției Sale Prea Sfințitului D. D. Dr. *Vasile Lazarescu*, cel dintâi Ierarh al Timișorii.

Apare în vremea celor mai mari prefaceri pe cari le-a cunoscut lumea întreagă și în răstimpul celui mai mare și neînchipuit război, la care iau parte milioane de oameni, zeci de mii de avioane, tankuri, tunuri și vase de războiu.

La acest războiu contra Rusiei ia parte și Țara noastră, încununându-se la fiecare pas cu laurii gloriei și fiind deosebit de apreciată de marele aliat, Reichul german, pentru virtutea militară și curajul ne'ntrecut al ostașilor săi.

Cucerirea Odessei de victorioasele noastre armate sunt un punct crucial în istoria noastră. România îndurerată de anul trecut renaște demnă într-o Europă nouă.

Binevoiți a îndrepta, pe lângă măruntele greșeli de tipar, următoarele:

La șematism (pag. 83) *Gherman*: în loc de 411 fam., sunt 120 fam., și în loc de 1716 sufl. sunt 456 sufl.

La pag. 67, filie la *Gaiul-mic*, în loc de *Stamora-Moravița*, este *Stamora-germană*, având capelă cu hramul: Sf. Prooroc Ilie.

ANUL 1942 CU PACE ȘI BUNĂVOIRE!

Banca Centr

pt. Industrie și Comerț S. A. C

s'a refugiat din Cluj pe teritoriul român
motive de oportunitate și cruțare de r
mutat sediul în orașul Turda, Str.

Șuluțiu No. 3, în raionul fabricilor

Fabrica de Sticlărie S.

Câmpia Turzii și

Industria Sârmei S.

Turda.

În Orașul Cluj a înființat o sucursală
ministrarea bunurilor de acolo, a me
cursala din Bistrița și a înființat o.sucu
la București, care s'a instalat în Str. Ion Ghica

Capital social Lei 50.000.000

Fonduri de rezervă „ 20.000.000

Face operațiuni de bancă prin sucursalele sal

Alba-Iulia, Bistrița, București

Cluj, Hațeg, Sibiu, Turda.